

วารสารศิลปศาสตร์ราชวมงคลสุวรรณภูมิ

Journal of Liberal Art of Rajamangala University
of Technology Suvarnabhumi

P-ISSN: 2586-9825

ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564)

E-ISSN: 2730-1982

Vol.3 No.3 ((September- December 2021)

วัตถุประสงค์

วารสารศิลปศาสตร์ราชวมงคลสุวรรณภูมิ เป็นวารสารวิชาการที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) ได้ถูกจัดกลุ่มคุณภาพวารสารประจำปี พ.ศ. 2564 ให้เป็นวารสารที่มีคุณภาพกลุ่มที่ 2 (TCI ฐาน 2) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI จนถึง 31 ธันวาคม 2567 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านภาษา การท่องเที่ยว การโรงแรม การศึกษา และมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ลักษณะของบทความที่จะนำลงตีพิมพ์ ได้แก่ บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทรรศน์หรือบทวิจารณ์วรรณกรรม (Review Article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

บทความที่ได้รับตีพิมพ์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความในวารสารศิลปศาสตร์ราชวมงคลสุวรรณภูมิ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์ราชวมงคลสุวรรณภูมิ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม

คณะกรรมการอำนวยการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ธนู ทดแทนคุณ	คณบดีคณะศิลปศาสตร์
2. อาจารย์ ดร.สัมพันธ์ สุกใส	รองคณบดีด้านบริหารและพัฒนาระบบ
3. อาจารย์วันดี ศรีสวัสดิ์	รองคณบดีด้านวิชาการและวิจัย
4. อาจารย์นันทิ เพชรบุรี	รองคณบดีด้านพัฒนานักศึกษา
5. อาจารย์วาสนา มะลินิน	รองคณบดีประจำศูนย์นันทบุรี
6. อาจารย์ ดร.นันทยา คงประพันธ์	รองคณบดีประจำศูนย์สุพรรณบุรี
7. นางสาวมลฤดี ทับพรม	หัวหน้าสำนักงานคณบดี
8. อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข	บรรณาธิการ
9. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เกษานุช	กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

1. อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
-----------------------------------	---------------------------------------

กองบรรณาธิการ

1. พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโท, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. พล.อ.ต. ดร.นภัทร์ แก้วนาค	วิทยาลัยการทัพอากาศ กองทัพอากาศ
4. ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
5. ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ รอดลอย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
8. รองศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. รองศาสตราจารย์ ดร.กรณีย์พล วิวรรณมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
11. รองศาสตราจารย์สายหยุด อุไรสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิษฎา ศรีเครือตอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.จิตติมา พักเพียง	องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
14. อาจารย์ ดร.สัมพันธ์ สุกใส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

กองบรรณาธิการ (ต่อ)

15. อาจารย์ ดร.นันทยา คงประพันธ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
16. อาจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
17. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เกษานุช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
18. อาจารย์ ดร.เกษภา ผาทอง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
19. อาจารย์วาสนา มะลินิน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
20. อาจารย์ชนิดาภา กระแจะจันทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
21. อาจารย์พรทิพย์ ช่วยเพล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
22. Miss Lindsay Mayo Fincher	Texas Tech University

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมมสุโข, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. พล.อ.ต. ดร.นภัทร์ แก้วนา	วิทยาลัยการทัพอากาศ กองทัพอากาศ
4. น.อ.หญิง ดร.อุษา โพนทอง	กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม
5. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกโธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7. ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
8. ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
9. รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา	มหาวิทยาลัยพะเยา
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ รอดลอย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
12. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
13. รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนธิ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
14. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
16. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
17. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
18. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
19. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
20. รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชธร ตู้องค์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (ต่อ)

21. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
22. รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิษฎา ศรีเครือตง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์ กัลยาณมิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมชัย นกนกลัง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา หน้มนี่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกนต์ แสงโชติ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภัทร จันทรเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพล คำเขียน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.จิตติมา พักเพ็ญ	องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
33. ดร.ปรีชัช ดาวอุดม	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
34. ดร.กิตติศักดิ์ เจริญสิทธิประเสริฐ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
35. ดร.เกษภา ผาทอง	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล จิตวิรัตน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
2. รองศาสตราจารย์สายหยุด อุไรสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ธนู ทดแทนคุณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ภาควิชา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิตันท์ บุญมี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ สำราญ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวิภา วิริยา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธณภูมิ ปองแสงี่ยม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงจันทร์ สิ้นโพธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนาวรัตน์ อินทรประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทวุฒิ วงษ์เสถียร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบัติ ศิริจันดา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน (ต่อ)

14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา ประชาติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์แจ่มจันทร์ บุญโญปกรณ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาวดี เพือกฟัก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จ๊กกเมธ พวงทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรัก ชื้อตรง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักร์กวี ชื้อตรง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กังสดาล ญาณจันทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
21. อาจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.ธนรัตน์ รัตนพงศ์ระ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
22. อาจารย์ ดร.นันทยา คงประพันธ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
23. อาจารย์ ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
24. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เกษานุช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
25. อาจารย์ ดร.สัมพันธ์ สุกใส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
26. อาจารย์ ดร.ธารณี นวสนธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
27. อาจารย์ ดร.เบญจพร เชื้อผึ้ง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
28. อาจารย์ ดร.ทิวา ใจหลัก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
29. อาจารย์ ดร.ฐาปกรณ์ ทองคำนุช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
30. อาจารย์ วันดี ศรีสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
31. อาจารย์ ปริณุต ไชยนิชัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
32. Ms.Aura Mendoza Siojo	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ตรวจสอบบทความภาษาอังกฤษ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กังสดาล ญาณจันทร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จ๊กกเมธ พวงทอง
3. อาจารย์ ดร.ทิวา ใจหลัก
4. อาจารย์รุจิภา ธรรมลักษมี
5. อาจารย์มนพัฒน์ บุญยะบุรณ
6. อาจารย์ออมวจิ พิบูลย์
7. อาจารย์กนกกาญจน์ ปานเปรม
7. Mrs. Rhiana Taylor

ตรวจรูปแบบและพิสูจน์อักษร

1. อาจารย์นันทิ เพชรบุรี
2. อาจารย์ชาลินี สำราญอินทร์
3. อาจารย์ฐานะมนตรี กลิ่นจันทร์แดง

ประสานงานวารสาร

1. อาจารย์ชนิดาภา กระแจะจันทร์
2. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เกษานุช
3. อาจารย์พรทิพย์ ช่วยเพล
4. นายเอกชัย นาคถนอม
5. นายจิระวุฒิ สารธรรม
6. นางสาวปานवास ประสาทศิลป์

จัดทำรูปเล่มวารสาร

1. อาจารย์ ดร.สมพงษ์ เกษานุช
2. อาจารย์ปริญต์ ไชยนิชัย
3. อาจารย์ออมวจี พิบูลย์
4. อาจารย์มนพัฒน์ บุญยะบุรณ
5. อาจารย์กัณฑ์วีร์ เวียงสีมา
6. นายจิระวุฒิ สารธรรม

ออกแบบปก : อาจารย์กัณฑ์วีร์ เวียงสีมา และนายจิระวุฒิ สารธรรม

จำนวนพิมพ์ : 120 เล่ม

เจ้าของ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
เลขที่ 60 หมู่ 3 ถนนสายเอเชีย (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์) ตำบลหันตรา
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
โทร. 035-709208, โทรสาร. 035-709208 <http://www.arts.rmutsb.ac.th>

พิมพ์ที่ : ออยุธยาดีไซน์

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เป็นวารสารวิชาการที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) ได้ถูกจัดกลุ่มคุณภาพวารสารประจำปี พ.ศ. 2564 ให้เป็น วารสารที่มีคุณภาพกลุ่มที่ 2 (TCI ฐาน 2) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI จนถึง 31 ธันวาคม 2567 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษา ในระดับ บัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านภาษา การท่องเที่ยว การโรงแรม การศึกษา และมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ ในลักษณะสหวิทยาการ

วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ จัดทำขึ้นปีละ 3 ฉบับ ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 9 ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564) มีบทความจำนวน 15 เรื่อง ประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 9 เรื่อง และบทความวิชาการ จำนวน 6 เรื่อง

อนึ่ง ความคิดเห็นจากบทความวิชาการหรือรายงานการวิจัยแต่ละเรื่องที่น่าสนใจในวารสาร ฉบับนี้ เป็นความเห็นจากผู้เขียนหรือผู้วิจัย กองบรรณาธิการมีหน้าที่จัดพิมพ์และเผยแพร่เพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นทางวิชาการแก่สังคมเท่านั้น

กองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบุคลากร ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตลอดจนผู้สนใจโดยทั่วไป จะได้รับสาระประโยชน์จากวารสาร ฉบับนี้

Jidapa Rang

ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข

บรรณาธิการ

วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ

Journal of Liberal Art of Rajamangala University
of Technology Suvarnabhumi

P-ISSN: 2586-9825 E-ISSN: 2730-1982

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)

บทความวิจัย : Research Article

- ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชชมงคลในประเทศไทย 211
THE FACTORS AFFECTING TO ADMINISTRATORS' STRATEGIC MANAGEMENT PROCESS OF RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY IN THAILAND
ณัฐพัชร วรพงศ์พัชร, สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล, และพงษ์ศักดิ์ ผกามาศ
- ปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดสุรินทร์ 226
MARKETING MIX FACTORS COMMUNITY BASED TOURISM A CASE STUDY OF ELEPHANT VILLAGE KRAPHO SUB-DISTRICT SURIN PROVIECE
ศิวธิดา ภูมิวิรมณี และอลิศรา ธรรมบุตร
- การเพิ่มพูนคำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์ และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ 241
VOCABULARY ACCUMULATION THROUGH THE ANALYSIS OF THE COAPPEARANCE OF NOUNS WITH ADJECTIVES AND VERBS WITH ADVERBS IN BANGKOK POST
อาคม สระบัว, เนาวรัตน์ อินทรประสิทธิ์, มนพัฒน์ บุญยะบุรณ์, สายหยุด อูไรสกุล, และอนุสรณ์ แซ่จันทร์
- การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา 255
THE DEVELOPMENT OF A DIGITAL PLATFORMS FOR BUSINESS ECONOMIC COURSES USING A PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT MODEL FOR VOCATIONAL LEARNERS
สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล, ปภาภัทร แสงแก้ว, ปรางทิพย์ เสยกระโทก, และพงษ์ศักดิ์ ผกามาศ

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย : Research Article

- การศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี

A STUDY OF THE PERFORMANCE ACCORDING TO THE 11 GOALS OF THE KONDEE SRI SUPHAN PROJECT SUPHANBURI PROVINCE

กรัณย์พล วิวรรณมงคล และพัสดกรณ์ วิวรรณมงคล

270
- ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก

THE NEEDS OF THE DEVELOPMENT OF STEM EDUCATION LEARNING MANAGEMENT FOR SECONDARY SCHOOL TEACHERS IN NAKHON NAYOK PROVINCE

เรืองชัย พจณี และต้องลักษณะ บุญธรรม

285
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี

FACTORS AFFECTING THE STUDENTS-CENTER LEARNING MANAGEMENT OF TEACHERS IN SCHOOLS UNDER HER ROYAL HIGHNESS PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN'S ROYAL INITIATIVE PATHUM THANI PROVINCE

พัชรมัย อินอ่อน และต้องลักษณะ บุญธรรม

300
- การพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงานบริษัท บีซีเนส เซอร์วิส เซลล์ อัลไลแอนซ์ จำกัด

RECRUITMENT EFFICIENCY DEVELOPMENT OF BUSINESS SERVICES ALLIANCE Co.,Ltd

คณิตา วิภาวิน, สุภาภรณ์ พรหมฤๅษี, เกรียงไกร โพธิ์มณี, และรัชฎาพร บุญเรือง

315
- ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

MARKETING MIX FACTORS AFFECTING THE ONLINE PURCHASE DECISION ON COSMETICS PRODUCT OF GENERATION Z IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

กาญจนาวดี ลำลีเทศ และณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล

329

บทความวิชาการ : Academic Article

- การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์: คำจำกัดความจากนิยามต่างมุมมอง 344
MEDICAL TOURISM: AN INTERPRETATION IN MULTIDISCIPLINARY
CONTEXTS
วรรณวิภา หงส์นาคดล
- การบริหารการประชาสัมพันธ์ในงานตำรวจ 359
PUBLIC RELATIONS MANAGEMENT IN POLICE AFFAIRS
วัชรพงษ์ พนิธอำรง
- ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่มีผลต่อการแปลเป็นภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษา 370
ของการแปลทางวิชาการ
UNIQUE CHARACTERISTICS OF THAI LANGUAGE AFFECTING
TRANSLATION INTO ENGLISH: A CASE STUDY OF ACADEMIC
TRANSLATION
สมบัติ ศิริจันดา และจักกเมธ พวงทอง
- แนวทางการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในช่วงสถานการณ์ 384
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
GUIDELINES FOR ANALYSIS SURVIVAL OF THE MUSIC BANDS BETWEEN
THE EPIDEMIC OF THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19)
ไกรวิทย์ สุขวิน
- กระบวนการสื่อสารที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในงานประเพณีสงกรานต์และการเล่น 399
ส่ำของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
COMMUNICATION PROCESS TO PROMOTE CULTURAL TOURISM AND
SABA TOSSING GAME (LEN SABA TRADITIONAL GAME) IN THE
SONGKRAN FESTIVAL OF MON PEOPLE IN PHRA PRADAENG DISTRICT
SAMUT PRAKARN PROVINCE
ภวิชัยกันฐพร มงคลชาติ, สุภาภรณ์ ศรีดี, และกาน บัญศิริ
- การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการพัฒนาสมรรถนะข้ามพิสัย: 414
กรณีศึกษาประเทศฟินแลนด์
PHENOMENON BASED LEARNING FOR THE DEVELOPMENT OF
TRANSVERSAL COMPETENCIES: A CASE STUDY FROM FINLAND
ออมวจี พิบูลย์ และกิตติชัย สุธาสีโนบล

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	ฐ
ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย	บ
ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ/พิเศษ/ปริทรรศน์/ปณิณกะ	ล
กระบวนการพิจารณาบทความ	พ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย

THE FACTORS AFFECTING TO ADMINISTRATORS' STRATEGIC MANAGEMENT PROCESS OF RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY IN THAILAND

ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร, สุริยะ Wachirawongpaisarn

Ntapat Worapongpat, Suriya Wachirawongpaisarn

สถาบันนวัตกรรมทางการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก

Educational Innovation Institute, Promote Alternative Education Association

พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ

Phongsak Phakamach

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattakosin

Email: dr.thiwat@gmail.com

Received July 5, 2021; Revised July 25, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร 2) ระดับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง จำนวน 392 คน โดยใช้การเทียบสัดส่วนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยวิธีการทางสถิติโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม การสร้างจิตพิสัย และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ตามลำดับ 2) ระดับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์ การกำหนดทิศทางขององค์กร การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ตามลำดับ และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร (Y) ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_5) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_4) ธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม (X_3) การสร้างจิตพิสัย (X_2) และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (X_1) โดยได้ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้วร้อยละ 89.80 และสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 1.458 + 0.422(X_5) + 0.354(X_4) + 0.218(X_3) + 0.185(X_2) + 0.138(X_1)$

คำสำคัญ: การบริหารเชิงกลยุทธ์, ผู้บริหาร, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the level of strategic management factors of administrators; 2) the level of strategic management process; and 3) the factors affecting to administrators' strategic management process. This research uses a mixed methodology. The research sample were 392 professors and educational personnel of 9 Rajamangala Universities of Technology in Thailand, using proportional comparisons and using a simple random sampling method. The research instrument was a questionnaire and interview guide. Quantitative data analyzed by statistical methods by stepwise multiple regression analysis and qualitative data analyzes by inductive content analysis.

The research results were as follows: 1) The level of administrative factors of the administrators in general and in each aspect was at a high level. In descending order, i.e. innovation and educational technology, leadership of administrators, good governance and participation, building of affective domain and human resource management, respectively. 2) The level of the strategic management process of the management as a whole and in each aspect is at a high level. In descending order, namely strategy formulation, orientation of the organization strategy implementation, strategy control and evaluation, and environmental analysis, respectively. 3) Factors affecting the strategic management process of administrators (Y) are innovation and educational technology (X_5), leadership of administrators (X_4), good governance and participation (X_3), building of affective domain (X_2) and human resource management (X_1), with be adjusted performance prediction (adjusted R_2) was 89.90%, and equation of prediction was $\hat{Y}_{tot} = 1.458 + 0.422(X_5) + 0.354(X_4) + 0.218(X_3) + 0.185(X_2) + 0.138(X_1)$

Keywords: Strategic Administration, Executive, Rajamangala University of Technology

บทนำ

การอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยมีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากการศึกษาระดับที่สอนให้คนเรารู้จักคิดหาเหตุผลในสิ่งต่าง ๆ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ “สอนความเป็นมนุษย์” ให้มีสติปัญญาและรอบรู้เพียงพอที่จะนำปัญหาไปวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตนต้องเผชิญตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยขั้นสูงและให้บริการสังคมทั้งในและระหว่างประเทศให้แก่หน่วยงาน องค์กร และสถาบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งถือเป็น

ภารกิจหรือกลไกสร้างสรรค์ทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562) การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ณ สถานการณ์ปัจจุบันควรมีการจัดการด้านการ อุดมศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการอุดมศึกษาและการพัฒนาบุคลากรของประเทศเป็นไปอย่างมี คุณภาพและมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ สมควรส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีความเป็นอิสระทางวิชาการ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี องค์ความรู้ทางวิชาการในแขนงต่าง ๆ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมให้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ตลอดจนสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อสร้าง ความเป็นเลิศในทางวิชาการและมีทักษะขั้นสูงในการประกอบวิชาชีพ สามารถตอบสนองความต้องการของ ภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างแท้จริง และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและ แก้ปัญหาให้แก่สังคมส่วนรวมได้ อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป (พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และคณะ, 2564)

ยุคแห่งการพลัดโฉมทางการศึกษา (Education Disruption) ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างยิ่งต่อองค์กรทาง การศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งการดำเนินชีวิตและทำให้เกิดการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ (Wilkins, 2020) แต่ในสถานการณ์จริงพบว่าผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจะมีปัญหาอุปสรรคมากมายในการนำสถาบัน ไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมายซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพของผู้เรียนรวมถึงผู้ที่สำเร็จการศึกษายังคงอยู่ใน ระดับต่ำกว่ามาตรฐานหรืออาจมีสมรรถนะไม่ตรงตามทักษะในศตวรรษที่ 21 ผู้นำระดับสูงจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนทิศทางการคิดและการบริหารแบบใหม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (Soewarno & Tjahjadi, 2020) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคแห่งการศึกษาดิจิทัลที่ต้องมีการวางแผนกลยุทธ์อย่างสมบูรณ์ที่ครอบคลุม กิจกรรมทั้งหมดขององค์กร ทำให้มีการนำวิธีการทางกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เช่น การจัดโครงสร้างองค์กร การสร้าง วัฒนธรรมองค์กร การประยุกต์ใช้ระบบไอซีทีเพื่อการศึกษา การบริหารทรัพยากรบุคคล การสร้างสรรค์ นวัตกรรมทางการศึกษา การจัดการศึกษาออนไลน์ (Sundgren & Jaldemark, 2020) ตลอดจนการควบคุม และประเมินผลกลยุทธ์เข้ามามีบทบาทในการเป็นรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับสถาบันอุดมศึกษา โดยผู้นำระดับสูงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาในทุกขั้นตอน โดยมีกิจกรรมองค์ประกอบพื้นฐาน 4 อย่าง ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) 2) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) และ 4) การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategic Control and Evaluation) โดยกิจกรรมทั้งสี่ มีความสัมพันธ์และเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน (พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และ ดร.ณิ ปญฺจรัตนกร, 2563)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (Rajamangala University of Technology) เกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 เหตุผลโดยที่มาตรา 36 แห่ง พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้ สถานศึกษาของรัฐดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัวมีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัยฯ ดังนั้น สมควรจัดตั้ง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 9 แห่ง ขึ้นแทนสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จากการที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารให้มีประสิทธิภาพ พฤติกรรมการบริหารสถาบันให้ประสบความสำเร็จมีองค์ประกอบสำคัญอันดับต้นๆ ก็คือการแสดงออกถึงความร่วมมือกับบุคลากร สังคม ชุมชน และสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดการยอมรับ ร่วมมือ และปฏิบัติตาม ซึ่งปัจจัยหลักย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเพราะมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง โดยต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ การจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำ 2) การจูงใจ 3) การติดต่อสื่อสาร 4) การตัดสินใจ 5) การกำหนดเป้าหมาย และ 6) การควบคุมการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับทั้ง 6 งาน เพื่อนำพาสถาบันให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการวางแผนการบริหารหรือที่เรียกว่าการวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญและถือเป็นกิจกรรมแรกที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำเพราะแผนกลยุทธ์เป็นแผนงานหลักที่แสดงถึงภาระงานแนวโน้มของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาของตนเองและเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้การดำเนินการต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีระบบและมีหลักเกณฑ์ (พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และคณะ, 2564)

อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่งเป็นหน่วยจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา โดยแต่ละแห่งได้กำหนดนโยบายให้จัดทำแผนกลยุทธ์ทางการศึกษาขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถาบันอย่างชัดเจน การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกเพื่อรู้จุดแข็ง จุดอ่อน และสถานการณ์ รวมถึงการปรับระบบการทำงานในปัจจุบันให้รับกับการดำเนินงานสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการในอนาคต แต่ในการวางแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ผ่านมายังพบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ขาดบุคลากรที่เป็นคณะทำงานในการวางแผนกลยุทธ์ รวมถึงงบประมาณที่มีไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น สถานะทางเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญเช่นกัน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแล้วยังอาจส่งผลกระทบต่อกรอบการปรับรูปแบบและการพัฒนาการศึกษาในอนาคตให้ดีขึ้นอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจึงจำเป็นต้องทบทวนแนวคิดและทิศทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อวางแผนกลยุทธ์ของสถาบันให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและคุณภาพของผู้เรียนในอนาคต จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลประเทศไทย สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อที่ผู้บริหารสถาบันและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษานำผลการวิจัยไปประยุกต์เป็นแนวทางในการบริหารสถาบันศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

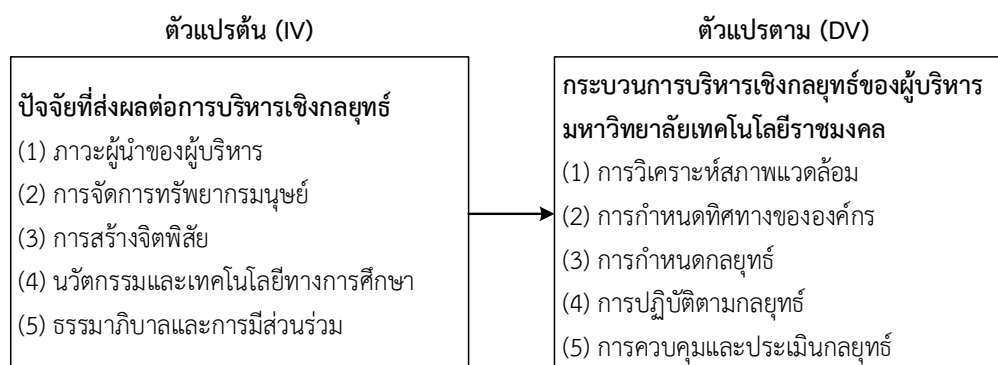
1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

กลยุทธ์ขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรได้ โดยปัจจัยเบื้องต้นดังกล่าวจะประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสร้างจิตปณิธานนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม (Mahat & Goedegebuure, 2016) ดังนั้นการทำความเข้าใจและพยายามศึกษาองค์กรที่ประสบผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์เพื่อการจัดการองค์กร จะทำให้นักบริหารได้ทราบถึงคุณประโยชน์ของกลยุทธ์ที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ โดยต้องพิจารณาเลือกกลยุทธ์และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำเป็นส่วนประกอบและวางแผนอย่างมีขั้นตอน เนื่องจากการบริหารกลยุทธ์นั้นจะเป็นการบริหารแบบองค์รวม ผู้นำต้องอาศัยกลยุทธ์ในการจัดการองค์กรให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงโดยไม่ทำให้เกิดความล้มเหลว ดังนั้นทั้งกลยุทธ์และนักบริหารที่เป็นผู้ตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจึงมีความสำคัญเท่าเทียมกัน (Fumasoli et al., 2020)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยแสดงดังแผนภาพที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ประชากร (Populations) ได้แก่ คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จำนวน 18,019 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง ได้จากการกำหนดขนาดของด้วยสูตรคำนวณการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ใช้การเทียบสัดส่วนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการอุดมศึกษา จำนวน 10 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสร้างจิตพิสัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตาม กลยุทธ์ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างจิตพิสัย ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์มี 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการกำหนดกลยุทธ์ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ และด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ลักษณะแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และ

ตอนที่ 3 เป็นระบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้เกณฑ์น้ำหนักคะแนนและมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างปลายเปิด (Open End Structured Interview Guide) สำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการอุดมศึกษา จำนวน 10 คน ในการพิจารณาตัวแปรที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ สร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อตามขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนดโดยให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในเรื่องปัจจัยและกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการใช้สำนวนภาษา จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษาภาครัฐ จำนวน 30 คน จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) มีค่าระหว่าง 0.65-1.00 จากนั้นทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9245

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างลิงค์บนระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ได้รับข้อมูลทั้งหมด จำนวน 392 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2563

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำนวณหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย และสร้างสมการพยากรณ์จากปัจจัยดังกล่าว โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

6.4 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์และสรุปในลักษณะเชิงเนื้อหาเชิงอุปนัย (Content Analysis) โดยนำมาสังเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่สอดคล้องกับผลที่ได้จากแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและรายด้าน

n = 392

ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.08	0.67	มาก	2
2. ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์	3.92	0.65	มาก	5
3. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.17	0.66	มาก	1
4. ด้านการสร้างจิตพิสัย	3.98	0.65	มาก	4
5. ด้านธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม	4.01	0.67	มาก	3
โดยรวม	4.03	0.66	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.66) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.67) ด้านธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.67) ด้านการสร้างจิตพิสัย ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.65) และด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.65)

2. กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและรายด้าน

n = 392

ระดับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	3.95	0.66	มาก	5
2. ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร	4.14	0.67	มาก	2
3. ด้านการกำหนดกลยุทธ์	4.16	0.66	มาก	1
4. ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์	4.08	0.65	มาก	3
5. ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์	4.02	0.66	มาก	4
โดยรวม	4.07	0.66	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.66) ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.67) ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.65) ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.66) และด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.66) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย โดยภาพรวม ($\hat{Y}_{tot}$)

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับ ความสำคัญ	B	S.E.	β	t	Sig
1. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_5)	0.422	0.040	0.452	21.221	0.000**
2. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_4)	0.354	0.042	0.374	10.114	0.000**
3. ด้านธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม (X_3)	0.218	0.047	0.239	8.256	0.001**
4. ด้านการสร้างจิตพิสัย (X_2)	0.185	0.041	0.195	4.354	0.001**
5. ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (X_1)	0.138	0.039	0.167	4.145	0.000**
ค่าคงที่	1.458				
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)	0.935				
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2)	0.898				
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว	0.894				
ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย	0.11468				

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย ได้แก่ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (X_5) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.422 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_4) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.354 ด้านธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม (X_3) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.218 ด้านการสร้างจิตพิสัย (X_2) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.185 และด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (X_1) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.138 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.935 ประสิทธิภาพในการทำนายได้ร้อยละ 89.80 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายร้อยละ 11.468 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถสร้างสมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบและได้สมการการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = 1.458 + 0.422(X_5) + 0.354(X_4) + 0.218(X_3) + 0.185(X_2) + 0.138(X_1)$$

สมการการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{tot} = 0.452(X_5) + 0.374(X_4) + 0.239(X_3) + 0.195(X_2) + 0.167(X_1)$$

นอกจากนี้ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย มีความสอดคล้องกับข้อค้นพบเชิงปริมาณ นั่นคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการอุดมศึกษาเห็นด้วยกับปัจจัยทั้ง 5 ด้าน แต่ยังมีปัจจัยบางประการที่ควรคำนึงถึง ได้แก่ กระบวนการรับมือกับการพลิกโฉมทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนออนไลน์และการพัฒนาระบบไอซีทีเพื่อการศึกษา เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากร ดังนั้นควรมีการกำหนดรูปแบบหรือกลไกในการรับมือกับการพลิกโฉมทางการศึกษาด้วยย่อมมีความสำคัญต่อผู้เป็นนักการบริหารจัดการอุดมศึกษาในภาวะการณ์ปัจจุบันและอนาคต ผู้เชี่ยวชาญยังกล่าวเสริมอีกว่า กลยุทธ์ขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรได้ ดังนั้นการทำความเข้าใจและพยายามศึกษาขององค์กรที่ประสบผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์เพื่อจัดการ จะทำให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้ทราบถึงคุณประโยชน์ของกลยุทธ์ที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรให้ประสบความสำเร็จและจะต้องมีการพิจารณาเลือกกลยุทธ์และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์กรเป็นส่วนประกอบและอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน เนื่องจากการบริหารกลยุทธ์นั้นจะเป็นการบริหารแบบองค์รวม ผู้นำที่มีความสามารถจะต้องอาศัยกลยุทธ์ในการจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับองค์กร และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงโดยไม่ทำให้เกิดความล้มเหลว หรืออาจกล่าวได้ว่ากลยุทธ์ที่ดีแต่ล้มเหลวจะไม่สามารถนำความสำเร็จมาสู่องค์กรได้ ดังนั้นทั้งกลยุทธ์และผู้บริหารที่เป็นผู้ตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจึงมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด คณะผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสำคัญที่เป็นค้นพบและนำมาสรุปอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้ดังนี้ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเห็นความจำเป็นของปัจจัยที่จะส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของผู้บริหารที่จะต้องแสดงความเข้าใจถึงการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การมีภาวะผู้นำ และการมีธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ เพื่อให้การบริหาร

มหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังที่ Sababi et al. (2014), Suherlan (2017) และ Sajwani et al. (2021) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การบริหารเชิงกลยุทธ์บรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ ศักยภาพ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บริหาร นวัตกรรมและเทคโนโลยี การกำหนดทิศทางและกระบวนการบริหารกลยุทธ์ การปฏิบัติตามหลักจริยธรรม และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยอาศัยเครื่องมือการบริหารสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย อีกทั้งผู้บริหารควรกำหนดมาตรการในการนำระบบไอซีทีที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาองค์กรเพื่อเสริมสมรรถนะขององค์กรให้เป็นองค์กรเชิงดิจิทัล (Laudon & Laudon, 2019) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hladchenko (2015) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในมหาวิทยาลัยโดยใช้กระบวนการ Balance Scorecard เพื่อวินิจฉัยและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและยับยั้งการนำรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์มาใช้ ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยที่สนับสนุนการนำรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์มาใช้ ได้แก่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นต้น

2. ระดับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร และด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญเนื่องจากการที่องค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารที่ดีต้องรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งส่งผลให้ต้องปรับวิธีการบริหารให้ทันต่อสถานการณ์ การกำหนดทิศทางขององค์กร การนำกลยุทธ์ที่วางไว้ไปปฏิบัติ พร้อมทั้งประเมินและควบคุมกลยุทธ์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้ ดังที่ Beckers et al. (2015) ได้สรุปการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า เป็นหลักการบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปของสังคมที่มีการแข่งขันสูง ดังนั้นผู้บริหารต้องใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง มีการปรับปรุงและสร้างแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างข้อมูลป้อนกลับตลอดเวลา โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eacott (2008) และ Mushketova et al. (2018) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า การใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์จะช่วยให้ผู้มีส่วนรวมเข้ามาทำงานร่วมกันย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงพฤติกรรมในแง่ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีคุณค่า

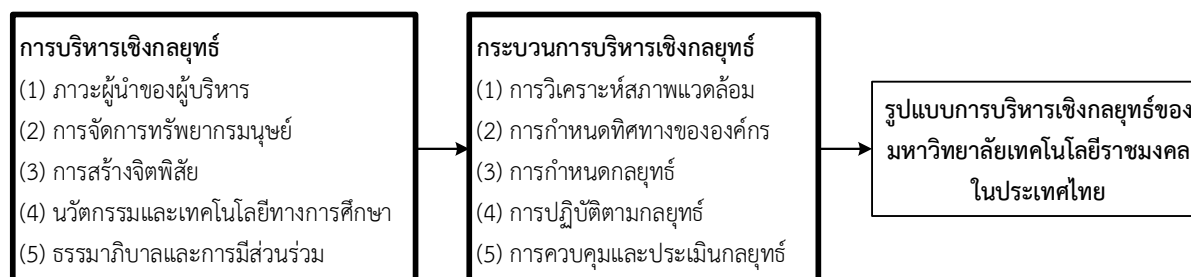
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคลในประเทศไทย ได้แก่ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านธรรมาภิบาล และมีส่วนร่วม ด้านการสร้างจิตพิสัย และด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ แสดงให้เห็นว่าทุกปัจจัยย่อมส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคลทั้งสิ้น ทั้งนี้เป็นเพราะมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคลเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายให้มีประสิทธิผลโดยอาศัยทักษะภาวะผู้นำแบบปรับตัว (Adaptive Leadership) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสร้างจิตพิสัย รวมถึงธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของบุคลากร ดังที่ พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และคณะ (2564) และ Sengupta et al. (2020) ได้ระบุว่าผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินการปฏิรูปองค์กร การบริหารจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัย

ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่ดี และควมมีคุณธรรมของผู้นำในสถาบันการศึกษานั้นเอง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahat & Goedegebuure (2016) ที่ค้นพบว่า ในกระบวนการบริหารการศึกษายุคใหม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ตามบริบทที่เปลี่ยนไป ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารการศึกษาต้องสนใจใฝ่รู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งการใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาจะสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีสมรรถนะที่ดีและเหมาะสมกับองค์กรเชิงดิจิทัล เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการองค์กรอยู่รอดและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Edwards & Ashida, 2021) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศญี่ปุ่นที่พบว่า ในการบริหารสถาบันอุดมศึกษายุคใหม่ต้องอาศัยกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ประกอบด้วย การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วมของบุคลากร รวมถึงการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารสูงสุดของสถาบันควรร่วมกันใช้ปรับปรุงหรือปฏิรูปไปตามกระบวนการทัศน์ทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเติบโตอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในประเทศไทย

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสร้างจิตพิสัย และธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม ส่วนกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ทั้งปัจจัยและกระบวนการสามารถนำมากำหนดรูปแบบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สรุป

คณะผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นสำคัญที่เป็นค้นพบและนำมาสรุปตามวัตถุประสงค์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้ดังนี้ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม
2. ระดับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร และด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทย ได้แก่ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านธรรมาภิบาลและมีส่วนร่วม ด้านการสร้างจิตพิสัย และด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยยุคใหม่ควรปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการบุคลากรในสถาบันตามระดับความรู้ความสามารถของแต่ละคนอย่างเต็มที่โดยยึดหลักสากล

1.2 จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 2 พบว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรมีการจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ สรุป และจัดลำดับสภาพปัญหาเพื่อนำไปการวางแผนกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถาบันให้ได้มากที่สุด

1.3 จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 3 พบว่า ปัจจัยทุกปัจจัยส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยจึงควรพัฒนาทักษะและสมรรถนะการบริหารทั้ง 5 ด้าน โดยนำมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งและการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัยโดยมุ่งสร้างผลประโยชน์ให้แก่สถาบันเป็นหลัก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสะท้อนให้เห็นภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ภายใต้วิถีปกติใหม่และวิถีถัดไป (New and Next Normal) ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแต่ละแห่งให้ครบทุกมิติตามบริบทของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแต่ละแห่งในบริบทที่ต่างกัน เพื่อให้ได้คำตอบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และดร. ปิยะรัตน์. (2563). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การประชุมสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ. วิชาการ) ครั้งที่ 1, จังหวัดนครปฐม. 28-29.
- พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ, สำเริง อ่อนสัมพันธุ์, สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล, ดร. ปิยะรัตน์, ฤทธิเดช พรหมดี และเชิดศักดิ์ ศุภโสมณ. (2564). องค์การแห่งนวัตกรรมทางการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0. การประชุมวิชาการระดับชาติ พะเยาวิจัย ครั้งที่ 10 มหาวิทยาลัยพะเยา. 3513-3528.
- Beckers, R., Voordt, D.v.d. and Dewulf, G. (2015). Management Strategies for Aligning Higher Education Accommodation with the User Needs. *Journal of Corporate Real Estate*, 17(2), 80-97.
- Eacott, S. (2008). Strategy in Educational Leadership: in Search of Unity. *Journal of Educational Administration*, 46(3), 353-375.
- Edwards, S. and Ashida, A. (2021). Higher Education in Japan: Internationalization, the Sustainable Development Goals and Survivability. *International Journal of Comparative Education and Development*, 23(2), 104-119.
- Fumasoli, T., Barbato, G. and Turri, M. (2020). The Determinants of University Strategic Positioning: a Reappraisal of the Organisation. *Higher Education*, 80, 305-334.

- Hladchenko, M. (2015). Balanced Scorecard – a Strategic Management System of the Higher Education Institution. *International Journal of Educational Management*, 29(2), 167-176.
- Laudon K.C., and Laudon, J. P. (2019). *Management Information Systems*. (14th ed). New York: Pearson Education Indochina.
- Mahat, M. and Goedegebuure, L. (2016). Strategic Positioning in Higher Education: Reshaping Perspectives", Theory and Method in Higher Education Research (Theory and Method in Higher Education Research, *Emerald Group Publishing Limited*. 2, 223-244.
- Mushketova, N., Bydanova, E. and Rouet, G. (2018). National Strategy for Promotion of Russian Universities in the World Market of Education Services. *International Journal of Educational Management*, 32(1), 46-56.
- Sababi Pour Asl, G. and Bafandeh Zendeh, A. (2014). Strategic Plan Compilation Using System Dynamics Modeling: Case Study of a University. *Education, Business and Society: Contemporary Middle Eastern Issues*, 7(4), 277-292.
- Sajwani, Z.S., Hazzam, J., Lahrech, A. and Alnuaimi, M. (2021). A Strategy Tripod Perspective on Merger Effectiveness in the Higher Education Industry: the Mediating Role of Future Foresight. *International Journal of Educational Management*, 35(5), 925-942.
- Sengupta, E., Blessinger, P. and Makhanya, M.S. (2020). Developing and Supporting Multiculturalism and Leadership Development: International Perspectives on Humanizing Higher Education. *Innovations in Higher Education Teaching and Learning*, 30, 3-13.
- Soewarno, N. and Tjahjadi, B. (2020). Mediating Effect of Strategy on Competitive Pressure, Stakeholder Pressure and Strategic Performance Management (SPM): Evidence from HEIs in Indonesia. *Benchmarking: An International Journal*, 27(6), 1743-1764.
- Suherlan, H. (2017). Strategic Alliances in Institutions of Higher Education: a Case Study of Bandung and Bali Institutes of Tourism in Indonesia. *International Journal of Tourism Cities*, 3(2), 158-183.
- Sundgren, M. and Jaldemark, J. (2020). Visualizing Online Collaborative Writing Strategies in Higher Education Group Assignments. *International Journal of Information and Learning Technology*, 37(5): 351-373.
- Wilkins, S. (2020). The Positioning and Competitive Strategies of Higher Education Institutions in the United Arab Emirates. *International Journal of Educational Management*, 34(1), 139-153.

ปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอบ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์

MARKETING MIX FACTORS COMMUNITY BASED TOURISM A CASE STUDY OF ELEPHANT VILLAGE KRAPHO SUB-DISTRICT SURIN PROVINCE

ศิริธิดา ภูมิวรมนูณี

Sivathida Phumiworramunee

อลิศรา ธรรมบุตร

Alissara Thammabutr

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

Rajamangala University of Technology Isan SURIN Campus

Email : alissara.th@rumti.ac.th

Received July 6, 2021; Revised October 11, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอบ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอบ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอบ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-29 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญา ประกอบอาชีพพนักงาน/เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการเป็นส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท และส่วนใหญ่ทราบข่าวการส่งเสริมตลาดทางการท่องเที่ยวจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยความต้องการทางการท่องเที่ยวในรูปแบบพักผ่อนและเติมเต็มให้กับชีวิต ที่มีสิ่งจูงใจทางการท่องเที่ยวจากวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 2) ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (7 P's) พบว่าภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพและการด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา ตามลำดับ

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวโดยชุมชน, พฤติกรรมนักท่องเที่ยว, ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว

Abstract

The Objectives of this article were 1) to study the behavior of Thai tourists towards community-based tourism: a case study of Chang Village, Krapho Sub-district, Tha Tum District, Surin Province 2) to study the marketing mix factors of community-based tourism: a case study of Chang Village, Krapho Sub-district Tha Tum District, Surin Province. This research is a quantitative research. The sample consisted of 400 Thai tourists who traveled to Chang Village, Krapho Sub-district, Tha Tum District, Surin Province, using simple random sampling method. The tools used were questionnaires. Data were analyzed using percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows: 1) Based on the behavioral data of Thai tourists towards community-based tourism, a case study of the Elephant Village, it was found that most of the samples were female, ages between 20-29 years old, undergraduate, employees/ government officers/ state enterprises and civil servants by occupation, northeastern domicile, monthly income between 10,001-20,000 baht and most of them were received the sale promotion via social media online. Their needs from tourism were relaxation and fulfillment motivating by culture and wisdom. The community-based tourism marketing mix factors (7 P's) data was in the high level of physical nature, product, process, distribution, personnel, promotion and price respectively.

Keywords: Community Based Tourism, Tourist Behavior, Tourism Marketing Mix

บทนำ

จากการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายเชิงเศรษฐกิจเพื่อสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวให้กับผู้ประกอบการทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยนำโอกาสและจุดแข็งของประเทศที่สะท้อนจากตัวนักท่องเที่ยวมากำหนดเป็นแนวทางหลัก ตลอดจนการตลาดท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ด้วยการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) อย่างยั่งยืน ด้วย 3 กลยุทธ์หลัก คือ 1) สร้างความเชื่อมั่นในคุณค่าของแบรนด์ประเทศไทย 2) นำเสนอสินค้าและบริการที่สามารถชูเอกลักษณ์ของประเทศไทยแสดงถึงความรับผิดชอบต่อ

สังคมและสิ่งแวดล้อมตลอดจนสินค้าที่กระตุ้นและเพิ่มการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว 3) ขยายตลาดกลุ่มลูกค้าคุณภาพปรับสมดุลตลาดกลุ่มเป้าหมายดึงดูดกลุ่มคนไทยที่นิยมท่องเที่ยวในต่างประเทศให้หันมาท่องเที่ยวในประเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูงให้หันมาสนใจหาประสบการณ์ท่องเที่ยวของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นนั้น (ยุทธศักดิ์ สุภสร, 2561 ก) แต่เนื่องจากวิกฤติโลกที่เกิดจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเริ่มระบาดมาตั้งแต่ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2562 และดูเหมือนจะยังคงไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าจะสิ้นสุดเมื่อไร จนทำให้การท่องเที่ยวโลกหยุดชะงักลงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโลกและของไทย ทำให้หลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยมีมาตรการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ในปี พ.ศ. 2563 นี้ ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่ำที่สุดนับตั้งแต่มีการเก็บสถิติทางการท่องเที่ยว หรือต่ำที่สุดนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2496 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวหยุดชะงัก ตั้งแต่สายการบิน โรงแรม ไปจนถึงผู้ประกอบการอื่น ๆ จนหลายบริษัทต้องเข้าสู่ภาวะล้มละลาย และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในระยะสั้นนักท่องเที่ยวจะลดการเดินทางและปรับขนาดของกลุ่มให้เล็กลง ลดการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มในบางกลุ่มลดการใช้จ่ายลง เนื่องจากจำเป็นต้องวางแผนการเงินให้ละเอียดรอบคอบ และลดการใช้ขนส่งสาธารณะ เนื่องจากให้ความสำคัญกับความสะอาดและสุขอนามัย ส่วนในระยะยาวเชื่อว่าความปกติใหม่จะส่งผลต่อรูปแบบการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวยืดหยุ่นและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและสุขอนามัยมากขึ้น ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจะไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก และจะยังคงใช้จ่าย ซื้อสินค้า และเลือกที่พักที่สะดวกสบาย เพียงแต่อาจจะคำนึงถึงสุขภาพมากขึ้น (ยุทธศักดิ์ สุภสร, 2563 ข)

ดังนั้น ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจะต้องเตรียมความพร้อมรองรับกับบริบทการธุรกิจที่ไม่เหมือนเดิม ท่ามกลางการปรับวิถีการทำธุรกิจใหม่ที่ต้องปรับรูปแบบ การให้บริการที่คำนึงถึงความปลอดภัยจากโคโรนา 2019 (COVID-19) ขณะที่การแข่งขันในธุรกิจที่สูงจากปริมาณนักท่องเที่ยวลดลงแต่ผู้ให้บริการในธุรกิจท่องเที่ยวยังมีจำนวนมาก ซึ่งผู้ประกอบการก็จะต้องคิดวิธีการดำเนินธุรกิจใหม่ ๆ อาทิ การจับมือทำการตลาดร่วมกับพันธมิตรอย่างครบวงจร ซึ่งอาจจะไม่เฉพาะแต่ผู้ประกอบการในห่วงโซ่การท่องเที่ยว แต่รวมถึงผู้ประกอบการอื่น เช่น โรงพยาบาล เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ให้กับนักท่องเที่ยวท่ามกลางที่ประชาชนทั่วโลกยังต้องเผชิญกับเรื่อง โควิด 2019 (COVID-19) ตั้งแต่การออกแบบแพ็คเกจท่องเที่ยวที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ การปรับผลิตภัณฑ์และบริการให้สามารถตอบโจทย์ผู้ใช้บริการและกลุ่มเป้าหมาย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) โดยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. เป็นหน่วยงานที่ได้พัฒนาชุมชนผ่านเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หรือ GSTC ให้เพิ่มศักยภาพตลาดแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น อพท. จึงร่วมมือ

กับสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พัฒนาศักยภาพการตลาดและสุขอนามัย โดยมีเป้าหมาย 81 ชุมชนทั่วประเทศ และนำชุมชนเป้าหมายไปผนวกในโปรแกรมท่องเที่ยวเพื่อเสนอขายแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพต่อไป แนวทางดังกล่าวเป็นการพลิกวิกฤติของธุรกิจท่องเที่ยวไทยสู่โอกาสใหม่หลังโควิด 2019 (COVID-19) เพื่อให้การท่องเที่ยวของชุมชนตอบโจทย์การเพิ่มรายได้ให้ชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากตามนโยบายรัฐบาลแล้วยังสนองต่อรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีชีวิตใหม่ หรือ New Normal ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จะเข้าไปช่วยสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ชุมชนมีขีดความสามารถที่สูงขึ้น สามารถบริหารจัดการตนเองได้แบบยั่งยืน เพราะการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นถือเป็นเสน่ห์ที่เป็นเอกลักษณ์จากวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น ผสมกับมิตรไมตรีจากผู้คนในชุมชน ซึ่งถือเป็นคุณค่าที่ช่วยเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้อย่างแท้จริง (พิพัฒน์ รัชกิจประการ, 2563)

จังหวัดสุรินทร์ เป็นหนึ่งในจังหวัดชายแดนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรือ อีสานตอนล่าง หรือ “อีสานใต้” ของประเทศไทย ที่มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรมศิลปวัฒนธรรม และความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ลาว กูย โดยเฉพาะวัฒนธรรมและอารยธรรมขอมโบราณที่หล่อหลอมและผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมไทยถิ่นอีสานจนมีความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่น และยังมียูนิเซสเป็นพิเศษในด้านการเลี้ยงช้าง จนได้ชื่อว่า “สุรินทร์ ถิ่นช้างใหญ่” เพราะมีช้างเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทย มากกว่า 700 เชือก จึงถูกขนานนามว่า “หมู่บ้านช้างเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดในโลก” โดยแต่ละครัวเรือนจะมีช้างที่เลี้ยงไว้อาศัยอยู่ร่วมชายคาเดียวกัน และเป็นมรดกตกทอดให้ลูกหลานคนกับช้างมีความรักใคร่ผูกพัน แตกต่างจากการเลี้ยงช้างที่อื่น ช้างบ้านตากกลางเป็นช้างบ้านที่เชื่อง นอนร่วมชายคาเรือนเดียวกันกับคนเปรียบเสมือนเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งในครอบครัว ก่อให้เกิดสายใยความผูกพันที่แน่นแฟ้นขึ้นระหว่างคนกับช้างอย่างใกล้ชิด สืบทอดจากบรรพบุรุษในอดีตถึงปัจจุบันจากรุ่นสู่รุ่น นำมาสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีคนเลี้ยงช้าง วัฒนธรรม และภูมิปัญญา ได้แก่ โลกของช้าง โครงการคชอาณาจักร ชุมชนท่องเที่ยวบ้านช้างตากกลาง โดยมีการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาและขับเคลื่อนจังหวัดสุรินทร์มาอย่างต่อเนื่อง ด้วยชุมชนท่องเที่ยวบ้านช้างตากกลาง เป็นที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 (COVID-19) นั้น มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวคึกคักตลอดทั้งปีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 (COVID-19) ทำให้ไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน อีกทั้งการล็อกดาวน์ของแต่ละจังหวัด รวมถึง พ.ร.ก. ฉุกเฉิน คนในชุมชนและตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการชุมชน ก็ไม่สามารถเดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อไปจำหน่ายสินค้าของฝากของที่ระลึกและสินค้า OTOP ตามงานต่าง ๆ นอกพื้นที่ได้เช่นเคย จึงทำให้ได้รับผลกระทบอย่างหนัก ส่งผลให้ขาดรายได้ในการดำรงชีวิต กระทั่งไปถึงช้างขาดแคลนอาหาร ความทุกข์ขาดรายได้ อาหารช้างที่เคยขายให้ท่องเที่ยวซื้อป้อนช้างก็ไม่มีกิจกรรมเหล่านี้ เพราะการท่องเที่ยวหยุดชะงักจากสถานการณ์ดังที่กล่าวมา

ข้างต้น ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ตลอดจนข้อมูลความต้องการเชิงพื้นที่ที่ต้องการฟื้นฟู พัฒนา ยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวและการตลาดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพื่อตอบสนองความนิยมทางการท่องเที่ยวหลังโควิด-19 (COVID-19) ด้วยหวังว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างหลากหลายในชุมชนจะสามารถนำมาเป็นมาเป็นต้นทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น สามารถสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้เช่นเคย เพราะการจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น เป็นองค์ประกอบและเครื่องมือสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะสามารถช่วยกระตุ้นและฟื้นฟูการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหมู่บ้านช้างแห่งนี้ให้กลับมาเฟื่องฟูได้อีกครั้ง และสามารถพัฒนาและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และมีการสื่อสารที่รวดเร็วส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการมาท่องเที่ยว ณ หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดสุรินทร์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดสุรินทร์

การทบทวนวรรณกรรม

ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) คือ การผสมที่เข้ากันได้อย่างดีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขาย และระบบการจัดจำหน่าย ซึ่งได้มีการจัดออกแบบเพื่อใช้สำหรับการเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคที่ต้องการ (ธงชัย สันติวงษ์, 2540) หรืออีกนัยยะหนึ่ง คือ การมีสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ขายในราคาที่ผู้บริโภคยอมรับได้และผู้บริโภคยินดีจ่ายเพราะเห็นว่าคุ้ม และมีการจัดจำหน่าย การกระจายสินค้าสอดคล้องกับพฤติกรรมการซื้อหาเพื่อความสะดวกแก่ลูกค้า พยายามจูงใจให้เกิดความชอบในสินค้าและเกิดพฤติกรรมอย่างถูกต้อง ซึ่งใช้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย หรือเป็นเครื่องมือที่ใช้ร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การติดต่อสื่อสารขององค์การ (เสรี วงษ์มณฑา, 2542) แต่ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service marketing mix) จะมีความแตกต่างจากสินค้าอุปโภคและบริโภคทั่วไป จำเป็นต้องใช้ส่วนประสมการตลาด 7 อย่าง (7P's) ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Kotler, 2006) ส่วนประสมการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ 7 อย่าง (7P's)

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งซึ่งสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้ คือ สิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้าและลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ

โดยทั่วไปแล้วผลิตภัณฑ์ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ (Tangible products) และ 2) ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible products)

2. ด้านราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ลูกค้านั้นจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา ลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้นการกำหนดราคาการให้บริการควรมีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการ ชัดเจน และง่ายต่อการจำแนกระดับการบริการที่ต่างกัน

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการนำเสนอบริการให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการที่นำเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาในด้านทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทาง ในการนำเสนอ บริการ (Channels)

4. ด้านการส่งเสริม (Promotions) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรม การใช้บริการ และเป็นกุญแจสำคัญของการตลาดสายสัมพันธ์

5. ด้านบุคคล (People) หรือ พนักงาน (Employee) ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือกการฝึกอบรม การจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้แตกต่างกันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและผู้ให้บริการต่าง ๆ ขององค์กร เจ้าหน้าที่ต้องมีความสามารถมีทัศนคติที่สามารถตอบสนองต่อผู้ให้บริการ มีความคิดริเริ่มมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและสามารถสร้างค่านิยมให้กับองค์กร

6. ด้านกายภาพและการนำเสนอ (Physical evidence or environment and presentation) เป็นแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอให้กับลูกค้าให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม ทั้งทางด้ายกายภาพและรูปแบบการให้บริการ เพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกาย สะอาด เรียบร้อย การเจรจาต้องสุภาพอ่อนโยน และการให้บริการที่รวดเร็ว หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ลูกค้าควรได้รับ

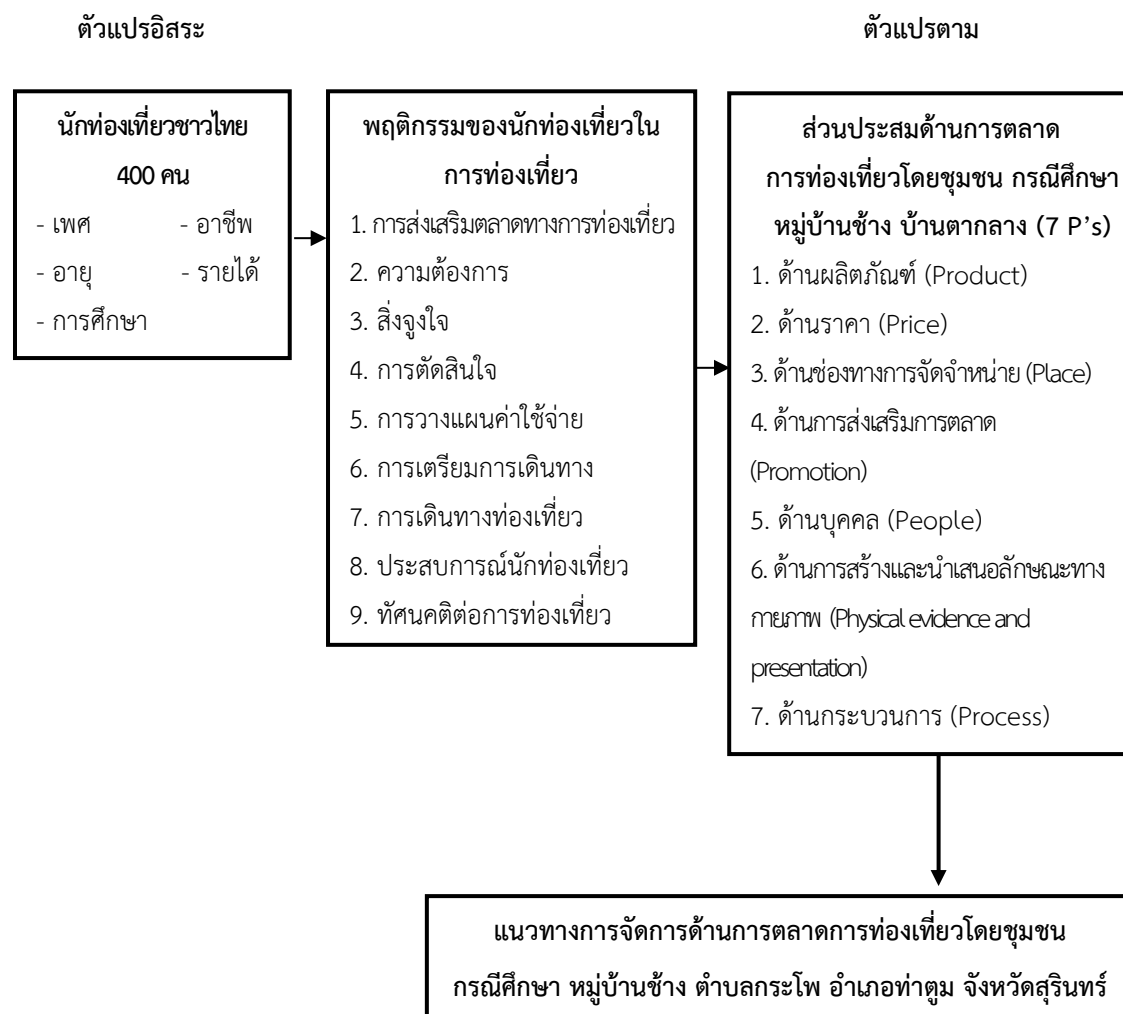
7. ด้านกระบวนการ (Process) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ วิธีการ และการปฏิบัติงานในด้านการบริการที่นำเสนอให้กับผู้ให้บริการ เพื่อบริการให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็วและทำให้ผู้ให้บริการเกิดความประทับใจ

จากการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่า ส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix) คือ เครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้และสามารถนำมาใช้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจ และความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดส่วนประสมด้านการตลาด และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดแนวทางการจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาเที่ยวในหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยการเก็บข้อมูลใน 3 พื้นที่ ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวบ้านช้างตากกลาง โลกของช้าง และคชอาณาจักรจังหวัดสุรินทร์ ณ บ้านตากกลาง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตร ไม่ทราบตัวอย่างของ Cochran, W.G. (1953) ได้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาด ไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือ ไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง

3. เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามที่คณะดำเนินงานสร้างขึ้น แบ่งออกได้เป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส การศึกษาที่สำเร็จสูงสุด อาชีพหลัก และรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะคำถามเป็นปลายปิด แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ลักษณะคำถามเป็นปลายปิด แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจรูปแบบการจัดการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับจุดเด่นของการบริการที่ท่านประทับใจ และจุดที่ควรปรับปรุง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

4. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง ดังนี้ คือ

4.1 การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบพิจารณาในด้านความเที่ยงตรง ความเหมาะสมของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ภาษา และความชัดเจนของคำถามในแบบสอบถาม เพื่อให้แบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความประสงค์ของผู้วิจัย และผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญกับสิ่งที่วัดเป็น ผู้ทำการตรวจสอบ สำหรับงานวิจัย โดยทั่วไปจะมีจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิร่วมตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือวัด 3 คน ซึ่งผลคะแนนที่ได้ ข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ได้ทำการปรับปรุงจนผ่านเกณฑ์ค่าคะแนนดัชนี ความสอดคล้องและดำเนินการขั้นต่อไป ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งหมายถึงผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ทำการพิจารณาแบบสอบถามแล้วลงมติว่า เนื้อหา การใช้ภาษา และโครงสร้างของแบบสอบถามถูกต้อง

4.2 การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับนักท่องเที่ยวน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.10 ของกลุ่มตัวอย่างจริงทั้งหมด จากนั้นนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อถือได้การทดสอบความเชื่อมั่นของ Kuder Richardson (Kuder Richardson' Method) ผลการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.8775 ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเกิน 0.70 ซึ่งถือว่ายอมรับได้ จึงดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกับตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อเลือกตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามในแต่ละแห่ง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 ติดต่อประสานงานและวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลความสัมพันธ์กับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

5.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และดำเนินการขั้นต่อไป

5.3 ทำการบันทึกคำตอบในแบบสอบถาม เพื่อประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 แบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในมาตฐานามบัญญัติ หรือมาตราชัดลำดับโดยใช้ตารางแจกแจงความถี่สรุปผลเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ธานิน ศิลปจารุ, 2555) ดังนี้

1) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2) ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้ในการแปลความหมายข้อมูล

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยกำหนดให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามจำนวน 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท Likert (1932)

ผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.0 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญา คิดเป็นร้อยละ 53.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงาน/เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 30.5 มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 74.5

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่าการส่งเสริมตลาดทางการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข่าวการส่งเสริมตลาดทางการท่องเที่ยวจากสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 83.8 ความต้องการทางการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการทางการท่องเที่ยวในรูปแบบพักผ่อนและเติมเต็มให้กับชีวิต คิดเป็นร้อยละ 72.0 สิ่งจูงใจทางการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสิ่งจูงใจทางการท่องเที่ยวจากวัฒนธรรมและภูมิปัญญา คิดเป็นร้อยละ 39.0 การตัดสินใจในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจในการท่องเที่ยวจากสถานที่ที่ตั้งใจอยากมาเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 65.3 การวางแผนค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่วางแผนค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวโดยเตรียมค่าพาหนะการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 43.8 การเตรียมการเดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่เตรียมการเดินทางท่องเที่ยวโดยการศึกษาข้อมูลท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 93.0 การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์พบว่าส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโลกของช้าง คิดเป็นร้อยละ 81.5 ประสพการณ์ที่ได้ในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมท่องเที่ยว/การบริการ คิดเป็นร้อยละ 81.3 ทศนคติต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะบอกเล่าต่อให้คนอื่นมาท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 45.3

3. ปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านราคา รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความคิดเห็นส่วนประสมด้านการตลาด การท่องเที่ยวโดยชุมชน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.	ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	4.25	0.621	มาก
2.	ด้านราคา (Price)	4.09	0.656	มาก
3.	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4.17	0.665	มาก
4.	ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.15	0.726	มาก

ความคิดเห็นส่วนประสมด้านการตลาด การท่องเที่ยวโดยชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
5. ด้านบุคลากร (People)	4.17	0.637	มาก
6. ด้านลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอ (Physical evidence and presentation)	4.28	0.626	มาก
7. ด้านกระบวนการ (Process)	4.20	0.743	มาก
โดยรวม	4.18	0.598	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18 และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ย 4.28 รองลงมา คือ ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4.25 ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย 4.20 ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 4.17 ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ย 4.15 และด้านราคา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4.09 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดสุรินทร์ โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งการเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข่าวการท่องเที่ยวจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยส่วนใหญ่มีความต้องการทางการท่องเที่ยวในรูปแบบพักผ่อนและเติมเต็มให้กับชีวิต และสิ่งจูงใจ ซึ่งสอดคล้องกับ Goeldner & Ritchie (2006) ที่พบว่าการท่องเที่ยวมีเงื่อนไข คือ ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว หรือต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ในการเดินทางนั้น ซึ่งในการเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดสุรินทร์ คือ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา สอดคล้องกับ Lumsdon (1999) ที่กล่าวว่ากระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเดินทางและการท่องเที่ยว โดยการเตรียมการเดินทางส่วนใหญ่ศึกษาข้อมูลท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมและการบริการจากการท่องเที่ยวโลกของช้างโดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกลับไปบอกเล่าต่อให้คนอื่นมาท่องเที่ยว

2. ส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอดำรงวิทยารัชมงคล จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมการตลาด (7P'S) ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.18 ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอ (Physical evidence and presentation) ด้านกระบวนการ (Process) โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อด้านผลิตภัณฑ์ คือ กิจกรรมท่องเที่ยวหลากหลาย ส่วนด้านราคา (Price) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวและการบริการมีความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ สำหรับด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นว่ามีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวแบบออนไลน์เชิงรุก และด้านบุคลากร (People) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีบุคลากรและการแต่งกายมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยด้านลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอ (Physical evidence and presentation) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกและเข้าถึงง่าย ด้านกระบวนการ (Process) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบวิถีใหม่ที่เหมาะสมการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาด (7P'S) เพื่อนำเป็นองค์ประกอบด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอดำรงวิทยารัชมงคล จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ Kotler (2006) ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ คือ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมการตลาด (7P'S) ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พงศ์พลิน ดวงเกต (2557) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว หมู่บ้านช้าง บ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว หมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์ตามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพของการบริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษา รูปแบบการจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอดำรงวิทยารัชมงคล จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบจัดการ

ด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุรินทร์ พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปได้ 3 ด้าน ได้แก่

1. การดึงดูดด้านการท่องเที่ยวโดยการดึงดูดความโดดเด่นด้านศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรมของชุมชนหมู่บ้านช้าง
2. การรองรับด้านการท่องเที่ยว มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเหมาะสม
3. การบริหารจัดการมีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

จากการศึกษารูปแบบการจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้เครื่องมือ ส่วนประสมด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (7 P's) ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพและการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา ตามลำดับ มาช่วยส่งเสริมกระบวนการให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวแล้วนั้น ชุมชนยังควรมีการจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) การดึงดูดด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การดึงดูดความโดดเด่นด้านศักยภาพทางกายภาพของหมู่บ้าน การเพิ่มการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย และเสริมด้านความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว 2) การรองรับด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้เหมาะสม การพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายงบประมาณบุคลากรให้เหมาะสม 3) การบริหารจัดการชุมชน ได้แก่ มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก และการจัดการด้านการท่องเที่ยว การบริการ และสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นจะส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนดำเนินการจัดการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ตนเองได้ และสร้างความยั่งยืนแก่วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ก่อเกิดประโยชน์ทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้ประกอบการหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุรินทร์ ควรปรับปรุงบริบทแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามร่มรื่นน่าสนใจและเข้าถึงง่ายยิ่งขึ้น และมีกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มนักท่องเที่ยวเพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้ประกอบการหมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ควรปรับปรุงหรือให้ความสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดราคาโดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตและต้นทุนทางการตลาด การกำหนดราคาต้องใกล้เคียงกับคุณภาพสินค้า และสินค้าที่อยู่ในตำแหน่งประเภทเดียวกัน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา หมู่บ้านช้าง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ตนเองได้ และสร้างความยั่งยืนแก่วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น นั้น ๆ ก่อเกิดประโยชน์ทั้งชุมชนและนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *โควิด-19 กับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2563. จาก <https://www.mots.go.th/download/TourismEconomicReport/4-1TourismEconomicVol4.pdf>.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). *พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธานิน ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพมหานคร: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- พงศธร เกษสาลี. (2543). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism Handbook)*. กรุงเทพมหานคร: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พงศ์พลิน ดวงเกต. (2557). *ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิพัฒน์ รัชกิจประการ. (2563). *รมต.พิพัฒน์ “ดัน” อพท. “ผนึกเครือข่ายรับท่องเที่ยววิถีชีวิตใหม่ ผุดโปรแกรมทัวร์สัมผัสชุมชน 81 แห่ง เจาะตลาดคุณภาพ*. สืบค้น 19 กันยายน 2563. จาก <https://www.mots.go.th/News-view.php?nid=12919>.
- ยุทธศักดิ์ สุภสร. (2561 ก). *การนำเสนอทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของ ททท. ปี 2563*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2563. จาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-direction-2020/>.
- ยุทธศักดิ์ สุภสร. (2563 ข). *ททท.เร่งเปิดเกมรุก (หวัง) พื้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหลังโควิด*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2563. จาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-486760>.
- เสรีวงษ์มณฑา. (2542). *กลยุทธ์การตลาด การวางแผนการตลาด*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอสฟิล์มและโซเท็กซ์.

- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techiques*. New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Coltman, Michael M. (1989). *Tourism Marketing*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Kotler, Philip. (2000). *Marketing Management (The Millennium edition)*. Upper Saddle River, New Jersey: PersonPrentiec Hall.
- Likert, R.A. (1932). Technique for the Measurement of Attitude. *Arch Psychological*, 25(140), 1–15

การเพิ่มพูนคำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์
และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์
VOCABULARY ACCUMULATION THROUGH THE ANALYSIS
OF THE COAPPEARANCE OF NOUNS WITH ADJECTIVES AND VERBS
WITH ADVERBS IN BANGKOK POST

อาคม สระเบว, เนาวรัตน์ อินทรประสิทธิ์, มณพัตน์ บุญยะบุรณ์, สายหยุด อุไรสกุล, อนุสรณ์ แซ่จันทร

Arkhom Srabua, Naowarat Intaraprasit, Monnapat Bunyaburana, Saiyud Uraisakul, Anusorn Seachan

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

Email : Intaraprasit04@gmail.com

Received June 17, 2021; Revised July 17, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ โดยนักศึกษาสามารถเพิ่มพูนคำศัพท์ ได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล พร้อมทั้งได้เทคนิคการสอนการคิดแบบเชื่อมโยง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบกลุ่มเดียวกัน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเรียน EIC36041N สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี จำนวน 31 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ในรายวิชาภาษาอังกฤษจากข่าว โดยมีรายชื่อและรหัสนักศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองสอน ได้แก่ แผนการเรียนรู้ที่ใช้การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน จำนวน 4 แผน ตลอด 10 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง และ 2) แบบทดสอบความรู้คำศัพท์ใช้ทั้งก่อนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ

ผลการศึกษาพบว่า จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ นักศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้นกว่าการทดสอบก่อนเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยของ คะแนนหลังเรียน 17.06 (=35.03) และค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน 10.23 (=10.23) อาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนมีความรู้คำศัพท์สูงขึ้น

คำสำคัญ: การวิเคราะห์การปรากฏร่วมกัน, คำนาม, คำคุณศัพท์, คำกริยา, คำกริยาวิเศษณ์

Abstract

The purpose of this study was to develop students' English learning skills by analyzing the occurrence of nouns with adjectives and verbs with adverbs. The analysis of vocabulary collocation resulted in an increase in students' vocabularies, which was crucial for students majoring in English for International Communication. It also created a teaching technique of combined thinking. The study was conducted using a pre-experimental design, and the data collection was implemented by using a one-group pretest-post-test design. The sample group comprised 31 students of the EIC36041N class majoring in English for International Communication at the Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphan Buri Campus, Thailand. Specific sampling was adopted by selecting students who had enrolled in the English through News course in the second semester of the academic year 2019. The study apparatuses consisted of two tools employed in the experimental teaching—four teaching plans for instructing vocabulary collocation in 10 weeks totaling 30 hours, and a 30-item vocabulary test.

The study results demonstrated that from the achievement tests done before and after the study session by analyzing the adjective–noun and adverb–verb occurrence, the average score of the post-test was higher than the pretest at 17.06 points (=35.03) and 10.23 points (=10.23), consecutively. This might indicate that students' vocabulary knowledge was higher.

Keywords: Analysis of Occurrence, Nouns, Adjectives, Verbs, Adverbs

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศและภาษาที่สองนั้น นักเรียนไทยนอกจากต้องเรียนรู้ระบบเสียงและหลักเกณฑ์ไวยากรณ์แล้ว ยังต้องเรียนรู้คำศัพท์อันเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการฝึกทักษะต่าง ๆ และเป็นประโยชน์ต่อการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร อย่างไรก็ตามมีนักเรียนไทยจำนวนมากที่ยังประสบปัญหาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะการไม่รู้คำศัพท์ จำไม่ได้ ไม่เข้าใจความหมาย ทำให้อ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องราว นั้น เป็นเพราะว่าคลังคำศัพท์ในสมองยังน้อย

และหลายครั้งที่นักเรียนนักศึกษาเรียนภาษาอังกฤษพบคำศัพท์ที่ยาก ๆ เกิดความท้อแท้จนกลายเป็นปัญหาในการเรียนรู้คำศัพท์ที่จะนำไปใช้ในการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ (ปิยนุช อุดมเกียรติสกุล, 2559) นอกจากนี้ จันทิมา จันตาบุตร (2557) กล่าวว่า นักศึกษาจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษไม่ได้ ผู้เรียนจดจำคำศัพท์ไม่ค่อยได้ ทำให้การสร้างประโยคเพื่อสื่อสารจึงเป็นไปได้น้อยด้วยสาเหตุนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะคิดค้นหาเทคนิคกลยุทธ์วิธีการสอนที่จะกระตุ้นผลักดันและช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษได้อย่างเต็มที่โดยเริ่มจากส่วนเล็กๆ ที่สำคัญ เช่น รู้คำศัพท์ รู้ความหมายและวิธีการนำไปประกอบในประโยค

คำศัพท์ก็ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นการคิดค้นหาวิธีการสอนที่จะกระตุ้นผลักดันและช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษได้อย่างเต็มที่ วิธีที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งคือการอ่าน และเพื่อการจดจำคำศัพท์ จึงควรจดคำศัพท์ และฝึกคิดแบบเชื่อมโยงคำหรือกลุ่มคำที่ต้องใช้ร่วมกันเสมอ สิ่งเหล่านี้จะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ซึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนได้ศึกษาจากความรู้ที่ได้ถูกรวบรวมความรู้ให้ปรากฏขึ้นมาในรูปแบบของหนังสือ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกการคิดแบบเชื่อมโยงโดยการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ มีบทความที่หลากหลาย ประกอบด้วยคำศัพท์ที่มีความหมายทันสมัยเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อให้เกิดการผนวกความรู้ (Combination) ที่เกิดจากความรู้ที่ชัดเจนของผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการคิดแบบองค์รวม ผู้วิจัยคาดว่าจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ที่ชัดเจนเพิ่มขึ้นอีกระดับหนึ่งได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์

การทบทวนวรรณกรรม

การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน

การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันสามารถพัฒนาความรู้คำศัพท์ของผู้เรียนได้ เนื่องจากผู้เรียนได้สังเกตเรียนรู้ลักษณะคำศัพท์และกลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกันในบริบทต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์จริง ตามที่ Lewis (2000) ได้กล่าวว่าการสังเกตเป็นหนึ่งในหลักการแนวทางการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ ซึ่งการสังเกตเป็นตอนที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ผู้เรียนได้รับให้กลายเป็นปริมาณความรู้ที่ผู้เรียนจะเก็บสะสมไว้ นอกจากนั้น การเสนอคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันจะส่งเสริมความสามารถในการแยกประเภทของคำ

ดังนั้นการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันจะช่วยพัฒนาระดับความสามารถในการเรียนคำศัพท์ได้อย่างต่อเนื่อง คือ ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้คำศัพท์ได้ตั้งแต่ระดับคำที่ปรากฏร่วมกันบ่อย ๆ จนถึงกลุ่มคำที่เป็นสำนวน การจดบันทึกคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคงทนในการจดจำคำศัพท์ รวมไปถึงการนำคำศัพท์ไปใช้ในการพูดและการเขียนได้ Lewis (2000) ได้เสนอแนะว่า การจดบันทึกคำศัพท์ที่ปรากฏอย่างเป็นระบบนั้นควรจดในลักษณะที่เป็นหัวข้อและให้ขอบเขตความหมายของคำศัพท์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนควรมีโอกาสในการออกแบบการจดบันทึกคำศัพท์ด้วยตนเองเพราะในชีวิตจริงผู้เรียนจะจดบันทึกในลักษณะที่อ่านได้และรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น สมุดบันทึกประจำวัน การจัดบันทึกตามรูปแบบที่ผู้เรียนแต่ละคนออกแบบตามความชอบนั้น จะช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติด้วยเช่นกัน

หลักการของทฤษฎีทางภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้

แนวคิดการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ (Lexical Approach) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในปี 1993 Lewis ได้เสนอความคิดเห็นว่าการสร้างกลุ่มรูปแบบเรียนรู้ภาษาและการติดต่อสื่อสารนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับหลักไวยากรณ์ หน้าที่ของภาษา ความคิด หรือแผนการเรียนการสอนต่าง ๆ แต่เกี่ยวข้องกับคำและการรวมกลุ่มของคำในการสอนภาษานั้น แนวคิดการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์สะท้อนความเชื่อของ ความสำคัญของคำที่มีต่อโครงสร้างภาษา การเรียนรู้ภาษาที่สองและการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มคำหลาย ๆ คำที่มีอยู่ร่วมกันหรือที่เรียกว่า “Chunk” (Richards & Rogers, 2001) ในทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา มุมมองของแนวคิดของ Lewis นี้จะตั้งอยู่บนความคิดที่ว่าส่วนสำคัญของการเรียนรู้ภาษานั้นคือ ความสามารถในการเข้าใจและผลิตคำวลีต่าง ๆ ออกมาในลักษณะกลุ่มคำหลาย ๆ คำที่มาอยู่ร่วมกัน ผู้เรียนจะเรียนรู้รูปแบบการใช้การจัดวางคำศัพท์ด้วยตนเอง ในขณะที่เวลานั้นผู้เรียนจะมีความสามารถในการรับรู้เข้าใจรูปแบบภาษาที่มีไวยากรณ์ได้เช่นกัน ลักษณะการสอนคำศัพท์ตามแนวคิดการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์นั้นเป็นการสอนคำศัพท์ที่ไม่ได้เป็นการสอนคำศัพท์เป็นคำโดด ๆ แต่เป็นการสอนคำศัพท์เป็นกลุ่มคำหลาย ๆ คำมารวมกัน หรือกลุ่มคำวลี สำนวนที่พบเห็นปรากฏบ่อย ๆ ในบทสนทนาและนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันจะเห็นได้ว่าการสอนคำศัพท์ตามแนวคิดนี้จะเน้นให้ความสำคัญของคำศัพท์มากกว่าเน้นหลักไวยากรณ์ ซึ่ง Lewis (1993) ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดนี้ว่า ภาษาประกอบด้วยคำศัพท์ที่ทำให้เกิดไวยากรณ์ ดังนั้นคำศัพท์เป็นรากฐานหรือจุดเริ่มต้นของการเรียนภาษา แต่การเรียนหลักโครงสร้างไวยากรณ์นั้น เป็นเพียงส่วนประกอบที่จำเป็นของการเรียนภาษาเพื่อทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน

ความสำคัญของการเรียนรู้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนให้คำศัพท์ได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง โดยเฉพาะงานเขียนนั้นผู้เรียนรู้ภาษาที่สองมักใช้คำศัพท์ที่ผิด ๆ ในการสร้างประโยค

ในทักษะการพูดและการเขียนนั้น ผู้เรียนที่มีความรู้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันจะสามารถใช้คำได้เป็นธรรมชาติมากขึ้น และพูดได้คล่องเหมือนกับเจ้าของภาษาและมีการใช้คำได้หลายหลายรูปแบบด้วย (O'Dell & McCarty, 2008) นอกจากนี้ การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันช่วยลดข้อผิดพลาดในทักษะการเขียนของผู้เรียนภาษาที่สอง เนื่องจากผู้เรียนภาษาที่สองอาจจะใช้วิธีการแปลจากภาษาที่หนึ่งไปสู่ภาษาเป้าหมาย

ประโยชน์ของการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Schmitt (2000) ได้กล่าวถึงข้อดีของการใช้การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ว่า การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ช่วยให้ผู้เรียน ได้จดจำคำศัพท์ที่ได้เรียนในรูปของคำที่ปรากฏร่วมกันและผู้เรียนเรียนคำศัพท์ในรูปแบบที่ปรากฏร่วมกันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำและสามารถนำคำศัพท์ที่ได้เรียนมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามความหมายและบริบทที่ปรากฏอยู่จริง Nation (2001) ได้เสนอแนะว่าคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง เมื่อผู้เรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน จะช่วยในการผลิตภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างรวดเร็วคล่องแคล่ว จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์จากบริบทที่คำศัพท์นั้นปรากฏอยู่จริง อีกทั้งการใช้แบบฝึกช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ ผู้เรียนเรียนโดยการสังเกตการณ์ใช้คำศัพท์ทำให้ความรู้ด้านคำศัพท์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น มีงานวิจัยของต่างประเทศเกี่ยวกับการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์

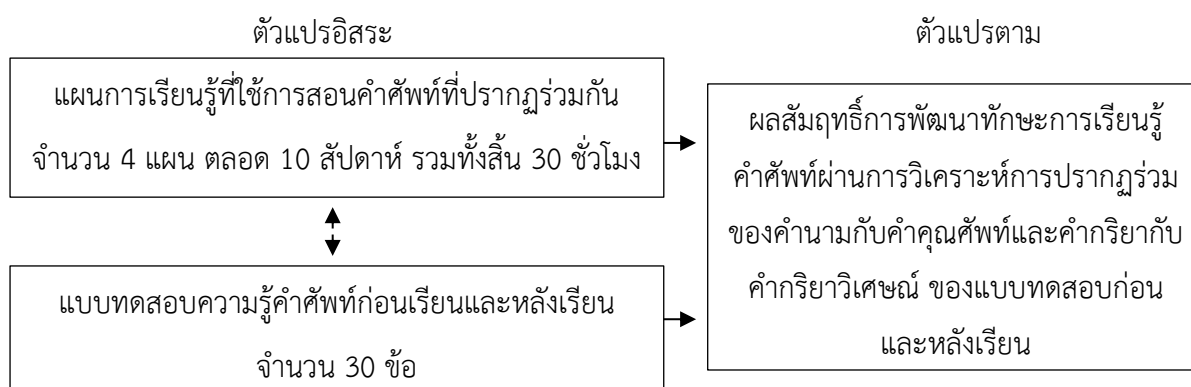
Moras (2001; อ้างใน พะเยา พรหมเทศ, 2549) ที่ได้ใช้การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์กับผู้เรียนระดับก้าวหน้า ซึ่งผลปรากฏว่า การสอนคำศัพท์ในลักษณะคำศัพท์ปรากฏร่วมกันกับคำศัพท์อื่นทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์นั้นได้ดียิ่งขึ้นกว่าการสอนคำศัพท์โดด

นอกจากนี้งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน ซึ่ง พะเยา พรหมเทศ (2549) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้คำศัพท์ และความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อน และหลังการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีคะแนนความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนได้รับการสอนโดยใช้การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์

จากงานวิจัยข้างต้น การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ตามบริบทที่ปรากฏอยู่ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์เพิ่มขึ้น สามารถใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องตามความหมายและบริบทที่ปรากฏอยู่ได้ดี และการที่ผู้เรียนมีความรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นส่งผลให้ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การเพิ่มพูนคำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Research) และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบกลุ่มเดียวกัน (One-Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเรียน EIC36041N สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มเรียน EIC36041N สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี จำนวน 31 คน (ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษจากข่าว English through News ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งผู้ศึกษาเลือกนักศึกษา จากการลงทะเบียนผ่านระบบนักศึกษา โดยมีรายชื่อและรหัสนักศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองสอน ได้แก่ แผนการเรียนรู้ที่ใช้การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน จำนวน 4 แผน ตลอด 10 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง และ 2) แบบทดสอบความรู้คำศัพท์ก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง (แผนการสอน) โดยมีขั้นตอนในการสร้างแผนการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ศึกษาคำอธิบายเกี่ยวกับหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนและสนองต่อผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ตารางที่ 1 แสดงการเลือกเนื้อหาและคำศัพท์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล

เนื้อหา	ประเภทสื่อ	คำศัพท์ที่ปรากฏ
เนื้อหา แผนการสอนที่ 1-4 และคำศัพท์	หนังสือพิมพ์และคำศัพท์เฉพาะ ของหนังสือพิมพ์	กลุ่มคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันกับข้อความใน หนังสือพิมพ์ เช่น Newspaper History, Newspaper Element, Newspaper Development
	รูปแบบของข่าว	กลุ่มคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันกับองค์ประกอบของ ข่าว เช่น Headline, Lead, Body, Source of Information, Byline, Dateline
	ข่าวในประเทศและข่าว ต่างประเทศ	กลุ่มคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันกับข่าวในประเทศและ ข่าวต่างประเทศ เช่น General News, Accidents, Disasters, Crimes, Politics, Protests and Demonstrations, Business and Finance, Wars and Terrorism, Sports, News on the Internet.
	การบริการที่สำคัญและข่าว บันเทิง	กลุ่มคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันกับการบริการที่สำคัญ และข่าวบันเทิง เช่น Weather Forecasts, Pictures and Captions, Comic Strips, Advertisement.
ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังและเป็น ประโยชน์ต่อผู้เรียน	สังคม	- เพิ่มความรู้คำศัพท์และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของผู้เรียน - เลือกใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับบุคคล โอกาสและสถานที่ตามมารยาท - ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์หรือสถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นใน ห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชนและสังคม - พัฒนาทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) โดยเฉพาะ ทักษะการเขียนมีการใช้คำศัพท์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 เขียนแผนการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน (จำนวน 4 แผน ตลอด 10 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง) ในแต่ละแผนการสอนประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอนดังนี้

1.2.1 ขั้นนำเสนอ ผู้สอนให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันและผู้สอนส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์การเรียนรู้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน

1.2.2 ขั้นสังเกต ผู้สอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันในลักษณะการสอนที่ให้ผู้เรียนหาความหมายของคำศัพท์จากบริบทที่แวดล้อมในงานวิจัยนี้ ผู้สอนให้ผู้เรียนหาคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันจากบริบทที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ จากนั้นชี้ให้เห็นถึงความหมายและการใช้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน นอกจากนั้นผู้สอนอาจจะเลือกคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันที่คล้ายกับคำที่เรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้คำศัพท์ให้แก่ผู้เรียน

1.2.3 ขั้นปฏิบัติ ผู้สอนให้ผู้เรียนใช้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันที่ได้เรียนมา โดยทำแบบฝึกหัด บทอ่าน โดยหากกลุ่มคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันหรือฝึกการสร้างประโยค โดยใช้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันที่ได้เรียนมา

1.2.4 ขั้นตรวจสอบ ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันตรวจสอบและมีการอภิปรายในชั้นเรียนเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันได้อย่างถูกต้อง

1.2.5 ขั้นบันทึก ผู้สอนให้ผู้เรียนจดบันทึกคำศัพท์การใช้ความหมาย และการปรากฏร่วมกันของคำ ลงในสมุดจดคำศัพท์เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคลังคำศัพท์และทำให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างเช่น การทำตารางคำศัพท์

1.3 หลังจากสร้างแผนการสอนเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปให้อาจารย์ประจำหลักสูตรตรวจสอบความถูกต้อง และหลังจากนั้นให้อาจารย์ในสาขาวิชา จำนวน 2 ท่าน (พิจารณาตรวจสอบด้านภาษาและแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องอีกครั้ง ส่วนเนื้อหาในการสร้างแผนการสอนนั้น ได้สร้างขึ้นจากหลักสูตร ที่นักเรียนควรได้เรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562

1.4 นำแผนการสอนจำนวน 1 แผนการสอน ไปทำการทดลอง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากนั้นได้นำแผนการสอนมาปรับปรุง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนจะทำการทดลองจริงกับนักศึกษาตามกลุ่มเป้าหมายที่เลือกไว้

2. แบบทดสอบความรู้คำศัพท์ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย แบบเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดการเลือกใช้คำศัพท์ให้ถูกต้องตามสถานการณ์ ความหมายในบริบทนั้น ๆ ซึ่งเป็นบริบทที่ไม่ซ้ำกับในแผนการสอน โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบทดสอบความรู้คำศัพท์แบบปรากฏร่วมกัน

2.2 คัดเลือกคำศัพท์ที่อยู่ในเนื้อเรื่องของแต่ละแผน ทั้งหมด 4 แผนการสอน

2.3 นำคำศัพท์ที่ได้มาจากการเลือกในขั้นที่ 2.2 สร้างแบบทดสอบวัดคำศัพท์ จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

2.4 นำแบบทดสอบดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี จำนวน 10 ตัวอย่าง ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้มีระดับความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนก (ค่า r) และค่าความยากง่าย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Evana ด้วยเทคนิคกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 25% โดยใช้สูตร KR-20 (Kuder-Richardson) ปรากฏว่าข้อสอบชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นระดับปานกลาง และข้อสอบทั้ง จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจการจำแนกต่ำกว่า 0.2 จำนวน 2 ข้อ มีข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายไม่อยู่ระหว่าง 0.2-0.8 จำนวน 28 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงตัวเลือกในแต่ละข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่ายที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ นำมาใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง

นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบความรู้คำศัพท์มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของกรมวิชาการ (2544) เพื่อดูระดับคุณภาพ ดังนี้

คะแนนคำศัพท์	คะแนนร้อยละ	ระดับคุณภาพ
24 – 30	80 – 100	ดีมาก
21 – 23	70-79	ดี
18 – 20	60-69	ปานกลาง
15 – 17	50-59	อ่อน
0 – 14	0-49	อ่อนมาก

4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Research) และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบกลุ่มเดียวกัน (One-Group Pretest-Posttest Design) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงรูปแบบการทดลอง

ก่อนการทดลอง	การเพิ่มพูนคำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมกัน	หลังการทดลอง
P_1	X	P_2

P_1 หมายถึงการทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ของคำนามกับคำคุณศัพท์และ คำ ก ริ ย า กับ คำกริยาวิเศษณ์ก่อนการทดลอง

P_2 หมายถึงการทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ของคำนามกับคำคุณศัพท์และ คำ ก ริ ย า กับ คำกริยาวิเศษณ์หลังการทดลอง

X หมายถึงการเพิ่มพูนคำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมกัน

ในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. วัดความรู้ของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ กลุ่มเป้าหมาย ก่อนการสอนโดยใช้การวิเคราะห์การปรากฏร่วมกัน
2. สอนกลุ่มเป้าหมายตามแผนการสอน โดยใช้แผนการสอนแบบปรากฏร่วมกัน จำนวน 4 แผน ตลอด 10 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง
3. นำค่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบความรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังการเรียน ของกลุ่มเป้าหมายไปวิเคราะห์เพื่อแปลผลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความรู้คำศัพท์ โดยใช้เทคนิคกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ 25% และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 (Kuder-Richardson) โดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ทางการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความรู้คำศัพท์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่า t-test โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel แล้วจึงนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกัน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเพิ่มพูนคำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์ และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และ คำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การ วิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ การทดสอบที แบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent Sample t-test) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนโดย ใช้การวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	31	10.23	3.66	10.40	30	0.00*
หลังเรียน	31	17.06	4.18			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาในกลุ่มเรียน EIC36041N มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.23 คะแนน และ 17.06 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง

คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าการเรียนโดยใช้การวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลงานวิจัยอภิปรายได้ ดังนี้ จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ นักศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้นกว่าการทดสอบก่อนเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน 17.06 (=35.03) และค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน 10.23 (=10.23) อาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนมีความรู้คำศัพท์สูงขึ้นจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

1. การเรียนคำศัพท์ที่ใช้การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันเป็นการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ จากในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ และการปรากฏร่วมกันของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ Brown (1980, อ้างใน วรชาติ ภูทอง) ได้กล่าวว่า การสอนภาษาโดยใช้การปรากฏร่วมกันของคำศัพท์นั้น เป็นการสอนคำศัพท์ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รู้คำศัพท์สามารถใช้ได้กับคำใดได้บ้าง และมีความหมายที่เปลี่ยนไปอย่างไร ในขั้นตอนการสอนคำศัพท์ปรากฏร่วมกัน ขั้นตอนสังเกตเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขึ้นตอนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนฝึก สังเกตคำที่ปรากฏร่วมกัน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการสังเกตคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันในบทความที่หลากหลาย จึงทำให้เกิดการจดจำคำศัพท์ที่เรียนได้ ดังนั้นการใช้การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้จดจำคำศัพท์ที่เรียน ในรูปแบบของคำที่ปรากฏร่วมกันและสามารถนำคำศัพท์ที่เรียนไปใช้ได้อย่างถูกต้องตามความหมาย และบริบทที่ปรากฏอยู่จริง โดยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติมา สิงห์สนธิ และ นิธิดา อติภทรนันท์ (2561) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรีการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน 2) ศึกษาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษหลังการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน จำนวน 5 แผน แผนละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 20 คาบ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ 3) แบบประเมินความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) การทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนสูงขึ้นหลัง

การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน 2) การประเมินผลความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน หลังการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของพิริยาพร กาละ (2555) ที่ทำการศึกษ เรื่องการสอนคำศัพท์ปรากฏร่วมกันเพื่อเพิ่มพูนความรู้ คำศัพท์และความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ก่อนและหลังการสอนคำศัพท์ ที่ปรากฏร่วมกัน รวมทั้งศึกษาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังการสอนคำศัพท์ที่ ปรากฏร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนมีคะแนนความรู้คำศัพท์ สูงขึ้นหลังจากการสอนคำศัพท์ที่ ปรากฏร่วมกัน 2) ผู้เรียนมีคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์หลังการสอน คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน

2. ผู้เรียนมีการฝึกฝนจากการทำแบบฝึกหัดที่หลากหลาย เช่น แบบฝึกหัดเติมคำ แบบฝึกหัด จับคู่ความหมาย แบบฝึกหัดเลือกคำ ที่สามารถปรากฏร่วมกันกับคำที่กำหนดให้ แบบฝึกหัดเลือกเติม คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันกับคำ ที่กำหนดให้แบบฝึกหัดที่แบ่งประเภทคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน แบบฝึกหัดที่ให้ผู้เรียนแก้ไขประโยคโดยใช้คำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันให้ถูกต้องเหมาะสมกับบริบท เป็นต้น ซึ่งในแต่ละแผนการสอนนั้น จะมีแบบฝึกหัด 3-5 แบบฝึกหัด แบบฝึกหัดละ 5-10 ข้อ ซึ่งทำ ให้ผู้เรียน เกิดความรู้อย่างเป็นระบบและมีหลักการในการเลือกใช้คำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่ผู้เรียนทำ แบบฝึกหัด ผู้วิจัยได้สังเกตว่าผู้เรียนพยายาม แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกัน และปรึกษากัน หากผู้เรียนมี ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันผู้เรียนได้ย้อนกลับไปศึกษา การปรากฏร่วมกันของคำศัพท์ในสมุดจดคำศัพท์ และพจนานุกรมคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน แล้วพิจารณาคำศัพท์ที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ให้ถูกต้องตาม บริบทที่ปรากฏอยู่จริง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การเพิ่มพูนคำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับ คำกริยาวิเศษณ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ค้นพบว่าผู้เรียนสามารถจดจำคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน เพิ่มขึ้น และผู้เรียนมีคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์หลังการสอนคำศัพท์ ที่ปรากฏร่วมกัน

สรุป

การศึกษาการเพิ่มพูนคำศัพท์ผ่านการวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และ คำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้โดยใช้การวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับ คำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ นักศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนโดย

มีค่าเฉลี่ยของ คะแนนหลังเรียน 17.06 ($\bar{X}=35.03$) และค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน 10.23 ($\bar{X}= 10.23$) แสดงว่าการเรียนโดยใช้การวิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำนามกับคำคุณศัพท์และคำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอกับผู้เรียนและกับการเรียนในระยะเวลา 3 ชั่วโมง
2. ควรเพิ่มกิจกรรมนอกเวลา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเพิ่มพูนคำศัพท์ เกิดการท่องจำ และเกิดทักษะในการใช้คำศัพท์
3. ควรเพิ่มกิจกรรมการอ่านให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝนการอ่านคำศัพท์ และเพิ่มความแม่นยำในการอ่านคำศัพท์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาวิจัย เพื่อให้การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันได้ผล และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. ควรนำการเรียนการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันไปทดลองกับการเพิ่มพูนความสามารถในทักษะอื่น ๆ เช่น การพูด เป็นต้น
3. ควรนำการเรียนการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันไปทดลองกับนักเรียนระดับอื่น ๆ
4. ควรมีการศึกษาต่อโดยใช้แนวการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกัน เช่น เปรียบเทียบการเรียนการสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันกับการสอนคำศัพท์ปกติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิตติมา สิงห์สนธิ และ นิธิดา อติภทรนันท์. (2561). การสอนคำศัพท์ที่ปรากฏร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 38(6), 200-218.
- จันทิมา จันตาบุตร. (2557). *การใช้เกมการศึกษาในการพัฒนาทักษะการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่3 สาขายานยนต์ (ชย.3101) วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนาเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปิยนุช อุคมเกียรติสกุล. (2559). *กลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดปทุมธานี. ในการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ. ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน “17 มิถุนายน 2559” ณ วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา (หน้า 844-848)*
- พะเยา พรหมเทศ. (2549). *การใช้การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ศัพท์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับก้าวหน้า (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- พริยาพร กาละ. (2555). *การสอนคำศัพท์ปรากฏร่วมกันเพื่อเพิ่มพูนความรู้คำศัพท์และความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- วรชาติ ภูทอง. (2537). *ผลการสอนแบบสัมพันธ์แบบขอบข่ายมีความหมายที่มีต่อการจดจำคำศัพท์ผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- Lewis, M. (1993). *The lexical approach: The state of ELT and the way forward*. Hove, England: Language Teaching Publications.
- Lewis, M. (2000). *Language in the lexical approach. In teaching collocation: Further Developments In The Lexical Approach*, Michael Lewis (ed.), 126-154. Hove, England: Language Teaching Publications.
- Nation, P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- O'Dell, F., & McCarthy, M. (2008). *English collocations in use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J.C. & Rodgers, T.S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. New York: Cambridge University Press.

**การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา**
**THE DEVELOPMENT OF A DIGITAL PLATFORMS FOR BUSINESS ECONOMIC
COURSES USING A PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT MODEL FOR
VOCATIONAL LEARNERS**

สุริยะ Wachirawongpaisarn

Suriya Wachirawongpaisarn

สถาบันนวัตกรรมทางการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก

Educational Innovation Institute, Promote Alternative Education Association

ปภาภัทร แสงแก้ว

Paphaphat Sangkaew

วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

Nongkhai Vocational College, Institute of Vocational Education : Northeastern Region 1

ปรังทิพย์ เสยกระโทก

Prangthip Soeykrathoke

วิทยาลัยธาตุพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

Thatphanom Collage, Nakhonphanom University

พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ

Phongsak Phakamach

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattakosin

Email : suriya.wac@rmutr.ac.th

Received August 11, 2021; Revised September 13, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแพลตฟอร์มดิจิทัลตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และ 3) เพื่อทดสอบความพึงพอใจและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 2) แบบทดสอบความพึงพอใจโดยผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.22/82.15 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.8575 ผลการประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัลจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าแพลตฟอร์มนี้มีความน่าสนใจและเหมาะสมที่จะใช้กับผู้เรียน ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยทำให้ได้แพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง

คำสำคัญ: แพลตฟอร์มดิจิทัล, เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop a problem-based learning management model on a digital platform for the courses of Business Economics, 2) to determine the efficiency and effective value by use of the 80/80 standard criteria, and 3) to test the satisfaction and assess the learners' achievements in learning with digital platforms. The sample studied comprised 30 higher vocational students. The research instruments included: 1) a quality assessment form for the experts and 2) the satisfaction test by the learners. The collected data were analyzed through a statistical software program that provided percentage, mean, standard deviation and t-test values.

The research results were as follows: the digital platform developed has an efficiency of 81.22/82.15 and is consistent with the 80/80 standard criteria by having the effective value of 0.8575 or 85.75%. The evaluation of the digital platform by the experts was 4.05, and they agreed that good LMS lessons should be interesting enough to capture the attention of the users. The satisfaction rate of the students was at high level of 4.18. The research results illustrated that the digital platform on the topic of Business Economics using a problem-based learning management model was highly effective and suitable for higher vocational students.

Keywords: Digital Platform, Business Economics, Problem-based Learning Management

บทนำ

ท่ามกลางสถานการณ์ระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส (COVID-19) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้กำหนดโครงการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนออนไลน์ แพลตฟอร์มดิจิทัล

(Digital Platforms) ออนไลน์เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากอำนวยความสะดวกให้ผู้สอนสามารถจัดเตรียมการสอนด้วยสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา แต่ถึงอย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์นั้นยังมีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะส่งผลให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังผลงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และปรางทิพย์ เสยกระโทก (2556) ที่พบว่า การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) จะเน้นผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นศูนย์กลางโดยผู้เรียนสามารถควบคุมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การบริหารจัดการการเรียนการสอน เช่น การสร้างเนื้อหา สื่อการเรียน การนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนใช้ซอฟต์แวร์ประยุกต์เฉพาะด้านเป็นเครื่องมือ ซึ่งเรียกว่า ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ซึ่งสอดคล้องกับ Deng & Ma (2018) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน ใช้ทฤษฎีด้านการเรียนการสอนเป็นแนวทางในการบริหารจัดการและมีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบสื่อผสม (Multimedia) ผ่านระบบเครือข่ายและแพลตฟอร์มทางการศึกษาที่เป็นระบบ เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเกิดทักษะใหม่ หรือปรับปรุงความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ (Learning Context) รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น วิเคราะห์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนจะกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้เมื่อสิ่งนั้นมีความหมายหรือนำไปใช้ได้ เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็นสำหรับใช้แก้ปัญหา เรียนรู้ตามความถนัดและศักยภาพของตนเอง และสามารถประเมินตนเองเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และสิ่งที่เรียนรู้ได้ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ผู้เรียนจะมีทักษะในการตั้งสมมติฐานและการให้เหตุผลดีขึ้น สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองทำงานเป็นกลุ่มและสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพ ความคงอยู่ของความรู้มากกว่าการเรียนแบบบรรยาย นอกจากนั้นบรรยากาศการเรียนรู้มีชีวิตชีวา จูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น และยังส่งเสริมความร่วมมือและการทำงานร่วมกันอีกด้วย (O'Brien et al., 2019)

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (Business Economic) เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงระดับอาชีวศึกษา เนื่องจากเป็นรายวิชาที่เน้นการเรียนรู้หลักการทางเศรษฐศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ การเรียนรู้โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าเรียนในห้องเรียนปกติ นักศึกษามีอุปสรรคต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมากถ้าไม่มีแหล่งข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ ดังนั้นระบบบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน

โดยอาจจะเรียกได้ว่าเป็นการจัดหาสื่อการสอนและอุปกรณ์การสอนเสริม (Teaching Material) ซึ่งก็คือการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยและปรากฏในปัจจุบันเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ หรือการสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตนเอง นอกจากนี้หากมีการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาสนับสนุนด้วยแล้ว ก็สมารถที่จะทำให้การเรียนรู้ของนักศึกษาด้านบริหารธุรกิจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (Silva et al., 2018)

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ซึ่งสามารถสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ อีกทั้งยังเป็นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เป็นเครื่องมือเสริมในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์ ซึ่งนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยสร้างบรรยากาศให้เป็นดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Digital for Learning) โดยคาดหวังว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่พัฒนาขึ้นโดยผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประเมินความพึงพอใจโดยผู้เรียนจะเป็นระบบที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน และเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ให้แพร่หลายในแวดวงการศึกษาของสถาบันที่มีการเรียนการสอนที่ใช้นวัตกรรมทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
3. เพื่อทดสอบความพึงพอใจและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

การทบทวนวรรณกรรม

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการตอบสนองต่อแนวคิด Constructivism โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์หรือตั้งคำถามจากโจทย์ปัญหาผ่านกระบวนการคิดและสะท้อนกลับ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่มเน้น Active Learning และ Collaborative Learning นำไปสู่การค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้ นอกจากนี้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการสร้างเงื่อนไขสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่

- (1) การเรียนรู้สิ่งใหม่จะได้ผลดีขึ้นถ้าได้มีการเชื่อมโยงหรือกระตุ้นความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่

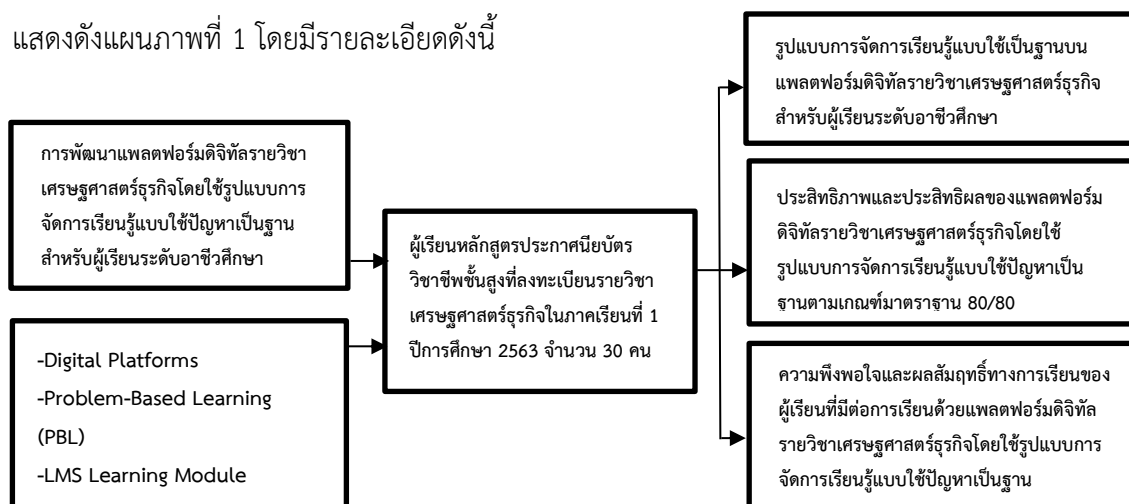
(2) การเรียนรู้เนื้อหาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงหรือมีประสบการณ์ตรง (จากโจทย์ปัญหา) จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น

(3) เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนกลุ่มย่อย การได้แสดงออก แสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายถกเถียงกันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้สิ่งนั้นได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ใช้สื่อและระบบออนไลน์ที่สามารถอธิบายเนื้อหา แสดงภาพประกอบ รวมถึงวิดีโอ การมีระบบการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนออนไลน์ยังสามารถที่จะให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างอิสระ โดยให้ผลย้อนกลับได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเอง ประโยชน์ของระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือการช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนได้โดยการออกแบบโปรแกรมให้มีภาพและเสียง มัลติมีเดีย และสามารถโต้ตอบกับผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว (ปรัชญนันท์ นิลสุข, 2555) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนต้องเลือกเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้เรียนก็ต้องมีความพร้อมที่จะร่วมทำกิจกรรมและรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยกลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเดียวกัน นั่นคือ การเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง (Huijser et al., 2015)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย แสดงดังแผนภาพที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน จากวิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอาชีพะศึกษา ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (3) แบบทดสอบความพึงพอใจโดยผู้เรียน โดยศึกษาจากงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และปรางทิพย์ เสยกระโทก (2556)

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามจะเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตลอดจนความเหมาะสมของภาษาและการใช้ถ้อยคำได้ค่า Index of Item-objective Congruence เท่ากับ .88 แล้วนำไปทดลองใช้ จากนั้นนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยหาค่า Item Total Correlation ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .976

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ (1) ศึกษาหลักสูตร/รายวิชาและวิเคราะห์เนื้อหาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ (3) กำหนดรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหา (4) เขียนผังงาน (Flowchart) บทเรียนออนไลน์เพื่อกำหนดช่องทางการสื่อสารภายใน (5) ออกแบบ Storyboard ตามโครงสร้างแบบลำดับขั้นโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (6) พัฒนารูปแบบโดยใช้ LMS Tool Box และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (7) นำรูปแบบไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข และ (8) ประเมินคุณภาพและหาประสิทธิภาพของบทเรียนแพลตฟอร์มดิจิทัล

สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

- 1) สถานที่ทำการทดลอง ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอาชีพะศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 2) การเตรียมการทดลอง ได้แก่ (1) ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้ระบบ (2) เตรียมระบบที่พัฒนาแล้วใส่ไว้ในเว็บไซต์ Online ส่งข้อมูลขึ้นเครื่องแม่ข่าย และทดสอบการใช้งาน และ (3) เตรียมสถานที่ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เชื่อมต่อ และกำหนดเวลาทำการทดลอง
- 3) การดำเนินการทดลอง โดยการนำระบบที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้เพื่อประเมินหาประสิทธิภาพโดยมีการทดลองตามรูปแบบดังนี้ (Carlucci et al., 2019)
 - ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) ทดลองกับผู้เรียนที่เคยเรียนวิชานี้มาก่อน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 3 คน ประเมินประสิทธิภาพ E_1/E_2 หาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข
 - ทดลองกลุ่มย่อย (Small Group Testing) ทดลองกับผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้มาก่อน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 9 คน ประเมินประสิทธิภาพ E_1/E_2 หาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข

- ทดลองภาคสนาม (Field Testing) โดยเลือกผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งดำเนินการตามลำดับดังนี้ (1) ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 10 หน่วยการเรียนรู้ บทเรียนละ 10 ข้อ (2) ให้ผู้เรียนเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้และสื่อการสอน (3) ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด จำนวน 10 ข้อ และ (4) ทดสอบหลังเรียน (Posttest) จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ และประเมินประสิทธิภาพ E_1/E_2 ในภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการดังนี้

1) การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา ประกอบด้วย

1.1 การประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์การแปลความหมายจะเป็นดังนี้ ค่าคะแนน 4.51–5.00 คือ เหมาะสมมากที่สุด 3.51–4.50 คือ เหมาะสมมาก 2.51–3.50 คือ เหมาะสมปานกลาง 1.51–2.50 คือ เหมาะสมน้อย และ 1.00–1.50 คือ เหมาะสมน้อยที่สุด

1.2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัล ได้แก่ (1) หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยของคะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้จากแบบทดสอบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ (2) หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (3) หาค่าดัชนีประสิทธิผล (4) วิเคราะห์เปรียบเทียบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test และ (5) วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ (1) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตามแบบอิงเกณฑ์ของ Brennan (2) ค่าระดับความยาก (Difficulty) (3) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC (4) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder–Richardson)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}, P = \frac{Ru+Rl}{2f}, IOC = \frac{\sum R}{n}, r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right)$$

3) สถิติที่ใช้ในการหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยใช้วิธีของ กูดแมน เฟรทเซอร์ และ ชไนเดอร์

$$\text{ค่าดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนหลังเรียน} - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{100 - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$$

4) การหาประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตรในการคำนวณ

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{n} \times 100}{A}, E_2 = \frac{\frac{\sum X}{n} \times 100}{B}$$

5) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลการทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้ t-test (Dependent Samples) โดยใช้สูตรในการคำนวณ

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{n \sum D^2 (\sum D)^2}} \cdot \frac{1}{(n-1)}$$

ตัวอย่างแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา แสดงดังแผนภาพที่ 2 ประกอบด้วย (1) หน้าหลัก (2) เนื้อหาและข้อสอบ (3) เอกสารประกอบและโจทย์ปัญหา

(1)

(2)

(3)

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา” สามารถแสดงผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นตามวิธีการที่ได้นำเสนอานี้สามารถมั่นใจได้ในเรื่องคุณภาพที่เพียงพอสำหรับการนำแพลตฟอร์มการเรียนรู้ไปใช้งานได้จริงสำหรับการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่า รูปแบบนี้มีประสิทธิภาพ 81.22/82.15 หมายความว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เท่ากับร้อยละ 81.22 และมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเท่ากับร้อยละ 82.15 จึงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตามความมุ่งหมายในการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนผลการหาค่าดัชนี ประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเท่ากับ 0.8575 นอกจากนี้ ผลการประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญแสดงดังตารางที่ 1 พบว่า คุณภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัลเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$) ส่วนรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบของแพลตฟอร์ม ($\bar{X}=4.08$) ด้านการออกแบบและเนื้อหา ($\bar{X}=4.07$) และด้านการใช้งาน ($\bar{X}=4.03$)

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อประเมิน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านองค์ประกอบของแพลตฟอร์ม	1) เว็บไซต์ 2) บันทึกความรู้ 3) การวัดและประเมิน	4.08	0.56	มาก
	ความรู้ 4) กระดานสนทนา 5) คลังความรู้ 6) การดาวน์โหลดเอกสาร 7) ภาพกิจกรรมต่าง ๆ			
ด้านการออกแบบและเนื้อหา	8) เนื้อหาและความสอดคล้อง 9) รูปแบบและขนาด	4.07	0.57	มาก
	ตัวอักษร 10) สีตัวอักษรกับพื้นหลัง 11) ภาพและเสียงประกอบ 12) ระบบมีเดีย 13) คำสั่งและคู่มือการใช้งาน 14) หน้าจอโดยภาพรวม 15) กระบวนการออกแบบ			
ด้านการใช้งาน	16) ระบบสมาชิก 17) ระบบ Back End 18) ส่วน	4.28	0.55	มาก
	การเชื่อมโยง 19) ส่วนการปฏิสัมพันธ์ 20) ระบบการค้นหา 21) วิธีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ 22) ปฏิบัติการในรายวิชา			
รวม		4.06	0.56	มาก

3. ผลการทดสอบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นแสดงดังตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) ส่วนรายด้านพบว่าอยู่ในระดับ

มากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{X}=4.08$) ด้านการออกแบบ ($\bar{X}=4.17$) และด้านทัศนคติ ($\bar{X}=4.28$) ส่วนผลการทดสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 23.67 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นร้อยละ 53.68 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.92 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นร้อยละ 82.16 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปทดสอบด้วย t-test ($t=42.353$) พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแพลตฟอร์ม

หัวข้อประเมิน		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านเนื้อหา	1) เว็บไซต์ 2) บันทึกความรู้ 3) การวัดและประเมิน ความรู้ 4) กระดานสนทนา 5) คลังความรู้ 6) การ ดาวน์โหลดเอกสาร 7) ภาพกิจกรรมต่าง ๆ	4.08	0.66	มาก
ด้านการออกแบบ	8) เนื้อหาและความสอดคล้อง 9) รูปแบบและขนาด ตัวอักษร 10) สีตัวอักษรกับพื้นหลัง 11) ภาพและ เสียงประกอบ 12) ระบบมีลต์มีเดีย 13) คำสั่งและ คู่มือการใช้งาน 14) หน้าจอโดยภาพรวม 15) กระบวนการออกแบบ	4.17	0.65	มาก
ด้านทัศนคติ	16) ระบบสมาชิก 17) ระบบ Back End 18) ส่วน การเชื่อมโยง 19) ส่วนการปฏิสัมพันธ์ 20) ระบบ การค้นหา 21) วิธีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ 22) ปฏิบัติการในรายวิชา	4.28	0.65	มาก
รวม		4.17	0.66	มาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา สามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. จากผลการประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.22/82.15 แสดงว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สามารถช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความก้าวหน้าทางการเรียนวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดุลย์ ไชยเสนา และคณะ (2563) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก

1.1 แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เพราะผู้วิจัยพัฒนาแพลตฟอร์มอย่างเป็นระบบโดยใช้กระบวนการแบบจำลอง ADDIE การออกแบบเนื้อหาอาศัยขั้นตอนการใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านระบบบริหารจัดการเรียนรู้ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาแล้วปรับปรุงแก้ไขการเขียนผังงาน แล้วจึงนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินหาประสิทธิภาพและนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข และการอาศัย LMS Tool Box เพื่อสร้างเนื้อหาโจทย์ปัญหา และส่วนปฏิสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล และคณะ (2563) ดังนั้นผู้เรียนจึงมีความเข้าใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ธุรกิจมากยิ่งขึ้น

1.2 แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นศึกษากรอบแนวคิดการพัฒนาของ Cournoyer et al., (2017) และ Fumasoli et al., (2020) ขั้นตอนการออกแบบ LMS ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา 2) การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้แก่ (1) การศึกษาปัญหาที่ต้องการวิเคราะห์ (2) การรวบรวมและประมวลผลปัญหา (3) พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ (4) นำแนวทางแก้ปัญหาไปทดสอบ และ (5) เลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีที่สุดไปใช้หาคำตอบ 3) การกำหนดกิจกรรมร่วมและการประมวลผลความรู้ 4) การดำเนินการเรียนการสอนด้วยรูปแบบและสื่อการสอนโดยอาศัยช่องทางในการสื่อสารที่จัดไว้ และ 5) การทดสอบหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยพิจารณาจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบท

1.3 แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ธุรกิจที่กำหนดทั้งเนื้อหา การค้นคว้า การประมวลผลความรู้ การสนทนา การคิดเชิงวิพากษ์ และการหาบทสรุปร่วมกัน

2. จากผลการประเมินค่าดัชนีประสิทธิผลของแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าเท่ากับ 0.8575 หมายความว่า หลังการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้มีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 85.75 โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณินท อุดมสุขถาวร (2562) และปรีชา ศรีทองเชศ และคณะ (2563) ที่เป็นเช่นนี้เพราะสื่อนี้มีการเพิ่มความเข้าใจโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน รูปแบบการเรียนการสอนได้ออกแบบให้มีกิจกรรมและสถานการณ์ที่ท้าทายให้ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายการเรียนรู้เชิงวิพากษ์ ผู้เรียนเกิดจินตนาการเป็นตัวกระตุ้น การนำเสนอที่แปลกใหม่สามารถดึงดูดความสนใจอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นในลักษณะของความต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งที่แปลกใหม่ (Huijser et al., 2015; Yunus, 2018) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจมากยิ่งขึ้น

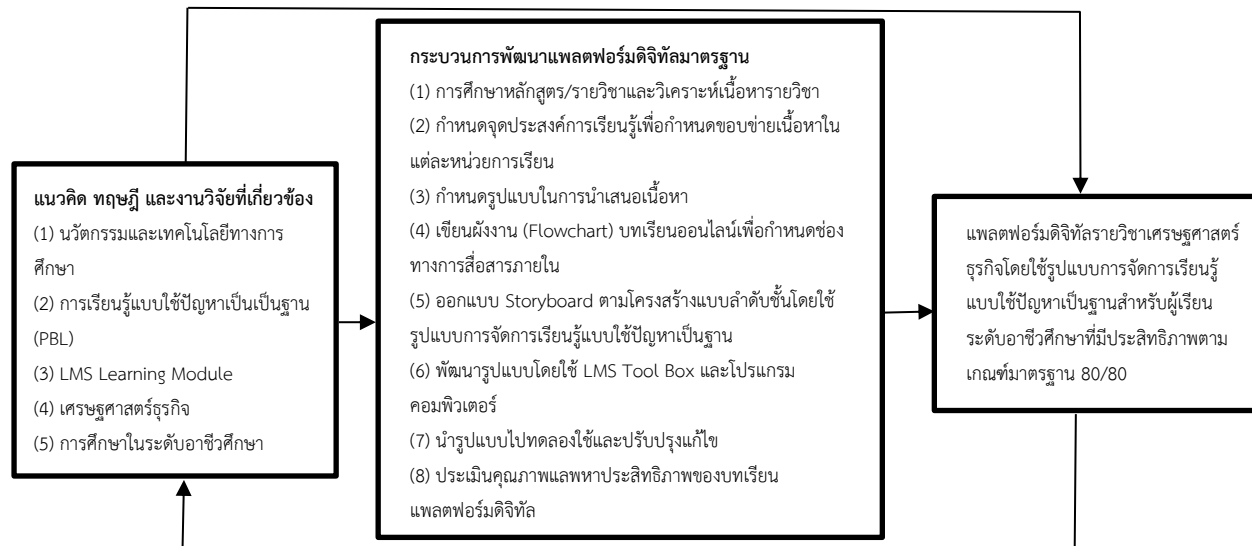
3. จากผลการทดสอบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้เรียนพอใจต่อเนื้อหาที่นำมาสร้างแพลตฟอร์ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของญาณินท อุดมสุขถาวร (2562) ด้านการออกแบบก็อยู่ในระดับมาก แสดงว่ากระบวนการออกแบบสามารถสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ส่วนด้านทัศนคติก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนด้วย

แพลตฟอร์มและสื่อที่ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Silva et al. (2018) เนื่องจากทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการปรับปรุงคุณภาพของแพลตฟอร์ม ทำให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 23.67 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นร้อยละ 53.68 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.92 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นร้อยละ 82.16 แสดงว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ O'Brien et al. (2019) และ Okolie et al. (2021) ที่พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและการประยุกต์ใช้ LMS เพื่อสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน พบองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถสรุปดังแผนภาพที่ 3 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

สรุป

จากการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลด้วยเครื่องมือของ LMS มาตรฐาน ทำให้ได้บทเรียนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในรายวิชาอย่างแท้จริง

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.22/82.15 หมายความว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เท่ากับร้อยละ 81.22 และมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้หรือประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้และสื่อการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเท่ากับ ร้อยละ 82.15 แสดงว่าแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สามารถช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความก้าวหน้าทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจได้เพิ่มขึ้น ส่วนผลการประเมินโดยพิจารณาจากค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.8575 หมายความว่า หลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้นี้มีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 85.75

3. ผลการทดสอบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) แสดงว่าผู้เรียนพอใจต่อเนื้อหาที่นำมาสร้างแพลตฟอร์มด้านการออกแบบก็อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) แสดงว่ากระบวนการออกแบบสามารถสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ส่วนด้านทัศนคติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}=4.28$) แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนด้วยแพลตฟอร์มและสื่อที่ใช้ ส่วนผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 23.67 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นร้อยละ 53.68 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.92 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นร้อยละ 82.16 แสดงว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยแพลตฟอร์มนี้สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลรายวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา” ตามวิธีการที่ได้นำเสนอมานี้ สามารถมั่นใจได้ในเรื่องคุณภาพที่เพียงพอสำหรับการนำแพลตฟอร์มดิจิทัลออนไลน์นี้ไปใช้งานได้จริงสำหรับการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้และพัฒนา จากผลการวิจัยที่พบว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้งานได้จริง แต่เพื่อให้การใช้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการเรียนรู้น่าจะขึ้นควรมีการพัฒนาในประเด็นที่ประกอบด้วย (1) เนื้อหาบทเรียนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และปัญหาจากกรณีศึกษา (2) บอกจุดประสงค์และปัญหากับผู้เรียนอย่างชัดเจน (3) การออกแบบโครงสร้างและวางแผนเส้นทางการเข้าถึงการเรียนรู้ที่ดี (4) มีระบบตรวจสอบว่าผู้เรียน

บรรลุลัพธ์การเรียนรู้และแก้ปัญหาที่กำหนด (5) ต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบ Blended Learning (6) พัฒนาไปสู่การเรียนรู้เชิงวิเคราะห์และวิพากษ์ (7) จัดให้มีแบบฝึกปฏิบัติรวมถึงการแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอและมีการโต้ตอบกลับทันทีทันใด และ (8) การบันทึกข้อมูลการใช้งานในรูปแบบมาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย (1) ควรพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลนี้ให้มีองค์ประกอบที่จะใช้เป็นสื่อการเรียนรู้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (2) ควรมีการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีกเพื่อเป็นการเพิ่มทรัพยากรการเรียนรู้สมัยใหม่สำหรับการพัฒนาการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของประเทศไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยและตีพิมพ์เผยแพร่จากสถาบันนวัตกรรมทางการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม และวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2555). *เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผลิตตำราเรียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปรีชา ศรีทองเชศ, สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล, ดร.ณัฏฐ์ ปัญจรัตนกร และพงษ์ศักดิ์ ผกามาศ. (2563). *การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 17 ธันวาคม พ.ศ. 2563, นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ และสิ่งประดิษฐ์ ประจำปี 2563. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.*
- พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และปรานทิพย์ เสยกระโทก. (2556). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์รายวิชาระบบไอซีทีและการจัดการยุคใหม่. วารสารสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 31(1), 25-43.*
- สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล, ดร.ณัฏฐ์ ปัญจรัตนกร และพงษ์ศักดิ์ ผกามาศ. (2563). *การพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการศึกษาทางเลือกสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา. ในการประชุม สคปศ. วิชาการ ครั้งที่ 1, 3 สิงหาคม 2563. 55-56. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.*

- ญาณินท อุดมสุขถาวร. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับสื่อ Augmented Reality สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อดุลย์ ไชยเสนา, ดร.ณิ ปัญจรัตนกร และพงษ์ศักดิ์ ผกามาศ. (2563). การพัฒนาสื่อการสอนรายวิชาวิทยาการคำนวณโดยใช้หลักการคิดเชิงวิเคราะห์ผ่านระบบบริหารจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. การประชุม สคปศ. วิชาการ ครั้งที่ 1, 3 สิงหาคม 2563. 87-88. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- Carlucci, D., Renna, P., Izzo, C., & Schiuma, G. (2019). Assessing Teaching Performance in Higher Education: a Framework for Continuous Improvement. *Management Decision*. 57(2), 461-479.
- Cournoyer, L.F., Geneviève, J., (2017). Going back-to-school in Vocational Education and Training: Introduction. *International Journal for Research in Vocational Education and Training (IJRVET)*. *European Educational Research Association*. 4(3), 196-205.
- Deng, L., & Ma, W. (2018). *New Media for Educational Change*. 3-11. New York: Springer.
- Fumasoli, T., Barbato, G., & Turri, M. (2020). The determinants of University Strategic Positioning: a Reappraisal of the Organisation. *Higher Education*. 80, 305-334.
- Huijser, H., Kek, M.Y.C.A., & Terwijn, R. (2015). Enhancing Inquiry-Based Learning Environments with the Power of Problem-Based Learning to Teach 21st Century Learning and Skills. *Emerald Group Publishing Limited, October 2015*, 301-320.
- O'Brien, E., McCarthy, J., Hamburg, I., & Delaney, Y. (2019). Problem-Based Learning in the Irish SME Workplace. *Journal of Workplace Learning*. 31(6), 391-407.
- Okolie, U.C., Elom, E.N., Igwe, P.A., Binuomote, M.O., Nwajiuba, C.A., & Igu, N.C.N. (2021). Improving graduate outcomes : Implementation of problem-based learning in TVET systems of Nigerian higher education. *Higher Education, Skills and Work-Based Learning*. 11(1), 92-110.
- Silva, A.B.D., Bispo, A.C.K.d.A., Rodriguez, D.G., & Vasquez, F.I.F. (2018). Problem-Based Learning: A Proposal for Structuring PBL and its Implications for Learning Among Students in an Undergraduate Management Degree Program. *Revista de Gestão*. 25(2), 160-177.
- Yunus, M.M. (2018). Innovation in Education and Language Learning in 21st Century. *Journal of Sustainable Development Education and Research*. 2(1), 33-34.

การศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมาย ของโครงการคนดีศรีสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี

A STUDY OF THE PERFORMANCE ACCORDING TO THE 11 GOALS OF THE KONDEE SRI SUPHAN PROJECT SUPHANBURI PROVINCE

กรณย์พล วิวรรณมงคล

Karanphon Wiwanthamongkon

พัทธกรณ์ วิวรรณมงคล

Phatsakon Wiwanthamongkhon

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

Email : ajphatsakon@gmail.com

Received August 11, 2021; Revised August 29, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผลการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุพรรณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า 1) ระดับความสำเร็จการดำเนินงานของหมู่บ้านด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 11 เป้าหมายของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผนในการดำเนินงานในปัจจุบันมีการวางแผนพัฒนากิจกรรมตามแผนที่ได้กำหนดไว้ 2) การลงมือปฏิบัติ มีการดำเนินงานโดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เป็นไปตามเป้าหมายและได้รับความร่วมมือจากชุมชนและเป็นไปตามแผนการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ 3) การตรวจสอบ มีหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีเป้าหมายที่เป็นจุดเด่น คือ การรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน รวมถึงมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง 4) การทบทวนผลการดำเนินงาน มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ผลการดำเนินงาน, โครงการคนดีศรีสุพรรณ, เป้าหมาย

Abstract

This article aimed to study the performances of the subdistricts in 10 districts of Suphan Buri province according to 11 goals of Kondee Sri Suphan Project. This is a mixed method research. The instrument for data collection were questionnaires and interview forms according to the Kondee Sri Suphan Project. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, and content analysis. The research found that the performances of the subdistricts in 10 districts of Suphan Buri province according to 11 goals of Kondee Sri Suphan Project were as follows: 1) Overall, the achievement level of village operations, in terms of 11 goals of desirable characteristics of Suphan Buri Province, was high. 2) The performances of the subdistricts in 10 districts of Suphan Buri province according to 11 goals of Kondee Sri Suphan Project, overall, were at a high level. Indeed, the target performances can be divided into four aspects as follows: 1) Plan - There was a plan to develop activities in accordance with the plans that had been set previously. 2) Do - It operated with cooperation from all sectors, achieved the goals, received cooperation from the community, and followed the development plan that had been set. 3) Check - There were agencies involved in the operation and there was a distinctive goal, which was to maintain cleanliness of the body, home and community, including continuous supervision and follow-ups. 4) Action - The results of the assessment were analyzed and used for improving more efficient operations.

Keywords: Performance, Kondee Sri Suphan Project, Goals

บทนำ

การส่งเสริมและการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สิ่งที่เกิดขึ้นพบในกระบวนการพัฒนาในระดับคนในระดับจังหวัดสุพรรณบุรีได้มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่องโดยเริ่มต้นตั้งแต่ ๖๗ ปี บรรหาร ศิลปอาชา อดีตนายกรัฐมนตรี คนที่ 11 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ในการพัฒนาที่ผ่านมาได้มีผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ดังการศึกษางานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี (2552) ได้ทำการศึกษาระดับผลสำเร็จพบว่า 1) ประชาชนมีระดับการรับรู้ต่อโครงการคนดีศรีสุพรรณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความเข้าใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าประชาชนเข้าใจว่าโครงการคนดีศรีสุพรรณเป็นโครงการที่เสริมสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตส่วนทั้งภาครัฐเอกชนและประชาชนและโครงการคนดีศรีสุพรรณเป็นโครงการที่เสริมสร้างพัฒนาเยาวชนของจังหวัดสุพรรณบุรีเฉลี่ยต่ำสุด

3) ประชาชนมีทัศนคติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าประชาชนมีทัศนคติว่าโครงการคนดีศรีสุพรรณเป็นโครงการที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาประชาชนเห็นด้วยกับการดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการคนดีศรีสุพรรณและ 4) การมีคุณลักษณะพึงประสงค์ตามโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าประชาชนคุณลักษณะด้านการปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัดและมีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นในการใช้รถใช้ถนนเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาประชาชนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนและมีมารยาทต่อผู้อื่นและมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นเฉลี่ยต่ำสุดจากผลการศึกษาวิจัยได้จะเห็นได้ว่าผลสำเร็จจากการดำเนินงานโครงการคนดีศรีสุพรรณได้ขับเคลื่อนมาอย่างต่อเนื่องและได้พัฒนาอย่างเป็นไปตามลำดับ

ความสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการประชุมแบบมีส่วนร่วมในชุมชน การลงพื้นที่ศึกษากระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมหมู่บ้านตามโครงการคนดีศรีสุพรรณ และจากการประชุมผู้บริหารจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสรุปข้อคำถาม 3 ประการ ประการแรก ความสำเร็จของโครงการ 5 ปีหลังจากการประเมินผลความสำเร็จจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไรในคำถามนี้จะเป็นเครื่องชี้วัดในกระบวนการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพของระดับจังหวัดผ่านโครงการคนดีศรีสุพรรณ ประการที่ 2 ตัวชี้วัดตามองค์ประกอบในเป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณเหมาะสมกับยุคปัจจุบันและนโยบายชาติและรัฐบาลในการกระตุ้นส่งเสริมการพัฒนาคนของสุพรรณบุรีหรือไม่ และประการสุดท้าย กลยุทธ์การดำเนินงานโครงการคนดีศรีสุพรรณเป็นอย่างไร แนวทางการดำเนินงานจากระดับประชาชนสู่ระดับนโยบายเป็นอย่างไร ความสำคัญจากข้อคำถามทั้ง 3 ประการนี้เป็นปัจจัยเหตุที่สำคัญในการสะท้อนถึงผลในปัจจุบันสู่แนวทางการพัฒนาในอนาคตของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการจัดสรรงบประมาณซึ่งหากข้อคำถามจากการศึกษาในครั้งนี้ได้ผลจากการศึกษา จะเกิดความกระจ่างชัดในแนวทางการดำเนินการพัฒนา “คน” ในจังหวัดสุพรรณบุรี

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษานำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและหน่วยงานทุกภาคส่วนสามารถนำไปเป็นแนวดำเนินการโครงการคนดีศรีสุพรรณในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สมบุญ ลอยพงษ์ศรี (2552) ได้กล่าวถึง แนวคิดและหลักวิชาการที่นำมาใช้ในการดำเนินงานไว้ว่า การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การจัดทำแผนปฏิบัติการต้องทราบ (1) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) อยู่ภายใต้แผนงาน (Program) อะไร และแผนงานดังกล่าวอยู่ภายใต้จุดมุ่งหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Goal) ด้านใด จุดมุ่งหมายเชิงกลยุทธ์ด้านใดสัมพันธ์กับพันธกิจ (Mission) อย่างไร และพันธกิจดังกล่าวสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ (Vision) ขององค์กรอย่างไร (2) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ (Purpose) อย่างไร ปัจจัยที่จำเป็น (Input) มีอะไรบ้าง กิจกรรมที่จะต้องทำ (Activities) มีอะไรบ้าง ผลผลิตหรือผลงาน (Outputs) ที่คาดหวังคืออะไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการโครงการนี้ จะต้องทำให้เสร็จเมื่อไร ใครคือผู้ติดตามและประเมินผลจะต้องนำเสนอหรือรายงานต่อใคร (3) อะไรคือตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ของแผนปฏิบัติการ (Action Plan) (4) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) เป็นแผนสำหรับงานประจำ (Routine Work) หรืองานโครงการ (Project Work)

เดสเลอร์ (Dessler, 1998) ได้กล่าวถึง กระบวนการดำเนินงานหรือหน้าที่การบริหาร แบ่งได้เป็น 4 หน้าที่ ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์และพิจารณาถึงวิธีการที่ควรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น 2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นขั้นตอนในการจัดบุคคลและทรัพยากรที่ใช้ในการทำงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการทำงานนั้น การจัดองค์การ 3) การนำ (Leading) เป็นขั้นตอนในการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น และชักนำความพยายามของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการใช้ความพยายามของผู้บริหารที่จะกระตุ้นให้บุคลากรมีศักยภาพในการทำงานสูง ดังนั้นการนำจะช่วยให้งานบรรลุความสำเร็จ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา 4) การควบคุม (Controlling) เป็นการติดตามผลการทำงาน และแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็นหรือเป็นขั้นตอนของการวัดผลการทำงาน และดำเนินการแก้ไขเพื่อให้บรรลุผลที่ต้องการ

ชัยภูมิ พงษ์ประพันธ์ (2555) กล่าวถึง การดำเนินงานบริหารงานในระดับต่าง ๆ ทุกระดับตั้งแต่เล็กที่สุดคือการปฏิบัติงานประจำวันของบุคคลคนหนึ่งจนถึงโครงการในระดับใหญ่ที่ต้องใช้ กำลังคนและเงินงบประมาณจำนวนมากย่อมมีกิจกรรมวงจรคุณภาพเกิดขึ้นเสมอโดยมีการดำเนินกิจกรรมที่ครบวงจรบ้างไม่ครบวงจรบ้างแตกต่างกันตามลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานในแต่ละองค์กรจะมีวงจรคุณภาพอยู่หลาย ๆ วง วงใหญ่ที่สุดคือ วงที่มีวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นแผนงาน (P) แผนงานวงใหญ่สุดนี้อาจครอบคลุมระยะเวลาต่อเนื่องกันหลายปีจึงจะบรรลุผล การจะผลักดันให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปรากฏเป็นจริงได้จะต้องปฏิบัติ (P) โดยนำแผนยุทธศาสตร์มากำหนดเป็นแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กรแผนการ

ปฏิบัติงานประจำปีจะก่อให้เกิดวงจรคุณภาพของหน่วยงานขึ้นใหม่ หากหน่วยงานมีขนาดใหญ่มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ก็จะต้องแบ่งกระจายความรับผิดชอบไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เกิดเพิ่มขึ้นอีกหลาย ๆ วงโดยมีความเชื่อมโยงและซ้อนกันอยู่ การปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งหมดจะรวมกันเป็น (D) ขององค์กรนั้น ซึ่งองค์กรจะต้องทำการติดตามตรวจสอบ (C) และแก้ไขปรับปรุงจุดที่เป็นปัญหาหรืออาจต้องปรับแผนใหม่ในแต่ละปี (A) เพื่อให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวนั้นปรากฏเป็นจริงทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมขององค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2543) ได้กล่าวถึง นโยบายและแนวทางการดำเนินงานโครงการคนดีศรีสุพรรณ ซึ่งมีมติคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ริเริ่มโครงการนาร่องเพื่อสร้างกระแสการพัฒนาคนและสังคมโดยยึดแนวคิดตามหลักการพัฒนาคน ในลักษณะบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมทั้งนี้ได้คัดเลือกจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นพื้นที่นาร่องในการดำเนินงานโครงการคนดีศรีสุพรรณ มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีกรอบแนวคิดและการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน เริ่มดำเนินโครงการในปี พ.ศ. 2540 ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี พื้นที่เขตเทศบาล 1 เขต องค์การบริหารส่วนตำบล 19 ตำบล สถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 67 โรงเรียน ปี พ.ศ. 2541 ขยายผลไปอีก 386 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 453 โรงเรียน และปี พ.ศ. 2542 เริ่มดำเนินการทุกอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี เขตเทศบาลเพิ่มเป็น 1 เขต องค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มเป็น 106 ตำบล สถานศึกษาเพิ่มเป็น 502 โรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดเป้าหมายและตัวชี้วัดในโครงการคนดีศรีสุพรรณของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ 1) การรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน 2) การมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) การมีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย 4) การเป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย 5) การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ 6) การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทแบบไทย 7) การมีวินัยจราจร 8) การเป็นคนตรงต่อเวลา 9) การปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่าง ๆ 10) การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด 11) การไม่พัวพันสิ่งเสพติดให้โทษ

สรุปได้ว่า การดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายโดยใช้กระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ควรเริ่มจากกระบวนการวางแผนการดำเนินงาน จากนั้นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยทำการตรวจสอบผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หากมีข้อผิดพลาดก็ควรมีการทบทวนผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นโดยปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

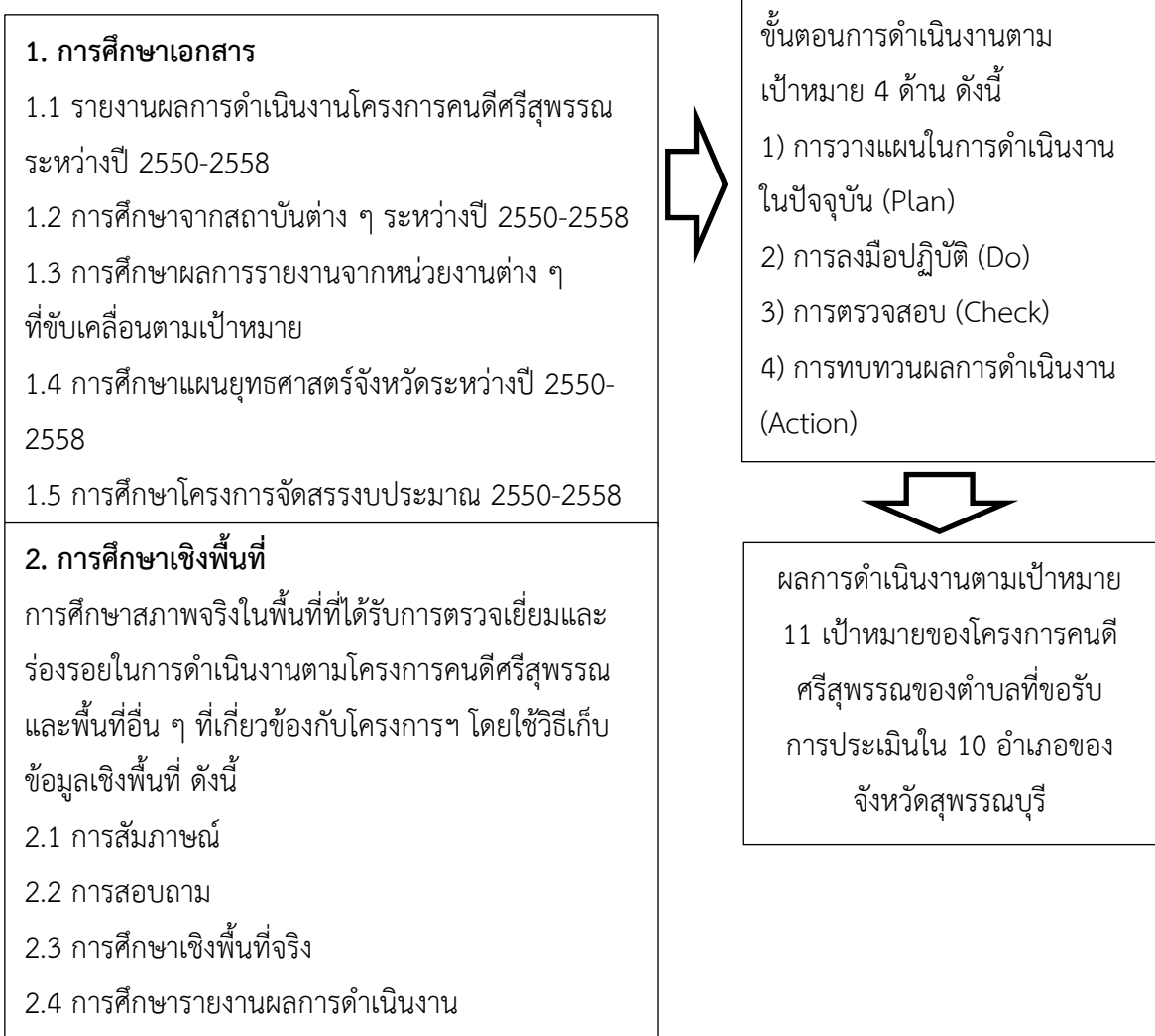

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของ Deming, Edward W. (1995) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. เชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครู นักเรียน ข้าราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 10 อำเภอ ที่เข้ารับการประเมินหมู่บ้านคนดีศรีสุพรรณ ในงบประมาณ 2559 จำนวนหมู่บ้านละ 200 คน โดยทำการสุ่มประชากรจากตัวแทนหมู่บ้านที่เข้าร่วมงานจากการตรวจเยี่ยมของคณะกรรมการประเมินคนดีศรีสุพรรณในวันที่ทำการรับการตรวจเยี่ยมและหลังการตรวจเยี่ยม

2. เชิงคุณภาพ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเชิงพื้นที่แต่ละอำเภอตามความเหมาะสม โดยได้ดำเนินการขอรับการสัมภาษณ์ในลักษณะหลายรูปแบบ คือ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) การศึกษาเชิงพื้นที่ (Field Research) การศึกษารายงานผล (Document Report) ซึ่งผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละส่วนเป็นผู้แทนชุมชนและผู้นำเสนอผลการดำเนินงานตำบล ทั้ง 10 อำเภอที่เข้ารับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามโครงการคนดีศรีสุพรรณได้แก่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชน ประธานคุ้มหมู่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นต้น รวมทั้งหมด 36 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามผลการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุพรรณ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุพรรณในปัจจุบัน จำนวน 11 ข้อ และสภาพปัจจุบันกระบวนการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุพรรณ 22 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 และนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95

2. แบบสัมภาษณ์ผลการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุพรรณ เป็นแบบสัมภาษณ์การประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับผู้แทนชุมชน ผู้นำเสนอผลการดำเนินงานตำบล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ด้าน รวม 14 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการดำเนินงาน

1. ศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินผล การดำเนินงาน โครงการคนดีศรีสุพรรณ เพื่อนำไปพัฒนาเป็นเครื่องมือในการศึกษาและประเมินผลการดำเนินงาน
2. ศึกษาแผนการประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านตามการประชุมของ คณะกรรมการประเมินคนดีศรีสุพรรณเพื่อวางแผนและนัดหมายการดำเนินการประเมินผลงาน
3. ดำเนินการติดต่อประสานงานผู้ช่วยศึกษาข้อมูลเชิงพื้นที่และผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลตามวันและเวลาดังกล่าว
4. ดำเนินการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่หมู่บ้านและสถานศึกษาตามเป้าหมายในการศึกษาทั้ง 10 อำเภอ
5. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้แทนนำเสนอเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและศึกษาข้อมูลจากการศึกษาจากการนำเสนอภาคเวทีเพื่อนำมาสรุปและสังเคราะห์ผลการดำเนินงานเชิงพื้นที่
6. ดำเนินการตรวจสอบเอกสารเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อ ดำเนินการการสังเคราะห์ข้อมูล
7. ดำเนินการรายงานผลการดำเนินงานเชิงพื้นที่ในการพัฒนาคนตามเป้าหมายของโครงการ คนดีศรีสุพรรณ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องการนำเสนอโครงการคนดีศรีสุพรรณในการ ตรวจสอบการดำเนินงานระดับตำบลแต่ละตำบลทั้ง 10 อำเภอ จำนวนหมู่บ้านละ 200 คน รวม 2,000 คน
2. เชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมจากผู้แทนในการนำเสนอทั้งการสัมภาษณ์และการนำเสนอภาค เวทีผลรวมการดำเนินการ จำนวน 10 หมู่บ้าน รวม 36 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ โดยดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ การผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการ ประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบล ที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ผลดังนี้

1. ระดับความสำเร็จการดำเนินงานของหมู่บ้านด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 11 เป้าหมาย จากการศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุพรรณในปัจจุบันของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D. 0.81) โดยจำแนกเป็นอำเภอได้ดังนี้ อำเภอเดิมบางนางบวช เป็นลำดับแรก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.45$, S.D.=0.73) รองลงมา อำเภอดอนเจดีย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.26$, S.D.=0.72) และลำดับสุดท้ายคือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.85$, S.D.=0.91) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุประดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุพรรณในปัจจุบันของ จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	รายการเป้าหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับประเมิน
1	อำเภอหนองหญ้าไซ	4.14	0.77	มาก
2	อำเภอดอนเจดีย์	4.26	0.72	มาก
3	อำเภอศรีประจันต์	3.89	0.92	มาก
4	อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	3.85	0.91	มาก
5	อำเภอด่านช้าง	4.13	0.69	มาก
6	อำเภอสองพี่น้อง	4.21	0.74	มาก
7	อำเภออู่ทอง	3.93	0.82	มาก
8	อำเภอสามชูก	4.11	0.93	มาก
9	อำเภอบางปลาม้า	4.18	0.84	มาก
10	อำเภอเดิมบางนางบวช	4.45	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.12	0.81	มาก

2. ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถจำแนกเป็นขั้นตอนการดำเนินงานได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนในการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 2 การลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ และขั้นตอนที่ 4 การทบทวนผลการดำเนินงาน ซึ่งสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุพรรณของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.02$, S.D.=0.81) โดยจำแนกเป็นอำเภอได้ดังนี้ อำเภอเดิมบางนางบวช เป็นลำดับแรก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.43$, S.D.=0.71) รองลงมา อำเภอดอนเจดีย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.18$, S.D.=0.76) และลำดับสุดท้ายคือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.78$, S.D.=0.83) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการคนดีศรีสุวรรณ ของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับประเมิน
1	อำเภอหนองหญ้าไซ	4.01	0.77	มาก
2	อำเภอดอนเจดีย์	4.18	0.76	มาก
3	อำเภอศรีประจันต์	3.84	0.84	มาก
4	อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	3.78	0.83	มาก
5	อำเภอด่านช้าง	3.80	0.80	มาก
6	อำเภอสองพี่น้อง	4.10	0.70	มาก
7	อำเภออู่ทอง	3.84	0.87	มาก
8	อำเภอสามชูก	4.13	0.86	มาก
9	อำเภอบางปลาม้า	4.11	0.88	มาก
10	อำเภอเดิมบางนางบวช	4.43	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.02	0.81	มาก

โดยในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้ดำเนินการสามารถสรุปผลการดำเนินงานโดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผนในการดำเนินงานในปัจจุบัน (Plan) มีการวางแผนพัฒนากิจกรรมตามแผนที่ได้กำหนดไว้ มีการติดตามประเมินผลและให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ในหมู่บ้านและตำบลร่วมมือกันในการจัดเตรียมแผนการประเมิน 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) มีการดำเนินงานโดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนไว้อย่างชัดเจน การลงมือปฏิบัติการจัดกิจกรรมได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามเป้าหมายและได้รับความร่วมมือจากชุมชน การดำเนินงานเป็นไปตามแผนการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ การดำเนินงานมีการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและร่วมผสมผสานความร่วมมือกัน 3) การตรวจสอบ (Check) หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ สถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานของรัฐ ผลการดำเนินงานเป้าหมายที่เป็นจุดเด่น คือ การรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานในทุกเป้าหมายและมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง 4) การทบทวนผลการดำเนินงาน (Action) มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการนำผลสะท้อนจากคณะกรรมการในการประเมินมาพัฒนา แก้ไขและปรับปรุง มีการนำผลการตรวจสอบไปใส่ในแผนการดำเนินงาน และแผนพัฒนาของหน่วยงาน

อภิปรายผล

ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระดับความสำเร็จการดำเนินงานของหมู่บ้านด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 11 เป้าหมายของจังหวัดสุพรรณบุรี และผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวางแผนในการดำเนินงานและกำหนดแผนพัฒนาในทุกภาคส่วนอย่างชัดเจน เกิดความร่วมมือกันประชาชนในชุมชนแต่ละชุมชนในทุก ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับสูงและในระดับปฏิบัติการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พึงประสงค์ของจังหวัดสุพรรณบุรีให้กับเยาวชน สอดคล้องกับ Wertheim (1981) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการที่ประชาชนจะเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหาร การเมือง เพื่อที่จะกำหนดความต้องการของตนเองในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวัลย์ เจริญทรัพย์ (2554) ได้ทำวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษาชุมชนต้นแบบบ้านโรงสี ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสตึก จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับประโยชน์ ด้านการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในชุมชนมีความสามัคคี การรวมกลุ่มกัน การร่วมมือให้มากกว่าที่เป็นอยู่ โดยการพัฒนาชุมชนสิ่งที่ประชาชนทุกคนควรมีคือการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจของการเป็นชุมชนเดียวกัน

นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของผู้นำเสนอผลการดำเนินงานตำบลเกิดจากกระบวนการดำเนินงานจนนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนในการดำเนินงานในปัจจุบัน (Plan) พบว่า สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ในพระราชกิจจานุเบกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) โดยยังคงยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติวิสัยทัศน์ 2) ด้านการลงมือปฏิบัติ (Do) พบว่า มีการดำเนินงานซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานทั้งในหมู่บ้านและตำบลที่กำหนดแผนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามโครงการไว้อย่างชัดเจน 3) ด้านการตรวจสอบ (Check) พบว่า มีการดำเนินการร่วมกันตรวจสอบสภาพของการจัดกิจกรรมและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการประเมินผลและนำผลที่ได้มาพัฒนาการจัดกิจกรรม และ 4) ด้านการทบทวนผลการดำเนินงาน (Action) พบว่า มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และนำมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการประเมินเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ พรหมพาร์ักษ์ (2552) ผลการศึกษาพบว่า

1) การดำเนินการวางแผนพัฒนา (Plan) ได้ดำเนินการวางแผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะมีผลต่อจุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2) การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม (Do) มีการเริ่มต้นด้วยการให้ความรู้และตื่นตัวในการป้องกันตนเอง สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างถูกต้อง 3) การติดตามประเมินผล (Check) พบว่า ผลการดำเนินงานการคัดกรองผู้ป่วยได้ดำเนินการประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 4) การพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้ประชุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากการดำเนินโครงการ และมีการอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณ

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับการวางแผนในการดำเนินงานการรับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามโครงการคนดีศรีสุพรรณในปัจจุบัน โดยสามารถสรุปโดยแบ่งเป็นด้านทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การวางแผนในการดำเนินงานในปัจจุบัน (Plan) ได้แก่ มีการวางแผนพัฒนากิจกรรมตามแผนที่ได้กำหนดไว้ มีการติดตามประเมินผลและให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ในหมู่บ้านและตำบลร่วมมือกันในการจัดเตรียมแผนการประเมิน

ด้านที่ 2 การลงมือปฏิบัติ (Do) ได้แก่ มีการดำเนินงานโดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนไว้อย่างชัดเจน การลงมือปฏิบัติการจัดกิจกรรมได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามเป้าหมายและได้รับความร่วมมือจากชุมชน การดำเนินงานเป็นไปตามแผนการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ การดำเนินงานมีการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและร่วมผสมผสานความร่วมมือกัน

ด้านที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ สถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานของรัฐ ผลการดำเนินงานเป้าหมายที่เป็นจุดเด่น คือ การรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานในทุกเป้าหมายและมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 4 ด้านการทบทวนผลการดำเนินงาน (Action) ได้แก่ มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการนำผลสะท้อนจากคณะกรรมการในการประเมินมาพัฒนา แก้ไขและปรับปรุง มีการนำผลการตรวจสอบไปใส่ในแผนการดำเนินงาน และแผนพัฒนาของหน่วยงาน

สรุป

การศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการคนดีศรีสุพรรณ ซึ่งพบว่า ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความสำเร็จการดำเนินงานของหมู่บ้านด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 11 เป้าหมายของจังหวัดสุพรรณบุรีและมีผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณของตำบลที่ขอรับการประเมินใน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การวางแผนในการดำเนินงานในปัจจุบัน (Plan) ด้านที่ 2 การลงมือปฏิบัติ (Do) ด้านที่ 3 การตรวจสอบ (Check) และด้านที่ 4 การทบทวนผลการดำเนินงาน (Action)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากการศึกษาผลการดำเนินงาน พบว่า ระดับความสำเร็จการดำเนินงานของหมู่บ้านด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 11 เป้าหมายของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เกิดขึ้นด้วยความสำเร็จได้จากการมีส่วนร่วมการหลายภาคส่วนในชุมชนและชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในการดำเนินงานและสะท้อนผลที่ดีกับชุมชนโดยภาพรวม ดังนั้นผู้ที่พัฒนางานจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมและการมีศรัทธาต่อโครงการและวิธีการปฏิบัติและร่วมใจในการปฏิบัติเพื่อส่วนร่วมและสังคม

1.2 จากการศึกษาผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย 11 เป้าหมายของโครงการคนดีศรีสุพรรณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้นำผลไปใช้จะต้องทำการศึกษากระบวนการ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้กระบวนการของวงจรเดมมิง มาใช้วัดผู้ที่ปฏิบัติในชุมชนและท้องถิ่นทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการนำผลไปใช้ควรศึกษากลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ครอบคลุมและปรากฏผลเชิงสร้างสรรค์ต่อชุมชนและสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลสะท้อนของชุมชนที่ได้รับการประเมินผลโครงการคนดีศรีสุพรรณ เมื่อผ่านการประเมินไปแล้ว เพื่อตรวจสอบความต่อเนื่องและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ชัยภูมิ พงษ์ประพันธ์. (2555). *การบริหารคุณภาพงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรหาดจังหวัดเชียงใหม่* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลำปาง.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี. (2552). *การศึกษาศักยภาพของโครงการคนดีศรีสุพรรณประจำปี 2552 ในโครงการสร้างกระแสการพัฒนาคนและสังคมในระดับจุลภาค*. ใน รายงานการวิจัย. สุพรรณบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี.
- วิไลวัลย์ เจริญทรัพย์. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษากรณีชุมชนต้นแบบบ้านโรงสี ตำบลจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. ใน รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบุญ ลอยพงษ์ศรี. (2552). *การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามเป้าหมายที่มุ่งต่อกำลังพลของกองพันทหารช่างที่ 4 ในเขตพื้นที่ จังหวัดนครสวรรค์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- สุภาพ พรหมพารักษ์. (2552). การแปลงยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนคอม อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น. ใน รายงานการวิจัย. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2543). การประเมินผลโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณระหว่างปี 2540-2542. ใน รายงานการวิจัย. สุพรรณบุรี: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Deming, Edward, W. (1995). *Out of The Crisis*. USA: The Massachusetts Institute of Technology.
- Dessler, G. (1998). *Management: Leading People & Organizations in the 21st Century*. Canada: Prentice-Hall.
- Van Meter, Donald S. & Van Horn, Carl E. (1975). The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework. *Administration and Society*, 6(4), 447-448.
- Wertheim, W.F. (1981). *The Urgency Factor and Democracy: a theoretical contribution to UNRISD Debate on participation*. Geneva: UNRISD.

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

สำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก

THE NEEDS OF THE DEVELOPMENT OF STEM EDUCATION LEARNING MANAGEMENT FOR SECONDARY SCHOOL TEACHERS IN NAKHON NAYOK PROVINCE

เรืองชัย พจณี

Ruangchai Potchanee

ต้องลักษณ์ บุญธรรม

Tongluck Boontham

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Email : ruangchai_p@mail.mutt.ac.th

Received August 19, 2021; Revised September 6, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก และ 2) การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จังหวัดนครนายก จำนวน 339 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบการตอบสนองคู่ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติแบบบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.95) สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.89) และ 2) การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา ตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา (PNI_{Modified} = 0.206) 2) ด้านกลวิธีการสอน (PNI_{Modified} = 0.186) 3) ด้านความเข้าใจในผู้เรียน (PNI_{Modified} = 0.167) และ 4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ (PNI_{Modified} = 0.126) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การจัดการเรียนรู้, สะเต็มศึกษา

Abstract

This research aimed to study 1) the current and desirable states of STEM education learning management for secondary school teachers in Nakhon Nayok province, Thailand, and 2) the needs of the development of STEM education learning management for secondary school teachers in the aforementioned province. The sample group of this research consisted of 339 teachers in Nakhon Nayok province by using stratified random sampling. The research instrument was a dual response questionnaire. The data were analyzed using descriptive statistics, percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$).

The research revealed that 1) the current state of STEM education learning management for secondary school teachers in Nakhon Nayok province was at a medium level ($\bar{X} = 3.54$; S.D. = 0.95) and the desirable state of the development of STEM education learning management for secondary school teachers was at a high level ($\bar{X} = 4.14$; S.D. = 0.89). 2) The needs of the development of STEM education learning management for secondary school teachers were respectively sorted in a descending order as follows: 1) STEM teaching goals ($PNI_{Modified} = 0.206$), 2) teaching methods ($PNI_{Modified} = 0.186$), 3) understanding of students ($PNI_{Modified} = 0.167$), and 4) learning evaluation.

Keywords: Priority Need, Learning Management, STEM Education

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีเครื่องมือ เครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิต และการทำงานเหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้จากวิทยาศาสตร์ที่ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้นักวิทยาศาสตร์ได้พัฒนาวิธีคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge-based society) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

ตามแนวสะเต็มศึกษา (STEM Education) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์โดยอาศัยเนื้อหาสาระความรู้ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และใช้หลักการทางวิศวกรรมศาสตร์ในการสร้างสรรค์ชิ้นงานและนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนนำความรู้ทุกแขนง 4 ทั้งด้านความรู้ ทักษะการคิดและทักษะอื่น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา การค้นคว้า สร้างและพัฒนา คิดค้นสิ่งต่าง ๆ การเน้นความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนกับข้อมูลเครื่องมือทางเทคโนโลยี การสร้างความยืดหยุ่นในเนื้อหาวิชา ความท้าทาย การสร้างสรรค์ความแปลกใหม่และการแก้ปัญหา (พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์, 2556) และปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสารก่อให้เกิดปรากฏการณ์ที่มีข้อมูลข่าวสารจำนวนมากไหลเวียนอยู่ในแหล่งต่าง ๆ รวมถึงการที่ต้อง แข่งขันกันเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้า ทำให้ทุกประเทศต้องเร่งพัฒนาประชากรของตนให้มี คุณภาพสูงขึ้นเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและแข่งขันในตลาดแรงงานกับนานาอารยประเทศได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีการปรับหลักสูตรโดยบูรณาการการเรียนรู้อิงวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และกระบวนการทางวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงและ การประกอบอาชีพในอนาคต ส่วนของผู้สอนและผู้เรียนก็ต้องมีปรับเปลี่ยนตนเองให้มีทักษะที่จำเป็นใน การเป็นผู้สอน และผู้เรียนสำหรับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (รติพร สุดเสนาะ, 2556)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยส่งผลให้เกิดปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษาใน กลุ่มวัยที่แตกต่างกันออกไป ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผลจากระบบการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถ เตรียมและพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมจะรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดปัญหาที่เชื่อมโยงกับระบบหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต รวมถึงการสร้างลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 จากการ สรุปลผลการประเมิน PISA 2018 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทย ไม่ได้มีการพัฒนาขึ้น ซึ่งพบว่าผลการประเมินด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของไทยตั้งแต่การ ประเมินรอบแรกจนถึงปัจจุบันไม่เปลี่ยนแปลง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นเพียงแค่การให้ความรู้ความจำเพื่อใช้ในการสอบ แต่กิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ยังขาด การบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2560) และการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่สนองความต้องการใน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งต้องการกำลังคนที่มีความรู้และ ทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการผลิตและการบริการที่มีการแข่งขันสูงใน อนาคต (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559) และในหลายประเทศได้มีการยกระดับขีดความสามารถของการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง โดยการเร่งพัฒนากำลังคนให้มีความรู้

ความสามารถโดยเฉพาะทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์หรือ
สะเต็มศึกษา (STEM Education) ซึ่งเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง การพัฒนา
กระบวนการหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการสะเต็มศึกษา
สำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ได้รู้ถึงสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพ
ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการสะเต็มศึกษา สำหรับครู
มัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษาอยู่ในลำดับแรก จากผลที่ได้จาก
การศึกษาผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาให้
เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีเทคนิคในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เหมาะสมกับนักเรียนในการเรียนสะเต็มศึกษา มีเทคนิคในการจัด
กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนแต่ละบุคคล และนักเรียนสามารถนำ
ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีทักษะสำคัญในโลกโลกาภิวัตน์หรือทักษะที่จำเป็นสำหรับ
ศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับ
ครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับ
ครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก

การทบทวนวรรณกรรม

กชภัทร์ สงวนเครือ (2562) กล่าวว่า เป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา หมายถึง ความรู้ใน
ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ มาบูรณาการให้เข้ากับวิชาของตนเอง
เพื่อเชื่อมโยงหรือแก้ไขปัญหาในชีวิตจริง

วรกันยา แก้วกลม (2560) กล่าวว่า ความเข้าใจในผู้เรียน หมายถึง การสร้างแรงบันดาลใจและ
บรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ กระตุ้นให้เกิดการคิด
การกระทำในสิ่งที่พึงประสงค์ และการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิชาที่เรียนเพื่อ
ช่วยเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าสนใจและสนใจให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน

สาวิตรี สิทธิชัยกานต์ (2561) กล่าวว่า กลวิธีการสอน หมายถึง เทคนิคการสอน และการสร้าง
แรงจูงใจในการเรียน ที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือการกระทำใด ๆ เพื่อช่วยให้
กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำนั้น ๆ มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้ผู้เรียน
มีความตั้งใจและสนใจที่ผู้สอนกำหนดอย่างกระตือรือร้น เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

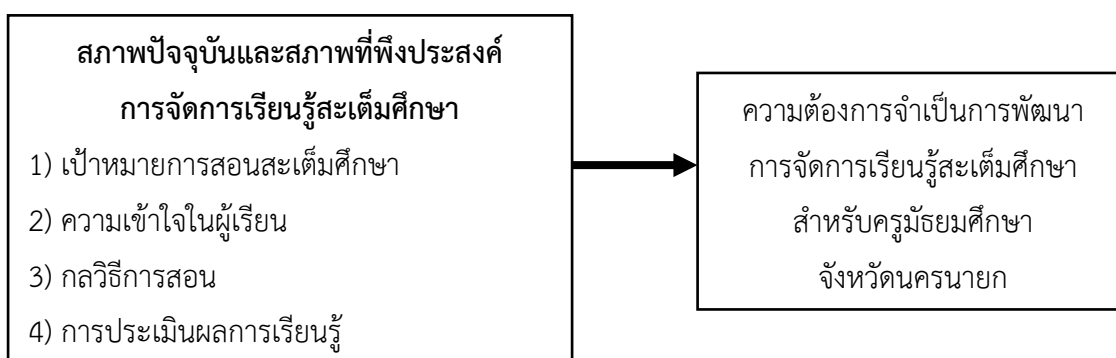

นสรินทร์ ปือชา (2558) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การประเมินผลก่อนการเรียนรู้ ระหว่างการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้ เพื่อการตรวจสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานของผู้เรียน และตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนในขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

จากการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่าการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบันที่ต้องเชื่อมโยงศาสตร์วิชาสาขาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้บริหารและครูต้องร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการอย่างเป็นระบบซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปแก้ไขปัญหาได้ การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา คือ การนำความรู้มาบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหา 2) ด้านความเข้าใจในผู้เรียน คือ การสร้างแรงบันดาลใจและบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งการกระตุ้นให้เกิดการคิด 3) กลวิธีการสอน คือ เทคนิคการสอนที่ทำให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ คือ การประเมินผลที่หลากหลายเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ และตรวจสอบผลการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนนำมาวิเคราะห์เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งการทบทวนวรรณกรรมนี้จะนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการอภิปรายผลต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับक्रमมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ด้านประชากร ได้แก่ ครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก รวมทั้งสิ้นจำนวน 587 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย. 2563)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 5\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุข, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 339 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามอำเภอ และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วน ประชากรแต่ละอำเภอ ดังนี้ เมืองนครนายก 132 คน ปากพลี 34 คน บ้านนา 93 คน องครักษ์ 80 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก แบบการตอบสนองคู่ ได้แก่ (1) ด้านเป้าหมายการสอน สะเต็มศึกษา (2) ด้านความเข้าใจในผู้เรียน (3) ด้านกลวิธีการสอน และ (4) ด้านการประเมินผล การเรียนรู้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach โดยมีค่า ความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .85 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 339 ฉบับ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจคัดเลือกความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จำนวน 339 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (Wongwanich, 2007) คำนวณโดยใช้สูตรดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

ผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก สรุปผลการวิจัยดังนี้

1) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = .95) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .91) รองลงมาด้านกลวิธีการสอน ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = .94) ด้านความเข้าใจในผู้เรียน ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .96) และด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = .99) ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .89) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .82) รองลงมา ด้านกลวิธีการสอน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .86) ด้านความเข้าใจในผู้เรียน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .94) และด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .93) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก

การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา	3.37	.99	ปานกลาง	4.06	.93	มาก
2. ด้านความเข้าใจในผู้เรียน	3.50	.96	ปานกลาง	4.08	.94	มาก
3. ด้านกลวิธีการสอน	3.52	.94	ปานกลาง	4.17	.86	มาก
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	3.78	.91	มาก	4.25	.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.54	.95	ปานกลาง	4.14	.89	มาก

จากตารางที่ 1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษาจังหวัดนครนายกทุกด้านเป็นความต้องการจำเป็นทุกข้อ

2) การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ผลการวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก โดยการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล Modified Priority Need Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการจัดเรียงของความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา
ของครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ในแต่ละด้าน

การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของครู	ค่าเฉลี่ยสภาพ ปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยสภาพ ที่พึงประสงค์	PNI _{modified}	ลำดับ
1. ด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา	3.37	4.06	.21	1
2. ด้านความเข้าใจในผู้เรียน	3.50	4.08	.17	3
3. ด้านกลวิธีการสอน	3.52	4.17	.19	2
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	3.78	4.25	.13	4

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดเรียงของความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก พบว่า ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปน้อย (1) ด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา (2) ด้านกลวิธีการสอน (3) ด้านความเข้าใจในผู้เรียน และ (4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

ด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) การอธิบายแนวคิดและหลักการของวิชาเพื่อเชื่อมโยงกับสะเต็มศึกษา (2) การออกแบบการสอนให้นักเรียนสามารถค้นหาความรู้และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ (3) การออกแบบการสอนให้นักเรียนมีความรู้และความสามารถ มีทักษะดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคต

ด้านกลวิธีการสอน พบว่า ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เหมาะสม ในการเรียนสะเต็มศึกษากับผู้เรียน (2) การนำเสนอเนื้อหาที่แปลกใหม่ ได้รับความสนใจท้าทายความคิดของผู้เรียนเพื่อดึงดูดผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ (3) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเสนอแนะการปรับปรุงเนื้อหาสาระของรายวิชาให้ทันสมัย

ด้านความเข้าใจในผู้เรียน พบว่า ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ อยู่เสมอ (2) การอธิบายให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในการเรียนที่สอดคล้องกับสะเต็มศึกษา (3) การสร้างโอกาสในการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) การประเมินผู้เรียนก่อนการเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน (2) การประเมินผู้เรียนระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการตั้งคำถาม (3) การประเมินผู้เรียนระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการประเมินชิ้นงาน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก มีรายละเอียดดังนี้

ลำดับแรก ด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาเกี่ยวกับการรับรู้แนวคิดและหลักการของวิชาเพื่อเชื่อมโยงกับสะเต็มศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากครูส่วนมากไม่เข้าใจแนวคิดและหลักการของสะเต็มศึกษาอยู่และขาดการมาเชื่อมโยงกับรายวิชาของตนเองได้ ครูต้องมีการบูรณาการเน้นการประยุกต์ความรู้และทักษะสะเต็มศึกษาในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตจริงของตนเอง มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกันในแต่ละรายวิชาให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างสาระวิชา มีทักษะในการปฏิบัติการเชิงวิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถค้นหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการบูรณาการในลักษณะชุมนุมหรือกิจกรรมโครงการเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหรือปฏิบัติงานตามหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ ซึ่งผู้เรียนจะต้องฝึกกระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน มีการวางแผนในการทำงานหรือการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จนการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เป็นประสบการณ์ตรงที่มีคุณค่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการนำศาสตร์แต่ละสาขาวิชาของสะเต็มศึกษามาผสมผสานกันอย่างลงตัวเหมาะสม สอดคล้องกับ วรกันยา แก้วกลม (2560) กล่าวว่า ครูยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา จึงทำให้ครูไม่สามารถนำเนื้อหา สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรในแต่ละสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาด้วยตนเอง และสอดคล้องกับผลการสำรวจสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาของจำรัส อินทลาภาพร (2558) พบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาเนื่องจากเป็นแนวคิดใหม่ที่เริ่มนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้ไม่สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้

ลำดับที่สอง ด้านกลวิธีการสอน พบว่า ความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาเกี่ยวกับการใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เหมาะสมในการเรียนสะเต็มศึกษากับผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากครูใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมที่ตนเองถนัดเพียงอย่างเดียว แต่เนื้อหาสาระอาจต้องใช้การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ครูต้องมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เหมาะสมกับผู้เรียนในการเรียนสะเต็มศึกษามีเทคนิคในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนแต่ละบุคคล ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มที่แต่ละคนมีความสามารถต่างกันของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความท้าทายและร่วมกันทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายได้ สอดคล้องกับ พินิจ พันธุ์ชื่น (2557) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา ในสภาพการเรียนรู้แบบต่าง ๆ เป็นรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างท้าทาย ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางการเรียนรู้ของตนเองได้ตามศักยภาพทางการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Laisema & Wannapiroon (2557) และ Phumeechanya & Wannapiroon (2557) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบออนไลน์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การเรียนรู้ร่วมกัน และ

การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และทักษะด้านสื่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เพื่อนำไปสู่การสร้างผลงานนวัตกรรมสร้างสรรค์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี

ลำดับที่สาม ด้านความเข้าใจในผู้เรียน พบว่า ความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะว่า การจัดการเรียนรู้ของครูนั้นในแต่ละวันมีเวลาเป็นตัวกำหนดจึงทำให้ไม่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ได้อยู่เสมอ และการตั้งคำถามของผู้เรียนในเวลานั้นถ้าหากได้ปฏิบัติหรือเรียนรู้อีกช่วงเวลาหนึ่งก็จะสามารถได้คำตอบ ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นตามความคิดของผู้เรียนในเรื่องที่จัดการเรียนการสอน พร้อมร่วมกันอภิปรายในสิ่งที่ผู้เรียนได้ศึกษาให้กับเพื่อนในห้องเรียน และสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนพร้อมที่จะรับและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี สอดคล้องกับ จำรัส อินทลาภาพร และคณะ (2558) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเกิดความสงสัยและร่วมกันค้นหาคำตอบ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสาระในสะเต็ม (STEM) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการตัดสินใจ รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเก็บไว้ในความทรงจำได้ยาวนานและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการค้นพบไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับ ปิยวรรณ ทศกาญจน์ (2561) กล่าวว่า การที่ผู้สอนได้ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ อยู่เสมอทำให้การเรียนรู้แบบนี้น่าสนใจ และไม่น่าเบื่อได้ใช้ความคิดที่เป็นระบบ มีการช่วยกันออกความคิดเห็นในการทำงาน แม้จะไม่เห็นด้วยกันในบางประเด็นก็ต้องพยายามหาเหตุผล หรือความรู้ที่มากำกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน

ลำดับสุดท้าย ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผู้เรียนก่อนการเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ครูยังคงเน้นการบรรยายและเนื้อหาการจัดการเรียนรู้นั้นมีมาก จึงทำให้ครูมีเวลาจำกัด ดังนั้นครูต้องจัดให้มีการทดสอบความรู้ ทักษะพื้นฐานเพื่อนำไปวางแผนการสอน เนื้อหา วิธีการสอน ต้องมีการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งจากการทดสอบ การสังเกต การตอบคำถาม การสอบถาม การสัมภาษณ์ รวมทั้งการประเมินด้วยการประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อนรอบข้างหรือเพื่อนในชั้นเรียน สอดคล้องกับ นัสรีนทร์ ปือชา (2558) กล่าวว่า การวัดประเมินผลตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ผู้สอนควรใช้การประเมินหลายครั้ง คือ ประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และประเมินหลังเรียน การประเมินก่อนเรียน ผู้สอนทำได้โดยการใช้คำถาม การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน สอดคล้องกับ กมลฉัตร กล่อมอิม (2559) กล่าวว่า การประเมินความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนจากการแสดงออก การกระทำหรือผลงานเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในขณะที่ผู้เรียนแสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมหรือสร้างชิ้นงาน

ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดระดับสูง กระบวนการทำงานและความสามารถในการแก้ปัญหาหรือการแสวงหาความรู้ การประเมินจากสภาพจริงจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการประเมินหลาย ๆ ด้าน โดยใช้วิธีประเมินหลากหลายวิธีในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงและต้องประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากพอที่จะสะท้อนถึงการพัฒนาและความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก องค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของครูมัธยมศึกษา

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า (1) ความต้องการจำเป็นด้านเป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิดและหลักการสะเต็มศึกษา มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่มุ่งแก้ไขปัญหา สร้างเสริมประสบการณ์ทักษะชีวิต และความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี และได้้นำความรู้มาออกแบบชิ้นงานเพื่อตอบสนองความต้องการที่เป็นผลผลิตจากกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม (2) ความต้องการจำเป็นด้านกลวิธีการสอน ครูต้องมีเทคนิคการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ การใช้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ มีการตั้งคำถามด้วยความอยากรู้เป็นตัวกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียน นำไปสู่การกระตือรือร้นที่จะสืบค้น รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ (3) ความต้องการจำเป็นด้านความเข้าใจในตัวผู้เรียน ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก ร่วมกันอภิปรายโดยใช้หลักเหตุผล นักเรียนมีโอกาสที่จะได้สร้างความรู้เองโดยตรง ประกอบกับการได้มีโอกาสทำการทดลอง เป็นการปฏิบัติร่วมกัน นักเรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อสร้างความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อกัน (4) ความต้องการจำเป็นด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ครูต้องใช้การวัดและประเมินที่หลากหลายทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน การประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการประเมินผลเชิงคุณภาพ เน้นการปฏิบัติจริง และใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย นำเทคโนโลยีมาช่วยใช้ในการวัดและประเมินผล และนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้

สรุป

ในสภาวะปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูง การนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้และส่งเสริมการเรียนรู้ มีการใช้สื่อสร้างมูลค่า สร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ ซึ่งบทบาทของครูต้องช่วยส่งเสริมองค์ความรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาจึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ประกอบด้วย (1) เป้าหมายการสอนสะเต็มศึกษา (2) กลวิธีการสอน (3) ความเข้าใจในตัวผู้เรียน และ (4) การประเมินผลการเรียนรู้ จึงเป็นการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาโดยบูรณาการประยุกต์ความรู้และทักษะสะเต็มศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดการเรียนการสอน และจัดให้มีการวัดการประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลสารสนเทศในการกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะครู ได้แก่ ทักษะในการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปแก้ไขชีวิตประจำวันและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ครูสามารถนำผลสารสนเทศไปออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพกับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของครู เช่น หลักสูตร นวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กษภัทร์ สงวนเครือ. (2562). โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กมลฉัตร กล่อมอิม. (2559). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ใน รายงานการวิจัย. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ชาตรี ฝ่ายคำตา. (2561). หันมองการผลิตและพัฒนาครูของประเทศไทยผ่านเลนส์ของนักครูศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(4), 291-301.
- เทอดชัย บัวผาย, วิญญู อุดระ, ฐิติมา ผ่องแผ้ว และวรปภา อารีราษฎร์. (2560). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ศึกษาที่บูรณาการสู่การเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศและนวัตกรรม*. 4(1), 174-183.
- นสรินทร์ ปือชา. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยา ความสามารถในการแก้ปัญหาและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ปิยวรรณ ทศกาญจน์. (2561). *การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษา เรื่องบ้านพยากรณ์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. (2556). STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. *วารสาร นักบริหารมหาวิทยาลัยกรุงเทพ*, 33(2), 49-56.
- พันธุ์ทิพย์ ทิมสุกใส และชาญชัย สิมปิยากร. (2558). *การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคสะเต็มศึกษา*. ห้องประชุมสร้อยสุวรรณ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รติพร สุตเสนาะ. (2556). *ทำไมต้องเป็นการเรียนรู้แบบ STEM Education*. สืบค้น 12 กุมภาพันธ์ 2564. จาก <http://lektratiporn.wordpress.com/type/video>.
- รสริน พันธุ์. (2562). *รูปแบบการพัฒนาผู้นำครูสะเต็มศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วรกันยา แก้วกลม. (2560). *สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของครูวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุข. (2551). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). *ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). *Academic Focus สะเต็มศึกษา*. สืบค้น 12 มกราคม 2564. จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2559/jun2559-5.pdf.
- สาวิตรี สิทธิชัยกานต์. (2561). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดสะเต็มศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายศูนย์สะเต็มศึกษาภาค*. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, 9(1), 17-32.
- อนุสร หงษ์ขุนทด. (2558). *ความรู้ในวิธีการสอนผนวกเทคโนโลยี (Technological Pedagogical Knowledge: TPK)*. สืบค้น 24 เมษายน 2564. จาก <http://pitcforteach.blogspot.com/2015/03/tpack-model.html>.

- Laisema, S., & Wannapiroon, P. (2014). Design of Collaborative Learning with Creative Problem-solving Process Learning Activities in a Ubiquitous Learning Environment to Develop Creative Thinking Skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 3921-3926.
- Phumeechanya, N., & Wannapiroon P. (2014). Design of Problem-based with Scaffolding Learning Activities in Ubiquitous Learning Environment to Develop Problem-solving Skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 4803-4808.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา
โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี
FACTORS AFFECTING THE STUDENTS-CENTER LEARNING MANAGEMENT
OF TEACHERS IN SCHOOLS UNDER HER ROYAL HIGHNESS PRINCESS
MAHA CHAKRI SIRINDHORN'S ROYAL INITIATIVE
PATHUM THANI PROVINCE

พัชรมัย อินอ่อน

Putcharamai Inon

ต้องลักษณะ บุญธรรม

Tongluck Boontham

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Email : Putcharamai_l@mail.rmutt.ac.th

Received August 18, 2021; Revised September 5, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี ระดับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .984 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบุคลากรด้านงบประมาณด้านการติดต่อสื่อสารด้านโครงสร้างองค์กรและด้านภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากและปัจจัยที่เกี่ยวข้องสามารถพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ได้ร้อยละ 66.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the level of factors related to the student-center learning management of teachers in schools under Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's Royal Initiative, Pathum Thani province; 2) the level of the student-center learning management of teachers in schools and 3) factors affecting the student-center learning management of teachers in schools. This research is a quantitative research by which research instrument used for collecting data was Likert five-point scale questionnaires with the reliability was 0.984. The data were analyzed by using percent, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple regression analysis-the enter method.

The research revealed that the level of factors related to the student-center learning management of teachers in schools under Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's Royal Initiative, Pathum Thani province were at the high level as follow: the personnel, the budget, the communication, the structure and the leadership and the level of the student-center learning management of teachers in schools under Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's Royal Initiative Pathum Thani province were at high level in overall and related factors were able to predict the teacher's student-centered learning management by 66.10 % with a statistical significance of .05.

Keywords: factors affecting learning, student-center learning management, schools under Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's Royal Initiative.

บทนำ

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จำเป็นที่แต่ละประเทศต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา โดยปัจจัยที่สำคัญที่จะต้องพบเจอการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ คุณภาพของคน และสิ่งที่จะทำให้มนุษย์อยู่รอดได้ในปัจจุบัน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา ซึ่งการศึกษาของไทยในปัจจุบันโดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทย ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพ เพื่อให้สถานศึกษานำมาตรฐานไปใช้ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น ๆ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมด 3 มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) มีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับ

สุรศักดิ์ ยุทธนานุกูล (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและผู้เรียนมีบทบาทร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับฝึกหัดขอในการเรียน การทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติเองเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเองตามศักยภาพและวิธีการของแต่ละคนโดยคำนึงถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้รับ ผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการบริบทของสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นโครงการพระราชประสงค์ที่จะให้เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษามีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี พึ่งตนเองและช่วยเหลือพัฒนาชุมชนให้ทุกคนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการศึกษาบริบทพบว่า สถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์ฯ จังหวัดปทุมธานี ยังจัดการศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การจัดการศึกษายังขาดการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและการเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล ขาดความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการอยากรู้ อยากเห็นอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้อยู่เป็นการบอกให้นักเรียนท่องจำและปฏิบัติตามคำสั่งของครู รูปแบบการจัดชั้นเรียนโดยทั่วไปยึดครูเป็นศูนย์กลาง (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี, 2563)

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี

บทความวิจัยนี้นำเสนอเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากงานวิจัยต่าง ๆ ผู้ศึกษาจึงได้ปัจจัยเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากปัจจัยที่มีความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป ได้ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านโครงสร้างองค์กร 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร 5) ด้านงบประมาณ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา
โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี จังหวัดปทุมธานี

การทบทวนวรรณกรรม

1. หลักการ ความหมาย และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1) ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีนักวิชาการให้ความหมายไว้อย่างน่าสนใจ ดังที่ กุลิสรา จิตรชนวนาณิช (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด เน้นพัฒนาทักษะทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการลงมือปฏิบัติจริง และผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ นรรัตน์ ฝั้นเชียร (2561) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ซึ่งแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่เน้นให้เด็กศึกษาหาความรู้จากการสอนของครูโดยตรง

จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ เนื้อหาสาระ ได้ดู ได้เห็น ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้รับองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตัวเอง เน้นการพัฒนาทักษะรอบด้าน โดยการอำนวยความสะดวก สนับสนุน ส่งเสริม ชี้แนะจากครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สามารถเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้

2) องค์ประกอบของการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่

2.1) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ดังที่ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า ครูจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นฝึกทักษะการคิด ดังนั้นครูยุคใหม่ต้องคำนึงในเรื่องการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการฝึกทักษะการคิด รู้จักวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจสู่การคิด ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยมีครูเป็นผู้เสริมและนำทางไปสู่เป้าหมายของการคิดที่ถูกต้อง เชื่อมโยงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีความคิดแตกต่างกัน ครูจะต้องใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนบนพื้นฐานของเหตุผล มีความเป็นมิตร มีความใกล้ชิดและจริงใจต่อนักเรียนฝึกให้นักเรียนได้รู้จักพบในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกให้นักเรียนรู้จักอภิปรายร่วมกันและเสนอแนะผลจากการคิดอย่างถูกต้องเหมาะสม

2.2) การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

2.3) การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ดังที่ เจนจิรา จำปี (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการชั้นเรียน หมายถึง การสร้างและการรักษาสีงแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของ

นักเรียน รวมทั้งวิธีการสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน เพื่อรักษาภาพบรรยากาศในห้องเรียน ช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้

2.4) การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ดังที่ สุรศักดิ์ ยุทธนานุกูล (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผล เพื่อให้ได้ผลที่ได้จากการวัดสะท้อนให้เห็นภาพกิจกรรมที่นักเรียนและครูภายในห้องเรียน โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติงานและผลงาน เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาเน้นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและการประเมินผลงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ตามความสามารถของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของนักเรียนและเป็นการประเมินในหลาย ๆ ด้านจากการแสดงออกที่เกิดขึ้นจริง

2.5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กล่าวไว้ว่า ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์รวมทั้งให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

จากการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง แนวทางหรือแนวปฏิบัติเพื่อให้ครูผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จักรกริ โพธิ์ศรี (2560) กล่าวว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยนำเข้าสู่ระบบ ที่มีความจำเป็นในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จะนำมาใช้สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่สถานศึกษาทุกที่ที่ไม่สามารถขาดได้ เช่นเดียวกับ อัครพงศ์ สุขมาตย์ (2557) กล่าวว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน หมายถึง สิ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง จึงพอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง องค์ประกอบที่เอื้อต่อการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นแรงผลักดันให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้

3. สภาพบริบทของสถานศึกษาในโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี

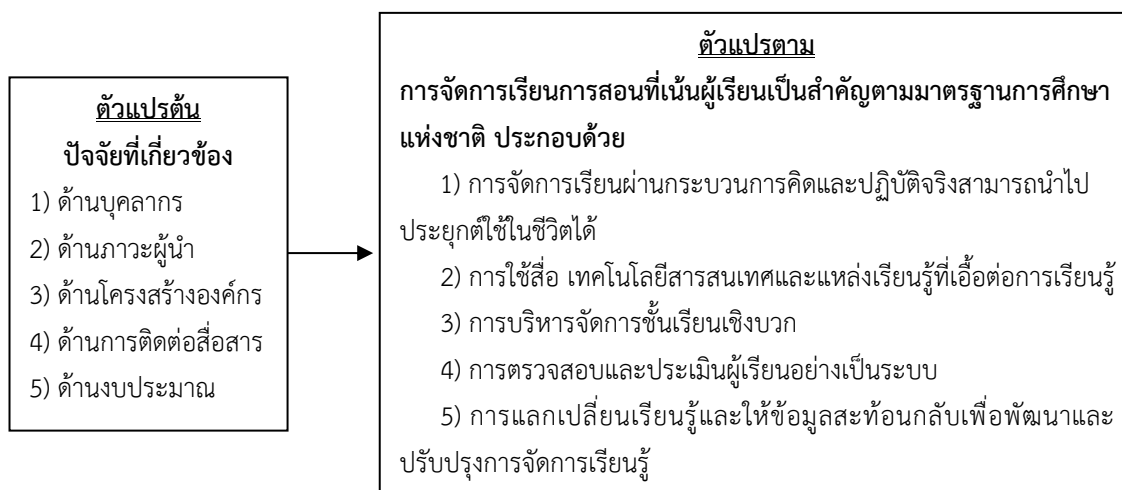
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มงานพัฒนาเด็กและเยาวชนตั้งแต่พุทธศักราช 2523 และได้ทรงงานต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะให้เด็กและเยาวชนของชาติที่ยังขาดโอกาส ได้มีโอกาสเข้าถึงความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการ มีสุขภาพแข็งแรง ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็น

คนดี พึ่งตนเองและช่วยเหลือพัฒนาชุมชน ให้ทุกคนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากทรงห่วงใยเยาวชนเหล่านี้ ซึ่งจะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินงาน “โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร” ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา ปัจจุบันโครงการตามพระราชดำริฯ ได้ดำเนินมากกว่า 38 ปี ครอบคลุมพื้นที่ทุกภาคของประเทศไทย รวมทั้งในประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้านงานนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ฯ และทุนพระราชทานเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการ ด้านการพระราชทานความช่วยเหลือ และด้านความร่วมมือระดับนานาชาติ การดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการต่าง ๆ โดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และเงินที่องค์การและเอกชนทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมกันจัดตั้ง “กองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.)” เพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายโครงการดำเนินการขึ้นในปี พ.ศ. 2526 เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารซึ่งประสบกับสภาพแคลนในหลาย ๆ ด้าน ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับอย่างถูกต้องด้วยวิธีการและเทคโนโลยี ที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในวิชาการอย่างดี พร้อมทั้งจะไปศึกษาต่อในระดับสูงต่อไปได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ (กองงานในพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, ออนไลน์)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์งานวิจัยของ อารยา ศิริบรรจง (2560), ชัยวัฒน์ ต.เจริญ และคณะ (2560), เทวัน เงาเศษและศิริณู ประสารการ (2560), สมพุด เกตขจร (2561), โชคชัย พรหมมาก (2561), งามพิศ อ้อยแดง (2561), Lan Chi Le, ThaiDinh Do, Tam Phan (2020), ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านโครงสร้างองค์กร 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร 5) ด้านงบประมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาในโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 369 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2563) กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 233 คน ใช้วิธีการคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert Five's Scale) และบุญชม ศรีสะอาด (2556) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 เก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนของครู	n = 225		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบุคลากร (X_1)	4.29	.48	มาก	1
2. ด้านภาวะผู้นำ (X_2)	4.13	.71	มาก	5
3. ด้านโครงสร้างองค์กร (X_3)	4.13	.57	มาก	4
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4)	4.18	.55	มาก	3
5. ด้านงบประมาณ (X_5)	4.27	.52	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.20	.56	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = .48) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = .52) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = .55) ด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = .57) และด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = .71) ตามลำดับ

ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู	N = 225		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดการเรียนผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	4.33	.49	มาก	2
2. ด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.31	.53	มาก	3
3. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	4.52	.45	มาก	1
4. ด้านการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	4.30	.51	มาก	4
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	4.29	.55	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.35	.50	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = .45) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = .49) ด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = .53) ด้านการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = .51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = .55) ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (X) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	y
X ₁	1.00					
X ₂	.396*	1.00				
X ₃	.455*	.842*	1.00			
X ₄	.466*	.770*	.858*	1.00		
X ₅	.518*	.673*	.764*	.853*	1.00	
y	.629*	.541*	.646*	.692*	.731*	1.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ (X) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับ จากมากไปน้อยคือ ด้านงบประมาณ ($r_{x_5y} = .731$) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($r_{x_4y} = .692$) ด้านโครงสร้างองค์กร ($r_{x_3y} = .646$) ด้านบุคลากร ($r_{x_1y} = .629$) และด้านภาวะผู้นำ ($r_{x_2y} = .541$) มีความสัมพันธ์ระดับสูง คือ ด้านงบประมาณ ส่วนด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากรและด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์ระดับ ปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูป คะแนนมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญด้วยค่า t ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

ปัจจัย	b	β	t	sig
Constant	.926		5.26	.000
1. ด้านบุคลากร (X ₁)	.270	.331	6.91	.000*
2. ด้านภาวะผู้นำ (X ₂)	-.059	-.090	-1.17	.242
3. ด้านโครงสร้างองค์กร (X ₃)	.122	.150	1.56	.120
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร (X ₄)	.147	.173	1.73	.084
5. ด้านงบประมาณ (X ₅)	.323	.358	4.41	.000*
R = 0.81				
R ² = 0.66				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผล คือ ด้านบุคลากร (X_1) และด้านงบประมาณ (X_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนด้านภาวะผู้นำ (X_2) ด้านโครงสร้างองค์กร (X) และด้านการติดต่อสื่อสาร (X_4) ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.81 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย R^2 เท่ากับ 0.66 แสดงว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสามารถพยากรณ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 66.10

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ (b) เท่ากับ .270, -.059, .122, .147 และ .323 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน β เท่ากับ .358, -.090, .150, .173 และ .331 และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ (a) .926 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = a + bX$$

$$Y = .926 + .270X_1 + -.059X_2 + .122X_3 + .147X_4 + .323X_5$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$ZY = .331X_1 + -.090X_2 + .150X_3 + .173X_4 + .358X_5$$

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โดยค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านโครงสร้างองค์กรและด้านภาวะผู้นำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเป็นปัจจัยในการพัฒนาการศึกษา สอดคล้องกับ เครือวัลย์ ทิพย์วัด และคณะ (2562) พบว่า ปัจจัยบริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านแรงจูงใจ และด้านการติดต่อสื่อสาร

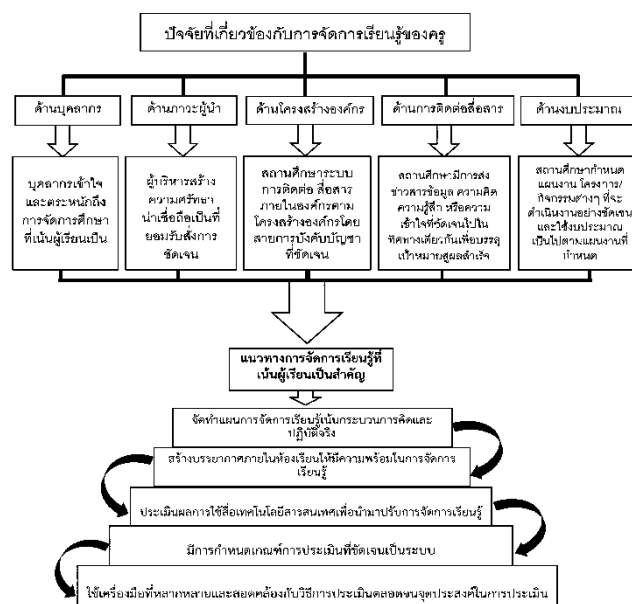
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โดยค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการกล้าแสดงออก ครูนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีการปรับปรุงสื่อและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย และประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนสอดคล้องกับวิธีการประเมินเน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองและประเมินผลงานที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ สลิตา รินสิริ (2558) พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 รายด้านอยู่ในระดับมากพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับแรก เนื่องจากการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกมีความสำคัญยิ่งที่ผู้สอนจำเป็นต้อง

สร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพ ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรและปัจจัยด้านงบประมาณมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ปัจจัยด้านบุคลากรเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่ตระหนักถึงการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เข้าใจการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมกับเพื่อนครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สมพุด เกตขจร (2561) กล่าวว่า บุคลากรในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน มีลักษณะร่วมแรงร่วมใจและแบ่งปันช่วยเหลือกัน ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัจจัยด้านงบประมาณเกี่ยวข้องเพราะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำเป็นต้องกำหนดแผนงานและโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินงานและต้องใช้งบประมาณตามแผนงานที่กำหนดอีกทั้งยังต้องจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอีกด้วย สำหรับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กรและปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารไม่สามารถพยากรณ์ได้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่ต้องปฏิบัติให้เป็นปกติ สอดคล้องกับ มัยดี แวดราแม โซติกา ภาชีผล และคณะ (2556) พบว่า การสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล ผู้บริหารกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรและการมอบหมายความรับผิดชอบไม่ชัดเจน 3 ปัจจัยนี้อาจส่งผลทางอ้อมกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี องค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแผนภาพที่ 2 จะแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี มีทั้งหมด 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 3) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร 4) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร 5) ปัจจัยด้านงบประมาณ ส่งผลให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ 1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง 2) การสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 3) การประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับการจัดการเรียนรู้ 4) การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนเป็นระบบ 5) การใช้เครื่องมือที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการประเมินตลอดจนจุดประสงค์ในการประเมิน

สรุป

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ สถานศึกษาในโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 369 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 233 คน ใช้วิธีการคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก โดยทุกปัจจัยส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูทั้งทางตรงและทางอ้อมเนื่องจากครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนเป็นระบบรวมถึงประเมินผลโดยการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับการจัดการเรียนรู้และมีการสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบุคลากร ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรตระหนักถึงการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาควรจัดให้มีครูผู้สอนครบทุกชั้นทุกวิชาเพื่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

1.2 ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ได้ในการทำงาน โดยการแสดงความกระตือรือร้นหรือกระตุ้นตัวเองในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการ รวมถึงการมีวิสัยทัศน์มอง

การณ์ไกล ให้ผู้ได้บังคับบัญชาเห็นเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ด้านโครงสร้างองค์กร สถานศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรผู้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน ตามความรู้ ความสามารถ ความเหมาะสมตามเป้าหมายขององค์กร

1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร สถานศึกษาควรแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทุกส่วนงานภายในสถานศึกษาโดยใช้เทคนิคการสื่อสารหลากหลายช่องทาง สื่อสาร ในรูปแบบต่าง ๆ ระหว่างคนในองค์กร ด้วยภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย

1.5 ด้านงบประมาณ สถานศึกษาควรใช้งบประมาณเพื่อบู่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการกำกับติดตามการใช้งบประมาณที่ชัดเจนและอาจของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านความพร้อมของบุคลากร ด้านความพร้อมของผู้เรียนและด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคุณครู

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 เรื่อง การใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลิสรา จิตรขญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองงานในพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2564). *โครงการส่วนพระองค์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*. สืบค้น 12 กันยายน 2563. จาก <http://www.psproject.org>.
- ศรีอวลัย ทิพวัต, พนายุทธ เขยบาล, และพิมพ์พร จารุจิตร. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคุณครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 5(2), 100-108.
- งามพิศ อ้อยแดง. (2561). *การพัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- จักรกรีย์ โพธิ์ศรี. (2560). *ตัวแสดงที่มีอิทธิพลต่อการบริหารระบบการจัดการคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานระดับโลกในจังหวัดจันทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจนจิรา จำปี. (2558). *การบริหารจัดการชั้นเรียน*. สืบค้น 25 สิงหาคม 2563. จาก <https://www.sites.google.com/site/darunsitpattanarangsana-sara-na-ru/kar-rakankhunphaphsthan-suksa>.
- ชัยรัตน์ ต.เจริญ, จินตนา จันทร์เจริญ, เณนิศา สุวรรณจินดา, และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์ (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยเชียงราย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). เชียงราย: วิทยาลัยเชียงราย.
- โชคชัย พรหมมาก. (2561). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เทวัน เกาเศษ และหิรัญ ประสารการ. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- นรรีชต์ ฝันเชียร. (2561). *Child center* เหมาะกับการเรียนการสอนแบบใด. สืบค้น 21 กันยายน 2563. จาก <https://www.truelookpanya.com/blog/content/68591/teaartedu-teaarttea>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มัยดี แวดราแม, โชติกา ภาชีผล และ ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 24(3), ไม่ปรากฏเลขหน้า.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุขโข. (2551). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2561). *มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อ การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2561*. สืบค้น 12 ตุลาคม 2563. จาก <http://www.onesqa.or.th/th/index.php>.
- สลิตา รินสิริ (2558). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2* (วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุรศักดิ์ ยุทธนานุกูล. (2558). *ความต้องการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการครูโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, พองจันทร์ สุขยิ่ง, จินตนา วีระเกียรติสมุทร และพิวัสสา นภารัตน์. (2562). *หลากหลายวิธีสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิครันตี.
- สมพุด เกตขจร. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี. (2563). *ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา*. ปทุมธานี: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี
- อัคพงศ์ สุขมาตย์. (2557). *ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ส่งผลต่อจิตแห่งวิทยาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อารยา ศิริบรรจง. (2560). *ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต)*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- Lan Chi Le, Thai Dinh Do & Tam Phan. (2020). *Factors Affecting Lecturers' Motivation: A Case Study of Public Universities in Ho Chi Minh City Vietnam*. Educational Research. Vietnam.

**การพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน
บริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนด์ จำกัด
RECRUITMENT EFFICIENCY DEVELOPMENT
OF BUSINESS SERVICES ALLIANCE Co.,Ltd**

ดนิตา วิภาวิน, สุภาภรณ์ พรหมฤๅษี, เกรียงไกร โพธิ์มณี, รัชฎาพร บุญเรือง

Danita Wipawin, Supaporn Promruesee, Kiangkrai Poomanee, Rachadaporn Boonruang

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Phranakhon Rajabhat University

Email : danitawn@gmail.com

Received September 9, 2021; Revised September 20, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนด์ จำกัด 2) ศึกษาปัญหาการสรรหาบุคลากรของบริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนด์ จำกัด และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนด์ จำกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหาร และพนักงานที่ทำหน้าที่สรรหาบุคลากร บริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนด์ จำกัด ประกอบด้วย ผู้บริหารและพนักงาน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการสรรหาบุคลากร จำนวน 19 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการสรรหาพนักงาน ประกอบด้วย ขั้นตอนการกำหนดตำแหน่งงานที่เปิดรับตามข้อกำหนดของผู้ว่าจ้างและตามตัวชี้วัด การวิเคราะห์งานให้ตรงกับตำแหน่งที่เปิดรับ การกำหนดวิธีการสรรหาโดยการลงพื้นที่และกำหนดผู้รับผิดชอบ การดำเนินการสรรหาโดยการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ การตรวจสอบประวัติผู้สมัคร และการประเมินผล 2) ปัญหาของการสรรหาบุคลากรด้านที่มีระดับความสำคัญสูงสุดคือการขาดการชี้แจงนโยบายที่ชัดเจน รองลงมาเป็น ขั้นตอนการทำงานด้านเอกสารที่ซับซ้อน และการขาดแหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยสนับสนุนการทำงาน และ 3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน ด้านที่มีระดับความสำคัญสูงสุดคือการกำหนดนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนเพื่อจัดสรรอัตรากำลังตามกรอบภาระงาน รองลงมาเป็นการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในทุกกระบวนการเพื่อลดงานเอกสารและแบบทดสอบ และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการสรรหาอบรมพนักงาน

คำสำคัญ: การพัฒนาประสิทธิภาพ, การสรรหาพนักงาน, บริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนด์

Abstract

This article aimed to study 1) the recruitment process of HR recruitment officers in Business Services Alliance Co.,Ltd, 2) the problems of HR recruitment in Business Services Alliance Co.,Ltd. and 3) the guidelines of the recruitment efficiency development in Business Services Alliance Co.,Ltd. The population consisted of 19 HR recruitment officers in Business Services Alliance Co.,Ltd.

The research results were found as follows; 1) The HR recruitment process comprised of the steps of job specification according to the employer's TOR and Key Performance Indicators (KPI) of Business Services Alliance Co.,Ltd, followed by job analysis according to the open positions, the site recruitment and determine the responsible persons, and recruitment by PR media, checking application and evaluation. 2) The problems of HR recruitment at the highest aspect was the unclear policy, followed by the complicate document processes and insufficient electronic sources to support HR recruitment respectively, and 3) the guidelines to develop the recruitment efficiency at the highest aspect was setting the clear policy for effective manpower planning framework, followed by applying HR digital recruitment system in every process such as the application and testing process and organizing the HR recruitment training for essential skill development.

Keywords: Recruitment Efficiency, HR Recruitment, Business Services Alliance Company

บทนำ

การสรรหาพนักงานเป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากเป็นขั้นตอนสำคัญในการแสวงหาและจูงใจผู้สมัครงานที่มีความสามารถเข้ามาทำงานในองค์กร โดยการค้นหาคูคลองที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งที่องค์กรต้องการจากแหล่งต่าง ๆ ให้สนใจสมัครเข้าร่วมงานกับองค์กร ดังนั้นการสรรหาเชิงรุกจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสรรหาพนักงานที่มีคุณภาพขององค์กรธุรกิจทุกประเภททั้งองค์กรขนาดใหญ่และขนาดเล็กให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานและเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งนี้เพราะทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นสินทรัพย์สำคัญขององค์กรที่ทำให้ผลการดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยการสรรหาบุคลากรเป็นกระบวนการแรกของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จากการศึกษาของสุชนุช

พันธนิยะ และพฤต ยวนแหล (2564) เกี่ยวกับกรณีศึกษาในวัดกรรมการสรรหา พบว่า การวางตำแหน่งของบอร์ดและการนำหลักการของเกมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และปัจจัยหลักของความสำเร็จในการใช้วัดกรรมการสรรหา ได้แก่ นโยบายในวัดกรรมและงบประมาณ หลักการสรรหาบุคลากรโดยทั่วไปประกอบด้วย การกลั่นกรองบุคลากรในขั้นต้น เริ่มจากเงื่อนไขการประกาศรับสมัคร ได้แก่ คุณสมบัติ คุณสมบัติการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน และการคัดเลือกจากการสอบคัดเลือก ได้แก่ การสอบความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ในขั้นสุดท้ายเป็นการสอบสัมภาษณ์ เพื่อคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและเหมาะสมเข้าเป็นบุคลากรขององค์กร ตามหลักการที่ว่า เลือกคนให้เหมาะกับงานเพราะความสำเร็จขององค์กรที่ต้องอาศัยการมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพในการทำงาน ประหยัดค่าใช้จ่าย ลดต้นทุนจะสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้

เนื่องจากการสรรหาพนักงานเข้าทำงานเป็นงานที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานขององค์กร ดังนั้นขั้นตอนและวิธีการสรรหาพนักงานจึงต้องดำเนินการอย่างจริงจัง มีหลักเกณฑ์และยุติธรรม เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีความเหมาะสมกับงานที่องค์กรต้องการมากที่สุด โดยการเน้นให้ผู้มีคุณสมบัติตามประกาศรับสมัครมาสมัครให้มากที่สุด มีปัจจัยสำคัญด้านการเลือกสื่อและช่องทางการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้มีคุณสมบัติที่หน่วยงานต้องการ และการแพร่ข่าวสารโดยให้ข้อมูลตามความจำเป็นของตำแหน่ง เครื่องมือการสรรหาเชิงรุก ได้แก่ เอกสารการรับสมัครงาน การมาสมัครด้วยตนเอง (Walk-ins) การส่งเจ้าหน้าที่ไปติดต่อ (Field Trips) การให้ทุน (Scholarships) การประกาศผ่านสื่อ (Advertising) การเยี่ยมชมกิจการของหน่วยงาน (Open House) การจัดตลาดนัดแรงงาน (Job Fairs) การประกาศผ่านสมาคมวิชาชีพ (Professional Societies) เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2558)

บริษัท บีซีเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด (BSA) เป็นบริษัทร่วมทุนของบริษัทในกลุ่มปตท. จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อบริหารจัดการแรงงาน (Outsource) ในส่วนที่เป็นงานสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามกฎหมายแรงงานให้กับกลุ่มปตท. เพื่อให้บริษัทของลูกค้าได้มุ่งเน้นในการดำเนินธุรกิจหลักอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิสัยทัศน์ในการเป็นมืออาชีพด้านการบริการบริหารจัดการแรงงาน Outsourcing แบบครบวงจร เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านกำไรแก่ธุรกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างยั่งยืน โดยพันธกิจของบริษัท BSA คือ มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศด้านการบริการบริหารจัดการแรงงาน Outsourcing แบบครบวงจร

การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรของทางบริษัท บีซีเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด มีวิธีการสรรหาและคัดเลือกหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีช่องทางหลักในการสรรหาพนักงานผ่านช่องทางเว็บไซต์ของบริษัท และการลงประกาศรับสมัครงานเพื่อคัดสรรพนักงานให้เข้ามาร่วมงานกับ

ทางบริษัท แต่ยังคงขาดแนวทางการสรรหาเชิงรุกและการสรรหาที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าของทางบริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด

ดังนั้น การพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ เพื่อปรับปรุงกระบวนการสรรหาและหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหา จากสถานการณ์ที่มีโครงการรับสมัครบุคคลเพื่อปฏิบัติงานระยะสั้นและระยะยาว ทำให้จำนวนโครงการที่มากขึ้นมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด
2. เพื่อศึกษาปัญหาการสรรหาพนักงานของบริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด

การทบทวนวรรณกรรม

การสรรหาเป็นกระบวนการในการแสวงหาบุคคลที่มีความรู้ที่ใช้หลักการในการแสวงหาและจูงใจบุคลากร เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และมีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง และตรงตามความต้องการของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจขององค์การทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกองค์การ เพื่อให้องค์การสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสรรหาบุคลากรเป็นการสร้างแรงจูงใจของพนักงานที่มีความพึงพอใจในองค์การ และการจูงใจบุคคลในกระบวนการสรรหา มีหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในองค์การ ซึ่งทฤษฎีของการจูงใจ (Theories of Motivation) ได้แก่ 1) ทฤษฎีเนื้อหาของการจูงใจ (Content theories of Motivation) 2) ทฤษฎีกระบวนการ (Process Theories) และ 3) ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) โดยมีรายละเอียด (Loudon and Bitta, 1988) ดังนี้

1. ทฤษฎีเนื้อหาของการจูงใจ (Content theories of Motivation) เป็นการอธิบายถึงการจูงใจที่เน้นคุณลักษณะภายในของพนักงานที่เน้นเรื่องการทำความเข้าใจความต้องการหรือความปรารถนาภายในของบุคคล เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม หรือเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงกลไกความต้องการของพนักงาน ได้แก่ สาเหตุที่พนักงานมีความต้องการที่แตกต่างกันในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

2. ทฤษฎีกระบวนการ (Process Theories) จะมุ่งที่กระบวนการด้านความคิด ซึ่งมีผลกระทบต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่งมีหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีความเสมอ

ภาคหรือทฤษฎีความเท่าเทียมกัน (Equity theory) และทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory) โดยทั่วไปทฤษฎีเนื้อหาของการจูงใจจะเน้นที่มีแนวโน้มที่จะค้นหาวิธีการปรับปรุงการจูงใจโดยเกี่ยวข้องกับกระบวนการกระตุ้นความต้องการ แต่ไม่ได้เน้นกระบวนการด้านความคิด (Thought processes) ที่บุคคลเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในที่ทำงาน

3. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) เป็นทฤษฎีที่ทำให้เข้าใจและสามารถควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการเสริมแรง (reinforcement contingency) และบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใดขึ้นอยู่กับว่าเขาได้รับผลเช่นไรในอดีต เช่น พนักงานที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งเพราะไม่ขาด ไม่สาย ไม่ลาต่อไปพนักงานผู้นั้นก็จะมีพฤติกรรมที่ไม่ขาด ไม่ลา ไม่สายเสมอ ดังนั้นถ้าเรารู้เงื่อนไขของการเสริมแรงของบุคคลเหล่านี้ได้ก็สามารถจูงใจได้ ดังนั้น สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ได้แก่ A= Activator คือตัวกระตุ้นหรือสัญญาณที่มาก่อนพฤติกรรม B= Behavior คือพฤติกรรม และ C= Consequence คือผลกระทบสนองตอบต่อพฤติกรรมที่ทำไป

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีและแนวทางในการสรรหาบุคลากรนั้นไม่สามารถแยกออกจากการพัฒนาการบริหารงานบุคคลไปสู่แนวปฏิบัติของการบริหารงานบุคคลและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากระบวนการนี้ได้รับการบันทึกมุมมองเชิงวิวัฒนาการ และการวิเคราะห์การพัฒนากระบวนการขั้นตอนของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ แสดงให้เห็นว่าสำนักคิดต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านทรัพยากรมนุษย์โดยทั่วไปและกระบวนการสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร เช่น Klingner & Nalbandian (1993), Mondy & Noe (1996) และ Mathis & Jackson (2008)

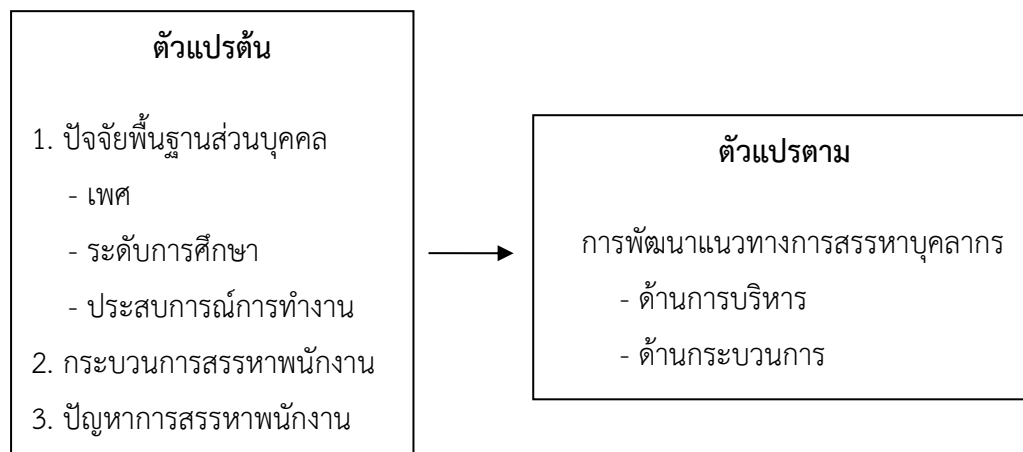
ส่วนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาบุคลากร ได้แก่ ทฤษฎีประสิทธิภาพในการทำงานของกิลเบิร์ต (Gilbert) ตามแนวคิดของประสิทธิภาพการทำงานของกิลเบิร์ต (Gilbert's Behavior Engineering Model: BEM) เป็นพฤติกรรมที่สะสมอยู่ในตัวบุคคล มีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือความรู้ (Knowledge) สมรรถนะ (Capacity) แรงจูงใจ (Motives) (Stull & Freer 2019)

จากงานวิจัยของ Priyaadharshini (2018) แหล่งข้อมูลเพื่อการสรรหาบุคลากรและปัจจัยที่มีผลต่อการสรรหาบุคลากรมีผลต่อความสำเร็จของผู้สมัครเช่นเดียวกับการประสบความสำเร็จขององค์กรส่วนผลการวิจัยของ Nedae, Alavi & Ramezani (2012) พบว่า ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมบุคลากรมีผลกระทบต่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร ในขณะเดียวกันผลงานวิจัยของ Krusche (2014) พบว่าวิธีการประชาสัมพันธ์การสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประหยัดงบประมาณ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ด้วยโปสเตอร์ การโฆษณาออนไลน์ผ่านเว็บ การส่งข่าวทางรายการวิทยุโทรทัศน์ การบอกต่อไปยังกลุ่มเป้าหมายของบุคคลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการโฆษณาผ่านแหล่งข้อมูลที่หลากหลายสื่อมีความสำคัญมากต่อประสิทธิภาพการสรรหาบุคลากร

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของทฤษฎีประสิทธิภาพในการทำงานของกิลเบิร์ต (Gilbert) ประกอบด้วย ความรู้ สมรรถนะ และแรงจูงใจ (Stull & Freer, 2019) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ บริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนซ์ จำกัด ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและพนักงานที่ทำหน้าที่สรรหาบุคลากร บริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนซ์ จำกัด ประกอบด้วย ผู้บริหารที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการสรรหาบุคลากร จำนวน 5 คน และพนักงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการสรรหาบุคลากร จำนวน 14 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการสรรหาเพื่อให้ได้รับข้อมูลได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งผู้วิจัยมีประสบการณ์การทำงานและใกล้ชิดกับประชากรกลุ่มนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา ประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล กระบวนการสรรหา ปัญหาการสรรหา และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหา โดยเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานและข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารงานสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนซ์ จำกัด

ตอนที่ 2 เป็นกระบวนการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนซ์ จำกัด

ตอนที่ 3 เป็นปัญหาการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด

ตอนที่ 4 เป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด

การรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2563 - มีนาคม 2564 ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิจัยเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจำแนก แจกแจงจัดหมวดหมู่ให้เห็นความสอดคล้องของข้อมูลที่สำคัญ ทำการสรุปผลเชิงสังเคราะห์ข้อมูลแล้ว นำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษากระบวนการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด
พบว่า เป็นงานของฝ่ายสรรหาและคัดเลือกบุคลากร เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ บริหารองค์กรและความยั่งยืน มีขอบเขตงานในการกำหนดกลยุทธ์ด้านการสรรหา วางแผนการสรรหา และคัดเลือก และพัฒนาช่องทางการสรรหาและกระบวนการคัดเลือก ข้อมูลจากกระบวนการสรรหา พนักงาน บริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด จึงจำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน และด้านกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงาน ผู้บริหารเห็นว่า การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร เป็นหน้าที่พื้นฐาน สำคัญของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านทรัพยากรบุคคล ดังนั้นขั้นตอนและวิธีการสรรหาเพื่อคัดเลือก บุคลากรจึงต้องดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์และยุติธรรมเพื่อให้ได้บุคลากร ที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานที่องค์กรต้องการ หลักการสรรหาบุคลากรขององค์กร จึงเป็นระบบการ กลั่นกรองบุคลากรในขั้นต้น เริ่มจากเงื่อนไขการประกาศรับสมัคร ได้แก่ คุณสมบัติ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และการคัดเลือกจากการสอบคัดเลือก ได้แก่ การสอบความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ในขั้นสุดท้ายเป็นการสอบสัมภาษณ์ เพื่อคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและ เหมาะสม เข้าเป็นบุคลากรขององค์กร ตามหลักการที่ว่า “บรรจุคนให้ถูกต้องและเหมาะสมกับตำแหน่ง งาน” โดยคำนึงถึงความสำเร็จขององค์กรที่ต้องอาศัยบุคลากรที่ดี มีประสิทธิภาพในการทำงาน ลดค่าใช้จ่าย ลดต้นทุนเพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้

1.2 ด้านกระบวนการสรรหาพนักงาน บริษัท บีซิเนส เซอร์วิส เซส อัลโลแอนซ์ จำกัด มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการกำหนดตำแหน่งงานที่เปิดรับตามข้อกำหนดของผู้ว่าจ้าง (TOR) และตาม ตัวชี้วัด (KPI) การวิเคราะห์งานให้ตรงกับตำแหน่งที่เปิดรับ การกำหนดวิธีการสรรหาโดยการลงพื้นที่ และกำหนดผู้รับผิดชอบ การดำเนินการสรรหาโดยการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และการตรวจสอบ ประวัติผู้สมัคร และการประเมินผลตามงบประมาณและความรับผิดชอบงานตาม KPI ซึ่งสอดคล้องกับ

มาตรฐานตามคู่มือการปฏิบัติงานของบริษัทชินเนส เซอร์วิสเอส อัลไลแอนซ์ จำกัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงกระบวนการสรรหาพนักงานและความสอดคล้องกับมาตรฐาน

กระบวนการดำเนินงานสรรหา	มาตรฐาน/แนวปฏิบัติที่ดี	ความสอดคล้องกับมาตรฐาน/แนวปฏิบัติที่ดี
ขั้นตอน A 1. การกำหนดตำแหน่งงานที่เปิดรับ	1.1 กำหนดโดยบริษัทในกลุ่มปตท. 1.2 กำหนดโครงสร้างพนักงาน และแผนเปิดสาขา 1.3 กำหนดตำแหน่ง หน้าที่งานที่รับผิดชอบให้ตรงกับความต้องการของหัวหน้างาน	1. มีการยืนยันแผนจากบริษัทในกลุ่มปตท. 2. ระบุตำแหน่งและวันเปิดสาขา 1.1 กำหนดตำแหน่งงานให้สอดคล้องกับ JD, JS 1.2 กำหนดตำแหน่งงานรวมถึงคุณสมบัติผู้สมัครตามความต้องการของหัวหน้างาน
ขั้นตอน B 2. การวิเคราะห์งาน	2.1 แบ่งพื้นที่ตามพื้นที่ที่รับผิดชอบ 2.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 2.3 วิเคราะห์งานให้ตรงกับตำแหน่งที่เปิดรับเพื่อให้สอดคล้องกันและสรรหาบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	สรรวจพื้นที่ ตามคู่มือการสรรหา 2.1 วิเคราะห์งานให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่งานที่พนักงานต้องทำ
ขั้นตอน C 3. การกำหนดวิธีการสรรหา	3.1 จัดทำสื่อ 3.2 ลงพื้นที่ และลงสื่อรับสมัครงาน 3.3 นัดสัมภาษณ์ 3.4 กำหนดวิธีการสรรหาให้สอดคล้องกับตำแหน่งงานเพราะบางตำแหน่งต้องสรรหาด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง	ตามคู่มือการสรรหา 3.1 กำหนดวิธีการสรรหาตามความต้องการและเหมาะสมกับงาน
ขั้นตอน D 4. การดำเนินการสรรหา	4.1 ลงพื้นที่บริเวณโดยรอบสาขา 4.2 ประชาสัมพันธ์ในสื่อสังคมออนไลน์	ตามคู่มือการสรรหา
ขั้นตอน E 5. การประเมินผล	5.1 โครงสร้างตำแหน่งงานครบ 100 % 5.2 ประเมินผลตามงบประมาณและความรับผิดชอบงานตาม KPI	โครงสร้างครบ 100 % 5.1 ประเมินผลตามมาตรฐานที่กำหนด

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ยังพบว่าในการปรับปรุงกระบวนการสรรหา ควรมีนโยบายการลดขั้นตอนการทำงาน ลดการใช้กระดาษ โดยนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ พนักงานสรรหาต้องมีความเข้าใจในตำแหน่งงานที่ต้องการสรรหา เพื่อให้สามารถสรรหาคนได้รวดเร็ว และตรงกับความต้องการมากขึ้น และควรมีการศึกษารายละเอียดงานตามความต้องการของลูกจ้างก่อนที่จะทำการสรรหา

ผลการศึกษาปัญหาการสรรหาพนักงานของบริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนซ์ จำกัด
พบว่า สามารถจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

นโยบายการสรรหามีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา ตามสถานการณ์ที่มีโรคระบาดโควิด-19 จึงมีนโยบายของรัฐบาลที่มอบหมายภารกิจให้บริษัทสนับสนุนการดำเนินการเพื่อเพิ่มอัตราการจ้างงานทำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการสรรหาตำแหน่งด้านการสนับสนุนหรืองานด้านปฏิบัติการ ทำให้พนักงานสรรหาไม่ได้รับแจ้งนโยบาย มีเพียงข้อกำหนดการจัดหาบุคลากรให้ได้ตามอัตรากำลังที่มอบหมาย ระยะเวลาที่เร่งด่วนทำให้หาบุคลากรให้ไม่ทันตามความต้องการ

กระบวนการสรรหาโดยใช้อีเมลในการส่งเอกสารที่เน้นการทำงานด้วยกระดาษ ทำให้มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนในการกรอกเอกสาร ทำให้ขั้นตอนการทำงานมีหลายขั้นตอนและใช้เวลานาน รวมถึงการทำแบบทดสอบที่ใช้กับทุกตำแหน่งงาน อาจทำให้ไม่สามารถคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมมาทำงานตรงตามความต้องการของหน่วยงานได้ กระบวนการที่ใช้เวลานานทำให้ผู้สมัครเลือกที่จะไปทำงานที่อื่น หากกระบวนการสรรหาไม่คล่องตัวและไม่รวดเร็ว

ส่วนใหญ่การวางแผนอัตราการรับจำนวนพนักงานมีความคลาดเคลื่อน ทำให้การกำหนดวิธีการสรรหาทำได้ยาก ปัญหาด้านการวางแผนอย่างไม่เป็นระบบ เนื่องจากพนักงานสรรหาทำงานอื่นด้วย นอกเหนือจากงานด้านการสรรหา เช่น เอกสารประวัติพนักงาน เป็นต้น รวมถึงไม่สามารถเก็บข้อมูลพนักงานที่เคยสมัครเพื่อนำกลับมาใช้งานได้อีก

แหล่งข้อมูลสนับสนุนการสรรหายังมีน้อย ควรศึกษาจากการตรวจพื้นที่ และมีผู้จัดการเขตที่ดูแลโซนนั้น ๆ จำเป็นต้องศึกษาจากการลงพื้นที่ และพนักงานในพื้นที่นั้น ๆ ยังขาดข้อมูลสนับสนุนการสรรหาอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเพิ่มแหล่งข้อมูลให้มากขึ้น และมีพื้นที่การจัดเก็บข้อมูลออนไลน์มากขึ้น

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงานบริษัท บีซิเนส เซอร์วิสเชส อัลโลแอนซ์ จำกัด พบว่า ควรมีการฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับหัวหน้างานและพนักงานสรรหาซึ่งรอบการอบรมไม่มากพอ ส่งผลให้การพัฒนาประสิทธิภาพของพนักงานในการปรับตำแหน่งงานทำได้ช้า ผู้วิจัยนำมาพัฒนาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ ดังนี้

3.1 ด้านนโยบายการสรรหา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน ควรจะเริ่มต้นจากการมีนโยบายการสรรหาและมีแผนงานที่ชัดเจน เพื่อให้รู้ถึงทิศทางในการสรรหาพนักงานได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า ตาม TOR ที่กำหนด

3.2 ด้านการวางแผนและวิธีการสรรหา ผลการวิจัยพบว่า ควรเพิ่มช่องทางการสรรหาให้เข้ากับยุคสมัยและตรงตามกลุ่มเป้าหมาย ควรแบ่งหน้าที่ระหว่างงานด้านสรรหา และงานสนับสนุนการสรรหาให้ชัดเจน มีการประชุมโครงสร้างจำนวนพนักงาน และสรุปอัตราการรับพนักงานประจำสัปดาห์ ควรมีการวางแผน และกำหนดวิธีการสรรหาประจำสัปดาห์ มีการเพิ่มระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและการโปรโมทตำแหน่งงานออนไลน์เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

3.3 ด้านกระบวนการสรรหา ผลการวิจัยพบว่า ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสรรหาเพื่อลดเอกสารที่ใช้ ลดการกรอกข้อมูลซ้ำกันหรือให้ระบบเชื่อมต่อกันอัตโนมัติ โดยใช้ระบบบริหารพนักงานบุคคลมาใช้ในการลดขั้นตอนการสรรหาและเอกสารใบสมัครที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันกระบวนการทำงานด้านเอกสารมากเกินไป

3.4 ด้านแหล่งข้อมูลสนับสนุนการสรรหา ผลการวิจัยพบว่า แหล่งข้อมูลสนับสนุนการสรรหา ควรเพิ่มแหล่งข้อมูลสนับสนุนการสรรหา และมีหน่วยงานในการวิเคราะห์และสนับสนุนข้อมูลในการสรรหาเพิ่มขึ้น โดยมีความร่วมมือเป็นเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา แหล่งที่พักและนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

3.5 ด้านการฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน ควรมีการฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อพนักงานสรรหา เช่น การสื่อสาร การเจรจาต่อรอง เพื่อก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลง

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ด้านกระบวนการสรรหา พบว่า การกำหนดวิธีการสรรหาโดยการลงพื้นที่และกำหนดผู้รับผิดชอบ การดำเนินการสรรหาโดยการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และการตรวจสอบประวัติผู้สมัคร เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ และควรมีการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการสรรหา เนื่องจาก การนำเทคโนโลยีที่มีระบบการสรรหาออนไลน์มาใช้ จะช่วยให้กระบวนการจัดการข้อมูลสะดวกรวดเร็วกว่า การทำด้วยกระดาษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sultana (2001) ภาณุวัฒน์ กลัศจรรย์ (2558) และสอาด บรรเจิดฤทธิ์ (2558) ที่พบว่า การสรรหาในรูปแบบออนไลน์ เพื่อดึงดูดและคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสม จึงมุ่งเน้นประสิทธิภาพของการรับสมัครออนไลน์ ความพึงพอใจของนายจ้างแต่ละองค์การในการเลือกใช้สื่อต่าง ๆ การจะใช้ระบบการสรรหาออนไลน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพนั้น องค์กรควรพิจารณาแนวคิดด้านจิตวิทยาในการสรรหาผ่านระบบออนไลน์ด้วย เพื่อให้การสรรหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรต้องการไม่ว่า

จะเป็นเรื่องความหลากหลายของข้อมูล รูปแบบของสื่อ ความสะดวกและความง่ายในการใช้งาน หรือ ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อให้องค์กรมั่นใจได้ว่า ระบบการสรรหาออนไลน์ที่ใช้เป็นระบบที่มีคุณภาพและมีประโยชน์แก่องค์กรอย่างแท้จริง

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจของพนักงานที่มีความพึงพอใจในองค์กร และการจูงใจบุคคลในกระบวนการสรรหาบุคลากร มีหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในองค์กรในทฤษฎีเนื้อหาของการจูงใจที่เป็นการอธิบายถึงความต้องการหรือความต้องการภายในของบุคคล เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม และทฤษฎีการเสริมแรง เป็นทฤษฎีที่ทำให้เข้าใจและสามารถควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการเสริมแรง (Loudon and Bitta, 1988)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ด้านปัญหาการสรรหาบุคลากร พบว่า ปัญหาการขาดการชี้แจงนโยบายที่ชัดเจน ขั้นตอนการทำงานด้านเอกสารที่ซับซ้อน และการขาดแหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สนับสนุนการทำงาน ทำให้กระบวนการทำงานล่าช้า จึงจำเป็นต้องพัฒนาการสื่อสารภายในองค์กรและแหล่งข้อมูลสนับสนุนการสรรหาทั้งภายในและภายนอกองค์กร ที่จะช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานสรรหาได้อย่างรวดเร็ว มีความสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการความเสี่ยงได้ รวมถึงการวิเคราะห์คู่แข่งและความต้องการในตลาดแรงงาน ดังนั้นการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการสรรหาและการคัดเลือกบุคคลจึงมีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรวีณา เอื้อแท้ (2559) ในการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเชิงรุกของภาคราชการกับภาคเอกชน พบว่าแนวทางการสรรหาและคัดเลือกบุคคลของภาคราชการมีความคล้ายคลึงกับภาคเอกชน และจากการวิเคราะห์โอกาสพบว่า การนำเทคโนโลยีและระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้จะทำให้สะดวก รวดเร็ว ลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีประสิทธิภาพในการทำงานของกิลเบิร์ต ที่ระบุว่าพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานเป็นพฤติกรรมที่สะสมอยู่ในตัวบุคคล ที่เกิดจากพนักงานที่มีความรู้ สมรรถนะ และแรงจูงใจ (Stull & Freer, 2019)

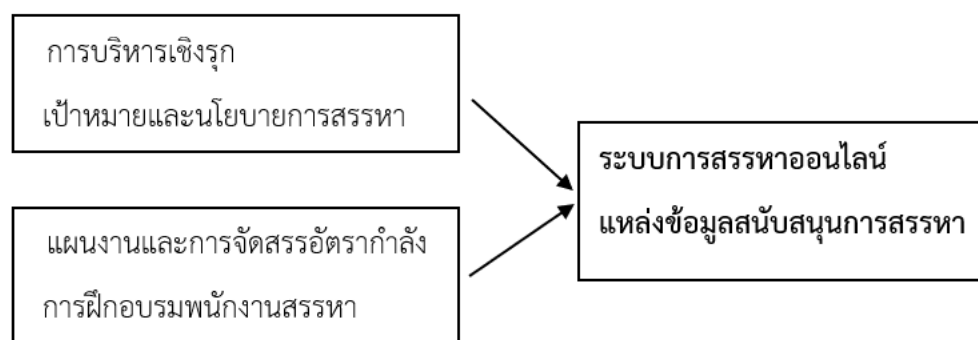
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน พบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจเป้าหมาย นโยบายและแผนงานที่ชัดเจน การจัดสรรอัตรากำลังตามกรอบภาระงาน และฝึกอบรมการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์งานทรัพยากรบุคคลที่สนับสนุนงานสรรหามาใช้ในทุกระบวนการเพื่อลดงานเอกสารและแบบทดสอบ และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการสรรหาอบรมพนักงาน ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพการทำงานมีองค์ประกอบด้านเวลา ต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย คุณภาพและปริมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล สิริขจรเดชสกุล (2550) ที่พบว่าหลักการดำเนินกลยุทธ์การสรรหาควรเน้นการสรรหาแบบเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ การมีแหล่งข้อมูลสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลของผู้สมัครที่มีคุณภาพ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การมีข้อมูลที่ชัดเจน เพียงพอต่อการตัดสินใจจะทำให้จำนวนของผู้สมัครเพิ่มขึ้น

ดังนั้นจึงควรพัฒนาวิธีการสรรหาที่ใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสรรหา นอกจากนี้ยังควรมีการใช้ระบบการสรรหาออนไลน์ เพื่อให้การสรรหาองค์กรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรต้องการ (ภาณุวัฒน์ กลับศรีอ่อน, 2558; Sultana, 2017)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษากระบวนการสรรหาและปัญหาการสรรหาเพื่อแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน ประกอบด้วย ส่วนของการบริหารเชิงรุกได้แก่ เป้าหมาย นโยบายและแผนงาน การจัดสรรอัตรากำลัง ตามกรอบภาระงานที่ชัดเจน ส่วนของกระบวนการ ได้แก่ ระบบการสรรหาออนไลน์ที่บุคลากรเข้าถึง แหล่งข้อมูลสนับสนุนการสรรหากลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนเพียงพอต่อการตัดสินใจที่จะทำให้จำนวนของผู้สมัครเพิ่มขึ้น การลดงานเอกสารและแบบทดสอบโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์งานทรัพยากรบุคคล และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการสรรหา

สรุป

การสรรหาเป็นกระบวนการในการแสวงหาบุคคลที่มีความรู้ที่ใช้หลักการในการแสวงหาและ จูงใจบุคลากร เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และมีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง และตรงตามความต้องการของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจขององค์กรทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ การศึกษากระบวนการและปัญหาการสรรหาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหาพนักงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจเป้าหมาย นโยบายและแผนงานที่ชัดเจน การจัดสรรอัตรากำลังตามกรอบภาระงาน และฝึกอบรมการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์งานทรัพยากรบุคคลที่สนับสนุนงานสรรหามาใช้ในทุกระบวนการเพื่อลดงานเอกสาร

และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการสรรหาอบรมพนักงาน ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพการทำงาน มีองค์ประกอบด้านเวลา ต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย คุณภาพและปริมาณ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ การปฏิบัติงานให้ได้ตามรูปแบบการสรรหาและกระบวนการสรรหาที่วางแผนไว้ จะช่วยให้พนักงานสรรหาสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการสรรหาอบรมพนักงานทั้งในระดับหัวหน้างานและพนักงาน

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร การกำหนดแนวทางการพัฒนาการสรรหาเชิงรุก เพื่อสนับสนุนให้พนักงานสรรหาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารงานสรรหา ควรสื่อสารนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับอัตรากำลังตามกรอบภาระงาน เพื่อช่วยให้การดำเนินงานตามแผนสัมฤทธิ์ผลและสอดคล้องตามตัวชี้วัด และควรนำระบบสรรหาออนไลน์หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์งานพัฒนาทรัพยากรบุคคลมาใช้ในทุกกระบวนการจะช่วยลดงานเอกสารและแบบทดสอบ และลดเวลาการสรรหา เพื่อให้ได้บุคลากรที่สอดคล้องกับตำแหน่งงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น การประยุกต์โปรแกรมการบริหารทรัพยากรบุคคลมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการสรรหา เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านทรัพยากรบุคคลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร

เอกสารอ้างอิง

สอาด บรรเจิดฤทธิ์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการสรรหาบุคลากรของธุรกิจโลจิสติกส์ภาคบริการ เขตภาคกลางในประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์* 3(10), 131-133.

สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2558). *การดำเนินการสรรหาเชิงรุก*. สืบค้น 8 เมษายน 2564. จาก <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/article/ocsc-2558-proactive-recruitment-strategy.pdf>.

สุชาญ พันธ์นิยะและพฤษ ยวนแหล. (2564). นวัตกรรมการสรรหาคนที่ “ใช่”: กระแสโลกและความท้าทายของราชการไทย. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 9(1), 22-34.

- ภาณุวัฒน์ กลับศรีอ่อน. (2558). ปัจจัยความสำเร็จของการสรรหาบุคลากรผ่านระบบออนไลน์. *วารสารนักบริหาร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์*, 35(1), 114-125.
- Klingner, D. & Nalbandian, J. (1993). *Public Personnel Management: Contexts and Strategies*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Krusche, A. et al. (2014). *An Evaluation of the Effectiveness of Recruitment Methods: The Staying Well after Depression Randomized Controlled Trial*. Retrieved 8 April 2021. from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4110646/>
- Loudon, D. L., & Bitta, D. A. J. (1988). *Consumer Behavior: Concept and Applications*. (3rd ed). New York: McGraw-Hill.
- Mathis, J.H. & Jackson, J.H. (2008). *Human Resource Management*. (5th ed). Ohio: South-Western College Pub.
- Nedae, T, Alavi, K. & Ramezani, Z.N. (2012). Employees' Effectiveness World. *Applied Sciences Journal*. 18(10), 1400-1411. Retrieved 2021, April 10. from [www.shorturl.at /kCLP1](http://www.shorturl.at/kCLP1).
- Priyaadharshini, R. G. (2018). Enhancing recruitment effectiveness in IT industry. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, Volume 390. Retrieved 2021, April 10. from <https://www.amrita.edu/publication/enhancing-recruitment-effectiveness-it-industry>.
- Stull, S. & Freer, K. (2019). *Perceptions of Performance Improvement Factors in an Emerging Market Environment*. *Performance Improvement Quarterly*. 327-354. Retrieved 2021, April 10. from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/piq.21269>.
- Suntana, N. (2017). *Analyzing the Effectiveness of Online Recruitment: A Case Study on Recruiters of Bangladesh*. Retrieved 2021, April 10. from <http://journals.abc.us.org/index.php/abr/article/view/1010>.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอาง
ในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
MARKETING MIX FACTORS AFFECTING THE ONLINE PURCHASE DECISION
ON COSMETICS PRODUCT OF GENERATION Z
IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

กาญจนาวดี ลำลีเทศ

Kanchanawadee Samleetes

ณัฐพัชร อภิวัดนไพศาล

Nathapat Aphiwatpisan

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Walaya Alongkorn Rajabhat University, under the Royal Patronage

Email : samleetes@gmail.com

Received September 21, 2021; Revised October 5, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ คนรุ่นใหม่ GEN Z ที่มีอายุอยู่ในช่วง 10-24 ปี (พ.ศ.2540-2554) จำนวน 440 คน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามรูปแบบออนไลน์โดยส่งแบบสอบถามผ่าน google form ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ร่วมกันอธิบายการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ร้อยละ 65.5 ซึ่งพิจารณาจากค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.652 ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางออนไลน์ของผู้บริโภคในกลุ่ม GEN Z

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด, เครื่องสำอาง, Gen Z

Abstract

This article aimed to study the marketing mix factors affecting the online purchase decision on cosmetics product of GEN Z in Phra Nakhon Si Ayutthaya province. This research was quantitative research with the use of sample group of 440 people in Phra Nakhon Si Ayutthaya province chosen from GEN Z generation aged between 10-24 years (born during 1997-2011). An online questionnaire was used and submitted via Google Form for by Cluster sampling method. The statistics used for data analysis were hypothesis testing with multiple regression analysis. The results showed that marketing mix factors in aspects of products, prices, distribution and shared marketing promotion described the decision to purchase cosmetics online of GEN Z in Phra Nakhon Si Ayutthaya province which was at 65.5 percent considered from the adjusted R^2 value of 0.652. The results of the research can be used as a guideline to determine the policy and marketing strategy of online cosmetic products of consumers in the GEN Z.

Keywords: Marketing Mix, Cosmetics, Gen Z

บทนำ

การซื้อขายออนไลน์ในปัจจุบัน เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เนื่องจากสามารถดำเนินการได้สะดวก รวดเร็ว และสามารถเข้าถึงได้ง่าย ผ่านทางช่องทางโซเชียลมีเดีย โดยเฉพาะการซื้อขายเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ สืบเนื่องจากผลกระทบ COVID-19 ทำให้ผู้คนหันมาทำกิจกรรมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ค้นหาสินค้าที่ต้องการในระบบ เพื่อหลีกเลี่ยงการเดินทาง และพบปะผู้คนในที่สาธารณะ ประเทศไทยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสูงถึง 69.5% เมื่อเทียบกับประชากรทั้งประเทศ และเป็นสัดส่วนที่สูงกว่า ค่าเฉลี่ยโลกที่มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 59.5% จากการสำรวจของ We Are Social ผ่านรายงาน Digital 2021 Global Overview Report นอกจากนี้คนไทยใช้โซเชียลมีเดียมากถึง 2.48 ชั่วโมง/วัน สูงกว่าค่าเฉลี่ยโลก 2.25 ชั่วโมง ชั่วโมง/วัน โดยใช้โซเชียลมีเดียทำงานมากถึง 47% บนค่าเฉลี่ยโลก 40.4% และยังใช้โซเชียลมีเดียหาข้อมูลแบรนด์ที่สนใจ 55.5% จากค่าเฉลี่ยโลก 44.8% มีสัดส่วนเข้าถึงการช้อปปิ้งออนไลน์อันดับที่สามของโลก ด้วยสัดส่วนเฉลี่ย 83.6% (Marketeer, 2564)

ในระหว่างที่ผ่านมตลาดเครื่องสำอางมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ปี 2564 ถือเป็นครั้งแรกที่ตลาดเครื่องสำอางประสบภาวะการหดตัว ปัจจัยที่กระตุ้นให้ตลาดเครื่องสำอางเติบโต ในช่วงผลกระทบจากโควิด เศรษฐกิจ กำลังซื้อหดตัว คือ “ฐานผู้บริโภคใหม่ ๆ” ซึ่งปัจจุบันการแต่งหน้าเกิดขึ้นเร็วในกลุ่มวัยรุ่น คนรุ่นใหม่ การเติบโตของตลาดเครื่องสำอางปี 2565 ซึ่งคาดว่าจะโต 4% และปี 2566 จะเติบโตได้ 5% “ตลาดเครื่องสำอางจะค่อย ๆ กลับมาเติบโต เพราะพฤติกรรมผู้บริโภคมอง

การแต่งหน้าเป็นแฟชั่น ไม่มีใครยอมตกเทรนด์ แต่ความสวยยุคนิวโนร์มัล มาพร้อมการดูแลสุขภาพอนามัย” (สาวิตรี รินวงษ์, 2564) จากรายงาน “DIGITAL 2021” พบว่า เวลาเฉลี่ยที่คนไทยอายุ 16-64 ปีใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันอยู่ที่ 8 ชั่วโมง 44 นาที ซึ่งสูงเป็นอันดับ 9 ของโลก คนไทยใช้เวลาบนโซเชียลมีเดียต่อวันเฉลี่ย 2 ชั่วโมง 48 นาที สูงเป็นอันดับ 16 ของโลก แพลตฟอร์มที่มีผู้ใช้งานมากที่สุด ได้แก่ FACEBOOK YOUTUBE และ LINE นอกจากแอปพลิเคชันโซเชียลมีเดียแล้ว สิ่งที่คนไทยใช้กันมาก รองลงมาคือ แอปพลิเคชันซื้อสินค้าออนไลน์และแอปพลิเคชันอินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง จากการสำรวจผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตอายุ 16-64 ปี พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยซื้อสินค้าออนไลน์สูงเป็นอันดับ 3 ของโลก คือร้อยละ 83.6 คนไทยมีรายจ่ายในการซื้อสินค้าออนไลน์ต่อคนต่อปีเฉลี่ย 6,480 บาท (PPTV Online, 2564) นอกจากนี้ ETDA เผยผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 2563 สูงถึงวันละ 11 ชั่วโมง โดยพบว่า Gen Z, Gen Y ใช้มากที่สุด ในสถานการณ์โควิด-19 ใช้เน็ตเรียน/ทำงาน จากผลการสำรวจ พบว่า Gen Z มีการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ที่ จำนวน 12 ชั่วโมง 8 นาที กิจกรรมออนไลน์ที่ได้รับความนิยม อันดับ 1 คือ ใช้ Social Media เช่น Facebook, LINE, Instagram คิดเป็น 95.3 % ส่วนการซื้อสินค้าออนไลน์ อยู่ในอันดับที่ 6 คิดเป็น 67.3% (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางออนไลน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในกลุ่ม GEN Z รองรับการแข่งขันของตลาดเครื่องสำอางที่สูงขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมุติฐาน

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การทบทวนวรรณกรรม

สำหรับการศึกษารุ่นนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา

ค้นคว้า หาข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งรายงานการวิจัย เอกสาร โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ นั้นสามารถสรุปได้ ดังนี้

ส่วนประสมทางการตลาด

ส่วนประสมทางการตลาด เป็นการนำกลยุทธ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด มาประสมกันโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อก่อให้เกิด การแลกเปลี่ยนกับตลาดเป้าหมาย และทำให้เกิดความพึงพอใจซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ซึ่งแนวคิดของ (Kotler & Armstrong, 2000) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ชุดของเครื่องมือต่างๆ ทางการตลาด ซึ่งบริษัทนำมาใช้เพื่อปฏิบัติการให้ได้ตามวัตถุประสงค์ทางการตลาดในตลาดเป้าหมาย ในขณะที่ (Lamb, Hair & McDaniel, 2000) มองว่า ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง การนำกลยุทธ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และการกำหนดราคา มาประสมกันโดยมีจุดมุ่งหมายก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนกับตลาดเป้าหมายทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย แนวคิดของ (Churchill, Gilbert & Paul, 1998) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดคือการนำเครื่องมือกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้เพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การส่วนประสมทางการตลาดมี 4 อย่าง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพจิส์ ณ เชียงใหม่ และ บุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒน์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอางเคาน์เตอร์แบรนด์ทางออนไลน์ของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านส่วนประสมการตลาด (ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด) มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเคาน์เตอร์แบรนด์ทางออนไลน์ของผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ศรีสรณ์ และคณะ (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครปริมณฑลและต่างจังหวัด พบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การได้รับการส่งเสริมการขายความสามารถในการตอบสนองความต้องการลูกค้า กระบวนการในด้านการบริการ การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภควัยทำงาน

เครื่องสำอาง

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ได้นิยามคำว่า “เครื่องสำอาง” หมายความว่า (1) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ทา ถู นวด โรย พ่น หยอด ใส่ อบ หรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดกับส่วนภายนอกของร่างกายมนุษย์ และให้หมายความรวมถึงการใช้กับฟันและเยื่อในช่องปาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสะอาด ความสวยงาม หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะที่ปรากฏ หรือระงับกลิ่นกาย หรือปกป้องดูแลส่วนต่าง ๆ นั้น ให้อยู่ในสภาพดี และรวมถึงเครื่องประดับเครื่องแต่งตัวซึ่งเป็นอุปกรณ์ภายนอกร่างกาย (2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับ

ใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอางโดยเฉพาะ หรือ (3) วัตถุอื่นที่กำหนดโดยกฎกระทรวงให้เป็นเครื่องสำอาง (พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558)

Gen Z

Gen Z คือ กลุ่มคนที่เกิด ช่วง ค.ศ.1997-2012 เป็นกลุ่มที่มีข้อมูลเชิงลึก สรุปลงเป็นหัวข้อสั้น ๆ ดังนี้ เครียดเพราะโควิดกลัวว่าโลกจะไม่เหมือนเดิมจบไปแล้วไหนงานเชื่อมั่นในกลุ่มสังคมออนไลน์ คิดถึงวันวานตั้งแต่ยังเด็กมั่นใจว่าทุกโพสนั้นดี เรียกร้องต่อผู้มีอำนาจทั้งรัฐบาลและเอกชนให้รับผิดชอบต่อสังคมมากกว่านี้ กลุ่ม Gen Z เลือกที่จะมองหาการจับกลุ่มในโลกออนไลน์ในรูปแบบ Community ต่าง ๆ อย่างจริงจังกว่าคนทุก Gen เพื่อที่จะได้เข้ามาพูดคุยแลกเปลี่ยนความกังวลของตัวเองและก็ช่วยปลอบประโลมด้วยกัน ยิ่งทำให้พวกเขามีความผูกพันระหว่างกันผ่านออนไลน์ได้ง่ายกว่าทุก Gen Gen Z สนใจอดีตหรือที่เรียกว่า Nostalgia ส่งผลให้ธุรกิจ ทำสินค้าแบบ Analog ทำมาตอบคนกลุ่มนี้ไม่ว่าจะแผ่นเสียง เทป กล้องฟิล์ม หรืออื่น ๆ Gen Z เป็น Generation ที่โตมาพร้อมกับอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ยังเด็ก พวกเขาก็มั่นใจว่ามีความรู้ความเข้าใจในการคิดก่อนโพสต์เป็นอย่างมาก (Nattapon Muangtum, 2563)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด สรุปได้ว่าเป็นการนำกลยุทธ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด มาประสมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนกับตลาดเป้าหมายทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย การทบทวนวรรณกรรมนี้จะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการอภิปรายผลต่อไป

การตัดสินใจซื้อ

การตัดสินใจซื้อ เป็นกระบวนการเลือกของมนุษย์ที่ต้องตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด โดยเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัดของสถานการณ์ ผ่านการตัดสินใจที่อยู่ภายในจิตใจของผู้บริโภค ซึ่งแนวคิดของ (Kotler, 2012) กล่าวว่า การตัดสินใจซื้อว่าเป็นกระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้น โดยองค์กรที่มีความต้องการในการซื้อสินค้าและบริการ องค์กรจะระบุประเมิน และเลือกตราสินค้า เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์ด้านการตลาดในขณะที่ (Assael, 1998) กล่าวว่า การตัดสินใจซื้อเป็นกระบวนการที่ผู้บริโภคตัดสินใจว่าจะซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการใด และจะซื้อที่ไหน ซึ่งแนวทางที่ผู้บริโภคใช้ในการตัดสินใจนั้นเป็นผลโดยตรงมาจากกลยุทธ์การตลาดของนักการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดา ศรีบุญนาถ และอุมาพร พงษ์สัตยา (2562) ที่ศึกษาเรื่องส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลีผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

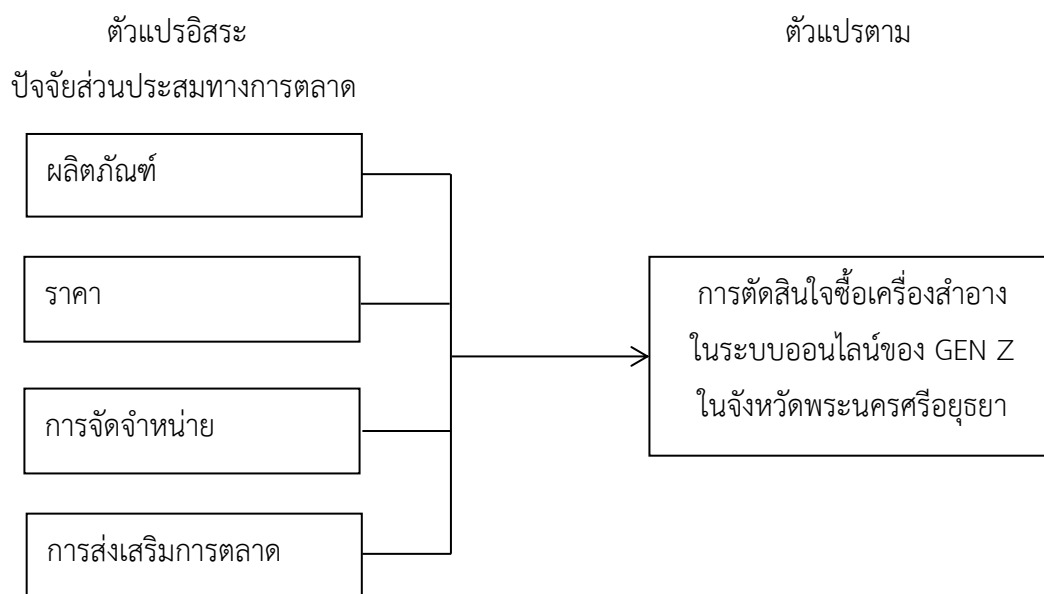
จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อ สรุปได้ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัดของสถานการณ์ ผ่านการตัดสินใจที่อยู่ภายใน

จิตใจของผู้บริโภคโดยมีความต้องการในการซื้อสินค้าและบริการ ประเมิน และเลือกสิ่งที่ดีว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด การทบทวนวรรณกรรมนี้จะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการอภิปรายผลต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 4 P's ซึ่งสามารถนำเสนอกรอบแนวคิดในการศึกษา ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) พื้นที่วิจัย คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ กลุ่มคนรุ่นใหม่ GEN Z ที่มีอายุอยู่ในช่วง 10-24 ปี (พ.ศ. 2540-2554) จำนวน 130,664 คน (DOH Dashboard กรมอนามัย, 2564) โดยใช้สูตรทราบจำนวนประชากร ซึ่งคำนวณได้ระดับความคาดเชื่อมั่น 95% โดยมีความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น 5% โดยการเปิดตารางของ Yamane (ประกายรัตน์ สุวรรณ และอมรวิทย์ วิเศษสงวน, 2555) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมา 440 ตัวอย่าง โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ โดยส่งแบบสอบถามผ่าน google form เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ถึงเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2564

ซึ่งก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้นั้นได้มีการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาข้อคำถามว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกัน พบว่ามีค่า IOC ทุกข้อมากกว่า 0.50 (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2547) และดำเนินการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out) จำนวน 30 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาทดสอบด้วยวิธีทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบ์อัลฟา (Cronbach's alpha) ซึ่งพบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.70-0.81 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่น เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป สำหรับสถิติที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 88.2 มีอายุ 20-24 ปี (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2544-2540) จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 ศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6

1.2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ผลิตภัณฑ์	4.36	0.72	มากที่สุด
ราคา	4.31	0.70	มากที่สุด
การจัดจำหน่าย	4.43	0.68	มากที่สุด
การส่งเสริมการตลาด	4.32	0.79	มากที่สุด
รวม	4.36	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.65)

โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.68) รองลงมา ผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.72) การส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.79) และราคาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z

การตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. พบเจอปัญหาเกี่ยวกับผิวพรรณหรือใบหน้าจึงตัดสินใจซื้อเครื่องสำอาง	4.20	0.96	มาก
2. ก่อนตัดสินใจซื้อท่านหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ก่อนเสมอ เช่น เพื่อน อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	4.42	0.77	มากที่สุด
3. มีการประเมินทางเลือกต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อเครื่องสำอาง	4.40	0.77	มากที่สุด
4. มีการเปรียบเทียบราคาก่อนตัดสินใจซื้อเครื่องสำอาง	4.40	0.78	มากที่สุด
5. นำประสบการณ์ที่ได้จากการใช้หรือเลือกซื้อเครื่องสำอางไปบอกต่อผู้อื่นเลือกเช่นเดียวกับท่าน	4.32	0.83	มากที่สุด
รวม	4.35	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.64) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือก่อนตัดสินใจซื้อท่านหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ก่อนเสมอ เช่น เพื่อน อินเทอร์เน็ต เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.77) รองลงมา มีการเปรียบเทียบราคาก่อนตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.78) มีการประเมินทางเลือกต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.77) นำประสบการณ์ที่ได้จากการใช้หรือเลือกซื้อเครื่องสำอางไปบอกต่อผู้อื่นเลือกเช่นเดียวกับท่านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.83) และพบเจอปัญหาเกี่ยวกับผิวพรรณหรือใบหน้าจึงตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ

1.4 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	(Beta)		
ค่าคงที่	.855	.126		6.768	.000**
ผลิตภัณฑ์	.228	.043	.255	5.334	.000**
ราคา	.138	.051	.150	2.709	.007**
การจัดจำหน่าย	.203	.051	.214	3.974	.000**
การส่งเสริมการตลาด	.233	.039	.287	5.913	.000**
R = 0.809 R ² = 0.655 Adj.R ² = 0.652					

** p < 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด โดยร่วมกันอธิบายการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ได้ร้อยละ 65.5 ซึ่งพิจารณาจากค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.652 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านที่ส่งผล ประกอบด้วย การส่งเสริมการตลาด ($\beta = 0.233$) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\beta = 0.228$) ด้านการจัดจำหน่าย ($\beta = 0.203$) และด้านราคา ($\beta = 0.138$) มีการส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\hat{Y} \text{ (คุณค่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด)} = 0.855 + 0.233 \text{ (การส่งเสริมการตลาด)} + 0.228 \text{ (ผลิตภัณฑ์)} + 0.203 \text{ (การจัดจำหน่าย)} + 0.138 \text{ (ราคา)}$$

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อภิปรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย การส่งเสริม

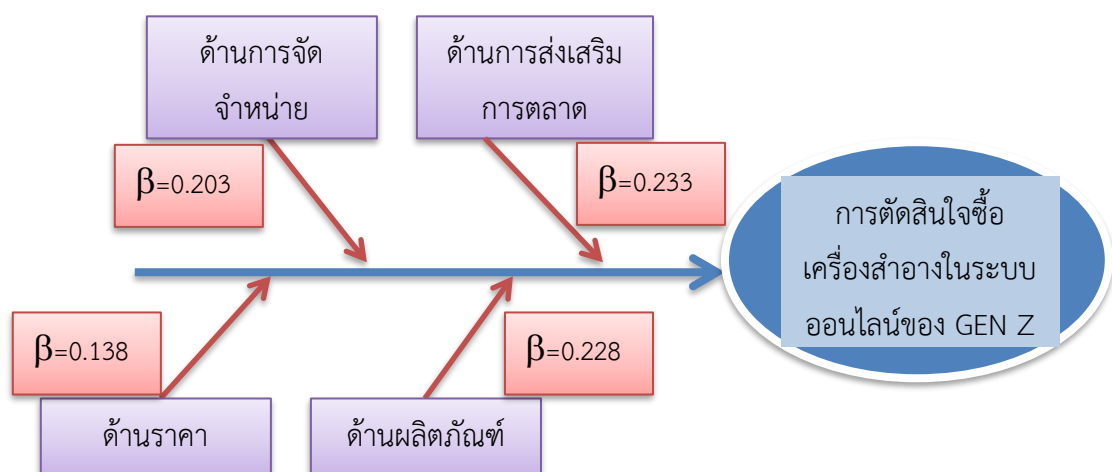
การตลาด ผลิตภัณฑ์ การจัดจำหน่าย และราคา มีการส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

ทั้งนี้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนหรือการซื้อขายที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคในกลุ่ม GEN Z ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมกมล หงส์ยนต์ (2562) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (ลาชาต้า) ของผู้บริโภคยุคดิจิทัลในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (ลาชาต้า) ด้วยกัน 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีรัชต์ คงระชต (2561) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ของคณวิทำงานในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และสอดคล้องกับการศึกษาของสุชาติ ชนะพิมพ์ (2563) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางนำเข้าจากประเทศเกาหลีใต้ ของผู้บริโภคเพศหญิงเจนเอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองผู้บริโภค องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ และปัจจัยโดยรวมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางนำเข้าจากประเทศเกาหลีใต้ของผู้บริโภคเพศหญิงเจนเอเรชั่นวายในเขต กรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับ สุริยทิพย์ ประยูรพัฒน์ (2564) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอาง ผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยทางส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย บุขหมั่น, และคณะ (2562) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความพึงพอใจต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอางบนสื่อออนไลน์ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ โดยที่ความสำคัญของปัจจัยอันดับแรก คือ ปัจจัยด้านราคาและปัจจัยด้านคุณภาพของสินค้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สหพัทธ์ ชนะชัยสิทธิ์ และคณะ (2562) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 3 ด้าน คือ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketplace) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตา รุ่งณรงค์รักษ์ (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่สำคัญต่อพฤติกรรมการเปลี่ยนยี่ห้อการซื้อ (Switching Brand) ของคอนแทคเลนส์สีประเภทนำเข้าจากประเทศเกาหลีของผู้บริโภคกลุ่ม Gen Y ในประเทศไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญมากด้านปัจจัยด้านช่องทางการจำหน่ายคือ ด้านความสะดวกในการหาซื้อทางช่องทางออนไลน์ (Online)

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 65.5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z จะหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ก่อนการตัดสินใจเปรียบเทียบราคา ก่อนการซื้อ รวมถึงประเมินทางเลือกจากประสบการณ์ที่ได้รับทั้งจากตนเองและบุคคลรวมข้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศรา สู้สกุลสิงห์ และวราวุธ ฤกษ์วรารักษ์ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทุกด้านส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z โดยเรียงลำดับด้านที่ส่งผลจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดจำหน่าย และด้านราคา นั้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคน GEN Z จะให้ความสนใจในเรื่องของการส่งเสริมการตลาดเป็นอันดับแรกในการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ กิจกรรมหรือสถานประกอบการควรเลือกกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดที่มีรูปแบบที่น่าสนใจ มีการเลือกของแถม การสะสมแต้ม หรือกิจกรรมพิเศษ ที่หลากหลาย

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นได้ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย เครื่องสำอางมีให้เลือกหลากหลาย มีการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ใหม่อยู่เสมอ เครื่องสำอางมีคุณภาพดี และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมถึงควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์จะส่งผลให้เกิดการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอาง

2. ปัจจัยด้านราคา มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย มีผลิตภัณฑ์หลายระดับราคาให้เลือกซื้อ เครื่องสำอางมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพ เครื่องสำอางจากระบบขายตรงมีราคาถูกกว่าเมื่อเทียบกับเครื่องสำอางที่จำหน่ายตามห้างร้านทั่วไป การตั้งราคาต้องคำนึงถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคจะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินที่จ่ายไป

3. ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย การสั่งซื้อสินค้าออนไลน์มีความสะดวก การขายระบบออนไลน์สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ดี มีบริการจัดส่งให้ลูกค้าถึงที่ ปัจจุบันการขนส่งที่สะดวก รวดเร็ว ตรงเวลา จะส่งผลต่อการเลือกซื้อ เลือกใช้บริการของผลิตภัณฑ์ ดังนั้นการเลือกช่องทางในการจัดจำหน่ายจึงเป็นสิ่งจำเป็นในอันดับต้น ๆ ของการขายสินค้าเครื่องสำอางในระบบออนไลน์

4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย มีโปรโมชั่นซื้อครบจำนวนตามเงื่อนไขมีบริการจัดส่งฟรี มีโปรโมชั่นการชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดมีของแถมให้ มีระบบบัตรสมาชิกสะสมแต้มเพื่อรับส่วนลดพิเศษ การเลือกจัดหรือเลือกใช้กิจกรรมส่งเสริมการตลาด ต้องเลือกให้เหมาะสมและมีความน่าสนใจ สอดรับกับความต้องการของผู้บริโภค เพื่อจะได้ดึงดูดและกระตุ้นความต้องการในการซื้อผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางในระบบออนไลน์ของ GEN Z ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้นสถานประกอบการที่ขายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางในระบบออนไลน์ ต้องให้

ความสำคัญในด้านนี้เป็นอันดับต้น ๆ เพราะกลุ่ม GEN Z จะมองในเรื่องของกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดที่มีรูปแบบการบริการจัดส่งฟรี มีการกำหนดระยะเวลา มีของแถมให้ และมีการสะสมแต้มเพื่อรับส่วนลดพิเศษ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบคน GEN Z ให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้นสถานประกอบการหรือกิจการที่ขายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางในระบบออนไลน์ ควรให้ความสำคัญกับการเลือกจัดการส่งเสริมการตลาดที่น่าสนใจและรูปแบบหรือวิธีการในการให้ของแถมที่น่าสนใจเพื่อให้เข้าถึงคนกลุ่ม GEN Z สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาด หรือการสร้างการรับรู้ของคนกลุ่ม GEN Z เพื่อจะได้นำมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). *การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณาจารย์ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ. (2559). *หลักการตลาด*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- ชนิดา รุ่งณรงค์รักษ์. (2560). *ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่สำคัญต่อพฤติกรรมการเปลี่ยนยี่ห้อการซื้อ (Switching Brand) ของคอนแทคเลนส์สีประเภทนำเข้าจากประเทศเกาหลีของผู้บริโภคกลุ่ม Gen Y ในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทวีรัชต์ คงรชต. (2561). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ของนักรับจ้างในจังหวัดนนทบุรี*. *วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์*, 12(16), 40-60.
- ธิดา ศรีบุญนาค และอุมาพร พงษ์สัตยา. (2562). *ส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางเกาหลี ผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์*. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 2(3), 88-100.
- ประกายรัตน์ สุวรรณ, และอมรวิทย์ วิเศษสงวน. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 20*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท วีพริ้นท์ (1991) จำกัด.
- เปรมกมล หงส์ยนต์. (2562). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (ลาซาด้า) ของผู้บริโภคยุคดิจิทัลในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสยาม

- พระราชบัญญัติเครื่องสำอางพหุศักราช 2558. (2558, 10 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 86. หน้า 5-25.
- พิมพ์จี ฌ เชียงใหม่ และ บุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒนชัย. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอางเคาน์เตอร์แบรนด์ทางออนไลน์ของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 28(2), 129-142.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานีประศาสน์. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัย Research Methodology*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วารุณี ศรีสรณ์, วรรณรพี บานชื่นวิจิตร และ กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครปริมณฑลและต่างจังหวัด. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 14(67), 41-46.
- วิศรา สุสกุลสิงห์ และวราวุธ ฤกษ์วรารักษ์. (2563). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 12(1), 99-118.
- สหพัชร ชนะชัยสิทธิ์, อธิยาภรณ์ กิตติอังกูรพร และพัชรกานต์ นิมิตรคติกุล. (2562). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 729-738.
- สาวิตรี รินวงษ์. (2564). เทรนด์ “บิวตี้-เฮลตี้” แรงดันเครื่องสำอางไทยโตสวนโควิด. สืบค้น 20 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/946592>.
- สิทธิชัย บุขหมั่น, และคณะ. (2562). การศึกษาความพึงพอใจต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอางบนสื่อออนไลน์. *Journal of Project in Computer Science and Information Technology*, 5(1), 104-112.
- สุชาติ ชนะพิมพ์. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางนำเข้าจากประเทศเกาหลีใต้ ของผู้บริโภคเพศหญิงเจนเอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุริยทิพย์ ประยูรพัฒน์. (2564). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 18(1), 161-171.

- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). *ETDA เผยผลสำรวจ IUB 63 คนไทยใช้เน็ตยังไม่ไหวเกือบครึ่งวัน โควิด-19 มีส่วน*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.etda.or.th/th/newsevents/pr-news/ETDA-released-IUB-2020.aspx>
- Assael, H. (1998). *Consumer behavior and marketing action*. Ohio: South Western.
- Churchill, Jr., Gilbert, A. & Paul, J.P. (1998). *Marketing: Creating Value for Customers*. (2nd ed). Boston: The McGraw-Hill.
- DOH Dashboard กรมอนามัย. (2564). *ข้อมูลจาก HDC ข้อมูล ณ วันที่: 25 กุมภาพันธ์ 2564*. สืบค้น 19 สิงหาคม 2564. จาก <http://203.157.71.115/hdc/dashboard/populationpyramid/changwat?year=2021&cw=14>.
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2000). *Principle of Marketing*. (9th ed). New Jersey: Prentice-Hall.
- Kotler, P. (2012). *Marketing Management*. 13th ed. New Jersey: Practice Hall.
- Lamb, C. W., Hair, J., F., & McDaniel, C. (2000). *Marketing*. (5th ed). USA: South-Western College Publishing, Co.Ltd.
- Marketeer. (2564). *Internet User ในประเทศไทย 2564 ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตไทยมากแค่ไหนเมื่อเทียบกับโลก*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2564. จาก <https://marketeeronline.co/archives/208372>.
- Nattapon Muangtum. (2563). *Insight ทุก Generation 2021 ตั้งแต่ Baby Boomer, Gen X, Gen Y, Gen Z ถึง Alpha*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.everydaymarketing.co/trend-insight/insight-all-generation-2021-baby-boomer-gen-x-gen-y-gen-z-alpha-from-tcdc-report/>.
- PPTV Online. (2564). *เปิดสถิติใช้อินเทอร์เน็ตคนไทย ปี 2020 “ซ้อปเก่ง โอนเก่ง”*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/142614>.

การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ : คำจำกัดความจากนิยามต่างมุมมอง

MEDICAL TOURISM : AN INTERPRETATION IN MULTIDISCIPLINARY CONTEXTS

วรรณวิภา หงษ์นาคดล

Wanvipha Hongnaphadol

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

Faculty of Management Sciences, Kasetsart University Sriracha Campus

Email : wanvipha.h@ku.th

Received July 30, 2021; Revised September 1, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการตีความการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ จากเดิมในมิติบูรณาการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการทางการแพทย์ เป็นในมุมมองที่ทั้งสองอุตสาหกรรมเกิดจากแนวคิดที่ขัดแย้งกัน และสังเคราะห์ข้อโต้แย้งระหว่างมุมมองพหุศาสตร์ ได้แก่ นโยบายสาธารณะ การท่องเที่ยว การตลาด และสตรีนิยม ที่มีอิทธิพลต่อปรากฏการณ์การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ นโยบายสาธารณะมีมุมมองต่อการปรับเปลี่ยนการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนในประเทศไปเป็นการตลาดบริการสุขภาพเพื่อกลุ่มผู้ใช้บริการจากต่างประเทศ นโยบายสาธารณะอธิบายการศัลยกรรมตกแต่งว่าเกิดขึ้นเพื่อความจำเป็นในการดำรงชีวิตซึ่งต่างจากแนวคิดสตรีนิยมที่พิจารณาการศัลยกรรมตกแต่งว่าเป็นการยกระดับจิตใจในการดำรงชีวิต จนนำไปสู่แนวคิดการตลาดความงามที่แปรเปลี่ยนการศัลยกรรมให้เป็นสินค้า แนวคิดพหุศาสตร์ดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในประเทศไทยเพื่อทำการตลาดการบริการทางการแพทย์ให้ชาวต่างชาติ โดยเน้นความสำคัญด้านการแพทย์มากกว่าด้านการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์, นักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์, การบริการทางการแพทย์

Abstract

This academic paper aims to present the interpretation of medical tourism as it originally appears from the integrated dimension to the conflicting ideas dimension of the tourism industry and the medical service industry, and to synthesize the controversies among multidisciplinary views; for example, public policy, tourism, marketing, and feminism, that have the influence on the medical tourism phenomenon.

Public policy views the transformation of health services from being catered to people in the country to health services marketing that caters to consumers from abroad. Public policy depicts plastic surgery as a living necessity, as opposed to feminist ideas that plastic surgery uplifts the spirit of life. This leads to the concept of beauty marketing that commodifies the surgery. Such multidisciplinary views led to the formulation of medical tourism policies in Thailand to market medical services to foreigners by emphasizing the importance of medical care over tourism.

Keywords: Medical Tourism, Medical Tourist, Healthcare Service

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ จัดเป็นองค์ประกอบที่โดดเด่นที่สุดของการค้าด้านการดูแลสุขภาพ โดยในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยอยู่ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำเป็นอย่างมาก เกิดภาวะฟองสบู่แตก ธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพในขณะนั้นประสบกับภาวะวิกฤตเนื่องจากประชาชนไม่มีกำลังซื้อเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลเอกชนภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐจึงเจาะกลุ่มเป้าหมายลูกค้าเป็นคนใช้ชาวต่างชาติ โดยเริ่มมีนโยบายส่งเสริมแผนกลยุทธ์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางการแพทย์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และเริ่มชัดเจนเมื่อภาครัฐมีนโยบายพัฒนาและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชีย (พ.ศ. 2547-2551) ตามด้วยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (พ.ศ. 2553-2557) เพื่อเสริมสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจสุขภาพ ด้วยการมุ่งพัฒนาระบบบริการสุขภาพของประเทศไทยให้มีมาตรฐานระดับสากลทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตามด้วยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพนานาชาติ (พ.ศ. 2560-2569) ซึ่งผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพนานาชาติ โดยใช้ทรัพยากรสุขภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดความคุ้มค่า จนสามารถเพิ่มสัดส่วนรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศได้อย่างแท้จริง

การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์สร้างรายได้เข้าประเทศไม่ต่ำกว่าปีละ 39,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 24% ของรายได้โรงพยาบาลเอกชนทั้งหมด อย่างไรก็ตามธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนได้รับผลกระทบจากวิกฤติโรคระบาดโควิด-19 ตั้งแต่ปี 2563 ถึงปัจจุบัน โดยไม่สามารถรับคนไข้ต่างชาติได้ ภาพรวมตลาดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของโลกปี 2563 ลดลงถึง 48% ไปอยู่ที่ประมาณ \$1.98 หมื่นล้าน หรือ 6.6 แสนล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่ที่ได้รับผลกระทบเป็นโรงพยาบาลในภูมิภาคเอเชีย สำหรับตลาดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของไทยในปี 2564 นั้น หดตัวต่อเนื่องจากปี 2563 ไม่ต่ำกว่า 90% (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2564) นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาใช้บริการทางการแพทย์ส่วนใหญ่เดินทางมา

จากประเทศแถบภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ยุโรป ตะวันออกกลาง และอเมริกาเหนือ โดยสัญชาติหลักได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และออสเตรเลีย โดยบริการด้านสุขภาพที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในประเทศไทย ได้แก่ การตรวจสุขภาพ ศัลยกรรมความงาม ทันตกรรม บริการรักษาผู้มีบุตรยาก ศัลยกรรมกระดูก ผ่าตัดหัวใจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ยังส่งผลกระทบต่อระบบบริการสุขภาพหลักของประเทศในเชิงลบเช่นกัน เมื่อนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์เข้ามามีส่วนแบ่งในแหล่งทรัพยากรการบริการด้านสุขภาพที่มีจำกัด เช่น แพทย์ พยาบาล และเครื่องมือทางการแพทย์ อีกทั้งการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์อาจทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคนหรือแรงงานทางการแพทย์ที่มากขึ้นจากโรงพยาบาลรัฐบาลไปโรงพยาบาลเอกชน หรือจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่ง การเข้าถึงบริการของคนไทยที่ยากขึ้น และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์เป็นคำที่บริษัทท่องเที่ยวและสื่อมวลชนใช้เรียกเพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเดินทางข้ามประเทศเพื่อรับบริการด้านสุขภาพต่าง ๆ (Connell, 2011) ดังนั้นจึงมีความหมายสื่อไปทางอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นหลักอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หลายคนเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์เป็นรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยวที่กำลังขยายตัว เหมือนกับการท่องเที่ยวที่เจาะกลุ่มตลาดเฉพาะ ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ทั่วไป จึงเป็นการผสมผสานกันระหว่างสองอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก ได้แก่ อุตสาหกรรมการบริการเพื่อสุขภาพ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กล่าวคือ เป็นบริการที่ผนวกรวมการท่องเที่ยวให้เป็นส่วนเพิ่มเติมสำหรับผู้เดินทางมารับบริการทางการแพทย์ โดยรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ได้แก่ 1. การตั้งใจเดินทางมารับการรักษาในโรงพยาบาลประเทศไทย เนื่องจากโรงพยาบาลในประเทศไทยให้การรักษาดีกว่าหรือถูกกว่า บริการดีกว่าหรือเท่าเทียมในประเทศของตน 2. การท่องเที่ยวหรือพักผ่อนที่มีจุดมุ่งหมายทางการแพทย์ 3. การเดินทางเพื่อท่องเที่ยวและพ่วงกิจกรรมด้านสุขภาพ รวมทั้งโปรแกรมแพทย์ทางเลือก (Connell, 2011; Hunter, 2007) ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในบทความนี้หมายถึง การตั้งใจเดินทางมารับการรักษาพยาบาลในประเทศไทยของกลุ่มชาวต่างชาติ โดยไม่รวมนักท่องเที่ยวต่างชาติทั่วไปที่เข้ารับการรักษายาบาลระหว่างพักในประเทศไทย และไม่รวมชาวต่างชาติที่พำนักในประเทศไทยระยะยาว (Expatriate) ทั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเอกชนของผู้ป่วยชาวต่างประเทศของสัจฉนัทม์มงคลบุตร (2561) ถึงปัจจัย 6 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ 1) ด้านผู้รับบริการ เช่น ค่าใช้จ่าย (จ่ายเองหรือบริษัทประกันสุขภาพ) ความชำนาญของแพทย์ เป็นต้น 2) ด้านผู้ให้บริการ เช่น ชื่อเสียงและมาตรฐานของโรงพยาบาลเอกชนไทย เครื่องมือและเทคโนโลยีทางการแพทย์ เป็นต้น 3) ด้านระบบบริการ เช่น การประสานงานและความรวดเร็วในการให้บริการ เป็นต้น 4) ด้านการเข้าถึงบริการ เช่น ความรุนแรงของอาการเจ็บป่วยกับระยะเวลาในการรอคอยการให้บริการ เป็นต้น 5) ด้านการส่งเสริมการขาย เช่น

การประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ส่งผลต่อการตัดสินใจ เป็นต้น และ 6) ด้านอื่น ๆ เช่น การเปิดให้ผู้ป่วยเดินทางเข้ามารับการรักษาพยาบาล เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้เขียนได้ทบทวนงานวิจัยจากหลากหลายศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงคำจำกัดความและมุมมองของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในทฤษฎีที่แตกต่างกันไป บทความนี้จึงมีจุดประสงค์คือ ต้องการนำเสนอและอธิบายปรากฏการณ์การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ การตีความการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในบริบทต่าง ๆ และสังเคราะห์ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นระหว่างมุมมองข้ามศาสตร์ จากนิยามที่มีความแตกต่างและทับซ้อน ในกลุ่มนักวิชาการศาสตร์นโยบายสาธารณะ การท่องเที่ยว การตลาด และสตรีนิยม

คำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์

การเดินทางเพื่อรับบริการทางการแพทย์และบุคคลที่เดินทางเพื่อรับบริการดังกล่าวนี้ถูกขนานนามต่างกันไปตามประเด็นการศึกษาหลัก เช่น ด้านการบริการสุขภาพทั่วโลกหรือการบริการสุขภาพนานาชาติ ได้แก่ การเดินทางเพื่อการแพทย์ต่างชาติ (Cormany & Baloglu, 2010; Crozier & Baylis, 2010; Fedorov et al, 2009) การแพทย์จากแหล่งนอกประเทศ (Jones & Keith, 2006) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Goodrich & Goodrich, 1987) อธิบายถึงการเดินทางจากประเทศตนเองเพื่อไปรับบริการสุขภาพในต่างประเทศ ด้านการเคลื่อนที่ของผู้ป่วย (Patient Mobility) การท่องเที่ยวพลัดถิ่น (Diasporic Tourism) และมานุษยวิทยาการแพทย์ (Medical Anthropology) ที่อธิบายพฤติกรรมแสวงหาบริการสุขภาพของมนุษย์ผ่านลักษณะโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ได้แก่ การเคลื่อนย้ายของผู้ป่วยคืนกลับถิ่น (Glinos, Baeten, Helble, & Maarse, 2010) การกลับถิ่นเพื่อการรักษาทางการแพทย์ (Lee, Kearns, & Friesen, 2010; Migge & Gilmartin, 2011) การกลับถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับผู้มีบุตรยาก (Inhorn, 2011) และการกลับมาเพื่อการรักษา (Horton & Cole, 2011) กล่าวถึง การเคลื่อนที่ของผู้รับบริการสุขภาพจากประเทศที่ถือสัญชาติกลับไปประเทศถิ่นกำเนิด ผู้รับบริการสุขภาพดังกล่าว ได้แก่ ผู้เดินทางเพื่อการแพทย์หรือผู้หวนคิดถึงการแพทย์ในถิ่นกำเนิด (Ackerman, 2010; Connell, 2011, 2013) ผู้เดินทางเพื่อการแพทย์พลัดถิ่น ผู้ลี้ภัยทางการแพทย์ (Milstein & Smith, 2006) ผู้อพยพเพื่อการแพทย์ (Kangas, 2010) ผู้เนรเทศเพื่อการแพทย์ (Inhorn & Patrizio, 2009; Inhorn & Shrivastav, 2010) ผู้ซื้อบริการการแพทย์จากภายนอก (Veerasoontorn, 2011) และ ผู้แสวงบุญเพื่อการแพทย์ (Song, 2010) ที่อาจเยี่ยมชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์หรือสถานที่สำคัญทางศาสนาในประเทศที่เข้ารับการบริการสุขภาพ

แนวคิดการทอ้งเกี่ยวเชิงการแพทย์ในบริบทและมุมมองพหุศาสตร์ (Multidisciplinary Contexts)

1. การทอ้งเกี่ยวเชิงการแพทย์ในมุมมองนโยบายสาธารณะ (Public Policy)

นโยบายสาธารณะ เป็นแนวทางกิจกรรมที่รัฐบาลใช้ในการดำเนินงานเพื่อส่งมอบบริการสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข เป็นต้น ไปสู่ประชาชนตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ (Sharkansky, 1978) การให้บริการสุขภาพ รวมถึงการรักษาพยาบาล ในมุมมองของนโยบายสาธารณะนั้น ถือว่าการให้บริการสุขภาพเป็นการให้บริการสาธารณะที่ไม่ได้มีราคาของสินค้าหรือบริการเป็นตัวขับเคลื่อนทางการตลาดเหมือนสินค้าชนิดอื่น ๆ อีกทั้ง นักทอ้งเกี่ยวเชิงการแพทย์นั้นมีบทบาทเป็นคนไข้ ที่รับบริการจากโรงพยาบาลในต่างประเทศ หรือผู้บริโภคที่มีสิทธิในการกำหนดและควบคุมการรับบริการทางการแพทย์ รวมถึงมีสิทธิในการตัดสินใจในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลตนเอง หรือเป็นประชาชนที่มีอำนาจในการเรียกร้องการบริการรักษาสุขภาพอันสมควรจากประเทศที่ตนเป็นพลเมืองอยู่

เมื่อการบริการสุขภาพที่ควรเป็นบริการสาธารณะได้รับอิทธิพลของกระแสบริโภคนิยม และกระแสโลกาภิวัตน์ กระบวนการแปรการให้บริการทางการแพทย์เป็นสินค้า (Commodification of Health) จึงเกิดขึ้น โดยการบริการสุขภาพของการทอ้งเกี่ยวเชิงการแพทย์ถูกมองว่าเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง ที่ซื้อหาได้ด้วยเงิน และคนไข้ถูกมองว่าเป็นผู้บริโภคการบริการสุขภาพ แต่แท้จริงแล้วสินค้า หรือบริการทางการแพทย์มีลักษณะที่แตกต่างจากสินค้าทั่วไปในท้องตลาดอย่างสิ้นเชิง เนื่องจาก สินค้าหรือบริการเหล่านี้เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ไม่สามารถทดลองใช้ได้ หรือไม่สามารถแลกเปลี่ยนได้กับเงินในสินค้า เช่น ไม่สามารถคาดการณ์ถึงการหายจากโรคหรือความแน่นอนของผลิตภัณฑ์เนื่องจากผู้บริโภคอาจไม่ทราบถึงผลลัพธ์ของการรักษาโดยปราศจากคำแนะนำจากแพทย์ ไม่สามารถทดลองผ่าตัดก่อนได้ ว่าหากไม่พึงพอใจผลการผ่าตัดดังกล่าว ขอคืนสินค้าหรือบริการได้ ด้วยเหตุนี้ การให้บริการทางการแพทย์ จึงไม่ควรเป็นสินค้า หรือบริการที่ใช้เงินเป็นสิ่งแลกเปลี่ยน แต่เป็นสิทธิอันพึงควรของประชาชนในการได้รับการรักษาพยาบาลจากรัฐอย่างสมเหตุสมผล หรืออาจกล่าวได้ว่า ประชาชนถูกเรียกขานในมุมมองของการเมืองซึ่งจัดอยู่ในบริบทสาธารณะ ในขณะที่ผู้บริโภค ถูกเรียกขานในแง่มุมมองเศรษฐศาสตร์ และอยู่ในบริบทของเอกชน (Livingstone & Lunt, 2007; Needham, 2007)

ในบริบทของการบริการทางการแพทย์นั้น เมื่อบริการสาธารณะถูกกระบวนการแปรเป็นสินค้าเข้ามาเกี่ยวข้องมากเกินไป ทำให้เกิดความไม่สมดุลในแง่การให้บริการที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นบริการสาธารณะ แต่กลับถูกมองว่าการรับบริการดังกล่าวขึ้นกับอำนาจต่อรองทางการเงิน ซึ่งปรากฏการณ์นี้ ยังส่งผลกระทบต่อรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย ที่ครั้งหนึ่งเคยมีความสัมพันธ์แบบพ่อกับลูก โดยผู้ป่วยให้ความเคารพและเชื่อถือในการให้บริการทางการแพทย์แบบ

ไม่กังขา ในลักษณะแบบที่ถูกเชื่อฟังพอ จากความสัมพันธ์ดังกล่าวถูกแปรเปลี่ยนเป็น ลูกค้ายกับ ผู้ให้บริการ หรือผู้ให้บริการกับผู้รับบริการแทน โดยคำว่า “ผู้ป่วย” แสดงถึงคนไข้ที่มีบทบาทรอง ในการตัดสินใจและมักปฏิบัติตามคำแนะนำแพทย์เป็นหลัก ในขณะที่คำว่า “ลูกค้า” อธิบายให้เห็นถึง บทบาทหลักในการตัดสินใจและเลือกรูปแบบการรักษา (Edwards & Elwyn, 2001) ในอุตสาหกรรม การบริการเพื่อสุขภาพ เป็นเรื่องละเอียดอ่อนเนื่องจากเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตของผู้มาใช้บริการ จึงเกิดปัญหาในประเด็นที่คนไข้อาจรู้สึกว่ บุคลากรทางการแพทย์และพนักงานในโรงพยาบาล ไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยในการให้บริการเพียงพอ แต่กลับคำนึงถึงประเด็นค่ารักษาพยาบาลเป็น ประเด็นสำคัญ

นอกจากการบริการสุขภาพแล้ว บริการสาธารณะในรูปแบบการศึกษา มักได้รับการกล่าวถึงใน บริบทและทิศทางคล้ายคลึงกัน ในรูปแบบที่ประเทศตะวันตกหลายประเทศมองการศึกษาเป็นสินค้า เพื่อทำรายได้เข้าประเทศตน จากการเก็บค่าเล่าเรียนนักเรียนต่างชาติในราคาสูง อย่างไรก็ตาม หลายประเทศในยุโรปไม่ได้มองว่าการศึกษาเป็นสินค้า แต่เป็นการบริการสาธารณะอย่างแท้จริง ที่เก็บ ค่าเล่าเรียนนักเรียนต่างชาติไม่แพง ทั้งที่คุณภาพของระบบการศึกษาของประเทศเหล่านี้กลับสูงมาก เช่น เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และฟินแลนด์ เป็นต้น ดังนั้น กระบวนการแปรเป็นสินค้าไม่ได้ทำให้สินค้า หรือบริการใด ๆ มีคุณภาพมากขึ้นเมื่อมีราคาแพงขึ้น ในทางตรงกันข้าม บริการที่ได้มาโดยไม่เสียเงิน อาจเป็นบริการที่มีคุณภาพมากกว่าได้เช่นกัน

2. การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในมุมมองการท่องเที่ยว (Tourism)

ในมุมมองของการท่องเที่ยวและการบริการเพื่อสุขภาพนั้น การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์เกิดจาก การใช้บริการทั้งด้านการท่องเที่ยวและการบริการเพื่อสุขภาพประกอบกัน (Connell, 2006; Smith & Puczko, 2009; Hunter, 2007; Marsek & Sharpe, 2009) โดยอาจมีระดับการมีส่วนร่วมด้าน การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แตกต่างกันไป เช่น Hunter-Jones (2007) ได้ศึกษา ถึง การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวหรือการพักผ่อนตัวของคนไข้ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งในชั้นต่าง ๆ ระหว่างรับ การรักษาพยาบาล ซึ่งก่อให้เกิดระดับการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวหรือการพักผ่อนที่ต่างกันไป นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพนั้น จะมีส่วนผสมที่ชัดเจนในการเดินทางมาเพื่อรับบริการของ นักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Wellness Tourism) เช่น การทำสปาและการนวดไทย หรือการท่องเที่ยว ศัลยกรรมความงาม (Ko, 2011; Marsek & Sharpe, 2009; Smith & Puczko, 2009) ที่นักท่องเที่ยว เดินทางมารับการผ่าตัดเสริมความงามในประเทศปลายทาง แล้วผนวกกิจกรรมการท่องเที่ยวช่วงฟื้นตัว หลังการผ่าตัด จะเห็นได้ว่า แนวโน้มการเกิดส่วนผสมของการท่องเที่ยวหลัง การเข้ารับบริการ ทางทางการแพทย์สามารถเกิดขึ้นได้ในกรณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัดใหญ่ เช่น การตรวจสุขภาพทั่วไป การทำฟัน การผ่าตัดเล็กในศัลยกรรมเสริมความงาม เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีปรากฏการณ์ที่ผู้เดินทางใช้ในการรับบริการสุขภาพ จากกระบวนการที่ผู้คนเดินทางอพยพกลับประเทศกำเนิดของตนเพื่อรับบริการทางการแพทย์ ที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์พลัดถิ่น ผ่านมุมมองของมานุษยวิทยาการแพทย์ และสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอพยพ ย้ายถิ่นและการเคลื่อนตัวของผู้ป่วยเพื่อรับบริการทางการแพทย์ ซึ่งถูกขับเคลื่อนด้วยปัจจัย ที่เป็นแรงจูงใจแตกต่างกันไป เช่น สถานะประกันสุขภาพในการใช้บริการ วัฒนธรรมในการรักษาทางการแพทย์ ความเชื่อในแพทย์ผู้รักษา การสื่อสาร การหาผลการวินิจฉัยที่สอง ความไม่พึงพอใจหรือความสับสนเกี่ยวกับระบบรักษาทางการแพทย์ของต่างประเทศ เงินออม คุณภาพการรักษาที่คาดหวัง พบได้ในประเทศ เช่น โคลัมเบีย อินเดีย และฟิลิปปินส์ (Mathijssen, 2019) โดยกลุ่มพลัดถิ่นนี้ถือว่าเป็นลูกค้ากลุ่มที่น่าดึงดูดสำหรับเศรษฐกิจในประเทศบ้านเกิดของตน ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการบริการสุขภาพทวิภาคีข้ามชาติ ได้แก่ ประเทศที่ส่งออกผู้เข้ารับการรักษา และประเทศที่รับผู้เข้ารับการรักษา โดยบุคคลนั้น ๆ จะครองทั้งความเป็นชาติพันธุ์ในประเทศบ้านเกิดและความเป็นพลเมืองในรัฐเจ้าบ้าน

อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์นั้น การรักษาพยาบาลมักเป็นการผ่าตัดแบบจำเป็น หมายถึง หากผู้ป่วยไม่ได้รับบริการดังกล่าว อาจมีผลต่อคุณภาพการดำเนินชีวิตต่อไป และเป็นการผ่าตัดใหญ่ที่มีเรื่องความปลอดภัยในชีวิตเป็นตัวแปรสำคัญ เช่น การผ่าตัดหัวใจ เป็นต้น ในบริบทนี้ การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ไม่ได้เน้นสาระสำคัญในเรื่องการท่องเที่ยว หากแต่เน้นการเดินทางมารับการบริการเพื่อสุขภาพเพียงอย่างเดียว (Balaban & Marano, 2010; Bies & Zacharia, 2007; Horowitz, Rosensweig, & Jones, 2007; Leahy, 2008; Reed, 2008; Lunt & Carrera, 2010; Kangas, 2011; Green, 2008) อาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์จึงไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแม้แต่น้อย การผสมผสานกันระหว่างการบริการเพื่อสุขภาพ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่น่าจะลงตัว เนื่องจากความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงระหว่างสองอุตสาหกรรม (Cook, 2008; Pope, 2008) ในขณะที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเน้นความปลอดภัยในการรักษาพยาบาลและชีวิต อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเน้นความเพลิดเพลินใจจากการพักผ่อน

3. การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในมุมมองการตลาด (Marketing)

การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์จัดเป็นการรับบริการทางการแพทย์นอกระบบบริการสุขภาพในประเทศตนเอง จัดเป็นการบริโภคนิยมในต่างประเทศ ซึ่งการให้บริการเกิดขึ้นในพรมแดนของประเทศ ผู้ให้บริการ โดยอาศัยการเคลื่อนย้ายของผู้บริโภคเป็นเงื่อนไขสำคัญ การบริโภคนิยมในต่างประเทศดังกล่าวถือเป็นรูปแบบการค้าบริการ (Gunawan, 2016) ที่สำคัญในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ได้แก่ การข้ามชาติการลงทุนบริการเพื่อสุขภาพในประเทศเพื่อนบ้าน ดังเช่น โรงพยาบาลเอกชนของไทยหลายแห่งขยายสาขาที่ต่างประเทศ เช่น กัมพูชา ลาว และพม่า เป็นต้น

ในขณะที่กระแสวัฒนธรรมผู้บริโภคและลัทธิบริโภคนิยมที่เน้นถึงการเป็นผู้เลือกและผู้ตัดสินใจจากการได้รับข้อมูลของสินค้าหรือบริการอย่างเพียงพอ หรือผู้ใช้บริการที่มีอำนาจต่อรอง มาพร้อมกับ 1) กระบวนการโลกาภิวัตน์ ที่เชื่อมโลกให้ดูเล็กลง ทำให้ผู้ป่วยที่อยู่อีกซีกโลกหนึ่งสามารถเดินทางหลายพันไมล์เพื่อมาทำการรักษาพยาบาลในอีกซีกโลกหนึ่งที่อาจไม่เคยเดินทางไปมาก่อน (Horowitz et al, 2007) และ 2) กระบวนการแปรเป็นสินค้า ที่แปรการให้บริการสุขภาพเป็นสินค้า โดยผู้บริโภคไม่สามารถรับบริการก่อนแล้วชำระเงินภายหลังได้ ในแง่การตลาดและเศรษฐศาสตร์นั้น ผู้กำหนดนโยบายจัดว่าผู้ป่วยและนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นผู้บริโภคที่มีเสรีภาพหรืออำนาจในการตัดสินใจของผู้บริโภค หรือเป็นลูกค้าที่มีโอกาสในการเลือก อีกทั้ง การให้บริการสุขภาพดังกล่าวถูกดำเนินการโดยภาคเอกชน (โรงพยาบาลเอกชน) ซึ่งมีการแข่งขันและการค้ากระตุนกลไกการทำงานของตลาดและจากทฤษฎีความไม่สมมาตรของข้อมูล (Shackley & Ryan, 1994) ได้กล่าวถึง ความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เมื่อผู้ให้บริการทางการแพทย์มีข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับสินค้า และบริการมากกว่าลูกค้าซึ่งเป็นผู้รับบริการทางการแพทย์ เช่น วิธีการรักษา ทางเลือกในการรักษา ผลข้างเคียงและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เป็นต้น ลักษณะข้อมูลสินค้าและบริการทางการแพทย์ต่างจากลักษณะข้อมูลสินค้าทั่วไปที่ผู้บริโภคมักตระหนักถึงคุณประโยชน์ของสินค้าที่มีต่อตนเองมากกว่าผู้ขาย เพราะรับรู้ถึงความต้องการตนเอง แต่การเข้าถึงข้อมูลการบริการสุขภาพนั้นใช้เวลาและทรัพยากรในการค้นหานาน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วยจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญเพราะแพทย์เป็นผู้ส่งมอบข้อมูลที่น่าเชื่อถือดังกล่าวกับผู้ป่วย เพื่อให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างการรับบริการสุขภาพกับผลลัพธ์ทางสุขภาพที่เกิดขึ้น และมักเป็นผู้ตัดสินใจถึงคุณประโยชน์ของการบริการสุขภาพที่เกิดกับผู้ป่วยได้ดีกว่าตัวผู้ป่วยเอง โดยทั่วไปผู้ป่วยอาจไม่ต้องการอยู่ในบทบาทของลูกค้ากรณีเจ็บป่วยหนักและมักเลือกให้แพทย์เป็นผู้ตัดสินใจในการรักษา แต่ผู้ใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์มักเป็นกลุ่มลูกค้าชาวต่างชาติที่ศึกษาข้อมูลการแพทย์ด้วยตนเองหรือผ่านบริษัทตัวแทนมาเป็นอย่างดี และเลือกเป็นผู้ตัดสินใจในการรับบริการการแพทย์ด้วยตนเอง

4. การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในมุมมองสตรีนิยม (Feminism)

สินค้าหรือบริการของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์แบ่งออกตามระดับของการรักษาทางการแพทย์ได้เป็นการผ่าตัดใหญ่ การผ่าตัดย่อย และการผ่าตัดเพื่อความงาม (Ko, 2011; Marsek & Sharpe, 2009; Smith & Puczeko, 2009) หรือแบ่งได้เป็นการรักษาพยาบาลแบบทางเลือกไม่เร่งด่วน เช่น การทำฟัน และแบบจำเป็น เช่น การผ่าตัดหัวใจ เป็นต้น ทั้งนี้ ศัลยกรรมความงามจัดเป็นบริการทางการแพทย์ในประเทศไทยที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์เป็นลำดับต้น ๆ เนื่องจากคุณภาพดีและราคาไม่แพง ทั้งนี้เพราะศัลยกรรมความงามนั้นอยู่นอกขอบเขตนโยบายการรักษาของรัฐบาล และไม่ได้ครอบคลุมในประกันสุขภาพ ทำให้ผู้เข้ารับบริการต้องจ่ายค่าบริการดังกล่าวเอง

ในขณะที่นักวิชาการด้านสุขภาพ มองว่าศัลยกรรมความงามเป็นเพียงการพยาบาลทางเลือก เนื่องจากไม่มีความจำเป็นต่อชีวิตของผู้ได้รับการรักษา กล่าวคือ ถึงแม้ไม่ได้รับการรักษาพยาบาล บุคคลนั้นก็มีชีวิตอยู่ต่อไปได้ แต่นักสตรีนิยมและนักเศรษฐศาสตร์การเมืองมองในทิศทางตรงกันข้ามว่า ศัลยกรรมความงามมีสถานะมากกว่าการเป็นเพียงการพยาบาลทางเลือก เพราะส่งผลต่อสภาพทางจิตใจของผู้ได้รับการรักษา ซึ่งอาจทำให้มาตรฐานชีวิตของบุคคลดังกล่าวดีขึ้นหลังจากได้รับการศัลยกรรม เช่น มีความเคารพในตนเองที่สูงขึ้นเมื่อมีความมั่นใจในรูปลักษณ์ตนเองเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ความเห็นของนักสตรีนิยมที่มีต่อศัลยกรรมความงามถูกแบ่งออกเป็นสองฝ่าย โดยฝ่ายแรกต่อต้านและมองว่าเทคโนโลยีศัลยกรรมความงามนั้นกำลังครอบงำและแทรกแซงเรือนร่างของสตรีกับความพึงพอใจในรูปร่างตนเอง (Body Embodiment) จากการถูกเปรียบเทียบเป็นเหยื่อ ในแนวคิดที่ว่า การมีคุณค่าในตนเองนั้นต้องขึ้นอยู่กับรูปลักษณ์ภายนอกของตน ซึ่งเกิดจากการถูกประโคมข่าวสารรูปลักษณ์ที่สวยงามของวัฒนธรรมคนดัง (Celebrity Culture) จากสื่อต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ด้านสุขภาพและฟิตเนสเพราะความต้องการมีรูปร่างสวยตามดาราหรือคนดัง การเพิ่มการมีคุณค่าในตนเอง สถานะทางสังคม การงาน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น ในขณะที่นักสตรีนิยมอีกฝ่ายกลับมองว่าผู้หญิงมีสิทธิในการเลือกเปลี่ยนแปลงใบหน้าหรือรูปร่างตัวเอง และมีอำนาจในการควบคุม (Autonomy) ชีวิตของตน (Negrin, 2002)

จากการศึกษาสตรีนิยมถึงอิทธิพลทางการตลาดที่ส่งผลต่อรูปแบบและสถานะของศัลยกรรมความงามที่เปลี่ยนไปจากอดีต พบว่า ศัลยกรรมความงามเกิดขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 เพื่อซ่อมแซมใบหน้าที่ถูกทำให้เสียหายระหว่างสงคราม (ภัทรพร วิษณุรัก, 2557) สถานะของศัลยกรรมความงามถูกเปลี่ยนจากการรักษาเป็นการทำให้สวยงาม เช่นเดียวกับที่แพทย์ที่ทำการรักษาถูกเปลี่ยนสถานะเป็นผู้เสริมความงาม กล่าวได้ว่า ศัลยกรรมความงามเดิมเกิดจากรูปแบบความจำเป็นทางการแพทย์ในทางชีวจริยธรรมซึ่งจะทำเมื่อมีความผิดปกติทางกายหรือทางสรีระเท่านั้น ได้ถูกเปลี่ยนเป็นรูปแบบทางธุรกิจ โดยการผ่าตัดเสริมความงามของสตรีในเมืองไทยเริ่มต้นประมาณปี พ.ศ. 2500 (ภัทรพร วิษณุรัก, 2557) และในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีเสริมความงามของศัลยกรรมตกแต่งถูกนำมาใช้เป็นเชิงพาณิชย์ โดยทำการตลาดจากการใช้ประโยชน์การรับรู้ของคนในการมีรูปร่างหน้าตาบ่งพร่อง เพื่อให้สมบุรณ์ขึ้น

เมื่อความงามถูกเปลี่ยนเป็นสินค้า (Commodification of Beauty) นักการตลาดอาศัยความต้องการคงความสวยงามของมนุษย์ ความปรารถนาที่จะสวยและรักษาความสวยงามนั้นไว้ ในการสร้างตลาดใหม่ขึ้นมา เช่น อุตสาหกรรมศัลยกรรมความงาม ที่หาซื้อได้ง่ายและหาซื้อได้ทั่วไป ในปัจจุบันหรืออุตสาหกรรมการประกวดความงาม เช่น การประกวดนางสาวไทย ที่เน้นการนำเรือนร่างออกมานำเสนอเป็นสินค้าโดยสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับผู้จัดการประกวดนางสาวไทย องค์กรร่วม ผู้สนับสนุน และผู้ได้รับตำแหน่งนางสาวไทยในที่สุด โดยผ่านช่องทางมูลค่า ทาง

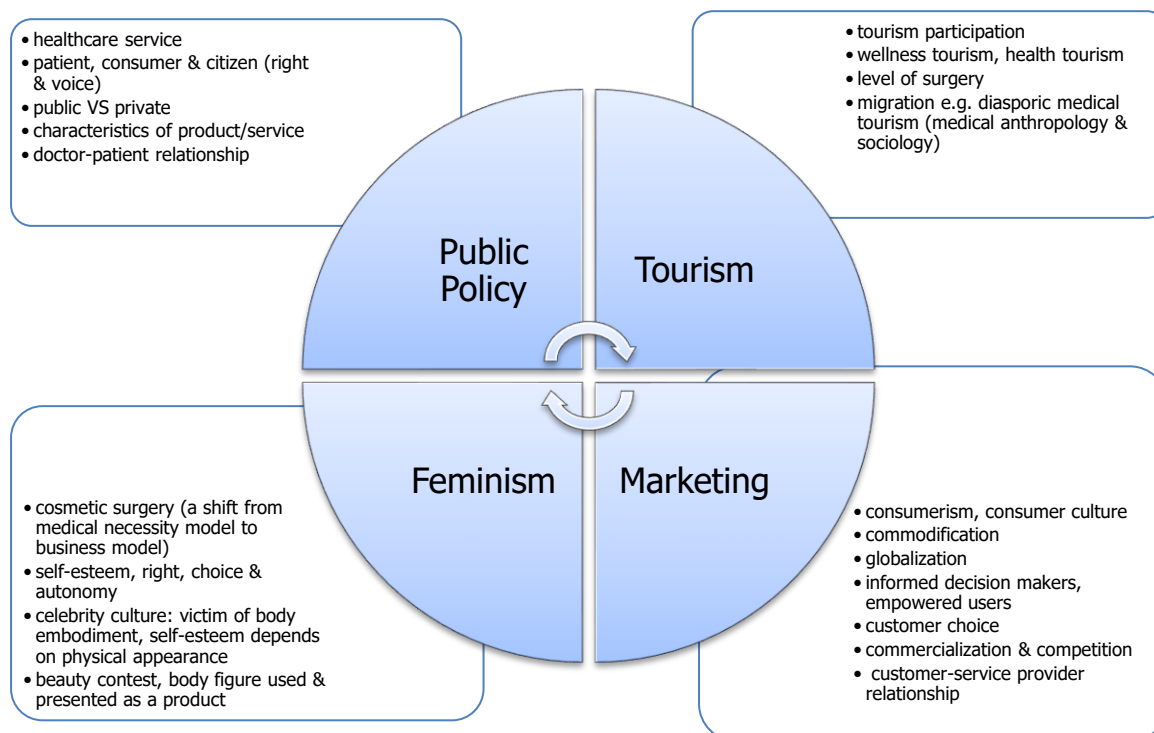
ประวัติศาสตร์ (เอกจิตรา, 2550) ความต้องการศัลยกรรมเพื่อความงามในประเทศตะวันตกเพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบัน อีกทั้งกระจายไปในทุกช่วงกลุ่มอายุ อย่างไรก็ตาม การบริโภคศัลยกรรมความงามในประเทศเกาหลีถือเป็นปัญหาของนักสตรีนิยม จากกระแสสังคมของรายการผ่าตัดที่เกาหลี (Extreme Makeover) ที่เป็นกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด ในอุตสาหกรรมศัลยกรรมความงามซึ่งปรากฏในรูปแบบรายการโทรทัศน์ในปี 2002 ที่ผู้สมัครที่ได้รับการคัดเลือกจะได้รับศัลยกรรมฟรี ใบหน้าและรูปร่างฟรี (Tiefer, 2008)

สรุป

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้จัดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ว่าเป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งในขณะที่อุตสาหกรรมการแพทย์ กลับมองว่าการบริการทางการแพทย์ในปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่เป็นเช่นนี้เกิดจากวัตถุประสงค์หลักของการใช้บริการทางการแพทย์ไม่ได้ถูกขับเคลื่อนจากความตั้งใจมาเพื่อท่องเที่ยว แต่มาเพื่อรักษา ด้วยเหตุนี้ “ผู้เดินทางเพื่อการแพทย์” สามารถสื่อความหมายถึงกลุ่มชาวต่างชาติผู้รับการรักษาพยาบาลในประเทศไทยได้ชัดเจนกว่าคำว่า “นักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์” เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบในเชิงบวกและลบของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ดังกล่าวแล้ว ควรตระหนักถึงการบูรณาการภาคส่วนที่เดิมมีแนวคิดขัดแย้งกัน ให้ทำงานสอดคล้องกัน คือ 1) การบูรณาการแนวคิดนโยบายสาธารณะและแนวคิดการตลาดบริการด้านสุขภาพ จากการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ที่ให้ความสำคัญด้านการแพทย์มากกว่าการท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพสองทาง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบสุขภาพไทย ผลกระทบแพทย์และบุคลากรขาดแคลน และค่ารักษาพยาบาลที่แพงขึ้น 2) การบูรณาการทำงานร่วมกันของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานเดียวที่เน้นเรื่องการจัดหาบริการสุขภาพที่เท่าเทียมให้ประชาชนเข้าถึงได้ และมีแนวคิดขัดแย้งกับหน่วยงานที่เหลือ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่เน้นการสร้างรายรับจากต่างชาติและดึงดูดการลงทุนต่างชาติ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่เน้นการทำการตลาดและส่งเสริมการขาย เพื่อตอบสนองการเป็นศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพนานาชาติในประเทศไทย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

จากการศึกษาแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในประเด็นต่าง ๆ ที่แตกต่างกันจากมุมมองของนโยบายสาธารณะ การท่องเที่ยว การตลาด และสตรีนิยมนั้น พบข้อคิดเห็นหลักที่สามารถบูรณาการสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงแนวคิดการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์จากต่างศาสตร์

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นแนวคิดที่นักวิชาการศาสตร์ต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ปรากฏการณ์การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในเชิงขัดแย้งทางทฤษฎีและเชิงบูรณาการทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) แนวคิดเชิงขัดแย้งระหว่าง นโยบายสาธารณะกับการตลาด การบริการสาธารณะกับกลไกการตลาด และบทบาทและความสัมพันธ์ของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ การบริการทางการแพทย์กับการท่องเที่ยว ความต้องการในการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวหลังการผ่าตัด นโยบายสาธารณะกับสตรีนิยม ความจำเป็นในการผ่าตัด สตรีนิยมกับการตลาด การเสริมความงามกับวัฒนธรรมคนดัง

2) แนวคิดเชิงบูรณาการระหว่าง นโยบายสาธารณะกับการตลาด การตลาดบริการสุขภาพ การท่องเที่ยวกับการตลาด การส่งเสริมการขายเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวหลังรับบริการทางการแพทย์ สตรีนิยมกับการตลาด เวทีประกวดความงามและโมเดลทางธุรกิจศัลยกรรมความงาม ดังนั้นควรมีการบูรณาการแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์จากศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ด้วยโมเดลธุรกิจใหม่ เช่น โมเดลโรงพยาบาลศิริราชปิยมหาราช ภายใต้อำนาจระดับสาธารณสุขป็นฐาน ชื่อเสียง และประสบการณ์จากโรงพยาบาลแม่ซึ่งเป็นโรงพยาบาลรัฐ เป็นการแปรรูปบางส่วนเป็นโรงพยาบาลเอกชน โดยไม่ขัดขวางการให้บริการสุขภาพประชาชนชาวไทยด้วยเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เน้นการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพสองทาง ทางที่หนึ่งคือให้บริการผู้ป่วยที่จ่ายค่าธรรมเนียมแบบส่วนตัว และทางที่สองคือ ดูแลผู้ป่วยเงินอุดหนุนสาธารณะ (Pitakdumrongkit & Lim, 2021) ซึ่งประเด็นเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อบูรณาการการท่องเที่ยวกับการแพทย์ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพนานาชาติ

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). *ศูนย์วิจัยด้านตลาดการท่องเที่ยว*. สืบค้น 1 กันยายน 2564. จาก <https://intelligencecenter.tat.or.th/>.
- ภัทรพร วิษณุรัก. (2557). *การสื่อสารการตลาดแบบครบวงจรที่มีความสัมพันธ์ต่อแนวโน้มพฤติกรรม การทำคัลยกรรมเสริมความงามของผู้ใช้บริการในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2564). *โควิดยืดเยื้อ โรงพยาบาลเอกชนที่พึ่งพา Medical Tourism ยังลำบาก*. สืบค้น 1 กันยายน 2564. จาก <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Medical-Tourism-FB-16-08-21.aspx>.
- สัจฉนัท มงคลบุตร. (2561). *ทัศนคติของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการเข้ามาของการท่องเที่ยวเชิง การแพทย์ (Medical Tourism) ของโรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เอกจิตรา คำมีศรีสุข. (2550). *ความสัมพันธ์ของทุนวัฒนธรรมกับทุนนิยม: กรณีศึกษาการประกวด นางสาวไทย (พ.ศ. 2477-2549)* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ackerman, S. L. (2010). Plastic paradise: Transforming bodies and selves in Costa Rica's Cosmetic surgery tourism industry. *Medical Anthropology*, 29(4), 403-423.
- Balaban, V. & Marano, C. (2010). Medical tourism research: A systematic review. *International Journal of Infectious Diseases*, 14(March 2010), e135.
- Bies, W. and Zacharia, L. (2007). Medical tourism: Outsourcing surgery. *Mathematical and Computer Modelling*, 46(7), 1144-1159.
- Connell, J. (2006). Medical tourism: The newest of niches. *Tourism Recreation Research*, 31(1): 99-102.
- Connell, J. (2011). *Medical tourism*. Wallingford, Oxfordshire: CAB International.
- Connell, J. (2013). Contemporary medical tourism: Conceptualisation, culture and commodification. *Tourism management*, 34(February 2013), 1-13.
- Cook, P. (2008). What is health and medical tourism? *Reimagining Sociology*, 1-13.
- Cormany, D. & Baloglu, S. (2010). Medical travel facilitator websites: An exploratory study of web page contents and services offered to the prospective medical tourist. *Tourism Management*, 32(August 2011), 709-716.

- Crozier, G. K. D. & Baylis, F. (2010). The ethical physician encounters international medical travel. *Journal of Medical Ethics*, 36(5), 297-301.
- Edwards, A., & Elwyn, G. (2001). Understanding risk and lessons for clinical risk communication about treatment preferences. *BMJ Quality & Safety*, 10(suppl 1), i9-i13.
- Glinos, I. A., Baeten, R., Helble, M., & Maarse, H. (2010). A typology of cross-border patient mobility. *Health & place*, 16(6), 1145-1155.
- Goodrich, J. N., & Goodrich, G. E. (1987). Health-care tourism—An exploratory study. *Tourism Management*, 8(3), 217-222.
- Green, S. T. (2008). Medical tourism—a potential growth factor in infection medicine and public health. *Journal of Infection*, 57(5), 429.
- Gunawan, J. (2016). Thailand medical tourism and ASEAN Mutual Recognition Arrangement (MRA): Treat or promise. *International Journal of Innovation in Medical Education and Research*, 2(1), Online.
- Horowitz, M. D., Rosensweig, J. A., & Jones, C. A. (2007). Medical tourism: Globalization of the healthcare marketplace. *Medscape General Medicine*, 9(4), 33-42.
- Horton, S., & Cole, S. (2011). Medical returns: seeking health care in Mexico. *Social science & medicine*, 72(11), 1846-1852.
- Hunter, W. C. (2007). Medical tourism: A new global niche. *International Journal of Tourism Sciences*, 7(1), 129-140.
- Inhorn, M. C. (2011). Diasporic dreaming: return reproductive tourism to the Middle East. *Reproductive Biomedicine Online*, 23(5), 582-591.
- Inhorn, M. C., & Patrizio, P. (2009). Rethinking reproductive “tourism” as reproductive “exile”. *Fertility and Sterility*, 92(3), 904-906.
- Inhorn, M. C., & Shrivastav, P. (2010). Globalization and reproductive tourism in the United Arab Emirates. *Asia Pacific Journal of Public Health*, 22(3), 68-74.
- Kangas, B. (2010). Travelling for medical care in a global world. *Medical Anthropology*, 29(4), 344-362.
- Kangas, B. (2011). Complicating common ideas about medical tourism: Gender, class, and globality in Yemenis' international medical travel. *Signs*, 36(2), 327-332.

- Ko, T. G. (2011). Medical Tourism System Model. *International Journal of Tourism Sciences*, 11(1), 18-51.
- Leahy, A. L. (2008). Medical tourism: The impact of travel to foreign countries for healthcare. *Surgeon Journal of the Royal Colleges of Surgeons of Edinburgh & Ireland*, 6(5), 260-261.
- Lee, J. Y., Kearns, R. A., & Friesen, W. (2010). Seeking affective health care: Korean immigrants' use of homeland medical services. *Health & place*, 16(1), 108-115.
- Livingstone, S., & Lunt, P. (2007). Representing citizens and consumers in media and communications regulation. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 611(1), 51-65.
- Lunt, N. and Carrera, P. (2010). Medical Tourism: Assessing the evidence on treatment abroad. *Maturitas*, 66(1), 27-32.
- Marsek, P. W., & Sharpe, F. (2009). *The complete idiot's guide to medical tourism*. New York : Alpha Books.
- Mathijssen, A. (2019). Home, sweet home? Understanding diasporic medical tourism behaviour. Exploratory research of Polish immigrants in Belgium. *Tourism Management*, 72(January 2019), 373-385.
- Migge, B., & Gilmartin, M. (2011). Migrants and healthcare: investigating patient mobility among migrants in Ireland. *Health & Place*, 17(5), 1144-1149.
- Milstein, A., & Smith, M. (2006). America's new refugees-seeking affordable surgery offshore. *New England Journal of Medicine*, 355(16), 1637-1640.
- Needham, C. (2007). The Citizen Perspective. In *The Reform of Public Services under New Labour*. (pp. 167-194). London: Palgrave Macmillan.
- Negrin, L. (2002). Cosmetic surgery and the eclipse of identity. *Body & Society*, 8(4), 21-42.
- Pitakdumrongkit, K. & Lim, G. (2021). Neo-Liberalism, the Rise of the Unelected and Policymaking in Thailand: The Case of the Medical Tourism Industry. *Journal of Contemporary Asia*, 51(3), 447-468.
- Pope, J. (2008). The globalization of medicine: The emerging market of medical tourists- estimates, challenges and prospects. In *Medical tourism: Perspectives and specific country experiences*. (pp. 3-27). ICFAI University Press.

- Reed, C. M. (2008). Medical Tourism. *Medical Clinics of North America*, 92(6), 1433.
- Shackley, P., & Ryan, M. (1994). What is the role of the consumer in health care?. *Journal of Social Policy*, 23(4), 517-541.
- Sharkansky, I. (1978). *Public administration: Policy-making in government agencies*. Michigan: Rand McNally College Publishing Company.
- Smith, M. and Puczko, L. (2009). *Health and Wellness Tourism*. Oxford: Elsevier.
- Song, P. (2010). Biotech Pilgrims and the Transnational Quest for Stem Cell Cures. *Medical anthropology*, 29(4), 384-402.
- Tiefer, L. (2008). Female genital cosmetic surgery: Freakish or inevitable? Analysis from medical marketing, bioethics, and feminist theory. *Feminism & Psychology*, 18(4), 466-479.
- Veerasoontorn, R. (2011). *A Dynamic Model of Medical Tourism: An Analysis of Patient Narratives*. Milton Keynes: LAP Lambert Academic Publishing.

การบริหารการประชาสัมพันธ์ในงานตำรวจ PUBLIC RELATIONS MANAGEMENT IN POLICE AFFAIRS

วัชรพงษ์ พนิตรัมย์

Watcharapong Panittumrong

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Business Administration Faculty, Kasetsart University

Email : visionwpg@hotmail.com

Received August 26, 2021; Revised September 4, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

การบริหารการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญกับหน่วยงานรัฐทุกแห่งรวมถึงภารกิจของตำรวจ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกระบวนการการติดต่อสื่อสารซึ่งตำรวจจะอยู่ในฐานะผู้ส่งสาร โดยตำรวจทุกหน่วยงานต้องมีฐานะเป็นผู้ส่งสารให้กับประชาชน เนื้อหาที่ตำรวจจะสื่อไปยังกลุ่มเป้าหมายต้องมีความถูกต้องและครบถ้วน ในกระบวนการการสื่อสารต้องอาศัยสื่อหรือช่องทางที่มีความเหมาะสมทั้งสื่อประเภทเก่าและสื่อใหม่อีกด้วย ทั้งนี้การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพในงานตำรวจก็คือกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายได้รับข่าวสารและข้อมูลที่ตรงความคาดหวังของงานตำรวจ ซึ่งในปัจจุบันการประชาสัมพันธ์เชิงรุกถือเป็นสิ่งที่ตำรวจต้องให้ความสำคัญอีกด้วย

คำสำคัญ: การประชาสัมพันธ์, ตำรวจ, การบริหาร

Abstract

Public Relations are important for every public organization, Including police mission. Public Relations are related communication process. Since the police are sender's status. Every police function are the sender for people. The content to media for target group should be accurate and perfect. The communication process must use a channel not only old media but also new media too. Although, effective public relations in police missions are receivers can get messages or data that completed for police's expectation. Now active public relations are an interesting issue in the police function.

Keywords: Public Relations, Police, Management

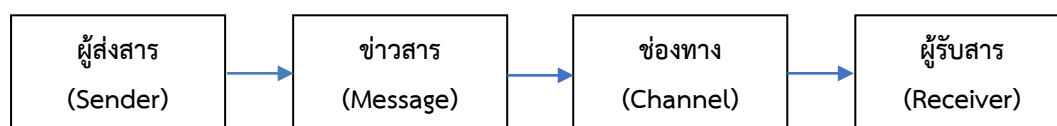
บทนำ

การบริหารงานตำรวจอย่างมีธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตอบสนองต่อผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว การบริหารงานด้วยความโปร่งใส การสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยศักยภาพในการสื่อสารที่ดีของบุคลากรในงานตำรวจ การสื่อสารสาธารณะกับประชาชนหรือผู้รับบริการจึงต้องอาศัยหลักการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพื่อสร้างสัมพันธภาพเชิงบวกกับกลุ่มเป้าหมายในการบังคับใช้กฎหมายของตำรวจ การบริหารการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติทุกหน่วยจึงมีความสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรตำรวจในภาพรวมของประเทศไทย ทั้งในด้านการให้สารสนเทศเพื่อป้องกันระงับภัยกับประชาชนและการปราบปรามผู้กระทำความผิดด้วยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การบริหารการประชาสัมพันธ์เป็นมุมมองในการบริหารสื่อและสารในเชิงระบบ ที่จะต้องเข้าใจความต้องการของผู้รับสารและมีการวางแผนการสื่อสารโดยขับเคลื่อนการปฏิบัติของสื่อประเภทต่าง ๆ ไปจนถึงประเมินผลการประชาสัมพันธ์เพื่อปรับปรุงเนื้อหาและสื่อให้ประชาชนในฐานะผู้รับสารเกิดการรับรู้และเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานตำรวจในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของสังคม

กระบวนการการสื่อสาร

การสื่อสารมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคำว่า Communis ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Communicate ซึ่งแปลตามตัวอักษรว่า Make Common หมายถึง ทำให้มีสภาพร่วมกัน โดยความหมายนี้ อธิบายได้ว่าเป็นการทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันตรงกัน กล่าวคือ มนุษย์มีการสื่อสารซึ่งกันและกันก็เพื่อเข้าใจให้ตรงกันนั่นเอง

นักวิชาการหลายท่าน กล่าวถึงกระบวนการการสื่อสาร (Communication Process) ที่แตกต่างกันไป โดยที่ Berlo (1977) กล่าวถึงกระบวนการการสื่อสารที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในแวดวงการประชาสัมพันธ์ โดยประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบที่เป็นกระบวนการ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงกระบวนการการสื่อสารตามแนวคิดของเบอร์โล (1977)

จากแผนภาพที่ 1 พบว่า ตัวแบบ S-M-C-R ของ เบอร์โล แสดงให้เห็นถึงกระบวนการการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเริ่มต้นจากผู้ส่งสาร (Sender) อันอาจจะเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลหรือองค์การที่เป็นแหล่ง (Source) ของข้อมูล ทำการกำหนดเนื้อหา (Content) หรือสารสนเทศ อันเป็นข้อมูลข่าวสาร

(Message) ที่จะสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยช่องทางการสื่อสารหรือสื่อ (Media) อันเป็นตัวกลางส่งผ่านไปยังผู้รับสาร (Receiver) เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารนั่นเอง

สำหรับงานตำรวจ หน่วยงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ในฐานะผู้ส่งสาร ต้องกำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน ผ่านทางช่องทางที่หลากหลายทั้งสื่อประเภทเก่า (Tradition Media) เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร และสื่อประเภทใหม่ (New Media) เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สื่อดิจิทัล เป็นต้น เพื่อส่งผ่านเนื้อหาไปยังผู้รับสาร อันเป็นทั้งประชาชนในฐานะผู้รับบริการหรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นผู้ร่วมปฏิบัติงานด้วย

ตำรวจในฐานะผู้ส่งสาร

ผู้ส่ง ผู้สื่อสาร หรือต้นแหล่งของการส่ง (Sender, Communicator or Source) เป็นแหล่งหรือผู้ที่นำข่าวสารเรื่องราว แนวความคิด ความรู้ ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อส่งไปยังผู้รับซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มชนก็ได้ ผู้ส่งนี้จะเป็นคนเพียงคนเดียว กลุ่มบุคคลหรือสถาบัน โดยอยู่ในลักษณะต่าง ๆ ได้หลายอย่าง (Bullock, 2018)

การประชาสัมพันธ์ในงานตำรวจนั้น ผู้ส่งสารย่อมหมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีกองสารนิเทศ กองตำรวจสื่อสาร ในฐานะที่มีบทบาทหน้าที่ผู้ส่งสาร ทั้งนี้หน่วยงานอื่น ๆ ในระดับกองบัญชาการหรือกองบังคับการก็มีหน่วยงานรองรับด้านการประชาสัมพันธ์ที่แตกต่างกันไป เช่น กองบังคับการอำนวยการของแต่ละกองบัญชาการ ฝ่ายอำนวยการของแต่ละกองบังคับการ เป็นต้น โดยกำหนดให้มีหน่วยงานระดับย่อยรองรับการดำเนินงานและมีอำนาจหน้าที่ดูแลด้านการประชาสัมพันธ์ด้วย

ในแต่ละสถานีตำรวจมีการกำหนดให้งานธุรการเป็นผู้รับผิดชอบหลักต่อการประชาสัมพันธ์และสร้างสื่อรวมไปถึงกำหนดสารเพื่อการประชาสัมพันธ์นั่นเอง แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ล้วนแต่มีบทบาทสำคัญต่อการเป็นผู้ส่งสาร (policeman as a sender) เช่น ตำรวจจราจร ตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ เป็นต้น

เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์

เนื้อหาของสารหรือเรื่องราวที่ส่งออกมา เช่น ความรู้ ความคิด ข่าวสาร บทเพลง ข้อเขียน ภาพ เป็นต้น เพื่อให้ผู้รับรับข้อมูลเหล่านี้ โดยที่ Cutlip (2013) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพไว้ 7 ประการ อันมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดเนื้อหา (Content) ของการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1) Credibility คือ ความน่าเชื่อถือของข่าวสาร ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการส่งข่าวสารที่จะทำให้ผู้รับสารมีความเชื่อมั่นในข่าวสารที่ได้รับ

2) Context คือ ถ้อยคำหรือกิริยาเป็นอรรถาธิบายของการติดต่อเผยแพร่ ควรจะต้องเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมเป็นกันเอง และเปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้มีส่วนร่วมด้วย

3) Content คือ เนื้อหาของสารต้องสามารถสื่อความหมายให้แก่ผู้รับสารเข้าใจได้ดี

4) Clarity คือ ความชัดเจนของข่าวสาร ต้องมีการจัดทำข่าวสารให้ง่ายต่อความเข้าใจ ซึ่งอาจทำเป็นหัวข้อโฆษณา (Themes) สัญลักษณ์ (Symbol) หรือคำขวัญเตือน (Slogan) แต่ต้องมีความหมายเข้าใจได้ง่าย

5) Continuity คือ การต่อเนื่องและมีเรื่องที่น่าสนใจ โดยต้องไม่ขัดแย้งกัน และมีการทำซ้ำอยู่เสมอเพื่อครองใจคน

6) Channels คือ ช่องทางข่าวสาร ซึ่งผู้รับมีความคุ้นเคยและเชื่อมั่น โดยช่องทางของข่าวสารมีหลายชนิด แต่ละชนิดย่อมมีลักษณะในความสะดวกสำหรับการใช้ที่แตกต่างกัน

7) Capability of Audience คือ ความสามารถของผู้รับสาร โดยต้องคำนึงถึงผู้รับสารว่าจะสามารถรับข่าวสารได้มากน้อยเพียงใด รวมถึงลักษณะในการรับข่าวสารที่รับได้ง่าย นิสัย และพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจของผู้รับอีกด้วย

เนื้อหาของสารที่นำไปประชาสัมพันธ์ในงานตำรวจ เช่น การป้องกันระวังภัยของประชาชน วิธีการหรือขั้นตอนการใช้บริการงานตำรวจ การบังคับใช้กฎหมายหรือการปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ เป็นต้น โดยที่งานตำรวจต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน เช่น เพื่อให้เกิดการรับรู้ เพื่อให้เกิดการตระหนัก เพื่อให้เกิดการปฏิบัติ เพื่อเป็นการกระตุ้น ทั้งนี้ผลงานของ Dhanda (2015) เรื่องการประชาสัมพันธ์ของตำรวจในประเทศอินเดีย แสดงให้เห็นว่า ในประเทศอินเดียมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในหน่วยงานตำรวจโดยมุ่งเน้นเนื้อหาสำคัญคือ ให้เกิดการแก้ไขภาพลักษณ์การไม่ซื่อสัตย์ของตำรวจอีกด้วย หรือแม้แต่งานวิจัยของ Graziano & Gauthier (2018) เรื่องการบริโภคและการรับรู้ของสื่อต่อความชอบธรรมของตำรวจ ที่ได้สรุปไว้ว่า ตำรวจแคลิฟอร์เนียกำหนดเนื้อหาของสารเพื่อให้ประชาชนรับรู้ถึงความชอบธรรมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ที่ประชาชนเข้าถึง เช่น รายการโทรทัศน์ของท้องถิ่น เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับงานตำรวจ เป็นต้น

ดังนั้นในการบริหารงานตำรวจยุคใหม่ การกำหนดเนื้อหาเพื่อการประชาสัมพันธ์ในงานตำรวจ ควรกำหนดให้มีความกระชับ ชัดเจน มีข้อเท็จจริงและอยู่ในรูปแบบที่สื่อสารได้ง่าย โดยอาจทำในรูปแบบกระดานสรุปข้อมูล (Dashboard) หรือ อินโฟกราฟฟิค เป็นต้น

สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์

ช่องทางในการสื่อสาร ก็คือการทำส่งข่าวสารโดยการให้ผู้รับได้รับข่าวสาร ข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น โดย Cutlip and Center (1978) ได้แบ่งสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) สื่อสิ่งพิมพ์ (The Printed Media) ซึ่งได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่เป็นเป็นหน่วยงานจัดพิมพ์หรือเผยแพร่เอง หนังสือหรือสมุดคู่มือต่าง ๆ จดหมายและประกาศต่าง ๆ รวมไปถึงป้ายโฆษณา โปสเตอร์ การโฆษณาองค์การ หรือโฆษณาที่หน่วยงานซื้อพื้นที่หรือเวลาจากสื่อมวลชน ใบแทรกหรือสติ๊กเกอร์ที่ใส่ไว้ในวารสาร

2) สื่อคำพูด ซึ่งได้แก่ การประชุม การแสดงปาฐกถา การกล่าวสุนทรพจน์หรือการพูดในที่ประชุมชน และการบอกต่อ

3) สื่อภาพและเสียง ซึ่งได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือฟิล์มสไลด์ โทรทัศน์วงจรปิด การแสดงและนิทรรศการ เทศกาลหรือวันสำคัญ ทั้งจากหน่วยงานและสังคม

นอกจากนี้ ธนวุฒิ นัยโกวิท (2561) ยังได้แบ่งสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ ออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) สื่อที่ควบคุมได้ หมายถึง สื่อที่นักประชาสัมพันธ์สามารถควบคุมได้ตั้งแต่การผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพของตัวสื่อ โดยสามารถควบคุมได้ในการเผยแพร่ ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1) สิ่งพิมพ์ รวมถึงแผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว วารสารบุคลากร วารสารลูกค้า รายงานประจำปี และโปสเตอร์ รวมถึงประกาศบอร์ด เป็นต้น

1.2) สื่อบุคคล เช่น บุคคลที่ได้รับเลือกเป็นผู้แทนของหน่วยงานในอันที่จะให้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องนั้น ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบของการให้สัมภาษณ์ การประชุม แลกเปลี่ยน การอภิปราย ชี้แจง การสัมมนา หรือการฝึกอบรม เป็นต้น

1.3) สื่อโสตทัศน เช่น สไลด์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์วงจรปิด เป็นต้น

1.4) สื่อกิจกรรม เช่น นิทรรศการ การเปิดให้เยี่ยมชมโรงงาน การจัดกีฬา การประกวด หรือโครงการเพื่อสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น

1.5) สื่ออื่น ๆ เช่น การให้สนับสนุนทางการเงิน การจัดทำของที่ระลึกหรือของขวัญ การจัดทำป้ายข้างถนน เครื่องแบบบุคลากร หรือแม้แต่การโฆษณา เป็นต้น

2) สื่อที่ควบคุมไม่ได้ หมายถึง สื่อที่นักประชาสัมพันธ์ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งการผลิตและการเผยแพร่ แต่มีความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นหน้าที่หลักของนักประชาสัมพันธ์ที่ต้องวางระบบการติดตามเนื้อหาข่าวสารที่สื่อเหล่านั้นได้เผยแพร่ออกไป หากมีข้อมูลที่คลาดเคลื่อนต้องรีบแก้ไข ซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท คือ

2.1) สื่อมวลชน ซึ่งเป็นสื่อที่มีอิสระและมีดุลยพินิจในการเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงาน องค์กรหรือไม่เป็นสื่อมวลชนก็ตาม โดยสื่อมวลชนจะทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสารที่มีคุณค่าหรือมีประโยชน์ต่อสังคม อย่างไรก็ตามเราควรดำเนินการความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อการประชาสัมพันธ์องค์กร

2.2) สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีใช้ผู้แทนของหน่วยงานในการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แต่เป็นบุคคลที่ผู้อื่นเชื่อว่าเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องนั้น โดยสื่อบุคคลนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลและข้อเท็จจริงแก่บุคคล ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งบุคลากรและองค์กรหรือบุคคลอื่น

ทั้งนี้การเลือกใช้สื่อหรือช่องทางในการสื่อสารของงานตำรวจมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากพฤติกรรมการใช้สื่อของประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประชาชนที่อาศัยในชุมชนห่างไกลความเจริญ อาจจะต้องสื่อสารทางวิทยุชุมชนหรือหอกระจายข่าว ในขณะที่ประชาชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์สม่ำเสมอ นั้น องค์กรตำรวจจะต้องสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลหลากหลายรูปแบบ เช่น Youtube Tiktok LINE เป็นต้น แม้แต่หน่วยงานภาครัฐยุคใหม่โดยเฉพาะในประเทศจีน ยังมีการนำโซเชียลมีเดีย เช่น วีแชต เทนเซ็นต์ เฟสบุ๊ค เป็นต้น เพื่อสื่อสารไปยังผู้รับบริการอย่างแพร่หลายอีกด้วย (Kent & Li, 2020)

สำหรับภารกิจตำรวจของประเทศไทย การเลือกใช้สื่อตามพฤติกรรมผู้รับบริการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้าถึงข่าวสารและการให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้ใช้สาร โดยงานวิจัยของ ธเนศ เกษศิลป์ (2017) ในงานวิจัยเรื่อง การประเมินผลการประชาสัมพันธ์โครงการสถานีตำรวจลำปางบูรณาการกระบวนการยุติธรรมรองรับประชาคมอาเซียน แสดงให้เห็นว่า ประชาชนเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์ของตำรวจในด้านสถานีตำรวจลำปางผ่านทางสื่อใหม่ เช่น LINE Facebook และ เว็บไซต์ เป็นหลัก ซึ่งมีการเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์ที่มากกว่าสื่อยุคเก่าอันเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น

ผู้รับสารในงานประชาสัมพันธ์

ผู้รับสาร (Receiver) ต้องเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในการสื่อสารโดยมีความสามารถในการ “การถอดรหัส” (decode) สารเป็นผู้ที่มีทัศนคติ ระดับความ และพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรม เช่นเดียวหรือคล้ายคลึงกันกับผู้ส่งจึงจะทำให้การสื่อสารความหมายหรือการสื่อสารนั้นได้ผล ดังนั้นในการติดต่อสื่อสารของบุคคลต่างชาติต่างภาษา จะต้องมีการศึกษาถึงกฎข้อบังคับทางศาสนาของแต่ละศาสนาด้วย

ในงานตำรวจ ผู้รับสารที่ส่งมาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็คือ ประชาชนในฐานะผู้รับบริการ เช่น สัญญาณมือในการอำนวยความสะดวกงานจราจรของตำรวจ การรับชมเนื้อหาข่าวของประชาชนผ่านรายการโปลิศแชลแนล การฟังรายการวิทยุ สวพ.91 ของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน เป็นต้น ในขณะเดียวกัน ผู้รับสารที่เป็นบุคคลหรือหน่วยงานภายในตำรวจก็คาดหวังประสิทธิภาพในการสื่อสาร

เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ระเบียบข้อบังคับในงานตำรวจของบุคลากรภายในผ่านทางวารสาร ตำรวจ การรับรู้รายละเอียดผู้บังคับบัญชาระดับสูงผ่านทางโปสเตอร์ผังโครงสร้างองค์การ เป็นต้น

การประชาสัมพันธ์เชิงรุกในงานตำรวจ

การประชาสัมพันธ์เชิงรุก (Proactive Public Relations) คือการประชาสัมพันธ์ ที่มีการชี้แจง และให้ความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ก่อนที่จะมีกิจกรรม หรือเหตุการณ์ใด เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการรับรู้ล่วงหน้า เกิดการยอมรับ และความร่วมมือกับองค์กร

ในการบริหารงานตำรวจที่ดีนั้น ผู้บริหารและบุคลากรงานตำรวจที่เกี่ยวข้องต้องมีการ คาดการณ์สารสนเทศที่กลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มคาดหวังไว้ล่วงหน้า แล้วถึงกำหนดเนื้อหาและช่องทางการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น ตำรวจต้องคาดการณ์ว่าประชาชนคงอยากทราบถึงแนวทางการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ชุมนุมสาธารณะ ดังนั้นองค์การตำรวจจึงมีการกำหนดเนื้อหาเป็น รูปแบบอินโฟกราฟฟิคแสดงขั้นตอนการดำเนินงานของตำรวจและสื่อสารผ่านช่องทางที่หลากหลายตาม พฤติกรรมประชาชน ให้เกิดการรับรู้และเข้าใจการทำงานของตำรวจ อันถือเป็นการประชาสัมพันธ์ เชิงบวกและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์การตำรวจอีกด้วย

Koper, Lum, Wu & Fritz (2020) ในบทความวิชาการเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกของตำรวจ ในประเทศสหรัฐอเมริกา อธิบายไว้ว่า หน่วยงานตำรวจท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกากำหนดเป้าหมายใน การทำงานเชิงรุกด้วยการสื่อสารกับประชาชน โดยคาดการณ์ว่าประชาชนต้องการข้อมูลอะไร ในด้านความปลอดภัยแล้วจึงกำหนดเครื่องมือในการสื่อสารไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ขณะเดียวกัน งานวิจัยของ Jafari & Bagalizadeh (2018) ในงานวิจัยเรื่องบทบาทของสื่อสารมวลชนในการสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของตำรวจ อธิบายไว้ว่า ความเชื่อมั่นต่อการทำงานของตำรวจเกิดจากเทคนิค การสื่อสารอย่างจริงจังไปยังผู้รับสารของตำรวจ รวมไปถึงการสื่อสารที่รวดเร็วทันที่ทันใด อันจะทำให้ การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่ระดับองค์การจนถึงระดับ กองกำกับการ ต้องมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นระบบ อาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานประชาสัมพันธ์ต้องมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอีกด้วย ทั้งนี้ Theaker (2020) กล่าวไว้ในคู่มือการประชาสัมพันธ์ว่า กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ขององค์การต้อง ถูกบรรจุเข้าไปในยุทธศาสตร์ในภาพรวมขององค์การจะทำให้การบริหารงานในภาพรวมเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ เช่น ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์หรือแผนงานตำรวจเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ ประชาชน แต่หากไม่มีแผนงานหรือกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อบริหารการสื่อสารไปยังเป้าหมายแล้ว ยุทธศาสตร์การสร้างภาพลักษณ์ในภาพรวมคงจะไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างแน่นอน

Broom & Sha (2013) กำหนดกระบวนการในการบริหารการประชาสัมพันธ์ไว้ จำนวน 4 กระบวนการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กระบวนการในการบริหารการประชาสัมพันธ์ตามแนวคิดของ Broom & Sha

กระบวนการประชาสัมพันธ์	กรอบและขั้นตอนการประชาสัมพันธ์
1. การระบุปัญหา	1. ปัญหา สิ่งที่เกี่ยวข้อง และโอกาส 2. การวิเคราะห์สถานการณ์ (ภายนอกและภายใน)
2. การวางแผน	3. เป้าหมายของโครงการ 4. กลุ่มเป้าหมาย 5. วัตถุประสงค์ 6. การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์
3. การสื่อสาร	7. กลยุทธ์การสื่อสาร - การใช้สื่อ - การใช้สาร 8. การนำแผนงานไปปฏิบัติ - ผู้รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ - ลำดับและช่วงเวลาของกิจกรรม - งบประมาณ
4. การประเมินผล	9. แผนการประเมินผล 10. ปฏิบัติการตอบกลับและการปรับแผน

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า การบริหารงานประชาสัมพันธ์มีกระบวนการเริ่มต้นตั้งแต่การระบุปัญหา ซึ่งต้องพิจารณาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในหลากหลายมิติ แล้วจึงวางแผนการประชาสัมพันธ์ ซึ่งในการวางแผนเพื่อประชาสัมพันธ์จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารให้มีความชัดเจน จึงจะนำไปสู่การสื่อสารตามช่องทางและสารที่กำหนดไว้ ซึ่งการนำแผนงานไปปฏิบัติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชาสัมพันธ์อีกด้วย โดยในขั้นตอนสุดท้ายคือการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะเป็นข้อมูลย้อนกลับไปสู่การปรับปรุงการบริหารงานประชาสัมพันธ์ต่อไป

บุคลากรในงานตำรวจที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์อันเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารการประชาสัมพันธ์นั้น จะต้องทำหน้าที่สำคัญมากมาย ทั้งนี้ รุ่งนภา พิตรปรีชา (2560) แบ่งหน้าที่งานประชาสัมพันธ์เป็น 6 หน้าที่ คือ 1) งานบริหารการประชาสัมพันธ์ 2) งานสื่อมวลชน 3) งานผลิตสื่อและจัดกิจกรรม 4) งานวิจัย 5) งานเขียนข่าว จัดทำต้นฉบับ สุนทรพจน์ และ 6) งานฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อให้งานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานตำรวจทุกระดับเป็นไปอย่างสอดคล้องและขับเคลื่อนไปในทิศทางที่เหมาะสม นอกจากนี้ Brazhenskaya & Chernobrodov (2019) ยังได้อธิบายไว้ว่า ตำรวจ

ของประเทศรัสเซียและสหรัฐอเมริกาได้มีการวางแผนสำหรับการสื่อสารสาธารณะในการบังคับใช้กฎหมาย โดยที่ก่อนวางแผนขับเคลื่อนงานสื่อสารสาธารณะจะมีการรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติที่สำคัญมาเป็นพื้นฐานในการสื่อสารกับประชาชนด้วย ซึ่งถือเป็นหน้าที่หนึ่งของการวิจัยในขั้นตอนแรกของการบริหารงานประชาสัมพันธ์ด้วย

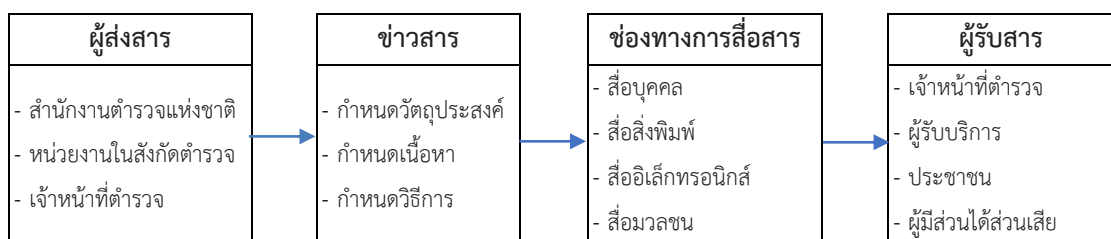
สรุป

การประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารเชิงบวกเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรหรือสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ในการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ต้องอาศัยกระบวนการในการสื่อสารที่ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ผู้ส่งสาร เนื้อหา ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร โดยตำรวจในฐานะผู้ส่งสารต้องมีความรู้และทักษะการสื่อความหมายที่ดี และรู้จักกำหนดเนื้อหาหรือสารสนเทศที่ถูกต้อง ผ่านไปยังช่องทางหรือสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทั้งที่เป็นสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อดิจิทัลก็ตาม โดยส่งข่าวสารเชิงบวกไปยังประชาชนหรือผู้รับบริการที่เป็นผู้รับสาร

การประชาสัมพันธ์เชิงรุกในงานตำรวจถือเป็นการคาดการณ์สารสนเทศที่ประชาชนคาดหวังต่อการรับรู้ และตำรวจต้องมีบทบาทในการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็วตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การบริหารการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การระบุปัญหา การวางแผน การสื่อสาร และการประเมินผล โดยหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์และนำมาสู่การวางแผนการประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงแผนงาน โครงการ และกลุ่มเป้าหมาย หลังจากนั้นจึงดำเนินการสื่อสารด้วยการจัดทำเนื้อหาและผลิตสื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ โดยมีการติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบด้วย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

การบริหารงานประชาสัมพันธ์ในงานตำรวจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้ส่งสาร ข่าวสาร ช่องทางการสื่อสารและผู้รับสาร โดยสามารถอธิบาย ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่กระบวนการการประชาสัมพันธ์ในงานตำรวจ

จากแผนภาพที่ 2 พบว่ากระบวนการการประชาสัมพันธ์ในงานตำรวจมี 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร ข่าวสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดสอดคล้องกับบริบทการบริหารงานในภารกิจของตำรวจ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวต้องมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานเชิงระบบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ธนวุฒิ นัยโกวิท. (2561). *หลักการวางแผนโครงการประชาสัมพันธ์: แนวคิดและแนวทางปฏิบัติ*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธเนศ เกษศิลป์. (2017). การประเมินผลการประชาสัมพันธ์โครงการสถานีตำรวจลำปางบูรณาการกระบวนการ ยุติธรรมรองรับประชาคมอาเซียน. *Journal of Criminology and Forensic Science*, 3(2), 11-27.
- รุ่งนภา พิตรปรีชา. (2560). *พลังแห่งการประชาสัมพันธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Berlo, D. K. (1977). Communication as process: Review and commentary. *Annals of the International Communication Association*, 1(1), 11-27.
- Beshears, M. L. (2017). Effectiveness of police social media use. *American Journal of Criminal Justice*, 42(3), 489-501.
- Brazhenskaya, N. E., & Chernobrodov, E. R. (2019). Mass Media as one of the Main Mechanisms of Forming a Police Officer Image. *Psychopedagogy in Law Enforcement*, 24(3), 78.
- Broom, G. M., & Sha, B. L. (2013). *Cutlip and Center's effective public relations*. (11th ed). New Jersey: Prentice-Hall.
- Bullock, K. (2018). The police use of social media: Transformation or normalisation?. *Social Policy and Society*, 17(2), 245-258.
- Cutlip, S. M. (2013). *The unseen power: Public relations: A history*. London: Routledge.
- Cutlip, S. M., & Center, A. H. (1978). *Effective Public Relations*, New York: Eaglewood.
- Dhanda, S. (2015). Police-public Relations in India. *Journal of Global Research & Analysis*, 4(6), 114.
- Graziano, L. M., & Gauthier, J. F. (2018). Media consumption and perceptions of police legitimacy. *Policing: An International Journal*. 6(20), 102-111

- Jafari, A., & Bagalizadeh, P. (2018). the Role of Mass Media in Building People's Trust in the Police. *Society Culture Media*, 6(25), 115-140.
- Kent, M. L., & Li, C. (2020). Toward a normative social media theory for public relations. *Public Relations Review*, 46(1), 101857.
- Koper, C. S., Lum, C., Wu, X., & Fritz, N. (2020). Proactive policing in the United States: a national survey. *Policing: An International Journal*. 12(4), 87-92
- Seitel, F. P. (2020). *Practice of public relations*. (14th ed). Miami: Pearson Education.
- Theaker, A. (2020). *The public relations handbook*. (6th ed). London: Routledge.

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่มีผลต่อการแปลเป็นภาษาอังกฤษ:

กรณีศึกษาของการแปลทางวิชาการ

UNIQUE CHARACTERISTICS OF THAI LANGUAGE AFFECTING TRANSLATION INTO ENGLISH: A CASE STUDY OF ACADEMIC TRANSLATION

สมบัติ ศิริจันดา

Sombat Sirijanda

จกักรเมธ พวงทอง

Jakkamate Puangthong

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

Email : som.but.2551@hotmail.com

Received July 31, 2021; Revised August 10, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

ภาษาไทยเป็นอีกหนึ่งภาษาที่มีลักษณะบางประการที่มีความเป็นเอกลักษณ์ แตกต่างไปจากภาษาอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ในปัจจุบันการแปลทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักและเผยแพร่ไปยังต่างประเทศอันนำไปสู่การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบและนำเสนอให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะบางประการของภาษาไทยที่แตกต่างไปจากลักษณะของภาษาอังกฤษซึ่งส่งผลต่อการทำความเข้าใจและการแปลบทความทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง สละสลวยเป็นธรรมชาติ ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อ จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการศึกษาตัวอย่างงานแปลเอกสารทางวิชา พบว่า ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่มีความแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษที่ส่งผลต่อการทำความเข้าใจและถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วย 1) ภาษาไทยไม่มีการใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้เฉพาะหรือกล่าวโดยทั่วไป 2) ประโยคภาษาไทยสามารถละประธานของประโยคได้ 3) ภาษาไทยมีคำกำกวม และ 4) ภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อบอกกาล ซึ่งการทราบถึงลักษณะเฉพาะบางประการของภาษาไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับการแปลเอกสารทางวิชาการตลอดจนแนวทางในการแปลที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้แปลสามารถสร้างสรรค์งานแปลภาษาอังกฤษสำหรับงานทางวิชาการที่มีคุณภาพได้

คำสำคัญ: การแปล, ภาษาไทย, ลักษณะเฉพาะ

Abstract

Thai language is one of the languages that has some unique characteristics that is different from other languages, especially English. At present, academic translation from Thai to English plays an important role in disseminating the knowledge constructed in Thailand and transferring it to other countries, thus leading to the transfer and exchange of knowledge that would contribute to mutual learning and development in various fields. This article aimed to study, compare, and present some characteristics of the Thai language that were different from those of the English language, which would affect the understanding and translation of academic articles from Thai into English that would be accurate, refined, natural, and match the purpose that the author would want to convey. From the review and study of the related literature and samples of translated academic documents, it was found that the unique characteristics of Thai language, which were different from English that would affect the understanding and correct translation consisted of: 1) not using a prefix for specific identification or general speech (an article), 2) omission of the subject of the sentence, 3) using synonyms with different meanings, and 4) absence of words indicating tenses in themselves. These factors often caused problems in understanding and conveying a correct academic translation. As a result, translators would need to understand the interpretation of the Thai language content and convey it in English to be accurate, refined, natural, and consistent with the objectives that the writers would want to convey. The correct understanding of the unique characteristics of Thai language related to academic work together with the appropriate translation approaches would thus allow translators to create quality English academic translations.

Keywords: Thai Language, Translation, Unique Characteristics

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อกลางเพื่อการสื่อสาร เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างบุคคลและสังคม เป็นสิ่งที่ใช้ส่งผ่านองค์ความรู้ ความคิด ตลอดจนสะท้อนถึงวัฒนธรรม และความเป็นเอกลักษณ์ของชาติต่าง ๆ ที่มีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ดังนั้น นานาประเทศที่ต้องการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกัน จำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาเป็นสื่อสารใน

การติดต่อสื่อสาร ซึ่งกระบวนการหนึ่งที่จะเกิดขึ้นในระหว่างของการสื่อสารกันด้วยภาษาที่แตกต่างกัน นั่นก็คือการแปล (ประทุมเพชร แซ่อ่อง และคณะ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของรมัญยา ทิพย์มณเฑียร (2560) ที่กล่าวว่า การที่จะสามารถสื่อสารระหว่างผู้ที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกันได้อย่างถูกต้องตรงกันและมีประสิทธิภาพนั้น การแปลเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ทั้งนี้ Newmark., Peter (1996) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการแปลในโดยได้กล่าวถึงโลกในยุคศตวรรษที่ 20 ว่าเป็น ‘age of translation’ หรือยุคสมัยแห่งการแปล โดยได้ยกตัวอย่างของการเกิดขึ้นขององค์กรระหว่างประเทศหลายองค์กร เช่น องค์กรสหประชาชาติ (UN) อาหารและยา (WHO) และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้การแปลมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในฐานะรูปแบบของการสื่อสารระหว่างผู้คนที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกันเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันระหว่างประเทศ และรองรับมาตรการการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี การค้า และเศรษฐกิจทั้งโดยภาครัฐและเอกชน จนสามารถกล่าวได้ว่า การแปลได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในเกือบทุกแวดวง ไม่ว่าจะเป็นการศาสนา การศึกษา วิทยาศาสตร์ การค้า และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยที่อัจฉรา ไส้ศรีตรูไกล (2548) ได้กล่าวถึงบทบาทของการแปลในประเทศไทยไว้ว่า การแปลได้มีบทบาทในการแลกเปลี่ยนความรู้ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งแง่ของการแปลเพื่อธุรกิจในรูปแบบของเอกสารการค้า สัญญาซื้อขาย บทประพันธ์ นิยาย หนังสือ เรื่องสั้น บทภาพยนตร์เพื่อความบันเทิง การแปลเพื่อการบริหารปกครองในรูปแบบของกฎหมายทั้งในและระหว่างประเทศ ตลอดจนการแปลเพื่อสร้าง เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการ

อย่างไรก็ตามด้วยเหตุที่ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะบางประการมีความแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษ ส่งผลให้มีหลายกรณีที่ลักษณะดังกล่าวนี้ ส่งผลต่อการทำความเข้าใจและถ่ายทอดเป็นบทแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้องและมีความเป็นธรรมชาติการสื่อสาร ดังนั้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่ส่งผลต่อการแปลเป็นภาษาอังกฤษสำหรับกรณีของการแปลบทความทางวิชาการตลอดจนแนวทางในการแปลที่ถูกต้อง ผ่านการยกตัวอย่างการแปลบทความทางวิชาการและการใช้ตารางแสดงให้เห็นถึงความคล้ายคลึงและแตกต่างระหว่างลักษณะของภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ส่งผลต่อการแปลตามที่ได้เขียนบทความได้ศึกษาเปรียบเทียบ รวบรวม และเรียบเรียงจากบทความทางวิชาการภาษาไทยที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับผู้ที่สนใจศึกษาศาสตร์ของการแปลหรือภาษาศาสตร์ ตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่หรือเกี่ยวข้องกับการแปลบทความทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้สามารถสร้างบทแปลที่มีความถูกต้องของเนื้อหาและสามารถสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติต่อไป

ความหมายและคำจำกัดความของการแปล

“การแปล” เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งในลักษณะของการถ่ายทอดสารในภาษาต้นฉบับ (Source Language) ไปสู่ภาษาฉบับแปล (Target Language) ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะในการตีความ และถ่ายทอดออกมาให้อย่างถูกต้อง สละสลวยและเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลพจนานุกรม Longman Dictionary of Contemporary English (2013) ได้ให้คำจำกัดความของการแปลไว้ว่า *“the act of translating something or something that has been translated or the process of changing something into a different form”* หรือ “การกระทำที่เป็นการแปลงบางสิ่งหรือบางสิ่งที่ถูกแปลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างในอยู่ในรูปแบบอื่น” และพจนานุกรม Merriam-Webster’s Dictionary ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการแปลไว้ว่า *“to render into another language; to interpret; to explain by using other words; to express in other terms”* หรือ “การถ่ายทอดจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง การตีความหมาย การอธิบายโดยใช้คำอื่น การแสดงออกโดยใช้ถ้อยคำอย่างอื่น” ซึ่งสอดคล้องกับคำจำกัดความของการแปล ที่ได้รับไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ว่า แปล (กริยา): “ถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง, ทำให้เข้าใจความหมาย”

นอกจากความหมายตามพจนานุกรมแล้ว ยังมีความเห็นหรือแนวคิดเกี่ยวกับการแปลที่น่าสนใจของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์การแปลอีกหลายท่าน เช่น Eugene A. Nida ได้กล่าวถึงการแปลไว้ว่า การแปลหมายถึงการถ่ายทอดความหมายของข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยรักษารูปแบบของข้อความไว้ได้ตรงตามต้นฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับคำจำกัดความของ J.C. Catford (1965) ซึ่งกล่าวว่า การแปลเป็นกระบวนการที่กระทำต่อภาษาเป็นกระบวนการที่เอาถ้อยความที่เขียนด้วยภาษาหนึ่งไปแทนที่ถ้อยความที่เขียนด้วยอีกภาษาหนึ่งเช่นเดียวกันนี้ นักวิชาการทางด้านการแปลของไทยหลายท่านได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการแปลไว้มากมาย เช่น อัจฉรา ไสค์ตรูไกล (2548) กล่าวว่า การแปล คือการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งให้ได้ตรงกัน ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกับ เสรี ชมชอบ (2542) ที่ได้กล่าวว่า การแปลเป็นกระบวนการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งซึ่งผู้แปลต้องใช้ความรู้ความสามารถทั้งสองภาษา คือ ทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาเป้าหมายจึงจะสามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านได้ถูกต้อง

เมื่อพิจารณาจากคำจำกัดความทั้งหลายในข้างต้นแล้ว จะสามารถสรุปถึงองค์ประกอบสำคัญของการแปลได้คือ ภาษาต้นฉบับ ภาษาปลายทาง กระบวนการถ่ายทอด ความหมาย รูปแบบ และการเปลี่ยนแปลง และเมื่อนำองค์ประกอบดังกล่าวมาผสมผสานเพื่อสร้างเป็นกระบวนการแล้ว ย่อมจะสื่อความได้ว่า “การแปลคือกระบวนการในการถ่ายทอดความหมายที่ผู้เขียนในภาษาต้นฉบับต้องการสื่อ กับผู้อ่านในภาษาปลายทางโดยยังคงความหมายไว้ดั้งเดิมให้ได้มากที่สุดและมีความเป็นธรรมชาติที่สุด”

ลักษณะของการแปลที่ดี

เมื่อกล่าวถึงการแปลที่ดีแล้วมักคำถามต่าง ๆ ที่ว่าด้วยความหมายและลักษณะของการแปลที่ดี เช่น การแปลที่ดีเป็นอย่างไร หรือจำเป็นที่จะต้องแปลทุกคำทุกตัวอักษรใช่หรือไม่ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อที่จะเข้าใจได้ถูกต้องตรงกันถึงความหมายและลักษณะของการแปลที่ดีแล้ว ผู้แปลสมควรที่ได้ศึกษาและทราบถึงเกณฑ์การประเมินค่าการแปลและลักษณะของการแปลที่ดี จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลดังต่อไปนี้

Larson, Mildred L. (1981) ได้กล่าวถึงเกณฑ์สำหรับการประเมินการแปลไว้ 3 ประการ อันประกอบด้วย ความถูกต้อง ความชัดเจน และความเป็นธรรมชาติ โดยที่ความถูกต้องนั้นถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เนื่องจากผู้อ่านงานแปลไม่ได้เห็นต้นฉบับ ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องถ่ายทอดความหมายให้สมบูรณ์ ถูกต้อง โดยไม่ต่อเติม ตัดตอน หรือใส่ความเห็นของตนเองไป และจะต้องแปลให้มีบรรยากาศหรือรสชาติของภาษาเหมือนกับต้นฉบับอีกด้วย นอกจากนี้การแปลที่ดีจะต้องมีความชัดเจน เกิดจากการเทคนิคในการเขียนและเรียบเรียง การเลือกใช้คำ ตลอดจนการอ่านทบทวนแบบมีระบบ รวมถึงมีความเป็นธรรมชาติซึ่งหมายถึงการทำให้บทแปลสามารถทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้เหมือนกำลังอ่านข้อความที่ถูกสร้างขึ้นเป็นภาษาฉบับแปลตั้งแต่ต้น ซึ่งสามารถทำได้โดยการเรียบเรียงและปรับสำนวนแปลโดยผู้แปลไม่ควรยึดรูปแบบ (form) ของภาษาแต่ควรยึดความหมาย (meaning) เป็นสำคัญ เช่นเดียวกันนี้ A.F. Tytler (Hatim & Mason, 1990) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Essay on the Principle of Translation ได้กล่าวแน่วถึงลักษณะการแปลที่ดีไว้ดังนี้ งานแปลจะต้องถ่ายทอดความคิดของงานต้นฉบับได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทุกประการ มีรูปแบบและลีลาการเขียนในลักษณะเดียวกับต้นฉบับ และงานแปลจะต้องมีองค์ประกอบทุกด้านของงานต้นฉบับอย่างครบถ้วน ปราศจากการต่อเติมหรือตัดต่อและสำหรับลักษณะการแปลที่ดีในทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลของไทยนั้น ก็จะมีคามคล้ายคลึงไม่แตกต่างไปจากทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญของต่างประเทศ ดังที่สุพรรณ ปันมณี (2552) ได้กล่าวถึงลักษณะของการแปลที่ดีไว้ว่า การแปลที่ดีคือการแปลที่มีความชัดเจนมีลักษณะกระชับ ไม่ใช้คำที่ไม่จำเป็น มีการใช้ข้อความที่ถ่ายทอดความคิดได้โดยชัดเจนในรูปแบบของประโยคเดียว แสดงความคิดเดียว ไม่กำกวมหรือชวนให้ตีความได้หลายแง่หลายมุม ใช้ภาษาได้เหมาะสมโดยที่ผู้แปลต้องเลือกใช้รูปแบบการเขียนให้สอดคล้องกับลักษณะของเรื่องที่จะแปล และสัมพันธ์กับความคิดที่สามารถเข้าใจได้โดยทั่วไปและตรงตามต้นฉบับนอกจากนี้ ยังต้องมีความสมเหตุสมผล ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละภาษามีความสมเหตุสมผลต่างกัน โดยที่เป็นไปในแนวทางเดียวกับคำกล่าวของสัญญาวิ สายบัว (2538) ที่ระบุว่า “การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับลงสู่ฉบับแปล ความหมายเป็นสิ่งที่ผู้แปลที่จะต้องเก็บให้ได้จากต้นฉบับ และเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการกำหนดคุณภาพงานแปล งานแปลที่มีคุณภาพคือ การคงอรรถรสเดิมของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลที่สามารถทำให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้รับรู้ทั้งเนื้อหาและอารมณ์เช่นเดียวกับการอ่านจากภาษาต้นฉบับ

จากคำจำกัดความทั้งหลายที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า งานแปลที่ตีนั้นควรจะประกอบไปด้วยความถูกต้องของข้อมูลในสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้กับผู้อ่าน และยังจะต้องสามารถเก็บอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้เขียนใช้เป็นหลักในการดำเนินและนำเสนอเรื่อง อีกทั้งภาษาในฉบับแปลจะต้องมีความเป็นธรรมชาติ กลมกลืนกับรูปแบบงานเขียนของภาษาฉบับแปลให้ผู้อ่านได้รู้สึกเหมือนกับกำลังอ่านเรื่องราวที่ได้เขียนเป็นภาษาฉบับแปลตั้งแต่แรกโดยปราศจากการบิดเบือน เพิ่มเติม ตัดทอน โดยไม่จำเป็น

การแปลเอกสารทางวิชาการ

เช่นเดียวกับเนื้อหาของตัวเอกสารทางวิชาการเองซึ่งมีความแตกต่างไปจากงานเขียนทั่วไป ทั้งในแง่ของการเลือกใช้คำ โครงสร้างประโยคและถ้อยคำโวหารที่ต้องมีลักษณะที่เป็นทางการ ง่ายการทำความเข้าใจ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยสะดวกและถูกต้องตรงกัน การแปลเอกสารทางวิชาการนั้นก็มีความเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากการแปลนวนิยาย บทภาพยนตร์ บทความทั่วไปที่มีลักษณะของการแฝงอารมณ์ ความรู้สึก การเล่นคำ หรืออื่น ๆ ซึ่งทิพา เทพอัครพงศ์ (2547) และสุพรรณิ ปิ่นมณี (2554) ได้กล่าวถึงแนวทางการแปลเอกสารทางวิชาการไว้ว่า ต้องมีความกระชับ เรียบง่าย ปราศจากการใช้คำซับซ้อนหรือโวหารที่เกินความจำเป็น และสามารถใช้ศัพท์เทคนิคหรือศัพท์เฉพาะได้เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปโดยชัดเจน โดยเอกสารทางวิชาการ อาจจะอยู่ในรูปแบบของงานวิจัย หนังสือ รายงานการประชุมทางวิชาการ หรือตำราทางวิชาการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบข้อเท็จจริงและนำข้อมูลไปใช้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยลักษณะสำคัญของเอกสารทางวิชาการคือ ต้องการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ชัดเจน ดังนั้นการแปลเอกสารทางวิชาการจึงเป็นการแปลที่ต้องคำนึงถึงการใช้ถ้อยคำที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับความหมายตามต้นฉบับ ตลอดจนมีระดับภาษาที่เป็นทางการ มีการเลือกใช้คำที่มีความเป็นธรรมชาติ

ภาษาไทยและลักษณะเฉพาะ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของประเทศไทยมาเป็นเวลามากกว่า 700 ปี เป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกราช ความเป็นชาติและความมีศักดิ์ศรีอันน่าภาคภูมิใจ โดยมีลักษณะเฉพาะหลายประการที่แตกต่างจากภาษาอื่น ๆ ในโลก เช่น ภาษาไทยเป็นคำโดด เป็นคำพยางค์เดียวที่ฟังแล้วสามารถเข้าใจได้ในทันที เป็นภาษาที่ให้ความสำคัญกับการเรียงคำเข้าประโยค ซึ่งความหมายจะเปลี่ยนไปตามการวางตำแหน่งของคำ เป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์เพื่อเปลี่ยนเสียงและความหมายของคำ เป็นภาษาที่คำพ้องรูป คำพ้องเสียงและคำไวพจน์หรือคำหลาย ๆ ที่มีความหมายเดียวกัน เป็นภาษาที่สะกดตรงมาตรา เป็นภาษาที่มีการเลียนเสียงธรรมชาติ เป็นภาษาที่มีเครื่องหมายวรรคตอนสำหรับขยายความหรืออธิบาย เป็นภาษาที่มีการสร้างคำใหม่ด้วยกลวิธีหลากหลาย เป็นภาษาที่มีระดับความสุภาพ เป็นภาษาที่มีการใช้คำทับศัพท์ เป็นต้น (สมบัติ ศิริจันดา, 2555)

ซึ่งลักษณะเฉพาะของภาษาไทยตามที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถส่งผลต่อการแปลข้อความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษได้ในหลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์และรูปแบบในการแปล เช่น การแปลเพื่อความบันเทิง การแปลเพื่อธุรกิจการค้า การแปลทางกฎหมายหรือการบริหารจัดการ ตั้งแต่ในระดับของคำ เช่น การเลือกใช้สรรพนาม การแปลคำหลายความหมายในตัวเอง การแปลคำกริยาเพื่อการบ่งบอกเหตุการณ์ การเพิ่มคำนำหน้านามเพื่อบ่งบอกความเฉพาะเจาะจง ไปจนถึงในระดับของประโยค เช่น เพิ่มประธานของประโยคในกรณีที่มีการละประธานของประโยคในฐานที่เข้าใจ หรือการแปลโดยใช้กรรมวาจก (passive voice) เป็นต้น

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่ส่งผลต่อการแปลเป็นภาษาอังกฤษ ในกรณีของการแปลทางวิชาการ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาตัวอย่างของการแปลเอกสารทางวิชาการในหลายรูปแบบ พบว่า ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่ส่งผลต่อการแปลเป็นภาษาอังกฤษสำหรับกรณีของการแปลทางวิชาการใน 4 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) ภาษาไทยไม่มีการใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้เฉพาะหรือกล่าวโดยทั่วไป 2) ประโยคภาษาไทยสามารถละประธานของประโยคได้ 3) ภาษาไทยมีคำกำกวม และ 4) การไม่เปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อบอกกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ภาษาไทยไม่มีการใช้คำนำหน้าเพื่อเป็นการบ่งชี้ความเฉพาะเจาะจงหรือทั่วไป

ภาษาไทยไม่มีการใช้คำนำหน้านามในลักษณะเพื่อเป็นการบ่งชี้ว่าคำนามดังกล่าวเป็นการชี้เฉพาะเจาะจงหรือเป็นการถึงคำนามทั่ว ๆ ไป ในขณะที่ภาษาอังกฤษจะมีการใช้หน่วยคำนำหน้านามที่เรียกว่า article ในรูปของ a, an และ the เพื่อเป็นการระบุว่ คำนามที่กล่าวถึงนั้น เป็นการชี้เฉพาะหรือกล่าวถึงนามโดยทั่วไป การที่ภาษาไทยไม่มีคำนำหน้าเพื่อบ่งชี้ความเฉพาะเจาะจงหรือกล่าวโดยทั่วไปนี้ จะส่งผลต่อการเลือกใช้ article ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย *กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้คือผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ เกรซ ไอเท็ม* จะเห็นได้ว่า ในประโยคภาษาไทย ไม่มีการใช้ article เพื่อบ่งชี้ความเฉพาะเจาะจงของ *กลุ่มตัวอย่าง* ว่าหมายถึงกลุ่มตัวอย่างเฉพาะสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ในขณะที่ ภาษาอังกฤษที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติในการสื่อสารนั้น จำเป็นที่จะต้องใส่คำนำหน้า หรือ article ซึ่งในกรณีนี้ article ที่จะต้องเป็นคำว่า the ดังต่อไปนี้

ฉบับแปลภาษาอังกฤษ *The sample of this study was consumers of Grace Item products.*

จากตัวอย่างบทแปลภาษาอังกฤษในข้างต้นนี้ จำเป็นที่จะต้องใส่ article the นำหน้าคำว่า sample เพื่อเป็นการบ่งชี้ถึงกลุ่มตัวอย่างเฉพาะสำหรับการศึกษาในครั้งนี้เท่านั้น ในขณะที่หากเป็นการกล่าวถึงคำนามที่ไม่เฉพาะเจาะจง หรือกล่าวโดยทั่วไปแล้ว จะใช้ article a หรือ an ดังต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย มันม่วงทอดเป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านอย่างหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมในหมู่
นักท่องเที่ยวหนุ่มสาว

ฉบับแปลภาษาอังกฤษ *Deep fried purple sweet potato is a popular local product among young travelers.*

ในประโยคฉบับแปลข้างต้นนี้ สามารถใช้ article a ได้ เนื่องจากการกล่าวถึงผลิตภัณฑ์
สินค้าท้องถิ่นทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เป็นการเจาะจง

แม้ว่าปัญหาของการไม่ใช้หรือใช้คำนำหน้านามเพื่อระบุความเฉพาะเจาะจงจะไม่ส่งผลต่อความ
ถูกต้องของเนื้อหาเมื่อถ่ายทอดจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ หากแต่การไม่ใช้หรือใช้คำนำหน้านาม
เพื่อระบุความเฉพาะเจาะจงอย่างไม่ถูกต้องนั้น สามารถส่งผลต่อความสมบูรณ์ในความรู้สึกของผู้อ่าน
ฉบับแปลภาษาอังกฤษได้ ดังนั้น ผู้แปลควรที่จะใช้ความรอบคอบในการตีความหมายในภาษาไทยและ
เลือกใช้ article ที่ถูกต้องเมื่อทำการแปลเป็นภาษาอังกฤษ

2. ประโยคในภาษาไทยสามารถละประธานได้

โดยทั่วไปแล้วโครงสร้างประโยคของภาษาไทยและอีกหลายภาษาในโลกจะประกอบด้วย
ภาคประธาน และภาคแสดง เพื่อสื่อสารถึงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง แต่ภาษาไทยจะมีลักษณะเฉพาะ
ตรงที่สามารถละเว้นไม่กล่าวถึงประธานได้ในบางประโยค ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นสองกรณี
อันประกอบด้วย

2.1 ประธานดังกล่าวเป็นประธานที่ละเว้นไว้โดยนัย ผู้อ่านสามารถคาดเดาได้

ในกรณีที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงประธานของประโยคใดประโยคหนึ่งก่อนหน้านี้ แล้วผู้เขียน
สามารถที่จะละประธานดังกล่าวได้ในประโยคต่อมา เพราะผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ว่า
ภาคแสดงในประโยคที่ตามมานั้น กระทำโดยใครหรือสิ่งใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประชากรในพื้นที่ชุมชนบ้านหนอง
ยายปริก มีอาชีพประมง มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000
บาท มีเรือสำหรับใช้เป็นพาหนะในการจับปลาและสัตว์น้ำเป็นของตนเองสืบทอดอาชีพมาจากบรรพ
บุรุษ และมุ่งหวังให้ลูกหลานสืบทอดอาชีพประมงพื้นบ้านนี้ต่อไป

หากพิจารณาโดยผิวเผินแล้วจะพบประธานของประโยคเพียงแห่งเดียว คือ ผู้ตอบ
แบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นประธานของภาคแสดง เป็นประชากรในพื้นที่... ในขณะที่มีการละ
ประธานสำหรับภาคแสดง (คำกริยา) มีอาชีพประมง มีระดับการศึกษา...เรื่อยไปจนถึง และมุ่งหวังให้
ลูกหลานสืบทอดอาชีพประมง... แต่หากพิจารณาโดยละเอียดแล้ว จะสามารถเข้าใจได้ว่า ทุกประโยค
ล้วนแต่มีภาคประธานเดียวกัน นั่นคือ ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะการละเว้นประธานเช่นนี้ จะไม่
ปรากฏในโครงสร้างของภาษาอังกฤษ ซึ่งทุกประโยคจะต้องมีภาคประธานเสมอ ด้วยการใช้สรรพนาม
(pronoun) เพื่อไม่ให้เกิดการเอ่ยถึงคำนามเดียวกันซ้ำเกินความจำเป็น ดังบทแปลต่อไปนี้

บทแปลภาษาอังกฤษ *Most of the respondents were people in Ban Nong Yai Prik community area. They had a fishery occupation with a primary education level and average monthly income 10,000-15,000 baht. They have their own boats for use as a vehicle for catching fish and aquatic lives, inherited this occupation from their ancestors and aimed for the descendants to continue this traditional fishing career.*

2.2 ไม่ปรากฏประธานผู้กระทำการในประโยคอย่างชัดเจน

ในกรณีที่ไม่สามารถคาดเดาได้ว่า ประธานของประโยคเป็นใคร ผู้แปลสามารถใช้กลวิธีการแปลโดยใช้กรรมวาจกหรือ passive voice ในกรณีที่ไม่พบการกล่าวถึงประธานของประโยคได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้วิธีการสัมภาษณ์ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ภาครัฐ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ กลุ่มผู้นำชุมชน/กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และประชาชน เพื่อทำการศึกษาบริบทเชิงพื้นที่

จากต้นฉบับภาษาไทยนี้ จะเห็นว่า ไม่ปรากฏประธานของประโยค ดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งหากใช้การแปลโดยใช้กรรมวาจกแล้ว จะได้บทแปลภาษาอังกฤษดังต่อไปนี้

ฉบับแปลภาษาอังกฤษ *This research is a qualitative research that the data collection was conducted in the agricultural tourism area through the Interviews with all relevant sectors, including the government sector, tourism operators in the area Community leaders / farmers groups / community enterprises and people to study the spatial context.*

นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบของการละประธานโดยใช้คำว่า มี ซึ่งบ่อยครั้งที่ผู้แปลจะยึดติดกับโครงสร้างในภาษาไทยและถ่ายทอดบทแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วยการใช้คำว่า have/has โดยตรง เช่น ต้นฉบับภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า มีผู้สนใจเข้าร่วมรับฟังการเสวนาจำนวน 145 คน

ฉบับแปลภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้อง *The results of the study showed that had 145 people interested in attending the seminar.*

ประโยคแปลดังกล่าว มีความผิดพลาดทางไวยากรณ์ เนื่องจากคำว่า *had* เป็นคำกริยาที่ต้องมีประธานของประโยค ซึ่งสำหรับการแปลรูปประโยคภาษาที่ใช้คำว่า มี โดยไม่กล่าวถึงประธานของประโยคแล้ว สามารถใช้โครงสร้าง *there is* สำหรับคำนามเอกพจน์ หรือ *there are* สำหรับคำนามพหูพจน์ ได้ ดังต่อไปนี้

ฉบับแปลภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง *The results of the study showed that there were 145 people interested in attending the seminar.*

ปัญหาของการแปลประโยคที่มีการละประธานในภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษโดยการยึดติดกับโครงสร้างภาษาไทยด้วยการแปลตรงตัว ละเว้นไม่ใส่ประธานของประโยคนั้น จะส่งผลให้ผู้อ่านภาษาฉบับแปลภาษาอังกฤษไม่เข้าใจในสิ่งที่ต้องการสื่อหรือเกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติในการสื่อสาร และเมื่อเป็นการแปลเอกสารทางวิชาการแล้ว การแปลแบบตรงตัวโดยไม่คำนึงถึงรูปแบบ โครงสร้างประโยค และไวยากรณ์ของภาษาแล้ว จะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของตัวบทความหรือเอกสารได้ ดังนั้น นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับความถูกต้องของเนื้อหาแล้ว ความเป็นธรรมชาติของโครงสร้างภาษาฉบับแปล ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้แปลควรให้ความสำคัญเช่นกัน

3. ภาษาไทยมีคำกำกวม

มีคำหลายคำในภาษาไทยที่ถึงแม้จะรูปร่างเหมือนกัน จะมีหน้าที่และความหมายต่างกันออกไปตามบริบทของคำในประโยค เช่น เขาได้ยื่นไม้คันธงที่กำลังจะออกไปหยิบขันมาอาบน้ำ คำว่า ขัน คำแรก สื่อถึงคำกริยาการส่งเสียงร้องของไก่ ในขณะที่คำว่า ขัน คำที่สอง หมายถึงภาชนะที่ใช้ตักน้ำเป็นต้น ดังนั้น เพื่อที่จะสามารถแปลความได้อย่างถูกต้องแล้ว ผู้แปลจะต้องรู้ความหมายและหน้าที่ของคำจากการศึกษาบริบทของคำในประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย บทความนี้มุ่งเน้นศึกษาการล้อคำในวรรณกรรมตลกร่วมสมัย

คำกำกวมที่ปรากฏในประโยคภาษาไทยนี้คือ คำว่า ล้อ ซึ่งสามารถแปลได้ว่า *wheel* ซึ่งหมายถึง ล้อรถ ที่เป็นคำนาม หรือ *parody* ซึ่งหมายถึง การล้อเลียน เมื่อพิจารณาตามบริบทแล้ว จะเห็นได้ว่า คำว่า ล้อ ในที่นี้ น่าจะมีความหมายของการล้อเลียน มากกว่า ล้อรถ ดังนั้น จึงควรแปลประโยคนี้เป็นภาษาอังกฤษดังต่อไปนี้

ฉบับแปลภาษาอังกฤษ *This article focused on the study of parody in contemporary comedy literature.*

ลักษณะของความกำกวมนี้ บ่อยครั้งที่ทำให้ผู้แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเข้าใจผิดหรือเกิดความสับสนถึงความหมายที่ถูกต้องตามบริบท โดยเฉพาะผู้แปลที่ขาดความรู้ความเข้าใจถึงความหมายที่แฝงอยู่ในคำบางคำหรือผู้แปลที่อาศัยเครื่องมือช่วยแปลประเภทเครื่องกลหรือเว็บไซต์ที่ขาดความรอบคอบในการตรวจสอบบทแปลที่ได้มาอีกครั้ง ทั้งนี้ในปัจจุบัน การทำงานของการแปลของเครื่องมือช่วยแปลกลุ่มเครื่องกลหรือเว็บไซต์โดยมากยังเป็นการทำงานโดยการตรวจจับคำในต้นฉบับทีละคำ จากนั้นจึงทำการจับคู่กับคำในภาษาที่ผู้ใช้กำหนด ซึ่งบ่อยครั้งที่การจับคู่คำจะเป็นการจับคู่ในระดับคำมากกว่าการครอบคลุมไปถึงทั้งประโยค ส่งผลให้ผู้ใช้เครื่องมือแปลได้คำที่มีความหมายถูกต้องแต่ไม่ตรงตามบริบทที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อ ดังนั้นเพื่อให้สามารถแปลเนื้อความได้อย่างถูกต้องแล้ว ผู้แปลจะต้องศึกษาบริบทที่คำที่มีความหมายกำกวมปรากฏอยู่ในถ้อยคำก่อนทำการแปลทุกครั้งเพื่อให้ทราบว่าคำดังกล่าวควรจะมีความหมายว่าอย่างไร อันเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการแปลที่ไม่ถูกต้องตามความหมายเดิม

4. ภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อบอกกาล

รูปคำกริยาในภาษาไทยจะไม่เปลี่ยนแปลงเพื่อบ่งบอกถึงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต ซึ่งจะมีการบ่งชี้ถึงช่วงเวลาที่การกระทำหรือเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นเมื่อมีการใช้คำอื่น ๆ ประกอบ เช่น ...แล้ว กำลัง.... กำลังจะ.... ...มาแล้ว เป็นต้น หรือใช้ร่วมกับคำบอกเวลา เช่น วันนี้ พรุ่งนี้ เมื่อวานนี้ เป็นต้น ในขณะที่ภาษาอังกฤษ จะมีการเปลี่ยนแปลงที่รูปคำเพื่อบ่งบอกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น การเติม ed ที่ท้ายคำหรือเปลี่ยนรูปไป เช่น walk-walked หรือ go-went เป็นต้น (สุพรรณิ ปันมณี, 2552)

ปัญหาในการแปลความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษอันสืบเนื่องจากการไม่เปลี่ยนรูปของ คำกริยาเพื่อบ่งบอกถึงเหตุการณ์ในการแปลข้อความทางวิชาการ จะเกิดขึ้นในกรณีของการแปล ผลการวิจัยซึ่งสามารถแบ่งได้ใน 2 กรณีคือ ผลการวิจัยนั้นเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการวิจัย วิเคราะห์ เฉพาะงานวิจัยนั้น ๆ หรือกรณีที่ผลจากวิจัยนั้นมีความเป็นจริงเสมอหรือมีผลจนถึงปัจจุบัน เช่น

ต้นฉบับภาษาไทย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นให้ว่า ระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคอยู่ในระดับที่สูงมาก

ฉบับแปลภาษาอังกฤษ *The research result indicated that the level of consumer satisfaction was at very high level.*

ตัวอย่างในข้างต้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว และได้จบสิ้นไปแล้ว ดังนั้นจึงจะต้องใช้รูปคำกริยา past simple tense

ในขณะที่หากเป็นกล่าวถึงผลงานวิจัยที่ข้อมูลที่ได้ซึ่งเป็นความจริงเสมอ จะต้องใช้รูปของ present simple tense ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นฉบับภาษาไทย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า อำเภอแห่งนี้มักจะประสบปัญหาแมลงศัตรูพืช ในระหว่างช่วงเดือนเมษายนถึงสิงหาคม

ฉบับแปลภาษาอังกฤษ *The study results showed that this district is likely to suffer from pests between April and August.*

ในตัวอย่างนี้เป็นการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่ว่า อำเภอที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึง เป็นอำเภอที่ประสบ ปัญหาเรื่องแมลงศัตรูพืชในช่วงเดือนเมษายนถึงสิงหาคมอยู่เสมอ อยู่ทุกปี แม้กระทั่ง ณ เวลาที่รายงาน วิจัยนี้ได้รับการถ่ายทอดสู่ผู้อ่านแล้ว ดังนั้น ผู้แปลจึงควรเลือกใช้ present simple tense ในการแปล คำว่า มักจะประสบปัญหา ให้อยู่ในรูป *likely to suffer from...* ตามตัวอย่างในข้างต้น

โดยมากแล้ว มักจะพบว่า มีผู้แปลจำนวนมากที่ยึดติดว่า การใช้ tense ในช่วงของการรายงาน ผลในขั้นตอนอภิปรายผลหรือแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์จากงานวิจัยนั้น จะต้องอยู่ในรูปของ past simple tense เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การเลือกใช้ tense นั้นควรจะพิจารณาตามบริบทว่า เหตุการณ์ ดังกล่าวนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เป็นจริงเสมอ หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วจบไป ไม่ส่งผลถึงปัจจุบัน แล้วจึงเลือกใช้ tense ที่ถูกต้อง ซึ่งจากการศึกษาการแปลบทความทางวิชาการจากภาษาไทยเป็น ภาษาอังกฤษในส่วนของการแปลเหตุการณ์มักจะพบปัญหาความสับสนในการใช้ tense กล่าวคือ

มีการเลือกใช้ past simple tense หรือ present simple tense เพียงอย่างเดียวตลอดทั้งเนื้อหา ซึ่งโดยแท้จริงแล้ว แม้ว่าบทความวิชาการประเภทงานวิจัย จะเป็นการรายงานถึงสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้ว และได้จบสิ้นไปแล้ว ก็ยังมีบางส่วนของเนื้อหาที่ควรจะใช้ present simple tense หรือการกล่าวถึงสิ่งที่มีความเป็นจริงในปัจจุบันหรือเป็นจริงเสมอ เช่น สภาพเหตุการณ์ ข้อมูลที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือทฤษฎีแนวคิดที่เป็นจริงเสมอ ความยากประการหนึ่งในการแปลและถ่ายทอดเหตุการณ์จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่ไม่มีการบ่งชี้กาลในตัวคำกริยาเองคือ การที่หากผู้แปลเป็นผู้เขียนต้นฉบับภาษาไทยหรือไม่ได้อ่านเนื้อหาทั้งหมดจนเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ว่า คำกริยาที่ปรากฏนั้นเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจบสิ้นแล้ว หรือเป็นเหตุการณ์ที่มีความเป็นจริงเสมอ หรือเป็นจริงอยู่ ณ ปัจจุบัน ก็อาจเลือกแปลด้วย tense ที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ผู้อ่านฉบับภาษาอังกฤษได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องได้

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยทั้ง 4 ประการที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่ส่งผลต่อการแปลเป็นภาษาอังกฤษในหลายรูปแบบ ทั้งในแง่ของความถูกต้อง (คำกำกวมและการไม่บ่งบอกกาลในตัวคำกริยา) ความสมบูรณ์ของโครงสร้าง (การละเว้นประธานทั้งในฐานะที่เข้าใจและการไม่เอ่ยถึงประธานในบางบริบท) และความเป็นธรรมชาติในการสื่อสาร (การไม่ใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้ความเฉพาะเจาะจง) ซึ่งผู้แปลความจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษควรที่จะมีความเข้าใจถึงลักษณะเฉพาะตามที่ได้กล่าวมาทั้ง 4 ประการ เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหา รวมถึงควรจะมีเข้าใจถึงโครงสร้างของภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้อง เช่น การที่จะต้องระบุคำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้ความเฉพาะเจาะจง การเลือกใช้กาล (tense) ให้สอดคล้องกับการบรรยายเหตุการณ์ การใช้สรรพนามไว้ตัวตน หรือใช้กรรมวาจก ในกรณีของการแปลประโยคภาษาไทยที่มีการละประธาน ตลอดจนกลวิธีการแปลความหมายรองสำหรับการแปลคำที่มีความกำกวมเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนและเป็นธรรมชาติ ตามลักษณะของการแปลที่ดี

สรุป

การแปลเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารระหว่างภาษาที่แตกต่างกันสองภาษา โดยการแปลที่ดีมีคุณภาพนั้นคือการส่งผ่านข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือสารที่ผู้สร้างสารในภาษาหนึ่งไปสู่ผู้รับสารในอีกภาษาหนึ่งได้อย่างถูกต้อง ไม่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจสารได้โดยชัดเจน ไม่สามารถตีความได้หลายนัย และสามารถรักษาความเป็นธรรมชาติในการสื่อสารของภาษาปลายทางให้ผู้รับสารในภาษาปลายทางไม่รู้สึกรู้สึกผิดปกติ ไม่เหมือนกับการสื่อสารที่ผู้รับสารได้ใช้ในการสื่อสารจริงอีกด้วย ซึ่งลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่มีความแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษที่ส่งผลต่อการทำความเข้าใจและถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง มักจะนำไปสู่ข้อผิดพลาดในการแปลทั้งในรูปแบบของความถูกต้องในการถ่ายทอดความหมาย ตลอดจนความสละสลวยและเป็นธรรมชาติในการสื่อสาร โดยที่ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่ส่งผลต่อการแปลเอกสารทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษที่สำคัญจะ

ประกอบด้วย 1) ภาษาไทยไม่มีการใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้เฉพาะหรือกล่าวโดยทั่วไป 2) ประโยคภาษาไทยสามารถละประธานของประโยคได้ 3) ภาษาไทยมีคำกำกวม และ 4) การไม่เปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อบอกกาล ซึ่งลักษณะทั้งสี่ประการนี้สามารถเป็นปัญหาต่อผู้แปลในแง่ของการตีความและถ่ายทอดความหมายให้ถูกต้อง ตลอดจนการนำเสนอบทแปลให้มีความเป็นธรรมชาติ ถูกต้องตามโครงสร้างและหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ดังนั้น การได้ทราบถึงลักษณะเฉพาะดังกล่าวและแนวทางในการแปลที่ถูกต้อง สามารถช่วยให้ผู้แปลสามารถแปลเอกสารทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการสื่อสารด้วยการแปลต่อไป

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่มีความแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษที่ส่งผลต่อการทำความเข้าใจและถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องในกรณีของการแปลเอกสารทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) ภาษาไทยไม่มีการใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้เฉพาะหรือกล่าวโดยทั่วไป 2) ประโยคภาษาไทยสามารถละประธานของประโยคได้ 3) ภาษาไทยมีคำกำกวม และ 4) ภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อบอกกาลตามตารางเปรียบเทียบต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความแตกต่างและคล้ายคลึงของลักษณะเฉพาะของภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย	ลักษณะเฉพาะของภาษาอังกฤษ
1. ภาษาไทยไม่มีการใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้เฉพาะหรือกล่าวโดยทั่วไป	1. มีการใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้เฉพาะหรือกล่าวโดยทั่วไป
2. ประโยคภาษาไทยสามารถละประธานของประโยคได้	2. ประโยคในภาษาอังกฤษต้องปรากฏประธานของประโยค
3. ภาษาไทยมีคำกำกวม	3. ภาษาอังกฤษมีคำกำกวม
4. ภาษาไทยไม่เปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อบอกกาล	4. ภาษาอังกฤษมีการเปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อบอกกาล

จากการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างลักษณะของภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามตารางในข้างต้นนี้ ชี้ให้เห็นถึงลักษณะความเหมือนและความต่างของลักษณะและโครงสร้างของภาษาไทยที่มีทั้งความเหมือนและความต่างกับภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถเป็นแนวทางให้กับผู้ที่มีความประสงค์ในการแปลเอกสารทางวิชาการจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษว่า ผู้แปลจำเป็นต้องศึกษาถึงการใช่วิชาการด้านการใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งบอกความเฉพาะเจาะจง การเปลี่ยนรูปคำกริยาในภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ผู้เขียนภาษาไทยต้องการสื่อ การทำความเข้าใจความหมายแฝงของคำที่ปรากฏอยู่ในบริบทต่าง ๆ ให้ชัดเจนเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาดของเนื้อหาใน

ขั้นตอนการถ่ายทอดความหมายจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการปรับบทแปลภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างที่มีข้อแตกต่างในเรื่องของการไม่สามารถละประธานของประโยคได้ เพื่อให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

- ทิพา เทพอัครพงศ์. (2547). *การแปลเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทุมเพชร แซ่อ่อง, พชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์, และอุษา พัดเกตุ. (2560). สำนวนและความเปรียบ: กลวิธีการแปลที่ปรากฏในวรรณกรรมแปลเรื่อง “แฮร์รีพ็อตเตอร์กับศิลาอาถรรพ์”. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(2), 61-72.
- รมณยา ทิพย์มณฑิยา. (2560). *การแปลสำนวนภาษาอังกฤษจากภาพยนตร์ชุดแนววัยรุ่นเป็นภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- สมบัติ ศิริจันดา. (2555). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- สัญญาวิ สายบัว. (2538). *หลักการแปล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2554). *การแปลขั้นสูง*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2552). *แปลได้ แปลดี*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี ชมชอบ. (2542). *การแปลเบื้องต้น*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- อัจฉรา ไส้ศัตรูไกล. (2548). *หลักการและวิธีการแปล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Catford, J.C. (1965). *A Linguistic Theory of Translation*. London: Oxford University Press.
- Hatim, B. & Mason, I. (1990). *Discourse and the Translator*. New York: Longman Inc.
- Larson, Mildred L. (1981). *Meaning-based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence*. New York: University Press of America.
- Longman. (2013). *Longman Dictionary of Contemporary English*. Harlow Essex: Longman Group.
- Merriam-Webster. (2013). *Merriam-Webster's Advanced Learner English Dictionary*. Springfield: Merriam-Webster Inc.
- Newmark, Peter. (1996). *Teaching Translation from Spanish to English: Worlds Beyond Words*. Canada: University of Ottawa Press.

แนวทางการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในช่วงสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
GUIDELINES FOR ANALYSIS SURVIVAL OF THE MUSIC BANDS DURING
THE EPIDEMIC OF THE CORONAVIRUS DESEASE 2019 (COVID-19)

ไกรวิทย์ สุขวิน

Kraiwit Sukwin

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Email : sukwin.kk@gmail.com

Received August 3, 2021; Revised September 3, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ปัจจุบัน พบว่า ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ ระบบสาธารณสุข รวมทั้งการเมือง ประชาชนผู้ที่เคยเลี้ยงชีพทั้งตนเองและครอบครัว หลังประสบกับ สถานการณ์โรคระบาดกลับไม่สามารถประกอบอาชีพเดิมได้ บางรายต้องขายอุปกรณ์ทำมาหากิน บางราย ต้องเปลี่ยนอาชีพ เช่นเดียวกับวงการดนตรี ในสภาวะการณ์เดียวกันต่างไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เช่นกัน จึงต้องพึ่งพาช่องทางออนไลน์ในการหารายได้ แต่ก็ไม่ได้เป็นที่ถูกวิสัยกับนักดนตรีด้วยเหตุที่ยังเป็น สิ่งใหม่ จากปัญหาที่ทับถมจึงทำให้วงดนตรีแต่ละวงต้องหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อวางแผนทั้งใน สถานการณ์ปัจจุบันและปรับใช้ในอนาคตภายใต้สภาวะการณ์ที่ยากต่อการคาดเดา (VUCA World)

บทความนี้มุ่งอธิบายและให้ข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในช่วง สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ด้วยหลักการ SWOT Analysis ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้เพื่อวิเคราะห์ การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร จึงสมควรใช้หลักการดังกล่าวสำหรับวิเคราะห์ศักยภาพวงดนตรี ทั้งปัจจัย ภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อนของวงดนตรี) และจากสภาพแวดล้อมภายนอกในปัจจุบัน (โอกาส อุปสรรคใน สถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ระลอกที่ 3) ด้วยลักษณะของวงดนตรีที่มีคุณสมบัติของการเป็นองค์กร ทุกประการ โดย SWOT Analysis เป็นเครื่องมือเบื้องต้นเพื่อชี้แจงประกอบกับเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ การออกแบบวิถีทางเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้วงดนตรีสามารถอยู่รอดได้ในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ต่อไป

คำสำคัญ: การวิเคราะห์, ความอยู่รอด, วงดนตรี, โควิด 19, การวิเคราะห์ SWOT

Abstract

The COVID-19 pandemic, currently found that affect the economy, society, health, healthcare system and politics. People who used to support themselves and their families. After suffering the epidemic situation, it was unable to continue the former occupation. They must sell livelihood equipment or changes their jobs. The music bands, at the identical times, cannot perform like the normal. Accordingly, musicians used the online platform for making money. It is not inconvenient because that is a new thing. The music bands find out the ways for solving many problems. Preparing themselves for the current situation in the future is under the unpredictable conditions (VUCA World).

This article aims to explain and suggest the analysis and survival of the music bands during COVID-19 pandemics by SWOT Analysis technique. SWOT Analysis is a popular way to assess the organization's strategic planning. Therefore, it is appropriate to use for analyzing the potential of the music band. The internal factors are the strengths, weaknesses of the bands and the current external environments are opportunities and obstacles in the 3rd wave of COVID-19. The music band is an organization that uses SWOT Analysis, a preliminary tool to elucidate and guideline leads to strategy design, for the music bands can survive in the COVID-19 situation.

Keywords: Analysis, Survival, The Music Bands, COVID-19, SWOT Analysis

บทนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 ในระลอกที่ 3 มีความรุนแรงมากกว่า 2 ระลอกที่ผ่านมา จากข้อมูลการแพร่ระบาดของระลอกแรกที่มีผู้ติดเชื้อรวม 4,237 ราย และระลอกที่ 2 มีผู้ติดเชื้อรวม 24,626 ราย (ประชาชาติธุรกิจ, 2564) ส่งผลให้ประชาชนเกิดความกังวลจากการติดเชื้อรวมถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม (สมชัย จิตสุชน, 2564) แต่กระนั้นการระบาดของทั้ง 2 ระลอกยังมีผู้ติดเชื้อน้อยกว่าระลอกที่ 3 ที่เริ่มขึ้นในเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 และยังมีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นจนถึงปัจจุบัน (วัชชีรานนท์ ทองเทพ, 2564) โดยผู้ติดเชื้อสะสมของการระบาดระลอกที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน จนถึงกลางเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 878,294 ราย (กรุงเทพธุรกิจ, 2564) จำนวนผู้ติดเชื้อที่สูงขึ้นส่งผลกระทบต่อการทำงาน ดังที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประเมินผลกระทบว่าจะส่งผลให้มีคนตกงานเสี่ยงตกงานและเสมือนว่างงาน รวมแล้วประมาณ 4,700,000 ราย (อินทร์แก้ว โอภาณุเคราะห์กุล, 2564) ในสถานการณ์ปัจจุบันส่งผลให้การดำเนินชีวิตไม่เป็นไปอย่างที่ควร จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งคาดการณ์ได้ยากว่าการระบาดจะสิ้นสุดลงเมื่อใด

กลุ่มอาชีพนักร้องนักดนตรีเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่ได้รับผลกระทบและมักเป็นกลุ่มอาชีพอันดับแรก ๆ ที่ต้องหยุดงาน เหตุเพราะมาตรการของทางภาครัฐที่ต้องการแก้ปัญหาการแพร่ระบาด สถานบันเทิงซึ่งเป็นที่ย่อยประกอบการจึงต้องหยุดให้บริการ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) ในบทความนี้ ผู้เขียนจึงได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อประเมินความอยู่รอดของวงดนตรีในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 โดยจะกล่าวถึงผลกระทบและการปรับตัว วงดนตรีในฐานะองค์กร หลักการประเมินความอยู่รอด การนำหลักการ SWOT Analysis ประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ทั้งในองค์กรภาคธุรกิจและหน่วยงานรูปแบบอื่น ผสมกับเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับและมีการใช้งานอย่างกว้างขวาง (Pratt, M. K. & Tucci, L., 2020) จึงเหมาะที่จะเป็นหลักการเบื้องต้นในการประเมินสถานการณ์การประกอบธุรกิจวงดนตรีในสถานการณ์ปัจจุบัน

ผลกระทบและการปรับตัว

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาในประเด็นของผลกระทบตลอดจนการปรับตัวของนักดนตรีและวงดนตรี ดังนี้ ทายกร สุวรรณภูมิ และปรากฏ ใจดี (2564) พบว่า ผลกระทบโควิด 19 ทำให้นักดนตรีกลางคืนในจังหวัดเชียงใหม่และลำปางถูกเลิกจ้าง พักงาน รอคอยความช่วยเหลือจากรัฐบาล ต้องขายเครื่องดนตรีและประกอบอาชีพอื่น นอกจากนี้ยังส่งผลให้วงดนตรีต้องปรับขนาดให้เล็กลง เกิดการแยกวง และการสร้างวงดนตรีขึ้นมาใหม่ จากการศึกษาของ ตรีทิพ บุญแย้ม (2563) พบว่า ผู้ประกอบอาชีพทางดนตรีสูญเสียรายได้ไปกว่าร้อยละ 50 จึงต้องใช้จ่ายด้วยเงินเก็บและหาช่องทางอื่นในการประกอบอาชีพ อาริยา ไตสุข และจารุวรรณ สุริยวรรณ (2564) ได้กล่าวถึงการแก้ปัญหาไว้ว่า ธุรกิจการแสดงดนตรี มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ แต่สามารถแก้ปัญหาได้เพียงชั่วคราวเพราะยังไม่สามารถเข้ามามีบทบาททดแทนกิจกรรมทางดนตรีได้ทั้งหมด นอกจากนี้จากบทสัมภาษณ์ของ The MATTER (2564) ที่ได้สัมภาษณ์นักดนตรีกลุ่มหนึ่งที่ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด เช่น การขายเครื่องดนตรี ขายรถ ขายเสื้อผ้ามือสอง และเปิดร้านกาแฟ เช่นเดียวกับ นายศุภกร รอบรู้ นักดนตรีในจังหวัดชลบุรีที่เดิมมีรายได้ 15,000–20,000 บาทต่อเดือน แต่ต้องเปลี่ยนอาชีพเป็นเด็กปั๊มมีรายได้อยู่ที่ 10,000 บาทต่อเดือน และยังใช้เวลาว่างเพื่อประกอบอาชีพเสริมเพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายของครอบครัว (พิทยานิธิ์, 2563)

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักดนตรีที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของวงดนตรีเมื่อประสบปัญหาโรคระบาดแล้วจะต้องปรับเปลี่ยนอาชีพเพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว บางรายต้องขายเครื่องดนตรี หรือลดจำนวนสมาชิกในวงเพื่อให้สอดคล้องกับค่าตอบแทน ด้วยปัญหาดังกล่าวจึงทำให้เกิดการแสดงดนตรีในรูปแบบออนไลน์แต่ก็เกิดปัญหาตามมาอีกมาก ซึ่งการวิเคราะห์เพื่อประเมินความอยู่รอดของวงดนตรีมีส่วนช่วยในการตัดสินใจของวงดนตรี ว่าควรจะทำต่อไปด้วยวิธีใด หรือจำเป็นที่จะต้องหยุดเพื่อรอให้สถานการณ์ดีขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการประเมินนี้เปรียบได้กับเครื่องมือประกอบการตัดสินใจของวงดนตรีสำหรับสถานการณ์โรคระบาดที่เป็นอยู่

วงดนตรีในฐานะองค์กร

พจนานุกรมแคมบริดจ์ (Cambridge Dictionary, n.d.) และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) ให้ความหมายว่า องค์กร คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกันมีทำหน้าที่สัมพันธ์กันในรูปแบบเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งของกลุ่ม ในส่วนของคำว่า “วงดนตรี” สำเร็จ คำโหม่ง (2552) และณัชชา พันธุ์เจริญ (2564) ให้ความหมายว่า กลุ่มผู้บรรเลงเครื่องดนตรีต่างชนิดมาบรรเลงประสมวงกัน โดยไม่กำหนดจำนวนอย่างแน่ชัด

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า วงดนตรีมีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มคนทั้งนักดนตรีและนักร้อง การบรรเลงเพลงใดต้องอาศัยการจัดระเบียบของแต่ละเครื่องดนตรีจากผู้บรรเลงแตกต่างกัน จึงไม่อาจมอบหมายหน้าที่ที่เหมือนกันได้ แต่มีจุดหมายร่วมกันคือการบรรเลงบทเพลงนั้น ๆ ให้ออกมาอย่างดีที่สุด สิ่งนี้เป็นลักษณะของการทำงานร่วมกันที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ของกลุ่ม ดังนั้นจากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าวงดนตรีมีรูปลักษณะที่เป็นองค์กรทุกประการ

กระนั้นแล้ว เมื่อวงดนตรีมีฐานะเป็นองค์กรจึงต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาเท่าทันความต้องการของผู้คนและยุคสมัย แต่ในสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 วงดนตรีทุกประเภทไม่สามารถทำการแสดงในรูปแบบเดิมได้ ผู้เขียนจึงเสนอหลักการ SWOT Analysis เป็นแนวทางเบื้องต้นประกอบการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรี โดยชี้ให้เห็นประเด็นที่วงดนตรีนั้น ๆ สมควรพิจารณาเพื่อให้ได้ข้อสรุปในการดำเนินงานว่าควรปรับเปลี่ยนไปในทิศทางใด มากไปกว่านั้น หลักการดังกล่าวยังสามารถต่อยอดเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวงดนตรีนั้นได้ต่อไป

หลักการประเมินความอยู่รอดของวงดนตรี

ในที่นี้ผู้เขียนจะยกเอาหลักการ SWOT Analysis มาประกอบการอธิบายเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เนื่องจากหลักการดังกล่าวเป็นหลักการที่ได้รับความนิยมในการวิเคราะห์องค์กร ทั้งในส่วนของภาครัฐโดยใช้ในการกำหนดแผนกลยุทธ์ของหน่วยงานและเอกชนในเชิงธุรกิจ

1. หลักการ SWOT Analysis

SWOT Analysis เป็นกระบวนการที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางธุรกิจ เพื่อทำให้องค์กรมั่นใจได้ว่า สิ่งที่กำลังทำอยู่นั้นสอดคล้องกับสมรรถนะขององค์กรและเป้าหมาย การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้เป็นตัวบ่งชี้ได้ถึงความสำเร็จของเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้ (University of Notre Dame, 2020) ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบองค์กรและสภาพแวดล้อมขององค์กรในขั้นแรก เพื่อการวางแผนจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งภายในภายนอก โดยจะเห็นได้ทั้งข้อดีและข้อเสีย (Friesner, T., 2016) เช่นเดียวกับ พงศ์สันห์ ศรีสมทรัพย์ และชลิดา ศรมณี (2561) และวรชยา ศิริวัฒน์ (2554) ที่ได้กล่าวว่า SWOT เป็นหลักการสำหรับวิเคราะห์เพื่อเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตลอดจนกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์องค์กร พิจารณาจากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคทั้งภายในและภายนอก

จากข้อความข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า SWOT Analysis เป็นแนวคิดที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์สภาพองค์กรทั้งข้อดีภายนอก ข้อดีภายใน ข้อเสียภายนอก และข้อเสียภายใน เพื่อกำหนดกลยุทธ์หรือวางแผนการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เมื่อนำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์ความอยู่รอดขององค์กรในช่วงสถานการณ์โควิด 19 จะทำให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ที่ชัดเจนขึ้น อาจใช้กำหนดแนวทางเพื่อความอยู่รอดเพื่อพัฒนา เพื่อวางแผนภายหลังการแพร่ระบาด หรือตรงกันข้ามอาจใช้เป็นเหตุผลในการพักหรือหยุดทำการแสดงไปก่อน วิธีการดังกล่าวสามารถทำได้โดยสมาชิกของวงเอง แต่ต้องไม่เอนเอียงเข้าข้างฝั่งตน การลดความเอนเอียงอาจต้องอาศัยการระดมความคิด หรือให้ผู้ชมที่ไว้วางใจได้ร่วมประเมินในบางประเด็นได้ยิ่งดี

2. องค์ประกอบของ SWOT เป็นคำย่อจากคำนำหน้า มีความหมายดังต่อไปนี้ (พรนัชชา พุทธหนู, ม.ป.ป.)

2.1 Strengths (จุดแข็ง) หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่ควบคุมได้ เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ พิจารณาจาก

- 1) ทรัพยากรบุคคลที่มีทักษะ ความสามารถ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
- 2) เครื่องมือที่มีคุณภาพและทันสมัย ตลอดจนการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ
- 3) องค์กรมีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุน

2.2 Weakness (จุดอ่อน) หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรด้านลบที่ควบคุมได้แต่นำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานไม่ได้ พิจารณาจาก

- 1) ผู้บริหารและบุคลากรขาดประสบการณ์ ไม่เข้มแข็งในการทำงาน
- 2) ความเชี่ยวชาญในงานต่ำหรือเทคโนโลยีที่ใช้อยู่ไม่ทันสมัย
- 3) บุคลากรขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2.3 Opportunities (โอกาส) หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกองค์กรที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ พิจารณาจาก

- 1) ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือที่ใหม่และทันสมัยผนวกกับเครือข่ายการทำงานที่ดี
- 2) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น
- 3) มีช่องว่างทางการตลาดที่องค์กรมองเห็น

2.4 Treats (อุปสรรค) หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการดำเนินงานโดยไม่สามารถควบคุมได้ พิจารณาจาก

- 1) ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งที่ดีกว่า
- 2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมส่งผลต่อแผนงานโครงการ
- 3) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าหลักการดังกล่าวเสนอรูปแบบวิธีในการวิเคราะห์อย่างครอบคลุมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร กล่าวคือ S และ W เป็นส่วนของภายใน O และ T เป็นส่วนของภายนอก เมื่อพิจารณาอีกจะเห็นว่าสามารถแยกได้ทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้ S และ O เป็นส่วนของข้อดี

W และ T เป็นส่วนของข้อเสีย ในส่วนของการประยุกต์หลักการดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีนั้น จะต้องดำเนินการตามคำจำกัดความของตัวอักษรทั้ง 4 โดยแยกย่อยเป็นประเด็นที่สะท้อนสภาพการณ์ของวงดนตรีนั้น สำหรับการวิเคราะห์เพื่อเป็นองค์ประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ผู้ประเมินควรสะท้อนทั้งสิ่งที่เป็นอยู่ในสถานการณ์ปกติ (ก่อนการระบาด) และในสถานการณ์ของการระบาด ทั้งนี้เพื่อให้เห็นได้ว่าวงดนตรีสูญเสียส่วนใดไปและมีส่วนใดที่เข้ามาทดแทนหรือสูญเสียเพียงอย่างเดียว มากไปกว่านั้นการสะท้อนให้เห็นทั้งประเด็นในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์การระบาดยังสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจเมื่อเหตุการณ์การแพร่ระบาดผ่านพ้นไปหรืออาจมีมาตรการผ่อนปรนให้สามารถทำการแสดงได้ ข้อควรคำนึงว่าประเด็นใดมีผลต่อวงดนตรีของตนมากกว่ากันนั้น ผู้ประเมินต้องให้ค่าน้ำหนักในประเด็นที่ตนประเมินด้วย ดังจะกล่าวต่อไป

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ข้อดี-ข้อเสียกับปัจจัยภายนอก-ภายในของ SWOT Analysis

SWOT	ข้อดี	ข้อเสีย
ภายใน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
ภายนอก	โอกาส (O)	อุปสรรค (T)

การนำหลักการ SWOT Analysis ประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์

SWOT Analysis เป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับและมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ดังเช่น Georga J. L. et al (2020) ได้ใช้วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนทางไกลในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 ซึ่งผลที่ได้ทำให้เห็นข้อดีและข้อเสียของการเรียนทางไกล การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารข้อมูลของผู้สอนสู่ผู้เรียนที่เปลี่ยนไป โดยข้อมูลดังกล่าวสามารถใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนในวิถีใหม่ได้ Bouraima M. B., et al (2020) ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การขนส่งระบบรางและใช้ผลดังกล่าวเสนอต่อรัฐบาลเพื่อให้ส่งเสริมการบูรณาการในระดับภูมิภาค ตลอดจนสนับสนุนจุดแข็งและลดจุดด้อยต่อไป สุวรรณ คุณดิถีภณัฐวสา (2563) ใช้ในการวิเคราะห์การสอบสวนเด็กและเยาวชนในชั้นพนักงานสอบสวน เมื่อพบข้อเท็จจริงและปัญหาจึงนำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบการสอบสวน รวมถึงพัฒนาศักยภาพและการแต่งตั้งพนักงานสอบสวน นอกจากนี้ มงคลกิตติญาณขจร (2564) ก็ได้ใช้ในการประเมินสาเหตุยอดขายที่ลดลงของร้านค้าวัสดุก่อสร้าง จนสามารถค้นพบปัญหาดังกล่าว และนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาเพื่อเป็นแนวทางการปรับใช้ที่ดีที่สุด

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีการนำหลักการ SWOT Analysis ปรับใช้กับหลากหลายวงการ ทั้งเพื่อวิเคราะห์ห้วงค์กรอันเนื่องมาจากปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงการนำมากำหนดกลยุทธ์พัฒนาองค์กร ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงได้ศึกษาและประมวลผลหลักการ ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อประกอบการอธิบายในการปรับใช้กับการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในสถานการณ์โรคระบาด ดังต่อไปนี้

1. S (Strengths) จุดแข็ง ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้ประมวลข้อมูลเกี่ยวกับ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการ และเอกลักษณ์ของวง ดังนี้

- 1) สมาชิกของวงที่มีคุณภาพ มีฝีมือในการบรรเลง และมีความเป็นมืออาชีพ เช่น ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดี
- 2) อุทิศเวลาเพื่อเตรียมพร้อมในการซ้อมเพื่อรับงานแสดง ตลอดจนการพัฒนาตนเองเสมอ
- 3) สังคมประชาธิปไตย กล่าวคือ สมาชิกทุกคนต่างเป็นทั้งผู้รับฟังและผู้เสนอแนะ มากไปกว่านั้นต้องเป็นผู้เชื่อฟังและเคารพในกฎกติกาของกลุ่มโดยส่วนใหญ่
- 4) สมาชิกมีกำลังใจในการทำงาน กระตือรือร้นและติดตามบทเพลงที่เป็นกระแสอย่างต่อเนื่อง
- 5) มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารกับผู้ชม
- 6) จำนวนสมาชิกที่สอดคล้องกับหน้าที่ที่มีอยู่ ไม่น้อยหรือมากเกินไป
- 7) มีความพร้อมในการซื้อหรือเปลี่ยนถ่ายอุปกรณ์เดิม
- 8) ระบบการจัดการด้านการเงินที่เป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
- 9) มีเงินทุนสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ผนวกกับมีเครดิตด้านการเงินที่ดีสำหรับการกู้ยืม
- 10) เครื่องเสียง อุปกรณ์จัดแสดง และห้องซ้อมที่มีคุณภาพ มีเครื่องดนตรีที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บรรเลงและผู้ชมได้อย่างดี เช่น มีเสียงที่หลากหลาย ปรับแต่งได้ง่าย
- 11) มีการจัดเวลาในการซ้อม การแบ่งงานกันทำ (ท่อนใดใช้เครื่องดนตรีใด) จัดระเบียบการรับงานแสดง การประสานงานขณะแสดง และรูปแบบบทเพลงที่ใช้แสดงที่ดีไม่เกิดความซ้ำซ้อน
- 12) จัดการทรัพยากรบุคคลของวงตลอดจนสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดขณะแสดงได้ดี
- 13) วงมีความสามารถในการบรรเลงเพลงได้อย่างหลากหลายเพื่อการรับงานที่หลากหลาย แต่ต้องมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแนวใดแนวหนึ่งสนองต่อความต้องการของผู้ชมเฉพาะกลุ่มร่วมด้วย
- 14) มีความคิดสร้างสรรค์การปรับเปลี่ยนรูปแบบเพลงเดิมให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น (Cover) หาวิธีการเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม เช่น ในการแสดงผ่านช่องทางออนไลน์หรือช่องทางอื่น ระหว่างพักการแสดงมีการสอดแทรกมุกตลก หรือตอบข้อซักถามและพูดคุยอย่างเป็นกันเองกับผู้ชม
- 15) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางออนไลน์ในหลายแพลตฟอร์มและน่าสนใจ

2. W (Weakness) จุดอ่อน ในประเด็นนี้จะมีความหมายเชิงตรงกันข้ามกับจุดแข็ง (S) ดังนี้

- 1) สมาชิกของวงด้อยคุณภาพ ไม่มีฝีมือในการบรรเลง และไม่มีความเป็นมืออาชีพ
- 2) ไม่ให้เวลาเพื่อเตรียมความพร้อมจึงทำให้วงอยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมต่อการรับงานแสดง รวมทั้งสมาชิกในวงทำตนเป็นผู้รอรับส่งผลให้วงไม่พร้อมรับการพัฒนา
- 3) ไม่มีความเป็นประชาธิปไตย สมาชิกในวงไม่รับฟังเสียงซึ่งกันและกัน เอาความคิดเห็นเป็นใหญ่และเป็นศูนย์กลางในหมู่สมาชิกทั้งหมด
- 4) สมาชิกขาดแรงจูงใจในการทำงาน ไม่กระตือรือร้นต่อกระแสสังคม ไม่ติดตามบทเพลงใหม่ ๆ
- 5) ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีทำให้ไม่สามารถสื่อสารหรือติดต่อกับผู้ชมได้ดีพอ

- 6) จำนวนสมาชิกที่มีมากแต่เป็นการเน้นเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ ซึ่งอาจมีผลต่อการสื่อสารภายในวง หรือจำนวนสมาชิกน้อยจึงทำให้วงไม่ครบองค์ประกอบเพื่อรับงานแสดง
- 7) ขาดการดูแลเอาใจใส่เรื่องความพร้อมในการซื้อหรือเปลี่ยนถ่ายอุปกรณ์ที่ชำรุด
- 8) การจัดการด้านการเงินไม่โปร่งใส ขาดความยุติธรรม สมาชิกไม่สามารถตรวจสอบได้
- 9) ขาดเงินทุนสำรองและไม่มีเครดิตด้านการเงินที่ดีพอ
- 10) เครื่องขยายเสียง อุปกรณ์เวที และห้องซ้อมที่ชำรุดทรุดโทรมหรือไม่สามารถควบคุมเสียงได้ทำให้ส่งผลเสียต่อชุมชน เครื่องดนตรีปรับแต่งเสียงได้ยาก ลำบากต่อการใช้งาน
- 11) ไม่มีการจัดเวลาในการซ้อม ต่างคนต่างซ้อมไม่คำนึงถึงภาพรวมของวง ไม่จัดระเบียบการรับงานแสดง การสื่อสาร และบทเพลงที่ใช้แสดงในแต่ละงาน
- 12) ไม่มีการจัดการทรัพยากรของวงและไม่นัดแนะเตรียมรับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขณะแสดง
- 13) ไม่มีเอกลักษณ์และไม่สามารถบรรเลงเพลงที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อผู้ชมหลากหลายกลุ่ม ทำให้ไม่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- 14) ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพลงเดิมให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ผนวกกับการแสดงที่ล้าสมัย จึงไม่เป็นผลให้ผู้ชมเกิดความประทับใจ
- 15) ขาดการประชาสัมพันธ์ในช่องทางออนไลน์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่หลากหลาย

3. O (Opportunities) โอกาส ประเด็นนี้เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการจัดการแสดงจากภายนอก โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยี ดังนี้

- 1) ระบบเศรษฐกิจอำนวยความสะดวกการเจริญเติบโตหรือรับงานแสดง
- 2) ความต้องการวงดนตรีเพื่อแสดงประจำร้านอาหาร ผับ บาร์ หรือช่องทางอื่นมีมากขึ้น
- 3) การเสนอให้ค่าตอบแทนที่คุ้มค่า ในที่นี้รวมถึงทิปส์ด้วยเช่นกัน (Tipping)
- 4) วงในลักษณะเดียวกันมีน้อย การแข่งขันน้อย แต่ผู้ชมและร้านอาหาร ผับ บาร์ งานเลี้ยง หรือผู้ชมในแพลตฟอร์มออนไลน์มีความต้องการมาก จึงทำให้วงมีตัวเลือกในการรับงานแสดงที่มากขึ้น
- 5) การจ้างงานที่มีตลอดทั้งปี
- 6) สถานการณ์โรคระบาดหรือเหตุการณ์อันเป็นเหตุให้ต้องหยุดงานแสดงมีทำที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ
- 7) พฤติกรรมการฟังเพลงของผู้ฟังปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวทางของวง
- 8) สมาชิกวงได้รับการจัดสรรวัคซีนที่ดีพอสำหรับต่อสู้กับเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ๆ ในอนาคต
- 9) ผู้ชมและประชากรในประเทศได้รับการฉีดวัคซีนที่ดีและมากพอที่จะเปิดให้มีการแสดงได้
- 10) นโยบายของรัฐที่เอื้อต่อการจัดแสดง
- 11) นโยบายการขึ้นค่าแรง ลดภาษี ลดค่าครองชีพ
- 12) ได้รับการเยียวยาจากการได้รับผลกระทบที่เพียงพอและสมเหตุสมผล
- 13) สภาพบรรยากาศที่เป็นใจต่อการแสดง

14) การเข้ามาของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เอื้อต่อการจัดการแสดงในหลากหลายรูปแบบ

15) การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์หรือสื่อออนไลน์เป็นช่องทางในการหารายได้ เช่น การทำช่องยูทูปเพื่อลงผลงานของวง เป็นต้น

4. T (Treats) อุปสรรค ในประเด็นนี้จะมีความหมายเชิงตรงกันข้ามกับโอกาส (O) ดังนี้

1) ระบบเศรษฐกิจไม่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของวงการดนตรีหรือการรับงานแสดง

2) ความต้องการวงดนตรีของผู้ประกอบการร้านอาหาร ผับ บาร์ และช่องทางออนไลน์ที่ลดลง

3) ค่าตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

4) วงในลักษณะเดียวกันมีมาก การแข่งขันจึงมีมากตามไปด้วย แต่ผู้ชมและร้านอาหาร ผับ บาร์ งานเลี้ยง เวทีคอนเสิร์ตต่าง ๆ หรือแพลตฟอร์มออนไลน์มีความต้องการที่น้อยลง จึงทำให้ผู้ประกอบการ ผู้ว่าจ้าง หรือผู้ชมมีตัวเลือกในการรับงานแสดงที่มากขึ้น ส่งผลถึงการด้อยค่าวงดนตรี

5) การจ้างงานมีเป็นช่วง ๆ หลังการประกาศคลายล็อกให้สามารถเล่นดนตรีได้แต่ก็ยังไม่มากพอด้วยเพราะพิษเศรษฐกิจที่ทั้งผู้ประกอบการและผู้ชมประสบมาก่อนหน้านี้

6) การติดเชื้อและการเสียชีวิตมีท่าทีเพิ่มสูงขึ้น

7) พฤติกรรมการฟังเพลงของผู้ฟังปรับเปลี่ยนไปในทางตรงกันข้ามกับแนวดนตรีที่วงถนัด

8) สมาชิกของวงไม่ได้รับการจัดสรรวัคซีนที่ดีพอสำหรับต่อสู้กับเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

9) ผู้ชมและประชากรในประเทศไม่ได้รับการฉีดวัคซีนที่ดีและไม่มากพอที่จะเปิดให้มีการแสดงได้ดังเดิม

10) นโยบายของรัฐไม่เอื้อต่อการจัดแสดง

11) ค่าแรงเท่าเดิมแต่มีนโยบายการขึ้นภาษี ส่งผลให้ค่าครองชีพสูงขึ้น

12) ไม่ได้รับการเยียวยาหรือได้รับแล้วแต่ไม่สมเหตุสมผลกับการใช้จ่ายเพื่อดำรงชีพ

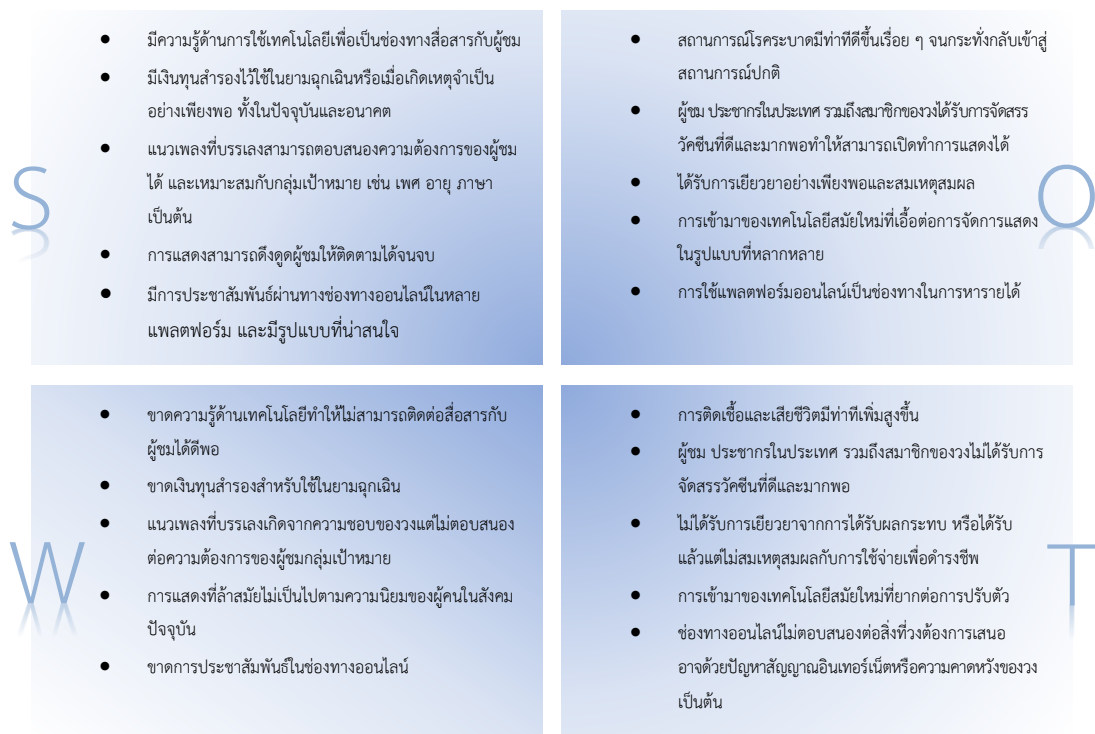
13) สภาพอากาศที่ส่งผลเสียต่อการแสดง

14) การเข้ามาของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ซับซ้อนจนเกินความสามารถของสมาชิกในวง ทำให้ไม่สามารถปรับตัวให้ดำรงอยู่กับความเป็นปัจจุบันได้

15) ช่องทางออนไลน์ที่เป็นที่นิยมไม่สามารถตอบสนองต่อสิ่งที่วงต้องการเสนอได้ เช่น ช่องทางออนไลน์อาจจะทำให้ขาดอรรถรสในการรับชม ขาดการมีส่วนร่วม สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร เป็นต้น กระนั้นแล้วอาจขึ้นอยู่กับความคาดหวังของวงที่มีมากเกินไปของสมาชิกด้วย

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นการนำเสนอเพื่อให้เห็นหลักการวิเคราะห์ ข้อพื้นฐาน และประเด็นสำหรับการวิเคราะห์โดยสังเขป (สามารถปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมในทั้ง 4 ประเด็นให้เหมาะกับแต่ละวงได้) เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในสถานการณ์นี้ หรือเพื่อกำหนดกลยุทธ์เพื่อกำหนดแผนการทำงานในภายภาคหน้าได้เช่นกัน โดยรวบรวมประเด็นแล้วพิจารณาว่าประเด็นใดมีมากน้อยเท่าใด ซึ่งจะทำให้เห็นภาพของวงที่ชัดเจนว่าเหมาะที่จะดำเนินกิจการต่อ หรือควรเลิกกิจการ หรือแค่หยุดพักไปก่อนแล้วจึงค่อยเริ่มต้นใหม่ถ้าวิเคราะห์เห็นแล้วว่าในอนาคตวงดนตรีอาจกลับมาทำการแสดงได้และยังได้รับการตอบรับจากผู้ชมที่ดีพอ แต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์ต้องให้น้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อในลักษณะที่แตกต่างกันไป (อาจเป็น 3 ระดับ เช่น น้อย กลาง มาก หรือ 5 ระดับแล้วแต่ความพึงพอใจของผู้ประเมิน) ซึ่งแต่ละประเด็นน้ำหนักอาจแตกต่างกันเมื่อเปลี่ยนวงหรือเปลี่ยนผู้วิเคราะห์ โดยหลักในการวิเคราะห์นั้นอาจจะต้องนำไปปรับเพื่อให้เป็นหลักปฏิบัติจริงอีกขั้นหนึ่งสำหรับการวางแผนการปฏิบัติงานในอนาคต หรือใช้หลักการนี้เพื่อประเมินสภาพของวงในสถานการณ์นี้เพียงอย่างเดียวก็ได้เช่นกัน

แผนภาพที่ 1 แสดงประเด็นการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในสถานการณ์โรคติดเชื้อโควิด 19

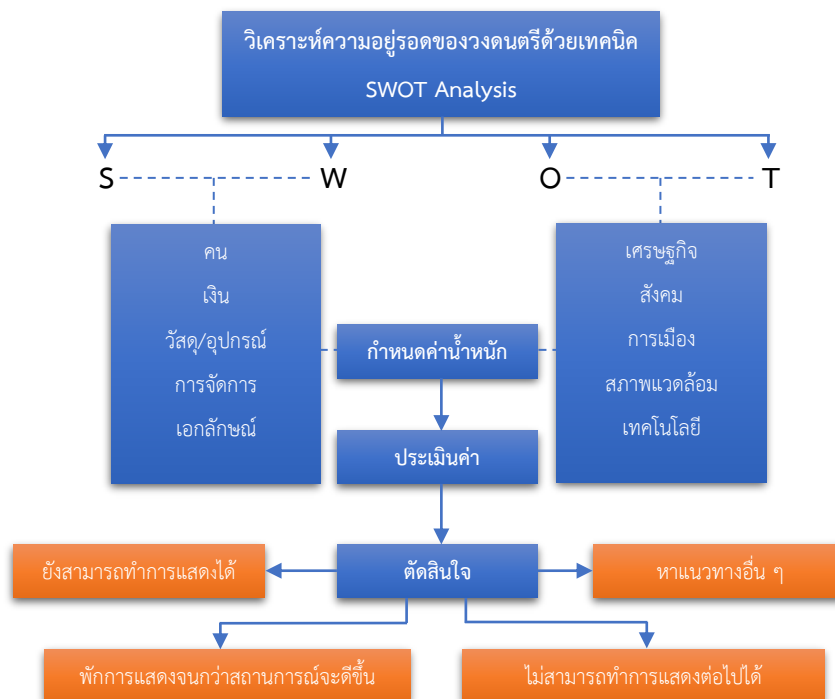
จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นได้ถึงประเด็นสำคัญสำหรับการวิเคราะห์ SWOT ที่เกี่ยวเนื่องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 โดยถือเป็นประเด็นที่ควรคำนึงถึงสำหรับการวิเคราะห์ ตามสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอันดับต้น ๆ ถึงกระนั้นประเด็นอื่นก็ถือเป็นอีกส่วนหนึ่งที่วงดนตรีสามารถใช้

วิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีได้เช่นเดียวกัน แต่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการอยู่รอดที่เป็นปกติวิสัย เพราะประเด็นเหล่านั้นจะส่งผลได้ทั้งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดและภายหลังการแพร่ระบาด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

จากการศึกษาแนวคิดการวิเคราะห์องค์กรเพื่อนำมาประยุกต์กับการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในฐานะองค์กรหนึ่งในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis องค์ความรู้นั้นสามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงกระบวนการให้ได้มาซึ่งผลการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 ระลอกที่ 3

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการได้มาซึ่งผลการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 หรือสามารถปรับประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์อื่น ๆ ได้เช่นเดียวกัน ในขั้นแรกจะต้องวิเคราะห์เพื่อให้เห็นองค์ประกอบโดยรวมของตัวอักษรทั้ง 4 ตัว กล่าวคือ S และ W ซึ่งเป็นปัจจัยภายในโดยวิเคราะห์ประเด็นคน เงิน วัสดุ/อุปกรณ์ การจัดการและเอกลักษณ์เพื่อให้เห็นองค์ประกอบภายในวงดนตรีนั้นในแต่ละมุมมอง อย่างครบถ้วน ในส่วนของตัวอักษร O และ T เป็นปัจจัยภายนอกใช้วิเคราะห์ในประเด็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีเพื่อให้เห็นปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบ แต่เป็นสิ่งที่นอกเหนือจากการควบคุมของวงดนตรี หลังจากนั้นจึงกำหนดค่าน้ำหนักของแต่ละประเด็น อาจกำหนดเป็น 3 หรือ 5 ค่าแล้วแต่ความพอใจของ

ผู้ประเมิน แล้วจึงประเมินความเอนเอียงของค่าน้ำหนักทุกประเด็นเพื่อนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจเพื่อผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ เมื่อค่าน้ำหนักมีผลเอนเอียงไปทาง W และ T มากกว่าซึ่งเป็นผลในทางลบให้วงตัดสินใจเลือกระหว่างพักการแสดงจนกว่าสถานการณ์จะดีขึ้นหรือหยุดทำการแสดงเพราะไม่สามารถทำการแสดงต่อไปได้ แต่ถ้ามีค่า S และ O ที่มากกว่าให้วงสามารถเลือกทำการแสดงต่อไปได้แต่อาจต้องอาศัยช่องทางอื่นแทน หรือเป็นหาแนวทางอื่น ๆ นอกจากนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทและวิธีการจัดการของวงนั้น ๆ อนึ่ง ผู้ประเมินสามารถใช้การวิเคราะห์ดังกล่าวเพื่อกำหนดเป็นแผนเชิงกลยุทธ์ TOWS ต่อยอดผลจากการวิเคราะห์ SWOT โดยการแปลงเป็นกลยุทธ์ต่าง ๆ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ SWOT สู่การกำหนดกลยุทธ์ (TOWS) เพื่อความอยู่รอดของวงดนตรีในสถานการณ์โรคติดเชื้อโควิด 19 โดยเบื้องต้น

	S	W
	เชิงรุก	เชิงแก้ไข
O	นำจุดเด่นของวงเสนอผ่านช่องทางออนไลน์	ปรับเปลี่ยนแนวเพลง ติดตามเพลงที่เป็นกระแส ลงผลงานบนแพลตฟอร์มที่เข้าถึงได้ง่าย
	เชิงป้องกัน	เชิงรับ
T	รักษฐานผู้ชมโดยการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ	ใช้วัตถุดิบเดิมสร้างสรรค์สื่อใหม่

จากตารางที่ 2 เห็นได้ถึงผลวิเคราะห์ SWOT เพื่อกำหนดกลยุทธ์ความอยู่รอดโดยใช้ TOWS กล่าวคือ 1) เชิงรุก เป็นการนำจุดเด่นของวงดนตรีเสนอผ่านช่องทางที่ผู้ชมเข้าถึงได้ในปัจจุบัน ซึ่งก็คือช่องทางออนไลน์โดยอาจใช้สื่อที่สามารถนำมาซึ่งรายได้ เช่น ยูทูบ เป็นต้น 2) เชิงแก้ไข เป็นการนำจุดอ่อนของวงปรับแก้ไขให้เข้ากับสถานการณ์ เช่น วงดนตรีที่ยังไม่เป็นที่รู้จักของผู้ฟังด้วยแนวเพลงที่เล่นไม่เป็นที่นิยม ในสถานการณ์นี้จึงควรศึกษาและติดตามเพลงที่เป็นกระแสทั้งในยูทูบหรือติกต็อก (TikTok) แล้วจึงฝึกซ้อม สร้างสรรค์ใหม่ (Cover) ใช้แพลตฟอร์มที่ผู้ชมแนวเพลงนั้นนิยมเป็นพื้นที่ประชาสัมพันธ์ผลงาน ซึ่งอาจนำมาสู่การจ้างงานอย่างใดอย่างหนึ่งได้ 3) เชิงป้องกัน เป็นการใช้จุดแข็งป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เมื่อวงดนตรีมีฐานผู้ชมในช่องทางใดแล้วก็ควรพัฒนาและสร้างสรรค์บทเพลงให้แปลกใหม่ มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น เหตุเพราะเมื่อวงดนตรีมีมากขึ้นทุกวงต่างต้องเสนอสิ่งที่คาดว่าจะผู้ชมจะพอใจ ทั้งนี้เพื่อรักษฐานผู้ชมและดึงดูดผู้ชมกลุ่มอื่นด้วย ดังนั้นการพัฒนาและไม่หยุดนิ่งจึงมีส่วนสำคัญกับการอยู่รอดอย่างมาก และ 4) เชิงรับ เป็นการวางแผนรองรับสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้และกระทบต่อวงดนตรี เช่นเมื่อสมาชิกในวงได้รับเชื้อโควิด 19 วงไม่สามารถทำการแสดงได้ อาจทำได้โดยการพักรอจนกว่าสมาชิกหายป่วย ในส่วนนี้วงดนตรีอาจวิเคราะห์หาช่องทางใหม่เพื่อความอยู่รอด หรือนำคลิปวิดีโอการแสดงก่อนหน้านี้มาตัดต่อเป็นตอนพิเศษเป็นการนำเสนออีกรูปแบบหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่

มีอยู่โดยตลอด การใช้ TOWS จึงเป็นประโยชน์กับการวางแผนการแสดงของวงดนตรีอย่างมาก

อนึ่ง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 เป็นสถานการณ์ที่ยากต่อการคาดเดา ผู้เขียนจึงเสนอแนวทางการจัดการสิ่งที่ไม่คาดคิดจากปัจจัยภายนอก โดยใช้ VUCA World อธิบายสถานการณ์ที่ผันผวน (V: Volatility) ไม่แน่นอน (U: Uncertain) ซับซ้อน (C: Complexity) และคลุมเครือ (A: Ambiguity) องค์ความรู้สามารถใช้ต่อยอดเพื่อรับมือ ป้องกัน หรือแก้ไขเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด สามารถใช้วิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์จัดการปัญหาในอนาคตได้ (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2561; โชติกา ใจทิพย์ และกฤษดา เขียววัฒนสุข, 2561) เมื่อนำสถานการณ์ VUCA World มาประยุกต์กับการวิเคราะห์ความอยู่รอดของวงดนตรีในสถานการณ์นี้ ด้วยหลักการ SWOT Analysis จะเป็นส่วนเสริมการวิเคราะห์ในประเด็น O และ T ซึ่งเป็นปัจจัยพิจารณาจากบริบทภายนอก วงดนตรีสามารถผนวกนำเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจเพื่อประเมินสถานการณ์ทั้งในช่วงการแพร่ระบาดและภายหลังการแพร่ระบาดได้ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาและประเมินศักยภาพของวงดนตรีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่คาดไม่ถึงในอนาคต

สรุป

จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ส่งผลให้วงดนตรีไม่สามารถทำการแสดงได้ วงดนตรีในฐานะองค์กรหนึ่ง จึงควรหาแนวทางในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการอยู่รอด โดยผู้เขียนเสนอหลักการ SWOT Analysis ประกอบการพิจารณา เมื่อนำมาประยุกต์กับวงดนตรี จะทำให้เห็นข้อดี-ข้อเสียของวงในภาพที่ชัดเจน และเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจต่อการดำเนินกิจการวงดนตรีในสถานการณ์เช่นนี้อาจต้องพักงานชั่วคราวหรือถ้าเห็นว่าในภายภาคหน้าวงก็อาจจะไม่มีงานแสดงหรือไม่ได้รับความนิยมก็อาจใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจการ อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ก็สามารถใช้เพื่อประกอบการกำหนดกลยุทธ์ TOWS สำหรับการแสดงดนตรีในอนาคตได้เช่นกัน

นอกจากการวิเคราะห์ผลจาก SWOT สู่การกำหนดกลยุทธ์ TOWS วงดนตรีควรคำนึงถึงสถานการณ์ VUCA World ร่วมด้วย เพราะการศึกษาข้อมูลความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ เป็นส่วนช่วยส่งเสริมวิสัยทัศน์ ความเข้าใจ ความคล่องตัว และความชัดเจนในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือแม้แต่สภาพคล่องทางการเงินได้เป็นอย่างดี มากไปกว่านั้น เมื่ วงดนตรีไม่สามารถทำการแสดงได้ก็ควรวิเคราะห์เพื่อหาสิ่งที่ต้องการเสนอเพื่อสนองความต้องการของผู้คนในสังคมภายหลังการตกอยู่ได้ภาวะตึงเครียดอย่างยาวนาน โอกาสของวงดนตรีที่จะมีพื้นที่การแสดงในสังคมเห็นจะยังไม่หมดสิ้นเป็นแน่

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2564). ยอด 'โควิด-19' วันนี้ ยังหนัก! พบติดเชื้อเพิ่ม 21,882 ราย เสียชีวิต 209 ราย ไม่รวม ATK อีก 1,586 ราย. สืบค้น 17 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/954730>.

- โชติกา ใจทิพย์ และกฤษดา เขียววัฒนสุข. (2561). ศักยภาพของผู้นำองค์กรธุรกิจในสถานการณ์โลกที่มีความผันผวนความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ. *วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 7(1), 1-14.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2564). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: เกศกะรัต.
- ตรีทิพ บุญแย้ม. (2563). การรับมือกับความไม่แน่นอนของคนดนตรี: กรณีศึกษาปัญหาในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคระบาด COVID-19 ในประเทศไทย. *MAHIDOL MUSIC JOURNAL*. 3(1), 21-31.
- ทยากร สุวรรณภูมิ และปรางกร ใจดี. (2564). ผลกระทบโควิด 19 ต่ออาชีพนักดนตรีกลางคืนในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง. *มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ปริทัศน์*. 9(1), 1-12.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). วงการเพลง-ธุรกิจบันเทิง เรียงร้อยภาครัฐเฝ้าระวัง โควิดส่งผลกระทบหนัก. สืบค้น 17 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.thairath.co.th/entertain/news/2137420>.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2564). ยอดผู้ติดเชื้อโควิดเดือน เม.ย. พุ่งสูงกว่าระลอกแรก 3 เท่า. สืบค้น 17 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.prachachat.net/general/news-651030>.
- พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และชลิดา ศรีมณี. (2561). *องค์การและการจัดการในภาครัฐ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรนัชชา พุทธหนู. (ม.ป.ป.). *การวิเคราะห์องค์การ. เอกสารประกอบการสอน วิชา POL 4317 การวิเคราะห์องค์การ*. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (อัดสำเนา).
- พัชรภรณ์ ดวงขึ้น. (2561). ผู้นำองค์กรในโลก VUCA. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*. 24(3), 450-458.
- พัทธานิวส์. (2563). พิชโควิด! หนุ่มนักดนตรีเปลี่ยนอาชีพเป็นเด็กปั๊มหาเงินเลี้ยงครอบครัว. สืบค้น 17 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.77kaoded.com/news/sangk/1761382>.
- มงคล กิตติญาณขจร. (2564). การประยุกต์ใช้เครื่องมือคุณภาพทั้ง 7 และการวิเคราะห์ SWOT เพื่อกำหนดกลยุทธ์การตลาด: กรณีศึกษา ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง. *วารสารสังคมศาสตร์*. 10(1), 66-75.
- วรัชยา ศิริวัฒน์. (2554). *การบริหารร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิชชีรานนท์ ทองเทพ. (2564). โควิด-19: "นิวไฮ" ต่อเนื่อง ตัวเลขคนติด-คนตาย บอกอะไรเราเกี่ยวกับการระบาดในไทย. สืบค้น 17 สิงหาคม 2564. จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-57708265>.
- สมชัย จิตสุชน. (2564). ผลกระทบทางสังคมของการระบาดโรคโควิด 19 ระลอกใหม่และมาตรการที่ควรมี. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2564. จาก <https://tdri.or.th/2021/01/impact-of-new-covid-19-wave/>.
- สุวรรณา คุณติถกณัฐสา. (2563). วิเคราะห์ SWOT การสอบสวนเด็กและเยาวชนในชั้นพนักงานสอบสวน. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*. 11(1), 15-26.

- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *องค์กร*. สืบค้น 13 กรกฎาคม 2564. จาก <https://dictionary.orst.go.th/>.
- สำเร็จ คำโหมง. (2552). *รู้รอบรอบจักรวาลดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อารียา โตสุข และจารุวรรณ สุริยวรรณ. (2564). ผลกระทบต่อธุรกิจดนตรี จากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์*. 8(1), 274-301.
- อินทร์แก้ว โอบานเคราะห์กุล. (2564). *โควิดระลอก 3 ผลกระทบต่อคนไทย ไม่ใช่เรื่องตลก*. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2564. จาก <https://workpointtoday.com/impact-of-covid/>.
- Bouraima, M. B. et al. (2020). A study on the development strategy of the railway transportation system in the West African Economic and Monetary Union (WAEMU) based on the SWOT/AHP technique. *Scientific African*. 8(e00388), Retrieved 2021, August 21, from <https://doi.org/10.1016/j.sciaf.2020.e00388>.
- Cambridge Dictionary. (n.d.). *organization*. Retrieved 2021, July 13. From <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/organization>.
- Friesner, T. (2016). *SWOT Analysis*. Retrieved 2021, August 18. From <http://www.marketingteacher.com/swot-analysis/>.
- Longhurst, G. J. et al. (2020). Strength, Weakness, Opportunity, Threat (SWOT) Analysis of the Adaptations to Anatomical Education in the United Kingdom and Republic of Ireland in Response to the Covid-19 Pandemic. *Anatomical Science Education*, 13(May-June), 301-311.
- Pratt, M. K. & Tucci, L., (2020). *SWOT analysis (strengths, weaknesses, opportunities and threats analysis)*. Retrieved 2021, August 21. from <https://searchcio.Techtarget.com/definition/SWOT-analysis-strengths-weaknesses-opportunities-and-threats-analysis>.
- The MATTER. (2564). *การเฝ้ารอย่างไรความหวังของนักดนตรี ในยุคโควิด-19*. สืบค้น 17 สิงหาคม 2564. จาก <https://thematter.co/social/thai-musician-in-covid-era/150799>.
- University of Notre Dame. (2020). *What is SWOT Analysis?*. Retrieved 2021, August 18. from <https://www.notredameonline.com/resources/business-administration/what-is-swot-analysis/>.

**กระบวนการสื่อสารที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในงานประเพณีสงกรานต์
และการเล่นส่บ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
COMMUNICATION PROCESS TO PROMOTE CULTURAL TOURISM AND SABA
TOSSING GAME (LEN SABA TRADITIONAL GAME) IN THE SONGKRAN
FESTIVAL OF MON PEOPLE IN PHRA PRADAENG DISTRICT
SAMUT PRAKARN PROVINCE**

ภวิชัยกันฐพร มงคลชาติ

Pavitguntaporn Mongkolchart

สุภาภรณ์ ศรีดี

Supaporn Sridee

กาน บุญศิริ

Karn Boonsiri

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Sukhothai Thammathirat Open University

Email : nuao9898@gmail.com

Received August 11, 2021; Revised September 9, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการเล่นส่บ้าในงานประเพณีสงกรานต์ของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการนั้น สามารถจำแนกได้เป็น 2 ช่วง คือ การสื่อสารในช่วงเตรียมงาน และการสื่อสารในช่วงเทศกาล การสื่อสารในช่วงเตรียมงาน โดยคณะกรรมการจัดงานเทศกาลสงกรานต์พระประแดง เป็นการสื่อสารเพื่อการจัดหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในการจัดงาน และกำหนดรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ มีการสื่อสารระหว่างชุมชนและหน่วยงานราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน โดยมีอำเภอพระประแดง ทำหน้าที่หลักในการดูแลรับผิดชอบในส่วนพิธีกรรม การสื่อสารในช่วงนี้มีทั้งการสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารการท่องเที่ยวสงกรานต์พระประแดงและการสื่อสารเพื่อเตรียมการจัดงานของคณะทำงานที่มีการประชุมหารือวางแผนจัดกิจกรรมตามประเพณี การสื่อสารในช่วงเทศกาลแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารผ่านพิธีกรรม และการสื่อสารผ่านการละเล่น โดยการสื่อสารผ่านพิธีกรรมในวันสงกรานต์เป็นการสื่อสารเพื่อร่วมพิธีทำบุญตักบาตร การเข้าร่วมพิธีกรรมและการละเล่นต่าง ๆ การสรงน้ำพระ การรดน้ำของหนุ่มสาว และการละเล่นส่บ้า ซึ่งเป็นการสื่อสารเพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานได้สัมผัสกิจกรรมการละเล่นงานสงกรานต์พระประแดงที่มีความสนุกสนาน และอนุรักษ์ประเพณีสงกรานต์ชาวมอญให้สืบทอดแก่คนรุ่นหลังต่อไป

คำสำคัญ: การเล่นส่ำ, การสื่อสารผ่านพิธีกรรม, การสื่อสารผ่านการละเล่น, สงกรานต์พระประแดง

Abstract

Communication process to promote cultural tourism and Saba playing in the Songkran Festival of Mon people, Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province, can be classified into 2 phases: communication during the preparatory work, and communication during the festival. Communication during the preparatory work, by the Phra Pradaeng Songkran Festival Organizing Committee, is a communication for raising income. Indeed, the income is for event management and for spending on the process of defining various forms of activities. There is communication between communities and government agencies to facilitate operations. Phra Pradaeng District is responsible for the ritual parts of the event. Communications during this period include communication to publicize tourism news of Phra Pradaeng Songkran Festival and communication during the preparatory work of the Organizing Committee. The committee has meetings where activities planning based on tradition is discussed in detail. Communication during the festival can be divided into two types: communication through rituals and communication through play. Communication through rituals on Songkran day is a communication that aims to persuade people to join the merit-making ceremony and participate in various rituals and plays, such as sprinkling water onto the Buddha images, pouring and splashing water among the youth, and playing Saba. This is a communication that allows participants to experience enjoyable activities of the Phra Pradaeng Songkran Festival and preserve the Songkran tradition of the Mon people to be passed on to the next generation.

Keywords: Playing Saba, Communication Through Rituals, Communication Through Play, Songkran Phra Pradaeng

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถูกกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ไทย การกำหนดนโยบายรัฐบาลนั้นให้ความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือ “การสื่อสาร” (Communication) เนื่องจากการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไปยังบุคคลผู้เกี่ยวข้องทั้ง

ภายในและภายนอกองค์กร เป็นตัวการขับเคลื่อนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นจนสำเร็จลุล่วง อีกทั้งยังทำให้สถานที่ท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักและดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย (ลัดดา จิตตคุตตานนท์, 2552)

อำเภอพระประแดง เดิมเป็นเมืองชื่อ เมืองนครเขื่อนขันธ์ เป็นเมืองหน้าด่านของปากแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างโดยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 เพื่อป้องกันการรุกรานของข้าศึกที่ยกมาทางทะเล ชาวพื้นเมืองเดิมของเมืองนครเขื่อนขันธ์หรือพระประแดง เป็นชาวมอญหรือมอญที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในแผ่นดินไทยเป็นเวลากว่าร้อยปีมาแล้ว กล่าวได้ว่าประเพณีและวัฒนธรรมมอญ จึงฝังรากแน่นแฟ้นในเมืองพระประแดงถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้ได้กลายเป็นคนไทย แต่ยังรักษาประเพณีเดิมไว้เป็นอย่างดีทางจังหวัดสมุทรปราการและชาวอำเภอพระประแดง จึงได้ร่วมกันจัดงานสงกรานต์พระประแดงขึ้น เพื่อเป็นการต้อนรับปีใหม่ของไทย และเพื่ออนุรักษ์ประเพณีของชาวมอญเอาไว้ เช่น ประเพณีการปล่อยนกปล่อยปลา การเล่นส่บ้า เป็นต้น โดยจัดร่วมกับงานสงกรานต์ทุกปี กำหนดงานหลังช่วงเทศกาลสงกรานต์ ประมาณ 1 สัปดาห์ ณ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ศึกษาที่มีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในงานประเพณีสงกรานต์ การเล่นส่บ้าของชาวมอญ รูปแบบการสื่อสารและการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีสงกรานต์ของชาวมอญมีลักษณะอย่างไร มีการใช้สื่ออะไรอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีสงกรานต์ของชาวมอญให้มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือพัฒนาการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับสื่อพิธีกรรม

ผู้เขียนได้นำแนวคิดเกี่ยวกับพิธีกรรมเป็นแนวคิดหลักในการศึกษาด้านความเชื่อและพฤติกรรม ซึ่งความสัมพันธ์ของทั้งสองสิ่งนี้มักจะถูกเชื่อมโยงกันด้วยหน้าที่ที่สถาบันหนึ่งพึงมีต่อบุคคลและสังคม ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีนักมานุษยวิทยาและนักจิตวิทยาจำนวนมากให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจและการวิเคราะห์พิจารณาความหมายที่ปรากฏและซ่อนอยู่ในพิธีกรรม ซึ่งแต่ละสาขาก็มีรูปแบบและมุมมองที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

อีริค โรธเนเบอร์เลอร์ (Eric W. Rothenbuhler, 1998; อ้างใน ลัดดา จิตตคุตตานนท์, 2552) ซึ่งกล่าวว่า พิธีกรรมประกอบไปด้วยรูปแบบของการกระทำและกระบวนการความคิด พิธีกรรมจึงเป็นสิ่งที่ผู้คนปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาเช่นเดียวกับที่ตนคิด ขณะที่ข้อมูลจากประวัติศาสตร์และการสังเกตแสดงว่ารูปแบบที่แสดงให้เห็นมีความหลากหลายและไม่คงที่ในบางส่วนของกระบวนการความคิดและพิธีกรรม สำหรับผู้ที่เข้าร่วมพิธีกรรมบ่อยครั้งแล้วก็เกิดความเข้าใจในพิธีกรรมแตกต่างกันไปนั้น จะขึ้นอยู่กับชุดความรู้และการกระทำที่ผ่านประสบการณ์ของแต่ละคน และเมื่อกล่าวถึงบทบาทของ

พิธีกรรมแล้วพบว่า พิธีกรรมไม่ได้หมายถึงการกระทำของปัจเจกบุคคลเท่านั้น หากแต่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมซึ่งประกอบด้วยภาษาและระบบสัญลักษณ์ ประเพณีรวมถึงศีลธรรมในด้านต่าง ๆ ด้วย

วิกเตอร์ เทอร์เนอร์ (Victor Turner, 1982; อ้างถึงใน สุชาดา กิตติตระกูลกาล, 2550) ให้คำจำกัดความของพิธีกรรมว่าเป็นฉาก ๆ หนึ่งของเหตุการณ์หรือพฤติกรรมการแสดงท่าทางคำพูด รวมถึงวัตถุ/สัญลักษณ์ (Symbols) ที่ถูกนำมาใช้ในพื้นที่เฉพาะ และแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสิ่งซึ่งมีอยู่จริงที่ผิดธรรมชาติหรือถูกบังคับให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของพิธี

กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2554) ได้ให้มุมมองสำหรับนักนิเทศศาสตร์ในเรื่องของสื่อพิธีกรรมคือ การประกอบพิธีกรรมนั้นเป็นเรื่องของการสื่อสารมีองค์ประกอบของการสื่อสารร่วมด้วยเสมอ กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน (2553) ได้ให้ข้อสังเกตด้านลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างระหว่างสื่อพิธีกรรมและสื่อสารมวลชนว่าในขณะที่สื่อสารมวลชนเกิดขึ้นในโลกยุคสมัยใหม่สื่อพิธีกรรมกลับมีกำเนิดตั้งแต่โลกยุคเก่าและในขณะที่พิธีกรรมมีการปรับเปลี่ยนแต่ก็มีการคงรักษาไว้ซึ่งความเก่าแก่ เช่น การเปลี่ยนวัสดุในการประกอบพิธีกรรมจากวัสดุธรรมชาติเป็นวัสดุจากพวกพลาสติก เป็นต้น นอกจากนั้นยังเป็นพฤติกรรมที่มีรูปแบบตามที่กำหนดไว้ สามารถเชื่อมโยงไปสู่ความเชื่อเรื่องอำนาจและการกระทำที่ลึกลับหรือมีความหมายซ่อนอยู่ โดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการแสดงเชิงพฤติกรรม (Ritual performance) เป็นการแสดงทางสังคมรูปแบบหนึ่งที่สะท้อนภาพสังคมได้ทั้งในสังคมชนเผ่า (Tribal society) และในสังคมสมัยใหม่ (Modern Society)

ผู้เขียนได้นำแนวคิดเกี่ยวกับพิธีกรรมเป็นแนวคิดหลักในการศึกษาด้านความเชื่อและพฤติกรรม ซึ่งความสัมพันธ์ของทั้งสองสิ่งนี้ ซึ่งมีการแสดงออกอย่างชัดเจนในการสื่อสารผ่านพิธีกรรม ที่มีการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ในงานประเพณีสงกรานต์ชาวมอญในอำเภอพระประแดง เช่น กระบวนการพิธีการกวาดลานแม่ ข้าวเหนียวแดง พิธีการทำบุญตักบาตร การทำบุญเลี้ยงพระเพลหรือมีการจับสลากภัตถวายอาหารแด่พระสงฆ์ เป็นต้น

แนวคิดเรื่องการผลิตและการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม

ผู้เขียนได้นำแนวคิดของเรย์มอนด์ วิลเลียมส์ (Raymond Williams, 1961; อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2554) เป็นนักวิชาการชาวอังกฤษคนสำคัญผู้บุกเบิกวางรากฐานการศึกษาสื่อและวัฒนธรรมร่วมสมัยให้กับสำนักเบอร์มิงแฮม (Birmingham School) แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเรย์มอนด์ วิลเลียมส์ สืบทอดมาจากแนวคิดของมาร์กซisst สายวัฒนธรรมนิยม (Culturalism) ที่เน้นเรื่องส่วนรวมทั้งหมด (Totality) เขาเห็นว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตทั้งหมด (Whole Way of Life) ไม่ว่าจะเป็นชีวิตทางวัตถุ ทางปัญญา หรือทางจิตวิญญาณจากคำนิยามนี้เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ ได้ทำการสำรวจประวัติศาสตร์พัฒนาการของมนุษย์และพบว่า วัฒนธรรมมีลักษณะ 2 ด้าน ด้านหนึ่งวัฒนธรรมจะบรรจุค่านิยมที่สนับสนุนให้ความชอบธรรมแก่โครงสร้างอุดมการณ์ที่มีอยู่ แต่ในอีกด้านหนึ่งวัฒนธรรมก็เป็น

ผลลัพธ์ของความพยายามร่วมกันของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ และในหนังสือ The Long Revolution (Raymond Williams, 1961; อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2554) เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ ได้ประมวลความหมายของวัฒนธรรมที่ใช้ในวงการวิชาการว่ามี 3 ความหมาย คือ วัฒนธรรมหมายถึงสถานะที่สมบูรณ์ของมนุษย์ อันมีลักษณะเป็นสากลทั่วไป เช่น คุณค่าต่าง ๆ ในศาสนา หรือความงามทางศิลปะอันเป็นอมตะ เป็นต้น การวิเคราะห์วัฒนธรรมจะเพื่อกันว่าหาความเป็นสากลเหล่านี้ และวัฒนธรรมในความหมายของสิ่งที่บันทึกเอาไว้ว่าเป็นเอกสารลายลักษณ์อักษร (Documentary Record) ได้แก่ งานวรรณกรรมต่าง ๆ การวิเคราะห์วัฒนธรรมในความหมายนี้ก็เพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น สุนทรียะหรือหน้าที่ของวรรณกรรมต่อสังคม เป็นต้น ตลอดจนวัฒนธรรมในความหมายทางสังคม (Social Definition of Culture) เป็นความหมายของกลุ่มนักมานุษยวิทยาที่พิจารณาว่า วัฒนธรรมคือ วิถีชีวิตทั้งหมดของมนุษย์ที่ได้แสดงออกมาเป็นค่านิยมต่าง ๆ เช่น การถือเอาสุขภาพดีเป็นเป้าหมายชีวิตของคนรุ่นใหม่ การวิเคราะห์วัฒนธรรมตามความหมายนี้จึงต้องค้นหาความหมายและค่านิยมที่แฝงอยู่ทั้งในและนอกวิถีชีวิตของประชาชนเพื่อนำมาประกอบสร้างใหม่ (Reconstruction) เป็นต้น

สำหรับแนวคิดเรื่องการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ อธิบายว่าวัฒนธรรมต่าง ๆ ล้วนถูกผลิตขึ้นอยู่ตลอดเวลาในทุกสถานที่ เช่น การเกิดความคิดใหม่ ๆ การสร้างคำใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา หรือมีเครื่องแต่งกายแปลก ๆ ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมที่ถือกำเนิดขึ้นมาใหม่นี้ หากไม่ได้รับการผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดในครั้งต่อไป วัฒนธรรมใหม่นั้นก็จะมีอายุเพียงสั้น ๆ แล้วสูญหายไป แม้แต่วัฒนธรรมเก่าแก่ดั้งเดิมก็ต้องเป็นไปตามหลักการนี้เช่นกัน ดังนั้นกระบวนการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมจึงนับว่าเป็นกระบวนการที่รองรับความยั่งยืนของวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ นั่นเอง นอกจากนี้ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ยังอธิบายอีกว่าในกระบวนการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมแบบรูปธรรม (สิ่งที่จับต้องได้ เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น) หรือวัฒนธรรมแบบนามธรรม (สิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความคิด ทศนคติ ค่านิยม เป็นต้น) ล้วนแล้วแต่ต้องการองค์ประกอบหรือปัจจัยเช่นเดียวกับการผลิตโดยทั่วไป

ผู้เขียนได้นำแนวคิดการผลิตและการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม มาแสดงให้เห็นถึงกระบวนการสื่อสารที่มีการสืบทอดทางวัฒนธรรม ขั้นตอน พิธีกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น กิจกรรมการกวนกาละแม ข้าวเหนียวแดง พิธีการทำบุญตักบาตร กิจกรรมสงกรานต์ เป็นต้น และที่เป็นนามธรรม เช่น ความคิด ค่านิยม ความเชื่อ ความศรัทธา ความสามัคคี เป็นต้น ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ งานสงกรานต์ ขวามอญอำเภอลพบุรีประแดง

แนวคิดกลยุทธ์การสื่อสารและกระบวนการสื่อสาร

การศึกษากลยุทธ์การสื่อสารในองค์กร รูปแบบของการสื่อสารมี 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารที่เป็นทางการ และการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งการใช้กลยุทธ์การสื่อสารในองค์กรเพื่อให้ประสบ

ผลสำเร็จในการดำเนินงานนั้น ผู้บริหารจะต้องสื่อสารทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมและต้องเหมาะสมกับสิ่งที่สื่อสารและบุคคลที่จะสื่อสารด้วย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสื่อสารตามที่ต้องการ นอกจากนี้การสื่อสารที่ผิดพลาดอาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรได้ ดังนั้นการสร้างระบบและกลยุทธ์การสื่อสารที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น “หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารทุกองค์กร คือ การจัดระบบการสื่อสารตลอดจนการไหลของข้อมูลข่าวสารทั้งในและนอกองค์กรและลดความผิดพลาดหรืออุปสรรคในการสื่อสาร” นอกจากนี้ในการทำการประชาสัมพันธ์ ส่วนหนึ่งต้องอาศัยกลวิธีในการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารคล้อยตาม ซึ่งการโน้มน้าวใจ คือ ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทศนคติ การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลอื่น ด้วยกลวิธีที่เหมาะสม ให้มีผลกระทบต่อใจผู้นั้นจนเกิดการยอมรับและเปลี่ยนตาม ผู้โน้มน้าวใจต้องการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อชักนำหรือโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา กระตุ้นหรือเร้าใจให้เห็นความสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ปลุกใจให้เกิดความสำนึกและปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง และเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีความเห็นคล้อยตามและนำไปปฏิบัติ (ศักดา ปั่นเหง่งเพ็ชร, 2556)

กระบวนการสื่อสาร (Communication Process) โดยทั่วไปเริ่มต้นจากผู้ส่งข่าวสาร (Sender) ทำหน้าที่เก็บรวบรวมแนวความคิดหรือข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เมื่อต้องการส่งข่าวไปยังผู้รับข่าวสาร ก็จะแปลงแนวความคิดหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกมาเป็น ตัวอักษร น้ำเสียง สี การเคลื่อนไหว ฯลฯ ซึ่งเรียกว่าข่าวสาร (Message) จะได้รับการใส่รหัส (Encoding) แล้วส่งไปยังผู้รับข่าวสาร (Receivers) ผ่านสื่อกลาง (Media) ในช่องทางการสื่อสาร (Communication Channels) ประเภทต่าง ๆ หรืออาจจะถูกส่งจากผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสารโดยตรงก็ได้ ผู้รับข่าวสาร เมื่อได้รับข่าวสารแล้วจะถอดรหัส (Decoding) ตามความเข้าใจและประสบการณ์ในอดีต หรือสภาพแวดล้อมในขณะนั้น และมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับไปยังผู้ส่งข่าวสารซึ่งอยู่ในรูปของความรู้ ความเข้าใจ การตอบรับการปฏิเสธหรือการนิ่งเงียบก็เป็นได้ ทั้งนี้ข่าวสารที่ถูกส่งจากผู้ส่งข่าวสารอาจจะไม่ถึงผู้รับข่าวสารทั้งหมดก็เป็นได้ หรือข่าวสารอาจถูกบิดเบือนไป เพราะในกระบวนการสื่อสาร ย่อมมีโอกาสเกิดสิ่งรบกวน หรือตัวแทรกแซงได้ (Noise or Interferes) ทุกขั้นตอนของการสื่อสาร

กระบวนการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย ผู้ส่ง (Sender) หมายถึง ผู้พูด ผู้เขียน ผู้แสดงมีข่าวสาร ความคิดเห็น หรือความหมายที่ต้องการส่งไป การใส่รหัส (Encoding) ผู้ส่งพยายามเรียบเรียงความคิดนั้น ๆ ออกมาเป็นคำพูด สัญลักษณ์ การแสดง ซึ่งการใส่รหัสเป็นสิ่งจำเป็น เพราะข่าวสารจะส่งผ่านไปถึงผู้อื่นได้ด้วยการมีสื่อ ถ้าผู้ส่งสารใช้สื่อได้ถูกต้อง และง่ายก็จะสะดวกต่อผู้รับสาร ข่าวสาร (Message) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ข่าวสารที่เป็นคำพูด และข่าวสารโดยไม่ใช้คำพูด ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์เป็นสื่อ ช่องทางการสื่อสาร (Channel) เป็นการถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง ซึ่งการติดต่อสื่อสารจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ต้องมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับข่าวสารที่ส่งไป ผู้รับ (Receiver) ผู้รับข่าวสารได้ดี ต้องสอดคล้องกับสื่อ ถ้าสื่อด้วยคำพูด ผู้รับต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ถ้าสื่อด้วยการเขียน ผู้รับต้องอ่านและจับใจความให้ได้ การถอดรหัส (Decoding)

เป็นกระบวนการตีความหมายของผู้รับ ซึ่งมีผลขึ้นกับประสบการณ์และการประเมินผลของผู้รับ สิ่งรบกวน (Noise) เป็นสิ่งที่ทำให้การส่งสารเกิดความผิดพลาด เข้าใจผิด และตีความหมายผิดไป อาจหมายถึงอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ความไม่ตั้งใจฟัง สื่อที่ขาดประสิทธิภาพ เสียงไม่ชัดเจน เป็นต้น ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในช่วงของการใส่รหัส และถอดรหัส ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เป็นการย้อนกลับของกระบวนการติดต่อสื่อสารถึงความรู้สึกของผู้รับสาร และผู้รับสารจะกลายเป็นผู้ส่งสาร ตามกระบวนการเช่นเดิมต่อไป

ผู้เขียนได้นำทฤษฎีเรื่องกระบวนการสื่อสาร ท้องค์ประกอบของการสื่อสารประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร เพื่อนำมาอธิบายกระบวนการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่อง การสื่อสารเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมอญผ่านเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสะบ้าของ ชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในการศึกษาครั้งนี้จำแนกกระบวนการสื่อสารได้ เป็น 2 ช่วงคือ การสื่อสารในช่วงเตรียมงาน และการสื่อสารในช่วงเทศกาล ดังนี้

กระบวนการสื่อสารในเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสะบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้เขียนขอเสนอบทความวิชาการตามกรอบการทบทวนทฤษฎีเรื่องกระบวนการสื่อสาร เกี่ยวกับเรื่อง การสื่อสาร เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมอญผ่านเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสะบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยพบว่า กระบวนการสื่อสารในเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสะบ้าของชาวมอญ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ช่วง คือ การสื่อสารในช่วงเตรียมงาน และการสื่อสารในช่วงเทศกาล

กระบวนการสื่อสารในช่วงเตรียมงาน

การสื่อสารในช่วงเตรียมงานของเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสะบ้าของชาวมอญ จะเกิดขึ้นจากคณะกลุ่มบุคคลที่จัดตั้ง และคัดเลือกขึ้นมาเป็นกรณีพิเศษ คือ คณะกรรมการจัดงาน เทศกาลสงกรานต์พระประแดง ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดการรายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในการจัดงาน และ กำหนดรูปแบบ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะแสดงในปีที่ตนรับผิดชอบ โดยจะต้องประสานงานกับหน่วยงาน ระดับตำบล อำเภอพระประแดง และจังหวัดสมุทรปราการซึ่งมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน โดยมีอำเภอพระประแดง ทำหน้าที่หลักดูแลรับผิดชอบในส่วนพิธีกรรม

คณะกรรมการทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วยฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายอาคารสถานที่ และฝ่ายพิธีกรรม ซึ่งฝ่ายพิธีกรรมนี้ถือเป็นแกนนำในการจัดงานเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสะบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีเป้าหมายในการสื่อสาร เพื่อแจ้งหรือบอกกล่าวไปยังสมาชิก ในกลุ่ม ถึงความสำคัญของงานสงกรานต์และการละเล่นสะบ้าของชาวมอญ พระประแดง ตลอดจนสร้าง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์และสืบสานประเพณีอันดีงาม ของจังหวัด ซึ่งรูปแบบการสื่อสารส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นทางการ (Formal Communication) เพราะเป็นการพูดคุยกันในที่

ประชุม แต่การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal Communication) ก็ยังมีให้เห็นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกกับสมาชิกที่อยู่ในสายงานเดียวกัน

สำหรับทิศทางในการสื่อสารเป็นแบบสองทาง (Two way Communication) โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างคณะกรรมการกลุ่มต่าง ๆ และมีทิศทางการไหลของการสื่อสารมี 3 ลักษณะ คือ จากบนลงล่าง (Top-down Communication) ในกรณีที่ประธานชี้แจงถึงหน้าที่หลักที่คณะกรรมการจะต้องดำเนินการให้แก่สมาชิก ส่วนทิศทางการไหลของการสื่อสารจากล่างขึ้นบน (Bottom-up Communication) เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ต่อประธานในที่ประชุม และการไหลของการสื่อสารใน ระดับเดียวกัน (Horizontal Communication) เกิดขึ้นในกรณีที่สมาชิก มีข้อสงสัย ข้อโต้แย้งก็สามารถสอบถามได้ นอกจากนี้การสื่อสารในช่วงเตรียมงานของกลุ่มผู้นำกับสมาชิก และสมาชิกด้วยกันนั้น ใช้ทั้งวัจนภาษา (Verbal Communication) และอวัจนภาษา (Nonverbal Communication) ควบคู่กัน แต่วัจนภาษา (Verbal Communication) มีสัดส่วนการใช้มากกว่าอวัจนภาษา (Nonverbal Communication) เพราะส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมทั้งกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ (กาญจนา แก้วเทพ, 2554)

ในช่วงเตรียมงานสงกรานต์และการละเล่นสบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มผู้นำยังได้ทำการสื่อสารกับ ประชาชนทั่วไป หน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ แจ้งกำหนดการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ ตลอดจนขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานภาครัฐ เอกชน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในขบวนแห่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารแบบเป็นทางการโดยมีการใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อกิจกรรมพิเศษ เป็นต้น

กระบวนการสื่อสารในช่วงเทศกาล

การสื่อสารในช่วงเทศกาลเกิดขึ้นหลังจากที่คณะกรรมการกลุ่มต่าง ๆ ได้จัดเตรียมงานเป็นที่เรียบร้อย และพร้อมที่จะเปิดเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยสาระสำคัญของการสื่อสารในช่วง เทศกาลแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารผ่านพิธีกรรม และการสื่อสารผ่านการละเล่น

การสื่อสารผ่านพิธีกรรม เป็นการสื่อสารผ่านการประกอบพิธีกรรม ก่อนวันสงกรานต์จะมาถึง โดยชาวบ้านจะเตรียมบ้านเรือนให้สะอาด นำเงินที่เก็บหอมรอมริบไว้มาใช้จ่าย เพื่อการรื่นเริงในวันสงกรานต์ เริ่มจากกิจกรรมกวนกาละแม ข้าวเหนียวแดง เพื่อทำบุญตักบาตรหรือแจกจ่ายญาติพี่น้อง ผู้ที่คุ้นเคยและเคารพนับถือ การกวนกาละแม เป็นเรื่องความสนุกสนานของหนุ่ม ๆ สาว ๆ โดยบ้านใดกวนกาละแม ก็จะไปบอกเพื่อบ้านใกล้เคียงให้มาช่วยกัน เพราะกาละแมกระทะหนึ่ง ต้องใช้เวลากวนถึง 6 ชั่วโมง จึงได้ทีโดยใน 1 วัน จะกวนได้ 2 กระทะเท่านั้น หนุ่ม ๆ ทำหน้าที่กวน และการกวนกาละแมจะหยุดไม่ได้ เพราะจะทำให้ไหม้ จึงต้องกวนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสุรอาหารและคุยกันระหว่างหนุ่ม ๆ สาว ๆ นอกจากการส่งข้าวสงกรานต์แล้ว ยังมีการส่งน้ำพระสงฆ์อีกด้วย โดยกำหนดวันที่จะไปส่งน้ำพระสงฆ์ให้เจ้าอาวาสทราบ ต่อจากนั้นจะสร้างซุ้มกันเป็นห้องน้ำ

ด้วยทางมะพร้าว ปูพื้นด้วยแผ่นกระดานสำหรับให้พระเข้าไปสรงน้ำ ราน้ำที่ต่อเข้าไปในซุ้มยาวพอสมควร ทั้งนี้เพื่อให้ชาวบ้านได้สรงน้ำพระกันอย่างทั่วถึง โดยจัดตั้งโถงน้ำไว้เป็นระยะ เพื่อให้ชาวบ้านใช้น้ำในโถงนี้สรงน้ำพระซึ่งจัดขึ้นในเวลาประมาณบ่าย 2 โมง หลังจากทำบุญเลี้ยงพระเพลหรือมีการจับสลากภัตถวายอาหารแด่พระสงฆ์แล้ว โดยนิมนต์พระสงฆ์ที่มีอาวุโสสูงลงสรงก่อน ชาวบ้านจะใช้ขันของตนตักน้ำในโถงเทลงไปในราง น้ำจะไหลตามรางเข้าไปในซุ้มที่พระสรง ในระหว่างนี้จะมีคนคอยตะโกนบอกชาวบ้านให้หยุดหน้า ทั้งนี้เพื่อให้พระได้ดูเหวี่ยงโคลและชาวบ้านผู้ชายจะเข้าไปช่วยดูเหวี่ยงโคลพระด้วยก็ได้ เมื่อพระสงฆ์องค์หนึ่งสรงน้ำเสร็จก็นิมนต์พระองค์ต่อ ๆ ไป ในการสรงน้ำพระ ชาวบ้านจะเอาน้ำอบหอมเทปนลงไปกับน้ำในรางด้วยก็ได้ การสรงน้ำพระถือเป็นการขอพรและการกุศลทำให้อยู่เย็นเป็นสุข (ธวัชชัย บุญอุ้ม, 2554)

ระบำบ่อน ในวันสงกรานต์จะเห็นสาว ๆ ชาวบ้านตามหมู่บ้านต่าง ๆ รวมกลุ่มกันตั้งบ่อนสะบ้าส่วนมากอยู่ตามใต้ถุนเรือนชั้นเดียว และมีสาวงามอยู่ประจำทุกบ่อน ก่อนเล่นต้องปรับดินให้เรียบเสียก่อนโดยใช้น้ำรดหมาด ๆ แล้วเอาตะลุมพุกสำหรับตำข้าวทุบดินให้แน่น ต่อจากนั้นใช้ขวิดกลิ้งให้เรียบความกว้างยาวของบ่อนขึ้นอยู่กับเนื้อที่ของใต้ถุนบ้าน ด้านหัวบ่อนใช้กระดานหนา ๆ มาตั้งโดยเอาสันลงด้านหลังกระดานนี้มีม้ายาวตั้งอยู่หลายตัวเป็นที่นั่งของผู้เล่น กระดานนี้มีหน้าที่รับลูกสะบ้าที่ผู้เล่นอีกฝ่ายทยอยมากระทบไว้มิให้ลูกสะบ้ากระเด็นไป และป้องกันเท้าของผู้นั่งมิให้ถูกสะบ้าที่ทยอยมา มีการประดับประดากระดาษสายรุ้งสีต่าง ๆ และปักธงเสาเรือนรอบๆ บ่อนสะบ่านั้น ทุกบ่อนมีผู้หญิงสูงอายุเป็นหัวหน้าบ่อน และดูแลเป็นพี่เลี้ยงสาว ๆ ประจำบ่อน บ่อนสะบ้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีผู้เล่นทั้งฝ่ายชายและหญิงประมาณ 8 คน อย่างมากไม่เกิน 15 คน หญิงสาวแต่งตัวแบบสมัยโบราณอย่างสวยงาม วิธีเล่นสะบ้า ฝ่ายหญิงเป็นผู้ตั้งลูกสะบ้า เรียกว่า "จู้" ให้ฝ่ายชายเริ่มเล่นก่อน ฝ่ายชายนั่งที่มานั่งตรงข้ามกับฝ่ายหญิง หัวหน้าฝ่ายชายเริ่มเล่นก่อน โดยเล่นท่าไหน คนต่อ ๆ ไปเล่นท่าเดียวกันนั้นจนครบทุกคน กติกาการเล่นสะบ้าแตกต่างกันไปบ้างแล้วแต่หมู่บ้าน แต่ละท่าต้องเล่นให้ถูกคู่ของตน หากลูกสะบ้าที่ไม่ใช่คู่ของตนถือว่าเสีย "อูย" ต้องเปลี่ยนให้ฝ่ายตั้งรับกลับมาเล่นบ้าง ช่วงนี้ฝ่ายชายและหญิงจะได้คุยกัน การเล่นสะบ้าอาจจะเล่นไปจนสว่างหรือค่อนข้างมืด แต่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ควบคุมบ่อน ฝ่ายแพ้จะถูกปรับหรือรำให้ดู ท่าเล่นประกอบด้วยชื่อต่าง ๆ คือ ทินเต็ง เป็นท่าแรก ผู้เล่นนำลูกสะบ้าวางบนหลังเท้าแล้วโยนไปข้างหน้า แล้วตีลูกสะบ้าไปถูกคู่ของตน ท่าต่อไป ได้แก่ จิ้งฮะอยู่ อีเร็ดฮะเนิดเบา ฮะเนิดป้อย อีโซ อีเกน อีมายมับ ตองแก้ม มายฮะเกร็น มายโล่น อะลองเดิง เป็นต้น ทั้งหมดมีประมาณ 12-20 บท (ธวัชชัย บุญอุ้ม, 2554)

ในช่วงของเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสะบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีทิศทางการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) ซึ่งจะปรากฏในพิธีกรรมประเพณีสงกรานต์ วันสงกรานต์พระประแดง เป็นวันสงกรานต์ของชาวมอญที่สนุกสนานมากและเป็นที่รู้จักของประชาชนชาวไทยทั่วไปทุกที่ จะมีผู้มาร่วมเล่นน้ำในวันสงกรานต์พระประแดงเป็นจำนวนมาก เนื่องจากจัดภายหลังจากสงกรานต์อื่น ๆ (ถัดจากวันสงกรานต์ไทยไปหนึ่งอาทิตย์)

จุดเด่นอีกประการหนึ่งคือ การมีขบวนแห่นางสงกรานต์ พร้อมด้วยขบวนแห่ก-แห่ปลา ที่ยิ่งใหญ่ สวยงามตระการตาที่หลายหน่วยงานและหมู่บ้านร่วมกันจัดขึ้น สงกรานต์พระประแดงนั้น เป็นที่ สนุกสนาน ยิ่งนักเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั่วประเทศ ถึงความยิ่งใหญ่และความสวยงามตระการตาของ ขบวนแห่นางสงกรานต์ ขบวนรถบุปผาชาติ ขบวนสาวงาม-หนุ่มลอยชาย ที่ยังคงรักษาประเพณีเก่า ๆ ไว้อย่างมั่นคงตลอดถึงเอกลักษณ์การแต่งกายด้วยชุดไทยราชมัญและชุดลอยชาย และขณะแสดงใน ขบวนแห่โดยที่มีทิศทางการไหลของการสื่อสารจากบนลงล่าง (Top-down Communication) เพราะรูปแบบการจัดงานและการละเล่นต่าง ๆ ได้มีการกำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จะเปลี่ยนแปลงอีกไม่ได้ การเล่นส่บ้าในเกมการละเล่นเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ไม่เป็นทางการ การละเล่นจะใช้ทั้ง วจนภาษา (Verbal Communication) และอวจนภาษา (Nonverbal Communication) โดยวจนภาษา (Verbal Communication) สื่อความหมายผ่านเกมการละเล่น ฝ่ายหญิงเป็นผู้ตั้ง ลูกส่บ้า เรียกว่า "จู้" ให้ฝ่ายชายเริ่มเล่นก่อน ฝ่ายชายนั่งที่ม้านั่งตรงข้ามกับฝ่ายหญิง หัวหน้าฝ่ายชาย เริ่มเล่นก่อน โดยเล่นท่าไหน คนต่อ ๆ ไปเล่นท่าเดียวกันนั้นจนครบทุกคน กติกาการเล่นส่บ้าแตกต่างกันไปบ้างแล้วแต่หมู่บ้าน แต่ละท่าต้องเล่นให้ถูกคู่ของตนหากถูกส่บ้าที่ไม่ใช่คู่ของตนถือว่าเสีย "อูย" ต้องเปลี่ยนให้ฝ่ายตั้งรับกลับมาเล่นบ้าง ช่วงนี้ฝ่ายชายและหญิงจะได้คุยกันโดยตรง ระหว่างคู่เล่นฝ่าย ตรงข้าม

ส่วนรูปแบบการสื่อสารที่ปรากฏในช่วงเทศกาล จะมี 2 แบบ คือ แบบเป็นทางการ (Formal Communication) และแบบไม่เป็นทางการ (Informal Communication) โดยส่วนการแสดงในขบวน แห่จะมีรูปแบบการสื่อสารที่เป็นทางการ (Formal Communication) เพราะแต่ละขบวนแห่จะมีการ วางระบบแบบแผนในการแสดงไว้ล่วงหน้า ส่วนการสื่อสารผ่านพิธีกรรมจะมีรูปแบบการสื่อสาร ที่ไม่ เป็นทางการ (Informal Communication) เนื่องจากในขณะประกอบพิธีกรรม ร่างทรงเจ้าพ่อ- เจ้าแม่ จะใช้การพูดคุย สั่งการโดยที่ไม่มีการกำหนดหรือวางแผนไว้ล่วงหน้า

นอกจากนี้การสื่อสารทั้งส่วนพิธีกรรมและการละเล่น จะใช้ทั้งวจนภาษา (Verbal Communication) และอวจนภาษา (Nonverbal Communication) โดยวจนภาษา (Verbal Communication) จะใช้ในการสั่งงาน หรือแนะนำ ส่วนอวจนภาษา (Nonverbal Communication) ซึ่งแสดงออกในลักษณะการแสดงสัญลักษณ์หรือภาษาท่าทางซึ่งจะถูกใช้มากกว่าวจนภาษา (Verbal Communication) เพราะในขณะประกอบพิธีกรรมและขณะแสดงในขบวนแห่ จะมีเสียงรบกวน ที่ดังมาก ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสื่อสารดังนั้นการสื่อสารด้วยอวจนภาษา (Nonverbal Communication) จึงมีส่วนสร้างความเข้าใจในการสื่อสารได้

กลยุทธ์การสื่อสารที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวการเล่นส่บ้าในงานประเพณีสงกรานต์ของชาวมอญ อำเภพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นในช่วงเตรียมงานจะเกิดขึ้นในกลุ่มที่ มีการคัดเลือกและจัดตั้งขึ้นมาเป็นกรณีพิเศษ การสื่อสารที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้นำส่วนใหญ่เป็นการสื่อสาร แบบเป็นทางการเพราะเป็นการพูดคุยในที่ประชุม ทิศทางการสื่อสารเป็นแบบสองทาง และการไหลของ

การสื่อสารมีทั้งบนลงล่างและในระดับเดียวกัน เนื่องจากในที่ประชุมจะมีการแสดงความคิดเห็นหรือสอบถามข้อสงสัยตลอดเวลา

นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการซึ่งเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกกับสมาชิกที่มีความคุ้นเคยกันเป็นชาวตลาดพระประแดงเหมือนกัน การสื่อสารที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการและเป็นการสื่อสารสองทาง จึงทำให้สมาชิกกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ซึ่งเป็นตามแนวคิดของอิธนันท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2534) ที่ว่าบรรยากาศความเป็นกันเองในกลุ่มมีส่วนช่วยลดหรือขจัดความกังวลใจ ความไม่สบายใจ ความประหม่า อายุ และตึงเครียด

กลุ่มผู้นำในการจัดงานเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสละบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ นับว่าเป็นกลุ่มที่มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงานเป็นอย่างมาก คณะกรรมการทุกคนมีความเชื่อและศรัทธาพิธีกรรมต่าง ๆ ในวันสงกรานต์ ซึ่งผลสะท้อนออกมาที่ความยิ่งใหญ่อลังการ โดยพบว่า สาเหตุที่ทำให้เทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสละบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ยังคงยืนหยัดอยู่ได้และแรงศรัทธาต่อพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เสื่อมคลายลงไปตามกาลเวลา เนื่องมาจากผู้นำและสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ เป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากลักษณะของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันของสมาชิกแล้ว สิ่งที่ทำให้เทศกาลสงกรานต์ ประสบความสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่า ในช่วงเตรียมงาน ก่อนถึงเทศกาล สิ่งทีคณะกรรมการหรือกลุ่มผู้นำต้องดำเนินการ มีกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อทำหน้าที่สร้างการรับรู้ต่อประชาชนทั่วไปถึงเทศกาลสงกรานต์และสร้างความตระหนักและตื่นตัวต่อบทบาทหน้าที่ของสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการจัดงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสรี วงษ์มณฑา (2554) ที่ว่า สื่อกิจกรรมเป็นสื่อที่สามารถสื่อความรู้สึกนึกคิด ความรู้ อารมณ์ และเรื่องราวข่าวสารไปยัง กลุ่มเป้าหมายได้

ในช่วงของการเตรียมงาน นอกจากสื่อกิจกรรมพิเศษ ทีคณะกรรมการจัดงานเลือกใช้เพื่อสื่อสารกับประชาชนแล้ว ยังมีสื่อบุคคลในลักษณะของการร่วมประชุมเพื่อ ระดมความคิดเห็นจากสมาชิก ในการประชุมประจำเดือน ในขณะที่ประชุมสมาชิกจะแสดงความคิดเห็น ชักถาม และโต้ตอบอย่างอิสระ คู่สื่อสารจะทำการสื่อสารโดยใช้ทั้งวัจนภาษา และอวัจนภาษาในการโต้ตอบ การแสดงออกซึ่งสีหน้าและท่าทางและน้ำเสียง ทำให้คู่สนทนา ทราบถึงความพอใจหรือไม่ พพอใจของอีกฝ่ายได้ดีกว่าสื่อสารด้วยวัจนภาษาเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ยุบล เบญจรงค์กิจ (2554) ที่ว่าการสื่อสารด้วยอวัจนภาษา จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องราวที่ถ่ายทอดผ่านวัจนภาษามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การสื่อสารแบบสองทาง ในที่ประชุมยังเป็นเครื่องมือที่จะทำให้สมาชิก เกิดความเข้าใจและปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง จากการโต้ตอบ และชักถาม ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของเบอร์โล (อ้างใน ศิรดา พงษ์ภมร, 2547) ที่กล่าวเกี่ยวกับการสื่อสารสองทางว่า เป็นการสื่อสารที่ทำให้ผู้ส่งสาร ทราบผลของการสื่อสารว่า บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารหรือไม่ นอกจากนี้ในช่วงของการเตรียมงาน หากมองย้อนกลับไปที่ตั้งแต่คณะกรรมการจัดงานที่ได้รับมอบหมายนั้นคณะกรรมการจัดงานมีภารกิจ

ที่ต้องทำงานร่วมกันก่อนถึงเทศกาล สงกรานต์และการละเล่นส่ำของชาวมอญ ก่อนวันสงกรานต์จะมาถึง โดยชาวบ้านจะเตรียมบ้านเรือนให้สะอาด นำเงินที่เก็บหอมรอมริบไว้มาใช้จ่ายเพื่อการรื่นเริงในวันสงกรานต์ มีการกวนกาละแม ข้าวเหนียวแดง เพื่อทำบุญตักบาตรหรือแจกจ่ายญาติพี่น้อง ผู้ที่คุ้นเคยและเคารพนับถือ การกวนกาละแมเป็นเรื่องความสนุกสนานของหนุ่ม ๆ สาว ๆ โดยบ้านใดกวนกาละแมก็จะไปบอกเพื่อนบ้านใกล้เคียงให้มาช่วยกัน เพราะกาละแมกระทะหนึ่งต้องใช้เวลากวนถึง 6 ชั่วโมง จึงได้ทีโดยใน 1 วัน จะกวนได้ 2 กระทะเท่านั้น หนุ่ม ๆ ทำหน้าที่กวน และการกวนกาละแมจะหยุดไม่ได้ เพราะจะทำให้ไหม้ จึงต้องกวนอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสุราอาหารและคุยกันระหว่างหนุ่ม ๆ สาว ๆ มีโอกาสในการสื่อสารกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Berlo (อ้างใน ศิริดา พงษ์ภมร, 2547) ที่ว่า ความถี่ (Frequency) ในการสื่อสารมีผลอย่างมากในการเรียนรู้และโน้มน้าวต่าง ๆ โดยต้องมีปริมาณที่เหมาะสม

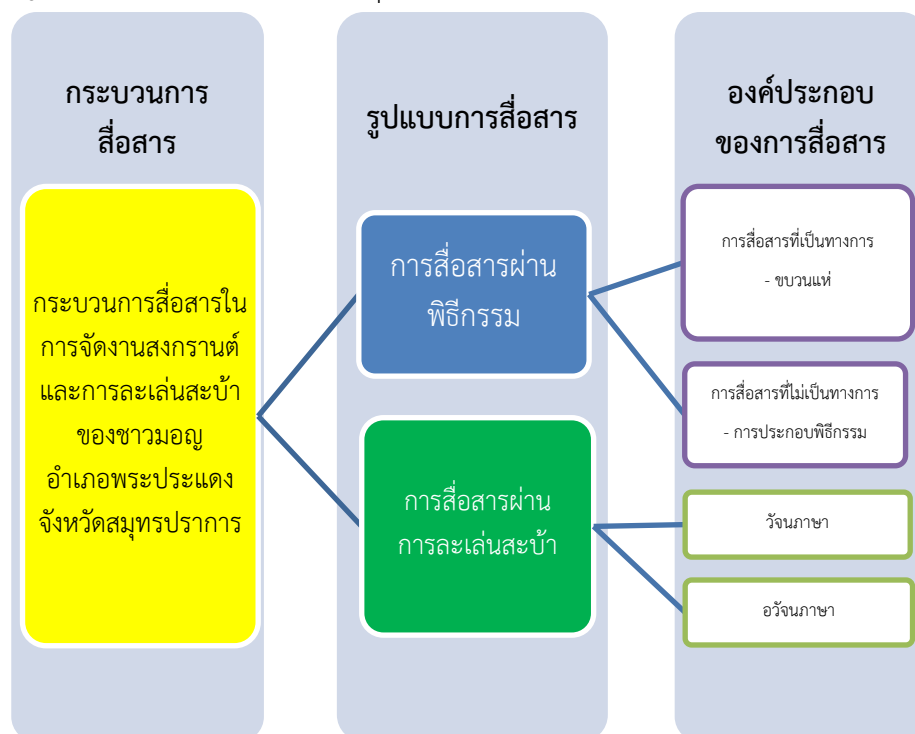
เทศกาลสงกรานต์และการละเล่นส่ำของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานสืบสานรุ่นต่อรุ่นจนปัจจุบันจัด ว่าเป็นวัฒนธรรมของจังหวัด ซึ่งกว่าจะดำเนินมาถึงจุดนี้ได้ต้องผ่านการผสมผสานทางวัฒนธรรม ระหว่างคนไทยและไทยเชื้อสายมอญที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันในหลายมิติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Samovar and Porter (อ้างใน จิราพร บุตรสันติ, 2559) ที่กล่าวว่า มนุษย์จะมองโลกผ่านกรอบประสบการณ์ การรับรู้และวัฒนธรรม ความเหมือนกันทางวัฒนธรรมจะทำให้เกิด ความเข้าใจทางความหมายทางวัฒนธรรมร่วมกัน ลักษณะเด่นที่ทำให้เทศกาลสงกรานต์และการละเล่นส่ำของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการยิ่งใหญ่ คือการได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสถาบันการศึกษา ในการให้การสนับสนุนงบประมาณและเข้าร่วมในขบวนแห่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอดุลย์ รัตนานนท์ (อ้างใน นงเยาว์ ปิฎกฤษต์, 2554) ที่ว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน จำเป็นต้องมีองค์กรภาคเอกชน มูลนิธิ ชมรม สมาคม หรือวัดในท้องถิ่นนั้นเป็นองค์กรหลักในการช่วยอนุรักษ์ ส่วนทางราชการก็ต้องให้การสนับสนุน เชิดชู ให้ กำลังใจ วัฒนธรรมพื้นบ้านจึงจะดำรงอยู่ได้ สำหรับการเข้ามาให้การสนับสนุนและเข้าร่วมในขบวนแห่ของหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับการละเล่นของไทยเชื้อสายมอญที่แสดงในขบวนแห่ในเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นส่ำของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและผลของพิธีกรรมทำให้เห็นภาพสะท้อนในด้านต่าง ๆ เช่น ภาพสะท้อนที่มีต่อสังคม เป็นต้น เมื่อมีผู้มาท่องเที่ยวมาก ก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นผลด้านเศรษฐกิจให้ดีขึ้น นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากขึ้นกว่าการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ประชาชนได้รับข่าวสารในเทศกาลสงกรานต์และการละเล่นส่ำของชาวมอญมากเป็น อันดับ 3 รองจากสื่อบุคคล และป้ายโฆษณาเท่านั้น ซึ่งสามารถสะท้อนได้ว่าในอนาคตการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งสื่อออนไลน์โซเชียลมีเดีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ เป็นต้น ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและช่วยลดต้นทุนประชาสัมพันธ์ในการจัดงานได้อย่างมาก

สรุป

กระบวนการสื่อสารในการจัดงานสงกรานต์และการละเล่นสบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ แสดงให้เห็นถึงการกำหนดนโยบายร่วมกันของกลุ่มผู้นำในการจัดการสงกรานต์และการละเล่นสบ้า รวมทั้งความสามารถในการสื่อสารและการจัดการในการแบ่งงานที่เหมาะสมของหน่วยงานภายในและภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานสงกรานต์และการละเล่นสบ้าและประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับประเพณีสงกรานต์และละเล่นสบ้า รู้สึกภาคภูมิใจเห็นคุณค่าในตัวประเพณี อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นภาพลักษณ์เชิงคุณค่าของไทยสู่จิตใจนักท่องเที่ยวด้วยเอกลักษณ์ความเป็นไทยและสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสรรคสินค้าการท่องเที่ยว โดยให้สื่อมวลชนนำเสนอประชาสัมพันธ์ให้คนภายนอกและนักท่องเที่ยวได้รับรู้และอนุรักษ์ประเพณีสงกรานต์และการละเล่นสบ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ให้สืบทอดต่อไป

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

สรุปองค์ความรู้เป็นกระบวนการสื่อสารในการจัดงานสงกรานต์และการละเล่นสบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกระบวนการสื่อสารในการจัดงานสงกรานต์และการละเล่นสบ้าของชาวมอญ
อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

จากการศึกษากระบวนการสื่อสารข้างต้น นำมาซึ่งข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการจัดงาน สงกรานต์และการละเล่นสละบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยควรมี การสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดงานสงกรานต์และการละเล่นสละบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสื่อสารผ่านความคิดของคณะกรรมการจัดงาน เป็นหลักเพราะคณะกรรมการจัดงานเป็นผู้จัดการรายได้ กลุ่มเป้าหมายของการสื่อสารควรมุ่งไปที่ การสื่อสารกับกลุ่มเยาวชน และกลุ่มชาวบ้าน เพื่อเพิ่มโอกาสในการมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายจากความคิดของสมาชิกที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานมี ประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาการจัดงานเทศกาลสงกรานต์และ การละเล่นสละบ้าของชาวมอญ และงานประเพณีอื่น ๆ ได้ โดยในการสื่อสารด้านพิธีกรรมและการจัด กิจกรรมการแสดงบนเวที ในอดีตจะเป็นการแสดงของลูกหลานอำเภอพระประแดงเท่านั้น แต่ปัจจุบัน คณะกรรมการจะใช้วิธีจ้างบริษัทที่รับออกแบบและจัดงาน (Organizer) เป็นผู้วางแผนและนำเสนอ คณะกรรมการเพื่อตัดสินใจ ซึ่งอาจทำให้การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในลดน้อยลง ควรเปิดโอกาสให้ ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มชาติพันธุ์ชาวมอญในเขตพื้นที่อื่นได้เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประกอบกับการเลือกใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ เทศกาลสงกรานต์และการละเล่นสละบ้าของชาวมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ คณะกรรมการควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมของผู้รับสาร ที่เปลี่ยนแปลงไป ในอดีตเป็นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ทั้งนี้การสื่อสารออนไลน์อาจเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ปัจจุบันผู้รับสารมีพฤติกรรมใน การรับสารจากสื่อ อินเทอร์เน็ต ทั้งเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย มากขึ้น ดังนั้นก่อนที่จะทำการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการควรศึกษาถึงพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารของประชาชนก่อนทุกครั้ง นอกจากนี้ควรเพิ่ม กลุ่มเป้าหมายของการสื่อสารโดยให้มีการประสานงานกับบริษัทนำเที่ยว โดยเน้นที่นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งจะทำให้เทศกาลสงกรานต์พระประแดงเป็นที่รู้จักมากขึ้นและจะเป็น ช่องทางในการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ให้กับประเพณีอื่น ๆ ได้ และควรสนับสนุนให้มีการประเมินผลในประเด็น ของการสื่อสาร ตั้งแต่ช่วงก่อนเทศกาล ในช่วงเทศกาล และหลังเทศกาล เพื่อวัดผลว่าการสื่อสาร ในแต่ละช่วงมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาสในการทำการสื่อสารในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2554). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพรส โปรดักส์.

- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี เศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ, สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์, และทิพย์พฐ์ กฤษสุนทร. (2554). *สื่อพื้นบ้านศึกษาในสายตา นิเทศศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราพร บุตรสันต์. (2559). *ลักษณะและปัญหาในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมระหว่างชาวเลกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวเลในตำบลราไวย์ อำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. (2534). *การสื่อสารในกลุ่ม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย บุญอ้อม. (2554). *ทัศนคติของชาวมอญพระประแดงในการเล่นส่บ้าทอย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงเยาว์ ปิฎกฤษต์. (2554). *บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสารมิตร.
- ลัดดา จิตตคุตตานนท์. (2552). *การวิเคราะห์การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมเพื่อการดำรงอยู่และสืบทอดประเพณีบูชาอินทิล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ดา ปั่นเหน่งเพชร. (2556). *บุคลิกภาพและมารยาท*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริดา พงษ์ภมร. (2547). *กระบวนการสื่อสารเพื่อการดำรงรักษางานประเพณีรับบัวของอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2554). *กลยุทธ์การตลาด วางแผนการตลาด*. กรุงเทพมหานคร: ดวงกลมสมัย

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการพัฒนาสมรรถนะข้ามพิสัย:

กรณีศึกษาประเทศฟินแลนด์

PHENOMENON BASED LEARNING FOR THE DEVELOPMENT OF TRANSVERSAL COMPETENCIES: A CASE STUDY FROM FINLAND

ออมวจี พิบูลย์

Ormwaree Pibool

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

กิตติชัย สุธาสิโนบล

Kittichai Suthasinobol

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University

Email : ormwaree.p@rmutsb.ac.th

Received September 2, 2021; Revised September 11, 2021; Accepted November 1, 2021

บทคัดย่อ

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นหนึ่งในทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะข้ามพิสัยและทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสารและร่วมมือกับผู้อื่น ทักษะด้านการคิดแบบยืดหยุ่นและคิดสร้างสรรค์ และทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการนำเอาปรากฏการณ์จริงมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ผู้เรียนศึกษาปรากฏการณ์แบบองค์รวมตามสภาพจริงในลักษณะของการบูรณาการข้ามวิชา เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และอยู่ในสถานะผู้สร้างความรู้ ในขณะที่ผู้สอนทำหน้าที่ผู้อำนวยความสะดวก การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานได้รับความสนใจอย่างมากหลังจากถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ของฟินแลนด์ การที่ฟินแลนด์ตัดสินใจเลือกใช้การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้มีปัจจัยสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของแนวคิดด้านศึกษาที่คำนึงถึงการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบร่วมมือ พหุปัญญาของผู้เรียน และการประเมินผลทางเลือกใหม่ ซึ่งถือเป็นปรากฏการณ์ทางการศึกษาของฟินแลนด์ในการให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาแบบกระจายอำนาจ

คำสำคัญ: การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน, สมรรถนะข้ามพิสัย, ประเทศฟินแลนด์

Abstract

Phenomenon Based Learning is one of the suitable alternatives for learning management in order to build transversal competencies and essential skills in the twenty-first century, for example, interpersonal and communication skills, agile thinking skills, creative thinking skills, and self-directed learning skills. Phenomenon Based Learning uses real-world phenomena as the starting point for learning by integrating interdisciplinary knowledge and subjects together with students' real-world studying phenomena in a holistic manner. Phenomenon Based Learning is student-centered that students are active knowledge creators who learn by doing, while teachers act as facilitators of learning. Phenomenon Based Learning receives much attention after being officially announced in the new Finnish National Core Curriculum of Basic Education. Finland's decision to adopt this kind of learning management is due to the influence of educational approaches that focus on learning with hands-on practice, collaborative learning, multiple intelligences of learners, and alternative assessments. This is a Finnish educational phenomenon that gives priority to a decentralized educational system.

Keywords: Phenomenon Based Learning, Transversal Competencies, Finland

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (The Fourth Industrial Revolution) ซึ่งเป็นการปฏิวัติที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมนุษย์แทบจะทุกมิติ เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ข้อมูลมหัต (Big Data) อินเทอร์เน็ตแห่งสรรพสิ่ง (Internet of Things-IoT) และ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence-AI) ก่อให้เกิดสถานะการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง (Disrupt) การเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดนี้ส่งผลให้พรมแดนระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือนจริงอยู่ในสถานะคลุมเครือ ไม่ชัดเจนเหมือนดังอดีต เรียกได้ว่าเป็นการทลายพรมแดนของสิ่งต่าง ๆ ทั้งทางด้านกายภาพ ดิจิทัล และชีวภาพ (Schwab, 2016) เห็นได้ชัดว่า สภาพสังคมที่แปรเปลี่ยนไปบวกกับความท้าทายจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ส่งผลให้เกิดความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนในหลายภาคส่วน ไม่เว้นแม้กระทั่งภาคการศึกษา รัฐสภายุโรประบุถึงความสำคัญของการเร่งปฏิรูปการศึกษาและการเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ว่าการศึกษาต้องเตรียมคนให้พร้อมที่จะรับมือกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่คาดเดาได้ยากและความคลุมเครือของโลกอนาคต (Lonka, 2015) ในอนาคตอันใกล้นี้ทักษะบางประการอาจกลายมาเป็น

สิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันของเรามากกว่าอดีต อาทิ ทักษะด้านดิจิทัล ทักษะด้านวิธีคิดแบบยืดหยุ่น ทักษะด้านการสื่อสารกับผู้อื่น และทักษะด้านความเป็นสากล (Oxford Economics, 2012) ดังนั้นเราจึงต้องเร่งสร้างคนที่มีลักษณะดังกล่าวผ่านทางการจัดการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาสองประเด็นหลัก ได้แก่ สภาพบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป และความจำเป็นของทักษะสมัยใหม่ จะพบว่า หัวใจของการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันควรอยู่ที่การสร้างคนให้มีสมรรถนะข้ามพิสัย (Transversal Competencies) และพร้อมที่จะเผชิญกับความผันผวนของโลกอนาคตการจะสร้างคนที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ สามารถใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้หลายวิธีบทความนี้จะมุ่งนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ที่เรียกว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน หรือ Phenomenon Based Learning ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในประเทศฟินแลนด์ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้สอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะข้ามพิสัยของผู้เรียน เนื้อหาภายในบทความประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ในส่วนแรกจะเป็นการอธิบายความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ วิธีในการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ และวิธีการประยุกต์ใช้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานในส่วนที่สองจะเป็นการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ในประเทศฟินแลนด์ด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และในส่วนสุดท้ายจะเป็นข้อเสนอแนะจากมุมมองของผู้เขียน

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

1. ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน หรือ Phenomenon-Based Learning เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และเน้นการศึกษาปรากฏการณ์เป็นองค์รวมแบบบูรณาการข้ามวิชา สำหรับความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานนั้น นักวิชาการได้ทำการศึกษาและได้ให้นิยามของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไว้ต่างกันไป ซึ่งสามารถสรุปความได้ดังนี้

พงศธร มหาวิจิตร (2560) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ว่าเป็นการเรียนรู้ในกลุ่มพหุวิทยาการแบบ Topical Learning (Topic-Based Learning) และ Thematic Learning (Theme-Based Learning) ที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาหัวข้อหรือประเด็นเรื่องแบบองค์รวมมากกว่าจะแยกเป็นรายวิชา เพื่อให้มีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงและเสริมสร้างทักษะในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

อรพรรณ บุตรกตัญญู (2561) อธิบายการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานว่า เป็นการนำปรากฏการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่การสำรวจด้วยมุมมองที่หลากหลายในเชิงสหวิทยาการของปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยใช้เทคนิควิธีการ และเครื่องมือ

ต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้และพัฒนาทักษะของผู้เรียนจากการศึกษาข้ามพรมแดนระหว่างวิชาภายใต้บริบทที่เชื่อมโยงกันเพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง

กิริสตี โลนกา (2563) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการเรียนแบบองค์รวมซึ่งมีพื้นฐานจากความคิดว่า นักเรียนต้องเรียนรู้ที่จะร่วมมือกันเพื่อสร้างทางออกใหม่ ๆ และผสมผสานความรู้จากวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ความรู้ที่โรงเรียนต้องเชื่อมโยงกับปัญหาในชีวิตจริง ปรากฏการณ์ซึ่งกำหนดโดยผู้เรียนถือเป็นหัวใจของการเรียนรู้ และปรากฏการณ์นั้นควรไปไกลเกินขอบเขตสาขาวิชาเดียว

Silander (2015) ระบุว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่นำเอาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ โดยนำปรากฏการณ์มาศึกษาแบบองค์รวมในบริบทที่เกิดขึ้นจริง ข้อมูลและทักษะที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์จะถูกพิจารณาจากมุมมองที่หลากหลายบนพื้นฐานของการบูรณาการข้ามวิชา

Daehler & Folsom (2016) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำความเข้าใจปรากฏการณ์ผ่านการใช้ข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด และการฝึกปฏิบัติจริง ข้อมูลและทักษะใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนได้รับจะถูกใช้ประกอบการศึกษาปรากฏการณ์ ซึ่งการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ข้อมูลใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนได้รับจะมีคุณค่าในทันที ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

จากแนวความคิดของนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สรุปความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานได้ว่าหมายถึง การนำเอาปรากฏการณ์จริงมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ โดยศึกษาปรากฏการณ์ตามสภาพจริง (Authentic phenomena) แบบองค์รวมผ่านการบูรณาการข้ามวิชา ทำให้ข้อมูลและทักษะใหม่ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้เรียนศึกษาหัวข้อ (topic) หรือประเด็นเรื่อง (theme) มีคุณค่าต่อผู้เรียนในทันที เพราะผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. ความสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้เรียนรู้ไปพร้อมกันผ่านการศึกษารูปแบบองค์รวมในลักษณะการบูรณาการความรู้ข้ามวิชา การเรียนรู้ที่อาศัยความร่วมมือเช่นนี้ก่อให้เกิดผลได้อย่างชัดเจนในสองมิติ ได้แก่ มิติผู้สอน และมิติผู้เรียน

ในมิติของผู้สอน การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานให้อิสระผู้สอนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ผู้สอนสามารถเลือกปรากฏการณ์หรือประเด็นต่าง ๆ จากบริบทและสภาพแวดล้อมรอบตัว อาจเลือกเป็นประเพณี วัฒนธรรม หรือความสนใจของท้องถิ่นมาประกอบการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อเนื้อหาการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของผู้เรียนนอกจากนี้ผู้สอนยังสามารถเลือกใช้หลักการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Instruction) อย่างหลากหลายมาประกอบกัน เช่น การใช้กระบวนการสืบเสาะ (Inquiry

Learning) การใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) การใช้โครงการ (Project Learning) และการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolios) (Silander, 2015; Zhukov, 2015) ทั้งนี้เป็นไปเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

ในมิติของผู้เรียน การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ซึ่งได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเข้า กับความรู้เดิมของตน การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอยู่ในสถานะของ ผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Active Creators) ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำความรู้ได้ดีในระยะยาว และ ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งเนื่องจากปรากฏการณ์ที่นำมาศึกษามีความสอดคล้องกับสถานการณ์จริง ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานก่อให้เกิดการถ่ายโอน ทักษะอย่างเป็นธรรมชาติ (Natural transfer) เพราะเป็นการเรียนรู้แบบหยั่งลึก (Anchored Learning) (Silander, 2015; พงศธร มหาวิจิตร, 2560) ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใน ชั้นเรียนไปปรับใช้กับสภาพแวดล้อมภายนอก และในขณะเดียวกันก็ยังสามารถนำปรากฏการณ์หรือ สถานการณ์ที่กำลังเกิดนอกห้องเรียนกลับมาศึกษาในชั้นเรียนได้เช่นเดียวกัน

3. องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

การจะนำการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไปใช้จัดการเรียนรู้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง ศึกษาและทำความเข้าใจองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน โดยในภาพรวมนั้น การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีจุดเด่นอยู่ที่การศึกษาปรากฏการณ์แบบองค์รวมตามสภาพที่ เป็นจริงเป็นการเรียนรู้เชิงรุกที่มีลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการได้ กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไว้ดังต่อไปนี้

Silander (2015) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานว่า ประกอบไปด้วย 5 มิติ ได้แก่ 1) ความเป็นองค์รวม (Holisticity) เป็นการเรียนรู้แบบสหวิทยาการไม่ แบ่งเป็นรายวิชา 2) สภาพจริง (Authenticity) วิธีการ เครื่องมือ และวัสดุจำเป็นมีความสอดคล้องกับ โลกแห่งความเป็นจริง 3) บริบท (Contextuality) เรียนรู้จากบริบทที่เป็นจริง 4) การเรียนรู้แบบ สืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Inquiry) ผู้เรียนลงมือค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เกิดการทำงานร่วมกันของผู้เรียน และ 5) กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) เน้นการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวเองของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ “วิธีการเรียนรู้” และต่อยอดสู่การเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Silander, 2015; อรพรรณ บุตรกัตัญญ, 2561; ศศิณัฐ์ สรรคบุรานุรักษ์ และคณะ, 2563)

Tissington (2019) อธิบาย ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Key Features of Phenomenon Based Learning) ทั้งหมด 5 ประการ ได้แก่ ประการแรก การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีลักษณะของศาสตร์การสอนแบบคอนสตรัคติวิสต์ (A Constructivist Pedagogy) เนื่องจากมีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Centered) มีลักษณะ ของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีความคล้ายคลึงกับการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

(Project-based learning) และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) และมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Social constructivism) ประการที่สอง การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีลักษณะเป็นโมดูลการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary Learning Modules) ผู้เรียนต้องอาศัยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากหลากหลายสาขาวิชาเพื่อแก้ปัญหา ประการที่สาม การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีลักษณะของการมุ่งความสนใจไปยังสภาพของโลกแห่งความเป็นจริง (Real-World Focus/Authenticity) เป็นการนำปรากฏการณ์ ประเด็น หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาศึกษา ประการที่สี่ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียน (Student Led) ผู้เรียนระบุปัญหาเสนอแนวทางแก้ไข และศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง และ ประการสุดท้าย การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีลักษณะของการวิจัยและการค้นพบ (Research and Discovery) ผู้เรียนได้ลงมือค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปโดยการใช้วิธีนินัย (Deductive inquiry) หรือ วิธีอุปนัย (Inductive inquiry) (Tissington, 2019)

Fields (2019) เสนอจุดร่วมพื้นฐาน (Common Denominators) ของโครงการแบบเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์ (Phenomenon-based Project) ไว้ 7 ประการ ได้แก่ 1) ข้ามวิชา (Cross-curricular) มีลักษณะของการใช้องค์ความรู้จากหลากหลายสาขาวิชามาประกอบเข้าด้วยกัน 2) หลากหลายวัฒนธรรม (Multi-cultural) มีลักษณะของการเรียนรู้จากบริบทวัฒนธรรมต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ภูมิหลังของผู้เรียน 3) มุมมองจากทั่วโลก (Global perspective) มีการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือชั้นเรียน 4) ร่วมมือ (Collaborative) เป็นลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกันผ่านทางการทำโครงการกลุ่ม ครูและผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) ผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered) ผู้เรียนลงมือค้นคว้าหาคำตอบ ประเมินผล และนำเสนอข้อค้นพบด้วยตนเอง 6) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) มีกระบวนการในการทำโครงการคล้ายกับการทำวิจัยขนาดย่อม ผู้เรียนต้องรู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง และ 7) บางสิ่งที่เป็นส่วนตัว (Personal) สิ่งที่น่าสนใจมักมีความเชื่อมโยงกับสิ่งที่พบในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

ผู้เสนอ	Silander (2015)	Tissington (2019)	Fields (2019)
มุมมองที่เสนอ	ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน 5 ประการ	ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Key Features of Phenomenon Based Learning) 5 ประการ	จุดร่วมพื้นฐาน (Common Denominators) ของโครงการแบบเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์ (Phenomenon-based Project) 7 ประการ

ผู้เสนอ	Silander (2015)	Tissington (2019)	Fields (2019)
รายละเอียด	1. ความเป็นองค์รวม (Holisticity) 2. สภาพจริง (Authenticity) 3. บริบท (Contextuality) 4. การเรียนรู้แบบสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Inquiry) 5. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)	1. ศาสตร์การสอนแบบคอนสตรัคติวิสต์ (A Constructivist Pedagogy) 2. โมดูลการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary Learning Modules) 3. สภาพของโลกแห่งความเป็นจริง (Real-World Focus/Authenticity) 4. การเรียนรู้โดยผู้เรียน (Student Led) 5. การวิจัยและการค้นพบ (Research and Discovery)	1. ข้ามวิชา (Cross-curricular) 2. หลากหลายวัฒนธรรม (Multi-cultural) 3. มุมมองจากทั่วโลก (Global perspective) 4. ร่วมมือ (Collaborative) 5. ผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered) 6. การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) 7. บางสิ่งที่เป็นส่วนตัว (Personal)

จากตารางที่ 1 สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานตามแนวคิดของนักวิชาการและนักศึกษานั้นมีทั้งมุมมองที่เหมือนและแตกต่างกัน แต่ก็เพียงพอที่จะเรียบเรียงหลักการสำคัญได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 4 ประการ ดังนี้

1. ความเป็นองค์รวม คือ มีการศึกษาปรากฏการณ์อย่างเป็นองค์รวมแบบบูรณาการข้ามวิชา ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของโมดูลการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการ หรือโครงงานเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์แบบข้ามสาระวิชา

2. สภาพจริง คือ เรียนรู้ตามสภาพของโลกแห่งความเป็นจริง โดยการนำเอาปรากฏการณ์ที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริงมาศึกษา ซึ่งปรากฏการณ์ที่เลือกอาจอิงกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น อาจเป็นสิ่งที่ได้รับความนิยมหรือเป็นที่สนใจ และอาจเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ภูมิหลังและชีวิตประจำวันของผู้เรียน

3. กระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะคล้ายกับการวิจัยขนาดย่อม คือ ในการศึกษาปรากฏการณ์ผู้เรียนจะต้องตั้งคำถาม คิด วิเคราะห์ แยกแยะ และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้

4. ผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ผู้เรียนเป็นผู้นำตนเองในการเรียนรู้ มีบทบาทเชิงรุกในการศึกษาปรากฏการณ์ที่ตนสนใจ เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในรูปแบบของการร่วมมือ และแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้

4. วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีความยืดหยุ่นค่อนข้างมาก ผู้สอนสามารถปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ดังนั้นจึงไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้มีขั้นตอนอย่างไร สอดคล้องกับคำอธิบายของ กิรสติ โลงกา (2563, น. 330) ที่ว่า “ไม่มีวิธีการที่ถูกต้องเพียงหนึ่งเดียวในการดำเนินโครงการแบบเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์” ดังนั้นในที่นี้จึงขอเสนอขั้นตอนในการนำการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนตามที่ Daehler and Folsom (2016) ได้ระบุไว้ ได้แก่

1. เลือกปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ (Select an interesting phenomenon) ร่วมกันระดมสมองหาปรากฏการณ์ที่จะนำมาศึกษา ปรากฏการณ์ควรน่าสนใจและมีความสอดคล้องกับประสบการณ์และระดับชั้นของผู้เรียน

2. วิเคราะห์คุณค่าของบทเรียนที่มีอยู่ (Analyze the utility of your existing lessons) ผู้สอนต้องตั้งคำถามกับตนเองว่า ผู้เรียนได้อะไรจากกิจกรรม และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสามารถเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ได้หรือไม่

3. วางลำดับกิจกรรม (Plan a sequence of activities) อาจเริ่มต้นจากการสังเกตปรากฏการณ์ร่วมกัน ตามด้วยการอภิปราย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองแนวคิดหรือถามคำถาม สนับสนุนให้ผู้เรียนระบุสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ ดึงให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรม และปิดท้ายด้วยการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากกิจกรรมทั้งหมด

4. วางแผนการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน (Make a plan for how you will know students have made sense of the phenomenon) อาจให้ผู้เรียนเขียนบรรยาย นำเสนอปากเปล่า ทำสไลด์หรือโปสเตอร์ เพื่อให้ทราบถึงความเข้าใจของผู้เรียน (Daehler & Folsom, 2016; พงศธร มหาวิจิตร, 2560; ตะวัน ไชยวรรณ และกุลธิดา นุกุลธรรม, 2564)

อาจกล่าวได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานนั้น ผู้สอนสามารถปรับแต่งวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ขอเพียงแค่นำถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และใช้ปรากฏการณ์เป็นจุดเริ่มต้นก็น่าจะเพียงพอแล้ว

5. เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานผู้สอนอาจใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ตามความถนัดของตน หรืออาจทดลองใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Teaching strategies for PhBL) ตามที่นักวิชาการทางการศึกษา Tislington (2019) ได้เสนอไว้ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. เริ่มต้นจากปรากฏการณ์ ไม่ใช่วิชา (Start with a Phenomenon, not a Subject) ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสำรวจปรากฏการณ์บางอย่าง เน้นการสำรวจในภาพรวมโดยที่ไม่มุ่งความสนใจไปที่วิชาใดวิชาหนึ่ง

2. ต่อยอดจากความสงสัยใคร่รู้ของผู้เรียน (Build on Students' Curiosity) เริ่มต้นด้วยการสอบถามความสนใจของผู้เรียน อนุญาตให้ผู้เรียนเสนอหัวข้อหรือปรากฏการณ์ตามความสนใจของตน

3. ใช้ประเด็นในท้องถิ่น (Embrace Local Issues) เลือกประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจในพื้นที่ โดยอาจเลือกจากประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งในกระบวนการระบุประเด็นเพื่อศึกษานี้สามารถหาข้อมูลได้จากหลายแหล่ง เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น การสอบถามผู้ประกอบการ ชุมชน และภาคเอกชนในพื้นที่ และอาจใช้การจัดการเรียนรู้แบบทัศนศึกษาในท้องถิ่นควบคู่กันไป

4. ใช้สถานการณ์ปัจจุบัน (Embrace Current Affairs) ศึกษาปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ปัจจุบันที่สังคมกำลังให้ความสนใจและเป็นที่ยอมรับ ตัวอย่างเช่น หากมีเหตุการณ์แผ่นดินไหวเกิดขึ้น อาจนำเอาสถานการณ์ไปใช้เป็นปรากฏการณ์เพื่อการศึกษาในชั้นเรียน ภายใต้หัวข้อใหญ่เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

6. วิธีการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานในชั้นเรียน

วิธีการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานในชั้นเรียนอาจแตกต่างกันไปตามลักษณะของศาสตร์หรือสาขาวิชาผู้สอนจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ โดยเบื้องต้นผู้สอนสามารถทำได้ด้วยการใช้ “โครงการแบบเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์ หรือ Phenomenon-based Project”(Fields, 2019)ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การตั้งคำถาม (Enquiry Question) เริ่มต้นจากการตั้งคำถามแบบ What if? จะเกิดอะไรขึ้นถ้า...? คำถามลักษณะนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้จินตนาการและเกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์ จัดว่าเป็นคำถามที่กระตุ้นทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking Skill)

2. การใช้บทเรียนขนาดเล็ก (Mini-lessons) ผ่านวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) โดยนำเสนออะไรบางอย่างเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน อาจเป็นกิจกรรมสั้น ๆ เพื่อปูพื้นฐานไปยังเนื้อหาหลัก เช่น นำเสนอความหมายของศัพท์เฉพาะทาง ความคิดรวบยอด หรือคำจำกัดความสั้น ๆ ในขั้นนี้ต้องทำให้มั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน เมื่อมั่นใจว่าผู้เรียนมีความพร้อมแล้วให้ตามด้วยการสอนแบบตรง (Direct Teaching) คือ สอนในส่วนของเนื้อหา ใจความหลักของบทเรียน ปิดท้ายด้วยการประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Assessment) เช่น การถามคำถามอย่างง่ายเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน

3. การค้นคว้าหาข้อเท็จจริงอย่างมีแบบแผนและการเรียนรู้ร่วมกัน (Research and Collaborative work) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูล และศึกษาด้วยตนเองผ่านกระบวนการแบบกลุ่ม

4. การนำเสนอผลการค้นคว้าสู่สาธารณะ (Public Presentation) ให้ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลและข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาสู่สาธารณะอาจมีการเชิญบุคคลภายนอกเข้ารับฟังและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

5. การสะท้อนการเรียนรู้ (Reflection on Learning) ให้ผู้เรียนมีโอกาสดทวนและสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง โดยในขั้นนี้ผู้สอนอาจถามคำถามสั้น ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสำรวจทบทวน และประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

จากการศึกษาความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ วิธีในการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ และวิธีการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน จะพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานน่าจะเป็นทางเลือกที่น่าสนใจและสามารถใช้ได้จริง ทั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่ชัดเจนขึ้น การวิเคราะห์กรณีศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ส่วนต่อไปของบทความจึงมุ่งศึกษาการจัดการเรียนรู้ของประเทศฟินแลนด์ที่นำการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมาใช้ในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

กรณีศึกษา: ประเทศฟินแลนด์กับการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

1. การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานกับการศึกษาของประเทศฟินแลนด์

ฟินแลนด์จัดว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่มีชื่อเสียงด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาฟินแลนด์กลับตัดสินใจปฏิรูประบบการศึกษาครั้งใหญ่ ฟินแลนด์เล็งเห็นว่าปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะซับซ้อนยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหาต้องอาศัยองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาวิชามาสานกัน (Symeonidis & Schwarz, 2016; กิริสตี โลนกา, 2563) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมแบบใหม่ กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นความเป็นองค์รวมให้มากขึ้น (กิริสตี โลนกา, 2563) เห็นได้ชัดว่าหลักสูตรการศึกษาฉบับใหม่ของฟินแลนด์พยายามตอบโจทย์ที่ทำทายนี้นี้ด้วยนำเสนอการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความเป็นองค์รวมที่เรียกว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน หรือ Phenomenon-based Learning โดยในการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของฟินแลนด์นี้การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานถูกนำมาใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ โดยได้รับการประกาศใช้อย่างเป็นทางการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่ของฟินแลนด์ ในลักษณะโมดูลการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary learning modules) เป็นการเรียนรู้ปรากฏการณ์จริง (Authentic phenomena) แบบองค์รวมข้ามขอบเขตสาขาวิชา ผู้เรียนจะศึกษาปรากฏการณ์จริงด้วยตนเอง ผ่านทางการตั้งคำถาม การลงมือค้นคว้าข้อมูล การฝึกปฏิบัติ การสรุปผล และการประเมินผล ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะข้ามพิสัย (Transversal competencies) ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น (Silander, 2015; Symeonidis & Schwarz, 2016; พงศธร มหาวิทยาลัย, 2561)

เมื่อพิจารณาถึงการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานในมิติของ ความหมาย องค์ประกอบ และวิธีการจัดการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ จะพบว่า ระบบการศึกษาของฟินแลนด์มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการนำการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้จะเกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะตัวหรือธรรมชาติบางอย่าง ของระบบการศึกษาฟินแลนด์ ในที่นี้จึงขอเสนอมุมมองที่ว่า การที่การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็น ฐานมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ในประเทศฟินแลนด์นั้น น่าจะเกิดจาก ปัจจัยสำคัญหลายประการประกอบกัน ปัจจัยดังกล่าวนี้ ได้แก่ 1) อิทธิพลจากแนวคิดด้านศึกษาของ ต่างประเทศ 2) วิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของฟินแลนด์ และ 3) ลักษณะเฉพาะของการศึกษาของ ฟินแลนด์

ประการแรก ในส่วนของอิทธิพลจากแนวคิดด้านศึกษาของต่างประเทศ เป็นที่น่าสังเกตว่า การศึกษาของประเทศฟินแลนด์ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากผลการวิจัยและนวัตกรรมของต่างชาติ ดังที่ ปาสิ ซอห์ลเบิร์ก (2559) ระบุว่า มีแนวคิด 5 ประการจากสหรัฐอเมริกาที่มีบทบาทต่อการศึกษาศาสตร์ ของฟินแลนด์ ได้แก่ 1) ปรัชญาการศึกษาของจอห์น ดิวอี้ในประเด็นการศึกษาเพื่อประชาธิปไตยนักเรียน ต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องการเรียนรู้ของตนเอง 2) การเรียนรู้แบบร่วมมือ กล่าวคือ หลักสูตร แห่งชาติปี 1994 กำหนดให้โรงเรียนออกแบบหลักสูตรของตนเอง โดยให้มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) 3) พหุปัญญา (Multiple Intelligences) นโยบายการศึกษาของฟินแลนด์ยึดถือหลักการที่ว่า เด็กทุกคนมีความฉลาดในเรื่องที่ต่างกันไป 4) การประเมินผลในชั้นเรียนด้วยทางเลือกใหม่ ๆ ระบบการศึกษาของประเทศอาศัยการตรวจตราของ ท้องถิ่น ครูเป็นผู้สร้างเกณฑ์ในการวัดผลขึ้นมาเอง โดยการประเมินจะคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ผสานกับการใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (portfolio assessment) การประเมินภาคปฏิบัติ (performance assessment) เป็นต้น และ 5) การชี้แนะแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนในการพัฒนาวิชาชีพ โดยครูจะช่วยเหลือกันสะท้อนแนวปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ เรียนรู้ร่วมกัน

ประการที่สอง ในส่วนของวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของฟินแลนด์ ปาสิ ซอห์ลเบิร์ก (2559) ได้กล่าวถึง วิสัยทัศน์ด้านการศึกษา 4 ประการของประเทศฟินแลนด์ในทศวรรษข้างหน้า ได้แก่ 1) การสอนหนังสือในชั้นเรียนจะน้อยลงเน้นการทำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีเวลาศึกษาสิ่งที่ ตนเองสนใจ 2) การเรียนรู้จะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบเฉพาะบุคคลมากขึ้นมีการใช้ แผนการเรียนรู้รายบุคคลตั้งเนื้อหามาจากหลักสูตรมาตรฐานให้น้อยลง 3) มุ่งเน้นสร้างทักษะทางสังคม เช่น ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและภาวะผู้นำ 4) เป้าหมายของการศึกษา คือ การค้นหาพรสวรรค์ของ ผู้เรียน ซึ่งแนวคิดเรื่องการค้นหาจุดแข็งของผู้เรียนและการเรียนรู้เฉพาะบุคคลนี้นั้น สอดคล้องกับ มุมมองของ กิรส์ติ โลนกา (2563) ที่ว่า การรู้จักจุดแข็งและกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของตนเองจะช่วยให้ ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางด้านการคิด และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีสติ

ประการสุดท้าย การที่การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเหมาะสมกับบริบททางการศึกษาของประเทศไทยนั้น น่าจะเป็นเพราะสังคมฟินแลนด์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อใจ (Trust) ซึ่งสะท้อนผ่านทางการจัดการศึกษาของประเทศในลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะสองประการ คือ ระบบการศึกษาแบบกระจายอำนาจ และกรอบแนวคิดด้านหลักสูตรระดับชาติของฟินแลนด์ (Finland's National Curriculum Framework) ที่มีลักษณะแบบหลวม ๆ กล่าวคือ ในส่วนของระบบการศึกษาแบบกระจายอำนาจ ฟินแลนด์ให้อิสระโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพและสถานการณ์ท้องถิ่น รัฐบาลทำหน้าที่สนับสนุนทางการเงินและจัดเตรียมกรอบการชี้แนะ (Guiding Framework) ว่าแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนควรเป็นอย่างไร ในส่วนของกรอบแนวคิดด้านหลักสูตรระดับชาติของฟินแลนด์ ครูชาวฟินแลนด์มีอิสระในการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างมาก สามารถปรับการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับท้องถิ่นของตนเองได้ทำให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์และความต้องการของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี (Sahlberg, 2015; กิริสตี โลนกา, 2563)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สภาพสังคมปัจจุบันส่งผลให้ประเทศฟินแลนด์ต้องทบทวนแนวทางการจัดการเรียนรู้ของประเทศตน ทั้งนี้การที่ฟินแลนด์นำการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมาใช้ นั้น นับว่าเป็นการตอบโจทยที่ท้าทายของยุคปัจจุบันและเหมาะสมกับธรรมชาติด้านการศึกษาของฟินแลนด์อย่างไรก็ดี จากการวิเคราะห์กรณีการจัดการเรียนรู้ของประเทศฟินแลนด์จะเห็นว่า หากเรานำการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมาปรับใช้กับบริบทประเทศไทยสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในมิติต่าง ๆ ว่าการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจะสามารถเข้ากันกับธรรมชาติด้านการศึกษาของประเทศไทยได้แค่ไหน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีลักษณะเด่นหลายประการที่เหมาะสมกับการนำมาใช้จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างไรก็ตามการเรียนรู้ในลักษณะนี้ยังคงมีข้อจำกัดอยู่ ดังนั้นผู้สอนจึงควรพิจารณาเบื้องต้นถึงข้อจำกัดเหล่านี้ก่อนที่จะนำการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน ในที่นี้จึงขอเสนอประเด็นเพื่อประกอบการพิจารณาทั้งสิ้น 3 ประเด็น ดังนี้

1. การเลือกปรากฏการณ์ในบางกรณีอาจเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เนื่องจากจุดเริ่มต้นคือความสนใจและความสงสัยของผู้เรียน ในบางครั้งผู้เรียนอาจไม่สามารถเลือกหัวข้อได้ ผู้สอนอาจต้องตัดสินใจกำหนดหัวข้อหรือปรากฏการณ์ให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ในส่วนของนิยามคำว่า “ปรากฏการณ์” ยังไม่มีเกณฑ์ที่แน่ชัดในการระบุว่าขอบเขตของปรากฏการณ์ควรกว้างแค่ไหน

2. การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานอาจสร้างความกดดันให้กับผู้เรียน การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีจุดเริ่มต้นจากการที่ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนนำเสนอหัวข้อหรือปรากฏการณ์ และผู้เรียนเป็นผู้นำการเรียนรู้ของตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจนและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนกดดัน สูญเสียความมั่นใจ หรือเกิดความท้อใจได้

3. การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามวิชา ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้สอนหลายสาขาวิชาในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจุดนี้เองอาจเกิดอุปสรรคขึ้นหากผู้สอนไม่สามารถปรับตัวได้

สรุป

บริบททางสังคมปัจจุบันต้องการคนที่มีสมรรถนะข้ามพิสัย มีทักษะในการร่วมมือกับผู้อื่น มีความคิดสร้างสรรค์และพร้อมที่จะแสวงหาความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาอันสลับซับซ้อน การจะปลูกฝังทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ผ่านระบบการศึกษาสามารถทำได้ผ่านทางการปรับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยผู้สอน การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน หรือ Phenomenon Based Learning จัดว่าเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับการนำไปใช้เพื่อสร้างสมรรถนะดังกล่าว เนื่องจากการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุก ให้คุณค่ากับความแตกต่างระหว่างบุคคล การศึกษาปรากฏการณ์แบบองค์รวมในลักษณะของการบูรณาการข้ามวิชาส่งผลให้ผู้เรียนต้องฝึกการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานพบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ตามสภาพจริงแบบองค์รวมในลักษณะการบูรณาการความรู้ข้ามวิชาผู้เรียนอยู่ในสถานะของผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่ผู้สอนอยู่ในสถานะของผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานผู้เรียนจะเกิดการตกผลึกทางความคิดอันจะนำไปสู่

ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่ตนศึกษาผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะจดจำความรู้ได้ดีในระยะยาวเนื่องจากเป็น
การเรียนรู้ที่เอื้อให้เกิดการถ่ายโอนทักษะอย่างเป็นธรรมชาติ และส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะข้ามพิสัย

เอกสารอ้างอิง

- กิริสตี โลนกา. (2563). *Phenomenal learning: นวัตกรรมการเรียนรู้แห่งอนาคตแบบฟินแลนด์*. แปล
จาก Phenomenal learning from Finland. (แปลโดย สุนันทา วรรณสิทธิ์ เบล และ
พญุศศักดิ์ แก่นจันทร์). กรุงเทพมหานคร: บุ๊คสเคป.
- ตะวัน ไชยวรรณ, และกุลธิดา นกุลธรรม. (2564). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน :
การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนในโลกแห่งความจริง. *วารสาร
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 15(2), 251-263.
- ปาสี ซอห์ลเบิร์ก. (2559). *Finnish Lessons 2.0: ปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ บทเรียนแนวใหม่จาก
ฟินแลนด์*. แปลจาก *Finnish Lessons 2.0: What Can the World Learn from
Educational Change in Finland?*. (แปลโดย วิชา ปิตชาภูมิ). กรุงเทพมหานคร: โอเพ่น
เวิลด์ส.
- พงศธร มหาวิจิตร. (2560). นวัตกรรมการเรียนรู้จากฟินแลนด์. *นิตยสาร สสวท*, 46(3), 40-45.
- พงศธร มหาวิจิตร. (2561). การประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับการ
เรียนแบบเชิงรุกในรายวิชาการประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.
วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 42(2), 73-90.
- ศศิณัฐ สรรคบุรานุรักษ์, วิชา กรพิพัฒน์, วนิดา ชูเกียรติวัฒนากุล, และภัทรปภา ทองแห่งใหญ่.
(2563). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงด้วยการสอนแบบปรากฏการณ์เป็น
ฐาน รูปแบบการเรียนรู้จากประเทศฟินแลนด์. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*,
13(1), 61-81.
- อรพรรณ บุตรกตัญญู. (2561). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการสร้างมุมมองแบบองค์
รวมและการเข้าถึงโลกแห่งความจริงของผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
46(2), 348-365.
- Daehler, K., & Folsom, J. (2016). *Making Sense of SCIENCE: Phenomena-Based Learning*.
Retrieved 2021, July 15. from <http://www.WestEd.org/mss>.
- Fields, D. (2019, March). *Applying Phenomenon-Based Learning to Day-to-day Lessons*.
Paperpresented at the 2019 Oxford National Conference, Italy. Retrieved 2021,
July 15. from <https://elt.oup.com/feature/it/ONC19/?cc=de&selLanguage=de&mode=hub>

- Lonka, K. (2015). *Innovative Schools: Teaching & Learning in the Digital Era*. European Parliament. European Union. Retrieved 2021, July 15. from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/563389/IPOL_STU\(2015\)563389_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/563389/IPOL_STU(2015)563389_EN.pdf)
- Oxford Economics. (2012). *Global talent 2021: How the new geography of talent will transform human resource strategies*. Retrieved 2021, July 15. from <https://www.oxfordeconomics.com/Media/Default/Thought%20Leadership/global-talent-2021.pdf>.
- Sahlberg P. (2015). *Finland's school reforms won't scrap subjects altogether*. Retrieved 2021, July 15. From <https://theconversation.com/finlands-school-reformswont-scrap-subjects-altogether-39328>.
- Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution: what it means, how to respond*. Retrieved 2021, July 15. from <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond/>
- Silander, P. (2015). *Phenomenon based learning*. Retrieved 2021, July 15. from <http://www.phenomenaleducation.info/phenomenon-based-learning.html>
- Symeonidis, V., & Schwarz, J. F. (2016). Phenomenon-Based Teaching and Learning through the Pedagogical Lenses of Phenomenology: The Recent Curriculum Reform in Finland. *Forum Oświatowe*, 28(2), 31–47.
- Tissington, S. (2019). *Learning with and through phenomena: An explainer on phenomenon-based learning* (Paper presented at the Association of Learning Developers in Higher Education Northern Symposium). Middlesbrough UK.
- Zhukov, T. (2015). *Phenomenon-based Learning: What is PBL?*. Retrieved 2021, July 15. From <https://www.noodle.com/articles/phenomenon-based-learning-what-is-pbl>.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ

วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ เป็นวารสารวิชาการที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) ได้ถูกจัดกลุ่มคุณภาพวารสารประจำปี พ.ศ. 2564 ให้เป็น วารสารที่มีคุณภาพกลุ่มที่ 2 (TCI ฐาน 2) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI จนถึง 31 ธันวาคม 2567 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านภาษา การท่องเที่ยว การโรงแรม การศึกษา และมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ

1) บทความพิเศษ (Special Articles) บทความพิเศษทางวิชาการที่นำเสนอองค์ความรู้ทางวิชาการอย่างเข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการหรือวิชาชีพ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นในลักษณะวิเคราะห์วิจารณ์ หรือเสนอแนวคิดใหม่ จากพื้นฐานทางวิชาการที่ได้เรียบเรียงจากผลงานทางวิชาการของตนเอง หรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นความรู้ที่มีประโยชน์แก่คนทั่วไป

3) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่มีการค้นคว้าอย่างมีระบบ และมีความมุ่งหมายชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือหลักการบางอย่างที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้า หรือการนำวิชาการมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ บทความวิจัยมีรูปแบบของการวิจัยตามหลักวิชาการ เช่น มีการตั้งสมมติฐานหรือมีการกำหนดปัญหาที่ชัดเจน สมเหตุสมผล โดยจะต้องระบุวัตถุประสงค์ที่เด่นชัด มีการรวบรวมข้อมูล พิจารณาวิเคราะห์ ตีความ และสรุปผลการวิจัยที่สามารถให้คำตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์

4) บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากประสบการณ์ของผู้นิพนธ์มาเรียบเรียงขึ้น

5) ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความทบทวนความรู้ เรื่องแปลย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ แนะนำเครื่องมือใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8-15 หน้ากระดาษ A 4 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบนขอบซ้าย 1.38 นิ้ว (3.51 cm.) และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว (2.54 cm.) กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัด เท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอตารางต้องนำเสนอตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับตารางไว้ด้านบน ส่วนการนำเสนอรูปภาพหรือแผนภาพระบุหมายเลขกำกับไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 รูปที่ 1 หรือ Figure 1 และแผนภาพที่ 1 รูปภาพหรือแผนภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องจำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลางหน้ากระดาษ

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดรูปแบบตามแบบของวารสาร พร้อมระบุหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เขียน และ E-mail ที่สามารถติดต่อได้

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรอยู่ระหว่าง 250-300 คำ ตอบบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3-5 คำ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกันต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ควรเว้นระยะพิมพ์เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษควรใช้ดังนี้ (Student Centred Learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระนี้ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด สั้น กระชับ และครอบคลุม

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย

3) **วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)** ระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

4) **การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)** อธิบายถึงผลการสืบค้นเอกสารบทความ การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้เห็นถึง “ช่องว่างของความรู้” (knowledge gap) ที่ยังไม่ถูกพิจารณา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถเติมเต็มช่องว่างของรู้นั้นได้ การทบทวนวรรณกรรมต้องมีการอ้างอิงอย่างครบถ้วน รวมทั้งควรมีการวิเคราะห์และจัดระบบความสัมพันธ์ของวรรณกรรมเหล่านั้นด้วย

5) **กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)** แสดงถึงแนวคิดสำคัญ หลักการสำคัญ ที่กำหนดขึ้นจากการประมวลมาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอเป็นแผนภาพที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

6) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

7) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

8) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิดและงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

9) **องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย (Body of Knowledge)** ระบุข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากผลการวิจัย

10) **สรุป (Conclusions)** สรุปในภาพรวมของบทความ โดยนำเสนอประเด็นสำคัญ ผลการวิจัย และแสดงผลลัพธ์ว่าผลการวิจัยความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป

11) **ข้อเสนอแนะ (Suggestion)** ระบุข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

12) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเนื้อหาของบทความเท่านั้น (ใช้ระบบ APA 6th)

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** สรุปประเด็นเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญ เน้นประเด็นสำคัญของงานที่ต้องการนำเสนอ โดยเขียนให้สั้น กระชับ มีความยาวไม่เกิน 250-300 คำ โดยบทคัดย่ออาจจะประกอบด้วยเนื้อหาสามส่วน คือ เกริ่นนำถึงวัตถุประสงค์ สิ่งที่ทำ (วิธีในการศึกษา) สรุปผลสำคัญที่ได้ ซึ่งอ่านแล้วต้องเห็นภาพรวมทั้งหมดของงาน

2) **บทนำ (Introduction)** เป็นการกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (review) และต้องมีการอ้างอิงที่มาของข้อมูลตามรูปแบบที่วารสารกำหนด

3) **เนื้อเรื่อง (Content)** แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ

4) **สรุป (Conclusion)** สรุปโดยเลือกประเด็นสำคัญของบทความมาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ซึ่งอาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง

หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทั้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป

5) องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ (Body of Knowledge) ระบุงค์ความรู้อันเป็นผลมาจากประเด็นที่ศึกษา การสังเคราะห์ออกมาในลักษณะ แผนภาพ แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

6) เอกสารอ้างอิง (Reference) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเนื้อหาของบทความเท่านั้น (ใช้ระบบ APA 6th)

ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือ หรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมด ก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสารเพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จนกว่าการอ้างอิงเอกสารได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA 6th Edition) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียนและเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับท้ายเนื้อความที่ใช้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิง บทความทุกรายการและเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถา ให้อ้างอิงชื่อคัมภีร์ เล่มที่ ข้อ เครื่องหมายทวิภาค (:) และหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระไตรปิฎกภาษาไทย/1516281-282), (พระไตรปิฎก พร้อมอรรถกถาแปล/15/255-319)

2) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่งเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ธนู ทดแทนคุณ, 2562)

3) ผู้แต่งสองรายให้อ้างชื่อของผู้แต่งสองรายเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (จิตาภา เร่งมีศรีสุข และชนิดาภา กระแจะจันทร์, 2561) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 รายการ ให้ใช้เครื่องหมายอฒภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิง เช่น (สัมพันธ์ สุกใส, 2560; สมพงษ์ เกษานุช, 2561)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกเว้นวรรคหนึ่งครั้งเพิ่มคำว่า และคณะ เช่น (จิตาภา เร่งมีศรีสุข และคณะ, 2558)

5) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งเช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยตัวอักษรย่อชื่อต้น โดย เว้น 1 ระยะ และ อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ทั้งนี้การกลับชื่อสกุลให้ใช้ตามความนิยมของคนในชาตินั้น โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค คั่นระหว่างชื่อสกุลและอักษรย่อชื่อต้น อักษรย่อชื่อกลาง หากกรณีที่มีผู้แต่งมีคำต่อท้าย เช่น Jr. หรือคำอื่น ๆ ให้ใส่คำดังกล่าวต่อท้ายอักษรย่อชื่อต้นหรืออักษรย่อชื่อต้น (ถ้ามี) โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (Hanegraaff, W., 2003)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยตัวอักษรย่อชื่อต้น และใช้เครื่องหมาย "&" ระหว่างคนที่ 1 และคนที่ 2 โดยเว้น 1 ระยะ ก่อนและหลัง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค และปีที่พิมพ์ เช่น (Cadigan, J. & Shupp, R., 2000) และให้ใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นกลางระหว่างเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 เอกสาร เช่น (Cadigan, J., 2013; Hanegraaff, W., 2003)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยตัวอักษรย่อชื่อต้น ของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al, และปีที่พิมพ์ (Hanegraaff, W. et al., 2008)

4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่งตามลำดับพยัญชนะภาษาอังกฤษ (A-Z)

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิมพ์รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์

กรณีเป็นสำนักพิมพ์หรือบริษัทให้คงไว้เฉพาะชื่อ ดังตัวอย่าง

- 1) บริษัท เอ็ม อี เค จำกัด ใช้ เอ็ม อี เค
- 2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 3) กรณีที่เป็นโรงพิมพ์ให้ใช้รูปแบบเต็ม เช่น โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ:

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง:

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อหนังสือ./ (ครั้งที่พิมพ์)./ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์ หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2561). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เอ็น เค การพิมพ์.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ)./ ชื่อหนังสือ./ (เลขหน้าที่ย่อ)./ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สัมพันธ์ สุกใส. (2561). การพัฒนาทรัพยากรบุคคล. ใน จิตาภา เร่งมีศรีสุข (บรรณาธิการ). การบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. (หน้า 112-115). กรุงเทพมหานคร: เอ็น เจ ที ปริ้นติ้ง.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ ปีที่./ (ฉบับที่)./ เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สมพงษ์ เกษานุช. (2560). กระบวนการพัฒนาชุมชนสู่ความยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3 (1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ใน/ ชื่อสารานุกรม./ (เล่มที่อ้าง./ หน้า/ เลขหน้าที่อ้าง)./ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาจพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีต เขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ, (เล่ม 2, หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T. (1995). Sciencefiction. In *The encyclopaedia America*, (Vol. 24, pp. 390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์)/ ชื่อบทความ./ ชื่อหนังสือพิมพ์./ ปีที่ (ฉบับที่)/ เลขหน้า.

ตัวอย่าง:

ธนู ทดแทนคุณ. (12 กันยายน 2561). มาตรฐานการเขียนหนังสือราชการ. มติชน, น. 15.

(7) รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน./ (ปีพิมพ์)/ ชื่อเรื่อง./ ใน รายงานการวิจัย./ สถานที่พิมพ์./ สำนักพิมพ์หรือหน่วยงาน.

ตัวอย่าง:

สมพงษ์ เกษานุช. (2561). การพัฒนาชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. ใน รายงานการวิจัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

(8) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน. (ปี ที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตหรือปริญญาดุษฎีบัณฑิต)/ สถานที่พิมพ์./ ชื่อสถาบัน.

ตัวอย่าง:

สมพงษ์ เกษานุช. (2561). กลยุทธ์การบริหารจัดการชุมชนเพื่อหนุนเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

(9) สัมภาษณ์

รูปแบบ :

ชื่อ นามสกุลผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ (วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์)/ ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์./ (ชื่อ/นามสกุล/ผู้สัมภาษณ์).

ตัวอย่าง :

วาสนา มะลินิน. (12 กันยายน 2562). ระบบการพัฒนานักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ใน มทร.สุพรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี. (สมพงษ์ เกษานุช ผู้สัมภาษณ์).

(10) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./สืบค้น/วันที่/เดือน/ปี./จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล (URL).

ตัวอย่าง :

วิทยา พัฒนเมธาดา. (2560). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)*. สืบค้น 12 กันยายน 2561. จาก <http://www.kansuksa.com/31/>.

หมายเหตุ: / = เว้นวรรค 1 ครั้ง

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กริช แรงสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ครูเชียงราย. (2560). *สื่อการสอน*. สืบค้น 1 มกราคม 2560. จาก <http://www.kru Chiangrai.net/tagสื่อการสอน/>.

จรัญ แสงบุญ. (2552). *การจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิราภา เตังไตรรัตน์. (2554). *จิตวิทยาทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: ธรรมศาสตร์.

จันทราณี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

จามจุรี จำเมือง. (2553). *ผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ทิภาวรรณ เลขวิวัฒนะ และสุนทรี จันทร์สำราญ. (2557). การประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องผู้เรียน (Classroom Assessment for Student Diagnostic). *วารสารชุมชนนักวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งประเทศไทย*, 1(1), 12-25.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.

นิธิตา บุณจันทร. (2550). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- Glickman, C.D. (2004). *Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach*. Boston: Allyn and Bacon.
- Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. (1996). *Educational administration*. (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- McEwan, E. K. (2003). *Ten traits of highly effective principals : From good to great performance*. Thousand Oaks, CA: Sage.

4. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

4.1 ส่งผ่านระบบออนไลน์ของวารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ (THAIJO) โดยสมัครสมาชิก และส่งบทความผ่านระบบได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/art/index>

4.2 ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย

- 1) ต้นฉบับ จำนวน 3 ชุด จำแนกเป็น
 - ต้นฉบับที่ไม่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 2 ชุด
 - ต้นฉบับที่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 1 ชุด เอกสารต้องระบุรายละเอียด ผู้เขียนบทความ Author (s) ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่ง และสังกัด หรือวุฒิการศึกษาสูงสุด อย่างใดอย่างหนึ่งโดยให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author) ให้ระบุที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ E-mail ที่สามารถติดต่อได้ ในกรณีที่ต้นฉบับดังกล่าวมาจากหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หรือหลักสูตร การศึกษาโปรดระบุชื่อหลักสูตร สาขา และสถาบันการศึกษาให้ชัดเจน
- 2) แผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับ จำนวน 1 แผ่น (ระบุชื่อบทความและชื่อผู้เขียน)
- 3) แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ
 - แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ
 - แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ
- 4) ส่งต้นฉบับบทความเพื่อเสนอตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ มายัง

กองบรรณาธิการวารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
เลขที่ 60 หมู่ 3 ถนนสายเอเชีย (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์) ตำบลหันตรา
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
โทร. 035-709208, โทรสาร. 035-709208

4.3 ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แนบไฟล์ต้นฉบับ (File attachment) ในรูปแบบ MS Word และ PDF ส่งมายัง E-mail: journalartmutsb2560@gmail.com เมื่อได้รับการยืนยันจากกองบรรณาธิการ พิจารณาให้ตีพิมพ์ลงในวารสารแล้ว ผู้เขียนจะต้องส่งแผนซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับจำนวน 1 แผ่น มายังกองบรรณาธิการเพื่อเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ต่อไป

5. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร รูปแบบไฟล์ภาพในสกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp. ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตาราง และเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไขถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่าน หรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

6. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืน เพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัย ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารบทความลงตีพิมพ์ผลงาน จำนวน 1 ฉบับ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (ตัวพิมพ์ใหญ่: 18 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt), เบอร์โทรศัพท์ (มือถือ), ID Line

Received เดือน วัน, ปี; Revised เดือน วัน, ปี; Accepted เดือน วัน, ปี

บทคัดย่อ (250-300 คำ)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1)..... 2).....
และ 3) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย.....
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ผลการวิจัยพบว่า

1).....

2).....

3)

คำสำคัญ:,, (3-5 คำ)

Abstract (250-300 words)

This Article aimed to study 1) 2)
and 3) the sample was..... They was selected by
the instrument for collecting data was Analysis data by Descriptive
statistics and Content Analysis. The research results were found as follows;

1).....

2).....

3)

Keywords:,, (3-5 words)

บทนำ

ย่อหน้าแรก เขียนอธิบายประเด็นวิจัย ปรากฏการณ์ ความน่าสนใจ ความสำคัญ โดยนำข้อมูลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เพื่อที่จะบ่งชี้สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ความรู้ (knowledge) หรือการทำงานของนักปฏิบัติ (practice) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาพอสังเขปเพื่อชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมามีการค้นพบอะไรบ้างและค้นพบโดยใครบ้างเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการนำเสนอให้เห็นว่ายังมีช่องว่าง (gap) ของงานวิจัย (อ้างอิงข้อมูลตัวเลขจากหน่วยงานราชการ/บทความวิจัยที่ตีพิมพ์ 1-2 ปี/เจ้าของทฤษฎี)

ย่อหน้าที่สอง พื้นที่วิจัย ปัญหา ความต้องการ หรือลักษณะกลุ่มที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเป็นอย่างไร นักวิจัยได้มีประสบการณ์หรือมีส่วนร่วมในพื้นที่นั้นอย่างไรบ้าง มีงานวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่กลุ่มเป้าหมายอย่างไร

ย่อหน้าที่สาม เขียนแนะนำวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานวิจัยซึ่งจะเป็นเหมือนเข็มทิศบอกแนวทางการทำวิจัย [how?, where?, when?] นักวิจัยชี้ให้เห็นระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้เพื่อทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยที่วางไว้พอสังเขป

บทความวิจัยนี้นำเสนอ (โครงสร้าง และเนื้อหาของบทความที่จะนำเสนอ โดยปกติจะเขียนตามวัตถุประสงค์ หรือประเด็นตามหัวข้อบทความ และประโยชน์ที่จะเกิดแก่วงวิชาการหรือสังคม)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษา.....
2. เพื่อศึกษา
3. เพื่อศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

เขียนควรอธิบายถึงผลการสืบค้นเอกสาร บทความ การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้เห็นถึง “ช่องว่างของความรู้” (knowledge gap) ที่ยังไม่ถูกพิจารณา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถเติมเต็มช่องว่างของรู้นั้นได้ การทบทวนวรรณกรรมต้องมีการอ้างอิงอย่างครบถ้วน รวมทั้งควรมีการวิเคราะห์และจัดระบบความสัมพันธ์ของวรรณกรรมเหล่านั้นด้วย

1.

2.

3.

(สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนนำเอาทฤษฎี /แนวคิดที่ทบทวนมาใช้ในการวิจัยอย่างไร ในประเด็นไหน)

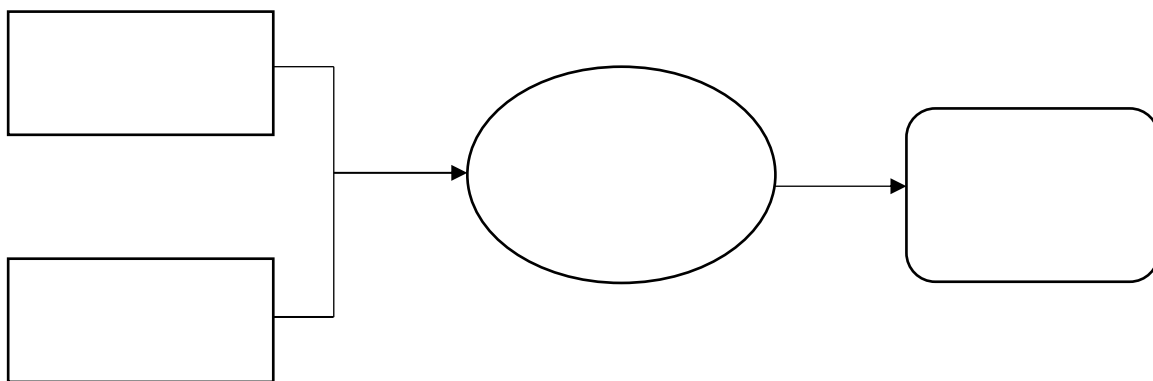
กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของ ประกอบด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

เขียนตัวแปรอิสระ

กระบวนการ/เครื่องมือ/พื้นที่/กลุ่มเป้าหมาย

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการเขียนแบบที่ 1

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ/ผสมวิธี) พื้นที่วิจัย คือประชากร คือ จำนวน คน (อ้างอิง) กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบ.....(อธิบายการคัดเลือกอย่างละเอียด) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (อธิบายลักษณะ องค์ประกอบ และสร้างตามแนวคิดของใคร ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย) ใช้ศึกษา..... 2) แบบสัมภาษณ์ (อธิบายลักษณะ องค์ประกอบ และสร้างตามแนวคิดของใคร ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย) ใช้ศึกษา 3) แนวทางการสนทนากลุ่ม (ประเด็นการสนทนา องค์ประกอบ และสร้างตามแนวคิดของใคร) รวบรวมข้อมูลโดย ระหว่างเดือน ถึง เดือน พ.ศ. นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ.....(สถิติพื้นฐาน/สถิติ

อ้างอิง สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

วิธีการเขียนแบบที่ 2

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ/ผสมวิธี) พื้นที่วิจัย คือ โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการณ์การประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

(กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ คุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาศักยภาพและโอกาสทางธุรกิจผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่

(กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ คุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้)

ขั้นตอนที่ 3 การเพิ่มศักยภาพและโอกาสทางธุรกิจผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่

(กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ คุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้)

วิธีการเขียนแบบที่ 3

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย..... โดยใช้วิธีการ..... ดังนี้

1) การศึกษาในเชิง..... หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม ภาพถ่าย เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึง.....ดังนี้

(1)

(2)

(3)

ฯลฯ

2) การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการสร้าง ทั้งในระดับนโยบาย ประชาชน ชุมชน องค์กร/สถาบันการศึกษา ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษา โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

(1) ทำการศึกษาและคัดเลือกองค์กร ชุมชน องค์กรนโยบายในประเทศ โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือเกี่ยวกับกระบวนการ.....

(2) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับ

.....
.....

(3) ดำเนินการศึกษาวិเคราะห์แนวคิด รูปแบบ การจัดการ และแนวทางการพัฒนา
ความสัมพันธ์ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับ.....
ในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ
ศึกษาวิจัย

(4) สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ทั้งจากการศึกษาในเชิงเอกสารและภาคสนาม
โดยนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญ คือแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์
กระบวนการ.....ทั้งนี้ เน้นการนำผลการศึกษามาเผยแพร่ให้
.....และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของในระดับประเทศได้รับทราบ

(5) วิเคราะห์รูปแบบและแนวทางการ.....
.....

(6) สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) มีคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ.....

2) มีประสบการณ์ในการทำงานด้าน.....อย่างน้อย 5 ปี

3) มีการศึกษาและทำงานวิจัยด้าน.....อย่างต่อเนื่อง

4) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา..... มีอะไรบ้าง มีกระบวนการอย่างไร

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

7) การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตารางที่ 1 แสดง.....

หัวข้อที่ 1	หัวข้อที่ 2	หัวข้อที่ 3
.....		
.....		
.....		
โดยรวม		

จากตารางที่ 1

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า.....

ภาพที่ 1 แสดง.....

จากภาพที่ 1

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า.....

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า
.....ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....
.....ซึ่งสอดคล้องกับ (เอกสารสนับสนุน : อ้างอิงผลการวิจัย/แนวคิด/ทฤษฎี).....
.....
.....
.....
.....
.....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า
.....ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....
.....ซึ่งสอดคล้องกับ (เอกสารสนับสนุน : อ้างอิงผลการวิจัย/แนวคิด/ทฤษฎี).....
.....
.....
.....
.....
.....

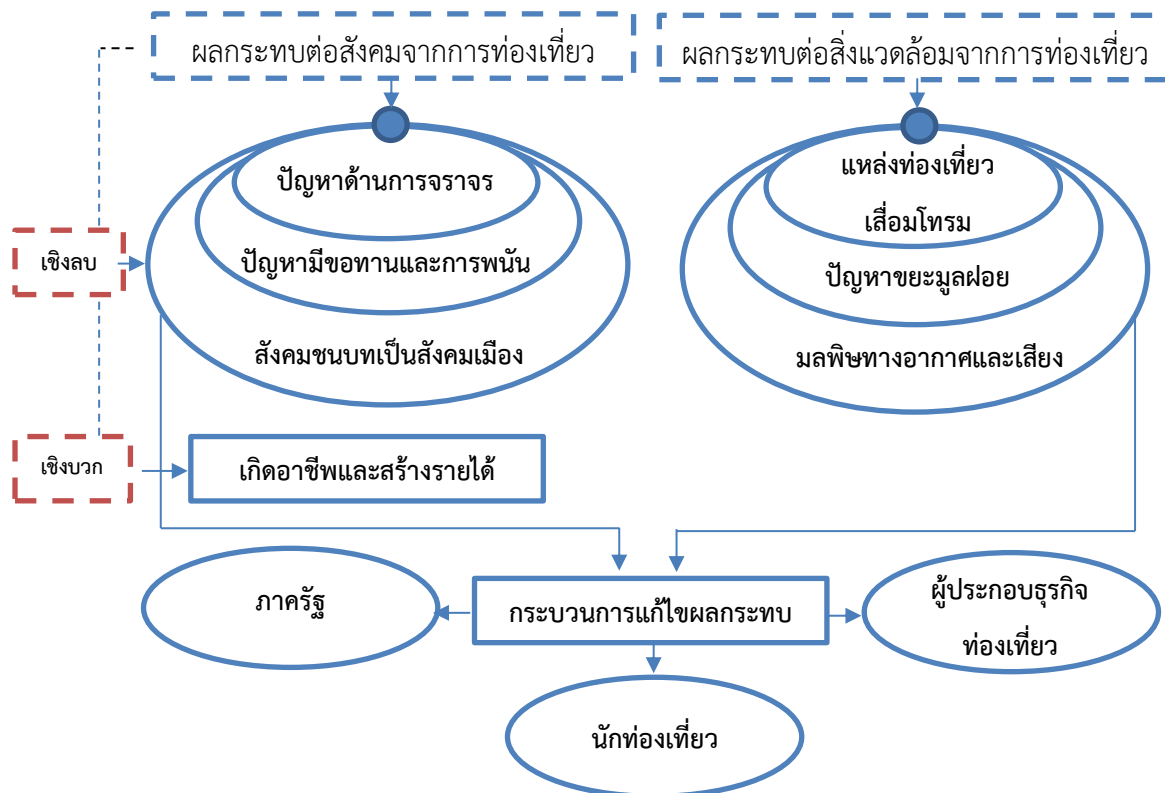
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า
.....ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....
.....ซึ่งสอดคล้องกับ (เอกสารสนับสนุน : อ้างอิงผลการวิจัย/แนวคิด/ทฤษฎี).....
.....
.....
.....
.....
.....

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการวิจัย การสังเคราะห์ออกมาในลักษณะ แผนภาพ แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่าง: การเขียนองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาผลกระทบทางสังคมของประชาชนจากการจัดการท่องเที่ยวสมัยใหม่ กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงผลกระทบทางสังคมของประชาชนจากการจัดการท่องเที่ยวสมัยใหม่

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยผลกระทบทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านการจราจร ปัญหามีขอรานและการพนัน และสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ส่วนผลกระทบต่องานสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ปัญหาขยะมูลฝอย และปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมในภาพรวมโดยเฉพาะการก่อให้เกิดอาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ดังนั้นการกำหนดมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขผลกระทบให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยวสมัยใหม่ จึงเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว ที่ต้องกำหนดมาตรการเพื่อนำสู่การปฏิบัติร่วมกัน เพื่อสร้างความตระหนักและรักษาไว้ซึ่งมรดกอันล้ำค่าของโลก สู่การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างมรดกทรัพยากรและการดำรงอยู่ของคนในสังคมอย่างสมดุลและยั่งยืน

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า
ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า
ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....

1.3 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า
ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ (องค์ความรู้) ที่สำคัญ คือ สามารถนำไป
ประยุกต์ใช้กับ โดยควรให้ความสำคัญกับ สำหรับประเด็นในการ
วิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

เอกสารอ้างอิง (ตัวอย่าง)

กริช แรงสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร:
ซีเอ็ดยูเคชั่น.

กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2551). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows*. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ครูเชียงราย. (2560). *สื่อการสอน*. สืบค้น 1 มกราคม 2560. จาก <http://www.kru.chiangrai.net/tagสื่อการสอน/>.

จรัญ แสงบุญ. (2552). *การจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอแม่แจ่ม
จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิราภา เตังไตรรัตน์. (2554). *จิตวิทยาทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: ธรรมศาสตร์.

- จันทราณี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บิ๊คพอยท์.
- จามจุรี จำเมือง. (2553). *ผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิภาวรรณ เลขวัฒนะ และสุนทรี จันทรสำราญ. (2557). การประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องผู้เรียน (Classroom Assessment for Student Diagnostic). *วารสารชุมชนนักวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งประเทศไทย*, 1(1), 12–25.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- นิธิดา บุณจันทร. (2550). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณยบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Glickman, C.D. (2004). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. Boston: Allyn and Bacon.
- Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. (1996). *Educational administration*. (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- McEwan, E. K. (2003). *Ten traits of highly effective principals: From good to great performance*. Thousand Oaks, CA: Sage.

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (ตัวพิมพ์ใหญ่: 18 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt), เบอร์โทรศัพท์ (มือถือ), ID Line

Received เดือน วัน, ปี; Revised เดือน วัน, ปี; Accepted เดือน วัน, ปี

บทคัดย่อ (250-300 คำ)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ วิธีที่ใช้ในการศึกษา (ถ้ามี).....
มีข้อค้นพบหรือข้อสรุปสำคัญที่เกิดจากการศึกษา.....

ซึ่งจะเป็นประโยชน์/สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อ.....

(บทคัดย่อในบทความวิชาการ เป็นการสรุปประเด็นเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญ เน้นประเด็นสำคัญของงาน
ที่ต้องการนำเสนอจริง ๆ ควรเขียนให้สั้น กระชับ มีความยาวไม่เกิน 250-300 คำ โดยบทคัดย่ออาจจะ
ประกอบด้วยเนื้อหาสามส่วน คือ เกริ่นนำถึงวัตถุประสงค์ สิ่งที่ทำ (วิธีในการศึกษา) สรุปผลสำคัญที่ได้
ซึ่งอ่านแล้วต้องเห็นภาพรวมทั้งหมดของงาน)

คำสำคัญ:,, (3-5 คำ)

Abstract (250-300 words)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords:,, (3-5 words)

บทนำ

ย่อหน้าแรก เขียนเชิงหลักการและเหตุผล (rationale) หรือความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน (justification) หัวข้อนี้จะทำให้ผู้อ่านได้ทราบเป็นพื้นฐานไว้ก่อนว่าเรื่องที่เลือกมาเขียนมีความสำคัญหรือมีความเป็นมาอย่างไรเหตุผลใดผู้เขียนจึงเลือกเรื่องดังกล่าวขึ้นมาเขียน ในการเขียนบทนำในย่อหน้าแรกซึ่งถือว่าการเปิดตัวบทความทางวิชาการ และเป็นย่อหน้าที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน.....

ย่อหน้าที่ 2, 3, ... อารยะวัตถุประสงค์ ขอบเขตของเรื่องที่จะนำเสนอ หรือกำหนดคำจำกัดความหรือนิยามต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเห็นว่าควรระบุไว้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ตลอดจนทั้งประโยชน์ที่เกิดจากบทความนี้.....

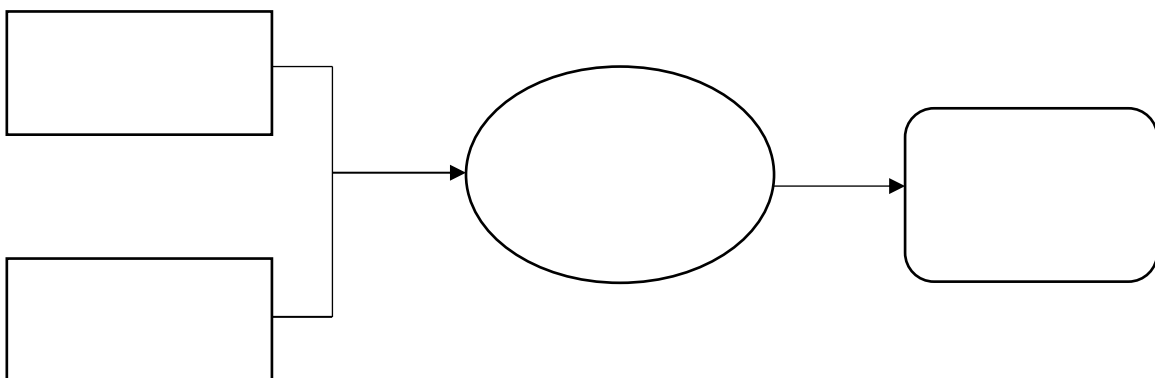
(เป็นการกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (review) ไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ และต้องมีการอ้างอิงที่มาของข้อมูลตามรูปแบบที่วารสารกำหนด)

เนื้อหา

1. เนื้อหาหัวข้อที่ 1 (18 pt)

1.1 หัวข้อย่อยที่ 1 (16 pt)

.....(อ้างอิงที่มาของข้อมูล: ชื่อผู้แต่ง, xxxx (ระบุปี พ.ศ./ค.ศ.))

แผนภาพที่ 1 แสดง.....

(ที่มา: ชื่อผู้แต่ง, xxxx (ระบุปี พ.ศ./ค.ศ.))

1.2 หัวข้อย่อยที่ 2 (16 pt)

.....
.....(อ้างอิงที่มาของข้อมูล: ชื่อผู้แต่ง, xxxx (ระบุปี พ.ศ./ค.ศ.))

ตารางที่ 1 แสดง.....

(ที่มา: ชื่อผู้แต่ง, xxxx (ระบุปี พ.ศ./ค.ศ.))

หัวข้อที่ 1	หัวข้อที่ 2	หัวข้อที่ 3
.....		
.....		
โดยรวม		

จากตารางที่ 1

2. เนื้อหาหัวข้อที่ 2 (18 pt)

2.1 หัวข้อย่อยที่ 1 (16 pt)

.....
.....
.....
.....(อ้างอิงที่มาของข้อมูล: ชื่อผู้แต่ง, xxxx (ระบุปี พ.ศ./ค.ศ.))

ภาพที่ 1 แสดง.....

(ที่มา: ชื่อผู้แต่ง, xxxx (ระบุปี พ.ศ./ค.ศ.))

.....(อ้างอิงที่มาของข้อมูล: ชื่อผู้แต่ง, xxxx (ระบุปี พ.ศ./ค.ศ.))

2.2 หัวข้อย่อยที่ 2 (16 pt)

.....(อ้างอิงที่มาของข้อมูล: ชื่อผู้แต่ง, xxxx (ระบุปี พ.ศ./ค.ศ.))

สรุป

.....สรุปในลักษณะที่เป็นการย่อ ประมาณ 4-5 บรรทัด โดยเลือกประเด็นสำคัญของบทความมาเขียน
รวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ซึ่งอาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้
อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้
ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป.....

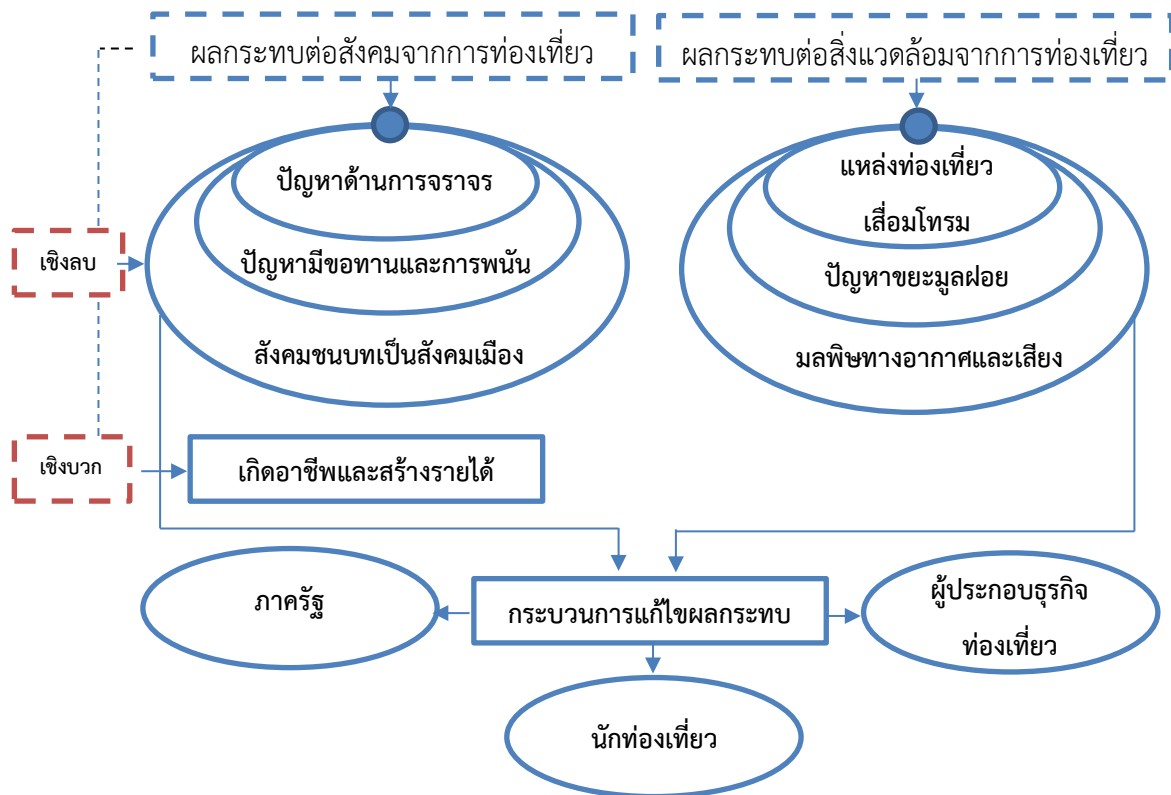
องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลมาจากประเด็นที่ศึกษา การสังเคราะห์ออกมาในลักษณะ แผนภาพ
แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

ตัวอย่าง: การเขียนองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องผลกระทบทางสังคมของประชาชนจากการจัดการท่องเที่ยวสมัยใหม่ในอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงผลกระทบทางสังคมของประชาชนจากการจัดการท่องเที่ยวสมัยใหม่

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยผลกระทบทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านการจราจร ปัญหาที่มีขอทานและการพนัน และสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ส่วนผลกระทบต่องานสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ปัญหาขยะมูลฝอย และปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง แต่อย่างไรก็ตามการจัดการท่องเที่ยวยังส่งผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมในภาพรวมโดยเฉพาะการก่อให้เกิดอาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ดังนั้นการกำหนดมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขผลกระทบให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยวสมัยใหม่ จึงเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว ที่ต้องกำหนดมาตรการเพื่อนำสู่การปฏิบัติร่วมกัน เพื่อสร้างความตระหนักและรักษาไว้ซึ่งมรดกอันล้ำค่าของโลก สู่การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างมรดกทรัพยากรและการดำรงอยู่ของคนในสังคมอย่างสมดุลและยั่งยืน

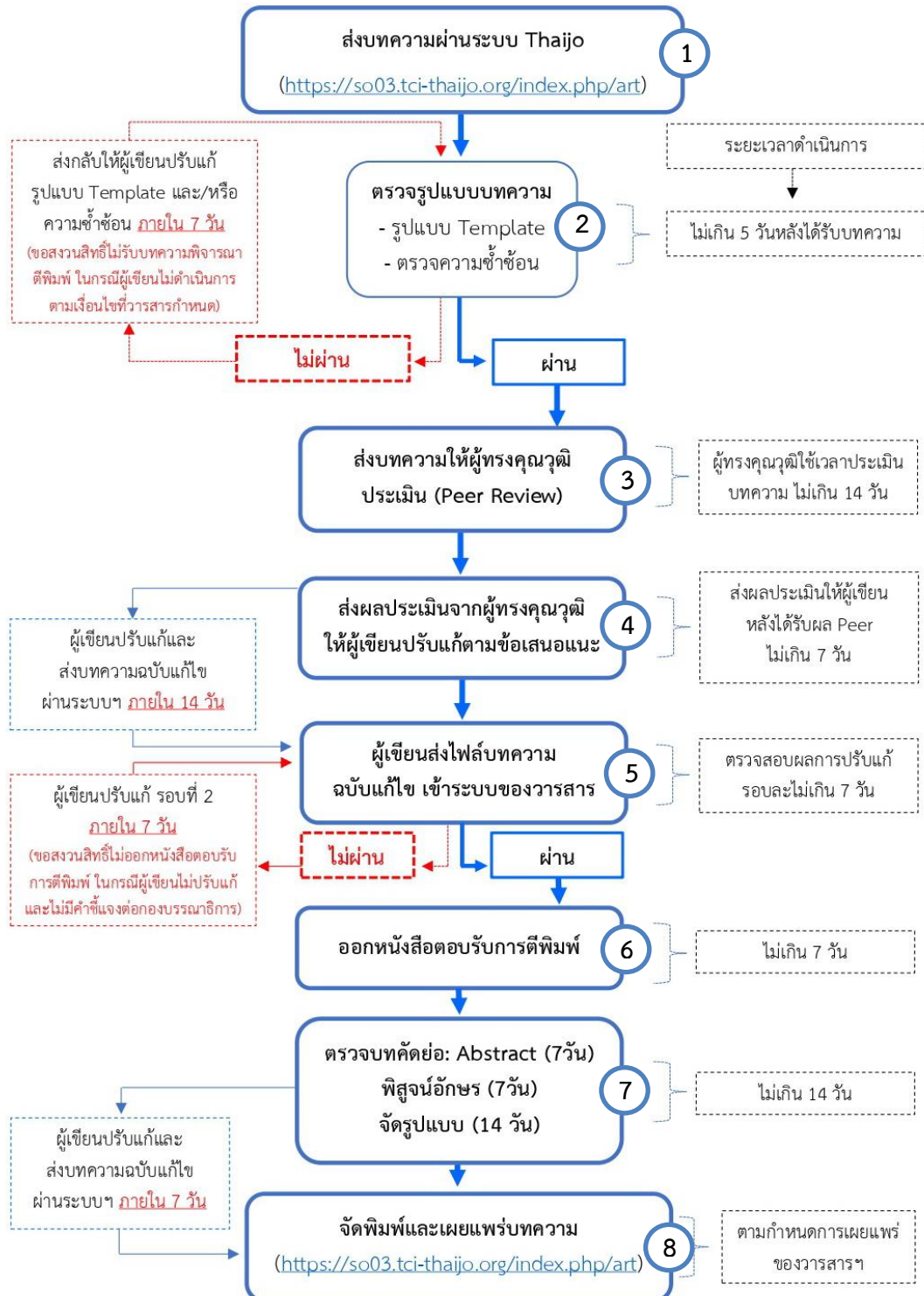

เอกสารอ้างอิง (ตัวอย่าง)

- กริช แรงสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดเคชั่น.
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2551). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครูเชียงราย. (2560). *สื่อการสอน*. สืบค้น 1 มกราคม 2560. จาก <http://www.kru.chiangrai.net/tagสื่อการสอน/>.
- จรัญ แสงบุญ. (2552). *การจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์. (2554). *จิตวิทยาทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: ธรรมศาสตร์.
- จันทราณี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- จามจุรี จำเมือง. (2553). *ผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมีนคังการพิมพ์.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *พฤติกรรมกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิภาวรรณ เลขวัฒนะ และสุนทรี จันทรสำราญ. (2557). *การประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องผู้เรียน (Classroom Assessment for Student Diagnostic)*. วารสารชุมชนนักวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งประเทศไทย, 1(1), 12-25.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- นิธิตา บุณณจันทร์. (2550). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการเรียนการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Glickman, C.D. (2004). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. Boston: Allyn and Bacon.
- Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. (1996). *Educational administration*. (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- McEwan, E. K. (2003). *Ten traits of highly effective principals: From good to great performance*. Thousand Oaks, CA: Sage.

กระบวนการพิจารณาบทความ
วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุพรรณภูมิ

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้นิพนธ์ส่งบทความเข้าระบบขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลา
ประมาณ 2 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้นิพนธ์ต้องปรับแก้บทความตามเวลาที่กำหนด)